

Szerkesztőség és kiadóhivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3Telefonok:
Kiadóhivatal: 8-58
Szerkesztőség: 5-10, 8-52

Előfizetési ár belsőben

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMegjelenik
minden nap, hétvégén és
ünnepek utáni napokon is

XXXI. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1930. FEBRUAR 2.

32. SZÁM

VASÁRNAP

A hálás utókor

A tizenkilencedik század legnagyobb haditechnikai találmányának emlékét tisztelte meg a hálás utókor azzal, hogy nevét a londoni Tower falába illesztett emléktáblával örökítette meg. A Tower volt ugyanis a színhelye Alekszander Forsyth skót lelkész kísérleteinek, amelyek az egész hadviselést új alapokra helyező gyutacsos puska feltalálására vezettek. A jámbor lelkész — mint a krónikások feljegyezték — szeretett vadászgatni és igen sokat bosszankodott a kovás puska megbízhatatlansága miatt. A vadászszeszvedély vitte rá, hogy robbanóanyagokkal kísérmenyeket végül 1806-ban megtalálta a gyutacsot, amely a puska töltényét felrobbantotta. Eleinte csak vadászfegyverekre szerelte rá a gyutacsait, de miután az angol tüzérség felügyelőjének figyelme is ráterelődött a korszakos újításra, az istenes feltaláló kiterjesztette rendszerét a katonai fegyverekre is és a harcászati körök el voltak ragadtatva a bemutatott eredménytől. Mindazonáltal a megszokottságokhoz konokul ragaszkodó vaskalaposág olyan akadályokat gördített a reform megvalósítása elé, hogy csak harminckett év múlva foglaltatta el az angol hadseregben a kovás puska helyét Alekszander Forsyth gyutacsos fegyvere, amely az öldrőlés művészetét tökéletesítette.

Azóta természetesen nem stagnált ezen a téren sem a fejlődés, sőt olyan borzalmasan magas fokra hágott, hogy az aviatika és pirotechnika legnagyobb vívmányai a legutóbbi világháború módszereit teljes összeomlással fenyegetik. Lépésről lépésre hallhatunk és olvashatunk a gázháború szörnyű lehetőségeiről. Egy-egy repülőgépműködés a jövőben egész vidékeket minden élőlényét pillanatok alatt elpusztíthatja. Hol vagyunk mi már a gyutacsos puskától, amely a hadviselést száz évvel ezelőtt világszerte forradalmasította és a vérengzés perspektíváját tetemesen kiszélesítette? És íme a toweri emléktáblaleplezésből kiténik, hogy a gyilkolás eszközeinek szédületes differenciálódása közepett sem halt ki a kegyelet a gyutacsos puska feltalálójára iránt.

Szép és lélekelémelő, hogy a hálás utókor a régóta meghaladott és a történelem gázoló kezei alá került érdemeket is méltányolni tudja. A szellemi élet harcosainak az a tragikus sors jut osztályrészül, hogy akármilyen hatalmas lendülettel gyorsították meg a haladás ütemét, egyéni alkotásaik a mulandóság törvényének vannak alávetve. Mégis vigasztaló és munkára, küzdelemre serkentő tudat, hogy ha a ma friss és jelentős tények holnap történelmi relikviákká fakulnak is, az, aki valamit tett az egyetemes kultúráért, az emberi élet színvonalának felemeléséért, nem enyészik el nyomtalanul. Amde érdemes-e a jelen nyomzó problémáiról egy szemrebbenésnyire is elfordítani tekintetünket egy olyan aktus kedvéért, amely a puska szerkezetének megjavítását ki akarja menteni a feledésből? Ma, amikor a közvélemény a leszerelési mozgalom sikerét félti, kinek van kedve ünnepelni Belhelvie község lelkipásztorát, aki istentisztelet és kenetes prédikálás után a laboratóriumába sietett, hogy a hadviselést a nyíl és íj ósdi eszmeköréből kiragadjon és a halál modern aratógépét megkonstruálja?

A Towerben megtartott ünnepségről szóló rövid tudósításból nem állapítható meg, hogy kik vettek részt Alekszander Forsyth emléktáblájának felavatásán. Nem valószínű azonban, hogy a megélhetési nehézségei között vergődő tömegekre ez az esemény valami nagy vonzóerőt gyakorolt volna. Ellenben közel fekszik az a feltevés, hogy a flottaleszerelési konferenciára összegyűlt katonai szakértők közül számosan megjelentek az ünnepségen. És Macdonald hiába hirdeti, hogy a nemzeti biztonság garanciája nem a fegyverkezés, hanem a kötelező döntőbíráskodás elfogadása és a leszerelés, Briand hiába mutat be retorikai engesztelő áldozatot a pacifizmus oltára előtt, a leszerelés kérdésében a döntés túlnyomóan azok kezében van, akik fogékonnyak Alekszander Forsyth találmányának fontossága iránt.

A népek egyeteme a béke művének tartósságáért reszkető aggodással tekint a londoni flottaleszerelési konferencia kimenetelére. Vérmes opti-

mizmusra nincsen ok, hiszen a konferencia célkitűzése sem terjed tovább, mint hogy a fegyverkezési versenyt megállítsa és a Népszövetség leszerelési bizottságának érdemleges munkáját előkészítse. Az Alekszander Forsythok emlékét ápoló fegyverszakértők, amennyire csak lehet, a fegyverkezés csökkentésének tempóját lassítják és a *homo homini lupus* elvét sarkigazsággá szentesítik. Amde minden nagy átalakulás folyamatát hasonló nehézségek hátráltatják anélkül, hogy megakaszthatnák. A napoleoni háborúk alatt a gyutacsos puskát is, mint utópiát, elvetet-

ték, holott most kimutaják, hogy a szövetséges hadak sokkal hamarabb telettek volna ártalmatlanná Napoleont, ha az akkori strégák nem zárták volna el Alekszander Forsyth találmányának alkalmazása előtt. Talán nem hiú az a remény, hogy az állig felfegyverzett népek leszerelésére irányuló törekvés is ki fog törni az akadályok hálózatából és a hálás utókor a flottaleszerelési konferencia színhelyének, a St. James-palotának falába épített emléktáblán fogja megörökíteni azok nevét, akik a kezdeményezés történelmi szerepét betöltötték.

Tardieu francia miniszterelnök
hazautazott LondonbólPárisban nagyjelentőségű tanácskozásokat fog folytatni
Poincaréval és Briand külügyminiszterrel

Párisból jelentik: Tardieu miniszterelnök szombat este Londonból visszaérkezett Párisba és hétfőn délután összehívták a minisztertanácsot. Pénteken még úgy volt, hogy Tardieu csak három-négy napig marad Párisban és azután újból visszatér Londonba, szombatra azonban megváltozott a helyzet és kiderült, hogy a francia miniszterelnök most már csak az esetben utazik újból Londonba, ha a flottaleszerelési konferencián valami váratlan esemény történik. Tardieu, akinek váratlan visszatérése a francia belpolitika legújabb eseményeivel függ össze, vasárnap újból átveszi a miniszterelnökség vezetését.

Poincaré tudvalevően már hosszabb időt tölt súlyos operáció után a Rivierán. A Figaro arról értesül,

hogy a már majdnem teljesen meggyógyult államférfi hétfőn reggel Párisba érkezik Poincaré újai tartózkodásának nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak. Poincaré ugyanis Tardieu miniszterelnökkel és Briand külügyminiszterrel hosszabb politikai megbeszélést fog folytatni, amelynek esetleg mélyreható következményei lesznek. Miközben Poincaré a Rivierán üdült, állandóan élénk figyelemmel kísérte a külpolitikai eseményeket. Valószínű, hogy noha Poincaré most nincs felelős politikai állásban, Tardieu és Briand is informálni fogják őt a hágai konferencia eredményeiről s a londoni konferencia eddigi tárgyalásainak lefolyásáról.

Az egész világ rendőrsége széleskörű intézkedéseket tesz a vasárnapi vörös napra
A nagy német városok ostromállapot képét mutatják
Hamburg és Berlin kommunista zavargásoktól tart

A moszkvai internacionále az egész világ kommunistái számára február 2-ikára, vasárnapra vörös nap tartását rendelte el. A vörös nap annak az emléke volt, hogy az 1924 január 22-ikén meghalt Lenin 1924 február 2-ikán temették el. Lenin halála napja Oroszországban állami ünnep és a kommunista internacionále utasítása értelmében a világ összes kommunistáinak uccai felvonulásokkal és tüntetésekkel kell megmutatniok hatalmukat és a mai rendszerrel szemben való elégedetlenségüket.

A vörös nap alkalmából különösen élénk összejutésektől tartanak Németországban, ahol a hatóságok minden intézkedést megtettek, hogy vasárnap a békét és a rendet biztosíthassák.

Hamburgi jelenés szerint a kommunista párt összehívta a kikötőváros és a környék munkanélkülijeit s bár a pénteki tüntetéseknek emberáldozatai voltak, szombaton — ha kisebb mértékben is — folytatódott a tüntetések. A péntek esti tüntetés áldozatai közül egy ismeretlen, tizenöt-tizenhat évesnek látszó munkás, akit rendőrgolyó talált, a kórházban meghalt. Ezt a halálesetet is kihasználják a kommunisták az agitációra. Ezrelvél osztogatják a röpcédulákat, amelyekben felhívják a munkásságot, hogy munkásársuk halálát hosszúlják meg s a gyilkos rendőröket ölják meg.

A szombati nap Hamburgban ennek ellenére aránylag nyugodtan telt el, azonban nagyon félnék attól, hogy a sötétség beállt utabban s esetleg véres tüntetésekre használják fel, mert a kommunisták soráiban túlsúlyban vannak a munkanélküliek. A hamburgi városi tanács a Hamburgban megjelenő két kommunista lapot ideiglenesen betiltotta. A Lübeck-hamburgi országúton, ahol erős katonai és rendőriábrók cirkálnak, szombaton délután ötven kommunistát tartóztat-

tak le, akik gyalog érkeztek Hamburgba, hogy az esti tüntetésekben résztvegyenek.

Berlin szombat reggelre inkább hasonlított egy ostromlott s katonai erővel védett városhoz, mint egy világvároshoz. Az utcákon mindenütt páncélos autók robtak, rendőrök és katonák vonultak fel s hatósági intézkedés folytán minden volt tartalékos tiszt parancsot kapott, hogy riadójelre köteles a kaszárnyákban megjelenni és a számára kijelölt helyen fegyveresen őrséget állni. A hadügyminisztérium tízenyolc tankautót bocsátott a rendőrség rendelkezésére. Az éjjel megérkezett Berlinbe Keletporoszországból az ötödik gyalogezred. Reggel indult el ugyancsak Berlin felé a 6. porosz gyalogezred, készenlétebe helyezték a potsdami helyőrséget is s annyi teherautót bocsátottak rendelkezésére, hogy a potsdami katonaság veszedelem esetén sürgősen Berlinbe érkezhessen.

A rendőrség péntekről szombatra virradó éjjel általános razzliát tartott, hogy felkutassa azt a helyet, ahol a kommunista vezetők gyűleseznek s ahol a vasárnapi uccai felvonulás tervét megbeszélik. Sikerült is a helyrekeresés a Langenstrasse 53. számú ház egyik udvari földszintes lakásában rajtaütetni a tüntetést előkészítő bizottságot. Éppen ülést tartottak s a felvonulás tervét dolgozták ki, amikor a detektívek behatoltak a lakásba. Hevenhét kommunista vezető tartóztatottak le, akiket teherautókra raktak és bevitték a rendőrségre. További intézkedés, de egész bizonyosan hétfő délig, valamennyien a rendőrség foglyai maradnak. A rendőrség abban reménykedik, hogy a vezető nélkül maradt kommunista tömeg el fog állni a tüntetésektől. A tartóztatott kommunistavezetők között parlamenti és tartománygyűlési képviselők is vannak s közöttük nem egynél piszolyokat és töröket is találtak.

Berlinben szombaton ezrelvél osztogatták a röpcédulákat, hogy senkire törődjön a gyülekezési és felvonulási tilalommal, hanem mindenki az uccán legye-

és vegyen részt a tüntetésben. Szombaton estig azonban sehol nem volt semmiféle rendezvény, a munkásnyitásokban sem volt nyoma, hogy tüntetésre készülnek, az ipari üzemek dolgoztak, az üzletek nyitva voltak. A rendőri és katonai készenléttől eltekintve, az utcák képe normális. Berlinben is félnek azonban attól, hogy a sörség beálltával tüntetések lesznek.

Párisban és a nagy franciaországi ipari városokban, továbbá Csehszlovákiában hasonló óvintézkedéseket tesznek a vasárnapi tüntetések megakadályozására. Az amerikai városokban is megerősítették a rendőrségeket, mert Amerikában is kommunista zavargásoktól tartanak.

Budapestben a katonaság és a rendőrség szombat estétől vasárnap éjszakáig teljes permanenciát fog tartani.

Bécsben a hatóságok a Heimwehr vasárnapi gyü-

léset és felvonulását engedélyezték. A gyülekezés a Szabadságtéren lesz és a gyűlés célja a bécsi városbáza szocialista gazdálkodásának kritizálása. A Heimwehr vezetősége kötelezettséget vállalt, hogy semmiféle rendezvény nem lesz. A kommunisták azonban azt hirdetik, hogy meg kell akadályozni a Heimwehr gyűlést s így a rendőrség itt is széleskörű intézkedéseket tett a rend fenntartására.

A berlini rendőrség nagyarányú előkészületei és főleg az az ügyes sakkjátsza, hogy a kommunisták vezetőit őrizetbe vették, úgy látszik megmentik Berlint a tervezett kommunista zavargásoktól. A kora esti órák semmiféle rendezvény nem történt annak ellenére, hogy még délután is röpcédulákkal próbálták a munkásságot tüntetésekre bírni. A munkások a gyárakból a munka végeztével hazamentek anélkül, hogy hallgatnak volna az izgatásokra.

Megölte a feleségét, azután főbelötte magát a gróf Jankovics-uradalom volt jószágigazgatója Koch Dragutin végrendeletileg a zagrebi egyetemre hagyta a holttestét

Viroviticáról jelentik: Megrendítő tragédia játszódott le szombatra virradó éjszaka Viroviticán. Koch Dragutin volt uradalmi jószágigazgató egyetlen revolvérvélővel megölte a feleségét, majd főbelötte magát és nyomban meghalt.

Koch Dragutin, aki hatvanhétéves volt, évtizedeken keresztül a gróf Jankovics-féle uradalomban működött, mint jószágigazgató. Néhány évvel ezelőtt régi cukorháza annyira elhatalmasodott, hogy kénytelen volt kilépni az uradalom szolgálatából. A jószágigazgató néhány évvel fiatalabb feleségével ideális családi életet élt, szenvedései azonban a legutóbbi hónapokban olyan elviselhetetlenné váltak, hogy a mindíg jókedélyű ember mororva, szőlkár és ingerlékeny lett. Felesége előtt többször hangoztatta, hogy végeznél fog magával, mert nem bírja a fájdalmakat.

Kochné jól ismerte az urát, tudta, hogy a hirtelen elhatározások embere és nem kételkedett abban, hogy végzetes szándékát meg is fogja valósítani. Amikor néhány nappal ezelőtt a beteg ismét öngyilkosságról beszélt, Kochné így szólt a férjéhez:

— Ugy is tudom, hogy véghez viszed azt, amit a fejedbe vettél, ezért csak arra kérek, ne hagyj itt engem egyedül. Csináld, amit akarsz, de engem is vigyél magaddal.

Az asszonynak ezeket a szavait Hosa Jelka tizenkilencéves leánya is hallotta, akit az öreg házaspár még egész kicsi korában örökbe fogadott.

Néhány napon keresztül nem esett szó a házastársak között az öngyilkosságról, pénteken azonban a beteg fájdalmai olyan hevesek voltak, hogy Koch elhatározta, hogy felvételi magát a kórházba. Fogadott leányát elküldte a kórház igazgatójához, akit megkért, hogy szombat reggelre küldje el érte a betegszállító kocsi. Időközben azonban ugylátszik, végleg megelégedett benne az öngyilkosság gondolata és szombatra virradó éjszaka elkövette a végzetes tettet. Tizenkét óra tájban a beteg jélt az ágyából, az íróasztalhoz vándorolt, kivette a fiókból a revolvért és azt először a feleségére sűrítte, majd utána önmagát lötte fűbe.

A lövések zajára rohant a szobába a házaspár fogadott leánya és a borzalmas látvány anyyira hatott rá, hogy újultan esett össze.

Kochné takarítóje csak a kora-hajnali órákban fedezte fel a tragédiát, amelyről értesítették a csendőrséget. Koch Dragutin bucsulevelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy a betegségével járó elviselhetetlen fájdalmak készítették az öngyilkosság elkövetésére. Feleségét azért ölte meg, mert az asszony, aki a rajongásig szerette, maga kérte meg érte. Koch végrendeletet is mellékel a bucsulevélhez és azt írta, hogy holttestét tanulmányi célokra a zagrebi egyetemnek adja. Koch Dragutin előkelő szerepet játszott Virovitica társadalmi életében és tragédiája városzerte nagy részvétet kellett.

Váratlanul milliós örökséghez jutott egy szubotica lakatosmester fia, aki évekkkel ezelőtt egy vándorcirkusszal megszökött

Csillag Endre csantaviri kereskedő örököse egy Törökországban játszó artista — Évek után véletlenül éppen akkor adott magáról életjelt, amikor az örökség átvétele végett keresni kezdtek

A szubotica Heisler-szanatériumban néhány nappal ezelőtt, mint ismeretes, meghalt Csillag Endre csantaviri kézművári kereskedő. Csillag Endre hosszú évek óta élt Csantavíren és szorgalmas munkával jelentős vagyont szerzett magának. Pályáját, mint kereskedő kezde, nélkülözések között élt, átszenvedte a háború minden borzalmatát és 1918-ban tért vissza Csantavirre üres zsebekkel. Hosszu ideig küzdött a nyomorral, éjjel-nappal dolgozott és sikerült neki önállósítania magát. Fáradozatlanul, sok ügyességgel és kitűnő érzékkel vezette üzletét, csendes visszavonultan élt és az évek során nagy vagyont gyűjtött össze. Csillag Endre agglagény volt, se rokonai, se szülei nem éltek Csantavíren és amikor a közszerepben álló kereskedő meghalt, hozzátévőleges számitás szerint másfél millió dinár értékű vagyont hagyott hátra.

Csillag Endre néhány héttel ezelőtt betegedett meg. A halálos kör gyorsan leverte lábáról, ereje napról-napra gyengült és barátai tanácsára vonult be a Heisler-szanatériumba, ahol már nem tudtak rajta segíteni. Csillag Endre meghalt, végrendeletet nem hagyott hátra és csak halála után került előtérbe a kérdés: ki örököl Csillag Endre vagyont, a csantaviri üzletet, a nagy áruraktárt, házát és a készpénzt, amelyet a kereskedő szorgalmas munkájával összegyűjtött.

Csillag Endrének, mint megállapították, nincsenek egyenes ági rokonai. Nővére, aki Elizák János szubotica lakatosmesterhez ment nőül, régebben meghalt, de a házasságból két gyermeke származott: Ferenc és Antal, akik, mint oldalági rokonok, egyedül örökösök Csillag Endre vagyonának. Elizák János lakatosmester, aki Szubotica-n az Agina utcában lakik, sógora halála után értesítést kapott, hogy két fia, Antal és Ferenc

örökösök Csillag Endre másfélmilliósi vagyonának.

Elizák János lakatosmester, aki maga is szerény viszonyok között él, annak ellenére, hogy Csillag Endre halála mélyen érintette, megőrülte a szerencsének, amely fiait érte. Azonban az örökösök Ferenc és Antal még évekkkel ezelőtt nyomtalanul eltűntek az apai házból és Elizák János, a gyerek apja az utóbbi napokig nem tudta a tartózkodási helyüket, nem tudta, élnek-e vagy meghaltak.

Elizák Ferenc és Antal tartózkodási helyét senki sem tudta, az apa sem, aki tanácstalanul állt, maga sem tudta, mit tegyen és úgy látszott, hogy eltűnt fiait, akikről már évek óta semmi hírt se hallott, nem fogja tudni felkutatni és értesíteni őket arról, hogy egyik napról a másikra nagy vagyont hulloit az ölükbe.

Elizák Ferenc évekkkel ezelőtt nyomtalanul eltűnt Szubotica-ról. Kalandgyógyó fia volt, aki szűknek találta az itteni kereteket és neki vágott a nagyvilágnak. Azóta semmi hír nem jött föle.

Elizák Antal nyolc évvel ezelőtt megszökött Szubotica-ról. Abban az időben egy vándorcirkusz ütötte fel sátrát a városban és a tizenöt éves fiú egész nap ott ténfergett a ponyva körül. Éjszaka sem ment haza, nézte az előadást és kedvet kapott a kóbor életre. Amikor a cirkusz felszedte sátorfáját, a kis Elizák Antal is szó nélkül, bucsu nélkül elment hazulról. Beszélgődött a cirkuszba és annyira elfeledkezett a szülői házról, hogy még levelet sem írt.

Elizák János tanácsalanságában elhatározta, hogy ügyvédhez fordul. Felkereste dr. Székely Zoltán ügyvédet, elmondotta neki az esetet és tanácsát kérte, hogyan lehetne a kóbor gyerekeket előkeríteni, hogy átvehessék a nagybácsi örökségét.

— Hát hol vannak a gyerekek? — kérdezte az ügyvéd.

— Nem tudom — felelte Elizák.

— Mégis hol lehetnek, merre kezdjük a kutatást?

— Nem tudom, nem tudom, egyiket sem tudom — mondta Elizák. — Anál talán Németországban van valamelyik cirkusznál, de ki tudja, hol a cirkusz, létezik-e még, ott van a gyerekek, vagy más valahol jár. Lehet, hogy nyomorog, lehet, hogy Amerikában van, ki tudja, nem írt egyik sem.

De jött a véletlen, az a véletlen, amely annyi megoldhatatlannak látszó probléma gordiusi csomóját oldotta már meg. Évekig tartó hallgatás után most, amikor a legnagyobb szükség volt rá — életjelt adott magáról az egyik örökös: Elizák Antal.

Pénteken január 31-ikén a törökországi Izmid városból egy levél érkezett a szubotica iparostület címére. Felbontották a tarka törökbélyeges levelet, amelyből egy fénykép és egy teleírt lap hullott ki.

A fényképen — amelyet csodálkozva és értetlenül nézett az iparostület titkára — négy atlétatermetű fiatalember látszott, dresszben az artisták jellegzetes pózába meredve...

Az egyik alak felett vöröstintával írva ez állt:

»Ez Elizák Antal«.

Elizák Antal az artista. A levélben Elizák Antal arra kéri az iparostületet — amelynek apja a lakatosmester is tagja — hogy értesítsék, mi van az apjáról él vagy meghalt, már mióta nem adott életjelt magáról.

Apja kereste a fiát, fia kereste az apját.

Az iparostület eljuttatta a levelet Elizák Jánoshoz, aki közel volt az ájúláshoz, amikor a képen megpillantotta a lázasan keresett fiút és ami a legfontosabb, ott volt a levélben a címe: Izmid, Törökország.

Antal jelenleg ott turnézik az artista-kvarttellel. Nem is sejtí, hogy idehaza másfélmillió dinár várja.

Szombaton reggel távirat fuott Izmid város hatóságához, hogy azonnal értesítsék Elizák Antalt: jöjjön haza, minden meg van bocsátva, másfélmilliót örökös. Ugyanekkor feladtak a fiatalember címére egy expressz levelet is, amelyben részletesen közlik vele a történeteket.

(—)

Tizenöt millió dinárt fordítanak utépítésre Szubotica környékén

A szubotica járási utbizottság ülése

A szubotica járási utbizottság, amely néhány hónappal ezelőtt alakult, pénteken délután a városbáza kis tanácsstermében tartotta idei első ülését. Az ülésen Precies Misko képviselőtestületi tag elnökölt, míg az előadói tisztet Tomandl Oton városi főmérnök-helyettes töltötte be.

A városi képviselőtestület tagjai, mint jelentették, néhány nappal ezelőtt mozgalmat indítottak annak érdekében, hogy módosítsák az állami és az önkormányzati utakról szóló törvénynek azt a szakaszát, amely elrendeli, hogy az összes utakat öt éven belül építsék ki. A törvényt úgy kívánják módosítani, hogy az utakat ne öt, hanem tíz év alatt kelljen kiépíteni. Az utbizottság pénteki ülésén elfogadták ezt az indítványt és konkrét javaslatot terjesztettek a báni hivatalhoz azzal a kérelemmel, hogy a javaslatot pártolólag terjesszék fel az illetékes minisztériumhoz.

Az utbizottság ülésén egyébként elhatározták, hogy a következő utak kiépítésére tesznek indítványt:

Szubotica—Szombor (5.218 méter hosszú és négy méter széles), Szubotica—Szenta (10.327 méter hosszú, három méter széles), Zsednik—Csantavir (2.659 méter hosszú, két és fél méter széles), Tavankut—Kunbaja határ (9.600 méter hosszú, három méter széles), Szubotica—Hlasi ut határ (6.506 méter hosszú, három méter széles), Szubotica—Majsa ut határ (4.522 méter hosszú, két és fél méter széles), Szubotica—Csikéria (5.688 méter hosszú, két és fél méter széles). E szerint 44.520 méter hosszúságú ut épül 132.343 négyzetméter terjedelemben.

Az építési munkálatok 15.881.160 dinárba kerülnek. Ennek az összegnek a fele a báni hivatal, másik fele pedig az utépítési bizottságot, illetve a várost terheli.

Az utépítési bizottság ülésén azt indítványozták, hogy ezeket az utakat ne öt, hanem tíz év alatt építsék ki, mert a város a jelenlegi gazdasági helyzetben nem fordíthat öt éven keresztül évi kétmillió dinárt kizárólag utépítés céljaira.

BÁCSMEGYEI
A NAPLÓ -ra

bármelyik naptól kezdve lehet
előfizetni s az előfizető
készpénzjutalomban részesül!

Máglyán égették el Primo de Rivera arcképét

Általános amnesztiát ad az új spanyol kormány

Madridból jelentik: Az egyetemi diákok pénteken este tüntető felvonulást rendeztek a városban annak örömeire, hogy *Primo de Rivera* megbukott és az új

Alba herceg,
az új spanyol kormány külügyminiszterjelöltje

kormány szabadon engedte a diákzavargások miatt letartóztatott egyetemi hallgatókat. Fáklyákkal járták be a főuccákat a diákok, elől vitték magas póznán Pri-

mo de Rivera arcképét, amelyet azután elégették, Oviedo-ban is diáktüntetés volt. A fétéren máglyát hordtak össze, meggyújtották és beledobták a tűzbe Primo de Rivera arcképeit.

Az első minisztertanács elhatározta, hogy visszaállítja a külügyminisztériumot, amelyet Primo de Rivera megszüntetett. Külügyminiszterre valószínűleg *Alba herceget* fogja kinevezni a király.

Berenguer miniszterelnök a sajtónak hivatalos közleményt küldött, amely arról szól, hogy kormánya nem tekinthető a diktatura folytatásának, mert legfőbb gondja lesz helyreállítani az alkotmányt. Politikai körökben úgy tudják, hogy a mostani kormány csak rövid ideig marad uralmon, míg végrehajtja a parlamenti választásokat és aztán átengedi helyét a parlamenti pártok képviselőiből alakítandó kormánynak. Elhatározott dolog, hogy a jövő héten általános politikai amnesztiát ad a kormány és hazaengedi a diktatura üldözése elől külföldre menekült politikusokat. A külügyminiszter már szabadlábra helyezte azokat a tüzértúsztakat, akiket legutóbb összeesküvés gyanúja miatt Segovában letartóztattak.

Mint Párisból jelentik, a Franciaországban tartózkodó spanyol emigránsok között is nagy lelkesedést keltett a spanyolországi rezsimváltozás híre. Az emigránsok készülnek hazatérni, mert most már biztosra veszik, hogy a *Berenguer*-kormány visszaállítja az alkotmányt és kiírja a választásokat. Még a legszélsőbb baloldaliak is meg vannak győződve *Berenguer* őszinte szándékairól és állandóan azt hangoztatják, hogy az új kormány csak azért nem likvidálja egyik napról a másikra *Primo de Rivera* örökét, mert fél, hogy felülkerekednek a rendbontó elemek.

Egyodzsaci asszony és három gyermeke a Monte Cervantes hajótöröttjei között

A megmenekült asszony levelet irt Buenos Ayresből

A *Monte Cervantes* német óceánjáró — mint ismeretes — a Tüzföld közelében zátonyra futott és a hajó utasait csak nagynehezen sikerült megmenteni a rohamosan súlyosodó hajóról. Csak emberfeletti munka árán tudták partraszállítani az utasokat, míg maga a kapitány, aki utolsónak akarta elhagyni a parancsnoki hidat, a hullámok közt lelte halálát. A katasztrófa után két héttel derült ki, hogy a *Monte Cervantes* hajónak odzsaci származású utasa is volt, aki a többi utassal együtt szintén megmenekült és a szerencsétlenségről levélben értesítette odzsaci rokonait.

A zátonyra futott hajó odzsaci utasa *Amend Péterné*, aki három gyermekével indult utnak Délamerikába, ahova férje még régebben kivándorolt. Az asszony levélben részletesen leírja a katasztrófát.

— A hajón óriási rémület lett urrá — írja levelé-

ben, — az utasok fejvesztetten szaladgáltak, a mentőcsónakokat megostromolták, úgyhogy a legénység alig tudta helyreállítani a rendet. A hajó tisztfel azonban nem vesztették el nyugalmukat és intézkedtek, hogy a csónakokat eresszék le a vízre, majd megkezdtek az utasok leszállítását a súlyosodó hajóról. Három kisgyermekemmel nem merem a tolongó tömeg közé keveredni, mert talán valamennyiünket agyontapostak volna s így történt, hogy csaknem utolsónak hagytuk el a fedélzetet, amelynek egy részét ekkor már majdnem ellepte a víz. Maga a kapitány sietett segítségünkre és így azután sikerült is szerencsésen a partot elérniük.

Amend Péterné ezt a levelet Buenos Ayresben adta fel, ahová gyermekeivel együtt az izgalmtól kimerülten érkezett meg.

Huszonhárom holdas gyümölcsnemesítő telepet létesítenek Palicson

Szubotica város ingyen bocsájta a báni mezőgazdasági osztály rendelkezésére a szükséges földterületet

A dunai báni hivatal mezőgazdasági osztálya, mint a *Napló* jelentette, Szubotícán, a palicai földmivelésiskola területén nagyszabású gyümölcsfaiskolát akar létesíteni. Ebben az irányban már meg is tették a szükséges lépéseket, a gyümölcsfaiskola létesítésének kérdése a napokban döntő stádiumba jutott és minden jel arra mutat, hogy a gyümölcsfaiskola létesítésének terve még a tavasszal megvalósul. A báni hivatal néhány nappal ezelőtt átiratot intézett a szuboticei vá-

rosi tanácshoz és közli, hogy véglegesen elhatározta a palicai gyümölcsfaiskola létesítését. A palicai és a szuboticei környéki homok igen alkalmas nemes gyümölcsfák termelésére, valamint további nemesítésére és ezért határozta el a báni hivatal, hogy a gyümölcsfaiskolát Palicson létesíti.

A *Napló* munkatársának értesülése szerint a város harminc évi használatra teljesen díjmentesen huszonhárom hold földet enged át a báni hivatalnak a

A BABARUHÁZAT MOSÁSAHOZ

LUX

Nem árt neki a víz,
akkor LUX sem árt.

gyümölcsfaiskola céljaira. A város ezenkívül egy megfelelő gazdasági épületet is átenged, de a többi szükséges épületeket már a bánság költségén fogják felépíteni. A gyümölcsfaiskola a báni hivatal vállalkozása lesz, a személyzetet a báni hivatal fizeti és a befektetéseket is a hivatal eszközli. Harminc év után a hivatal visszaadja a városnak a gyümölcsfaiskola telkét az iskolával és az épületekkel együtt, azzal a feltétellel, hogy a város ott tovább folytassa a gyümölcsnemesítést. A báni hivatal ezzel szemben kötelezi magát, hogy a termelt gyümölcs egyharmadát Szubotica város lakóinak adja el. Az átirat végül közli, hogy az összes költségeket a volt bácskai tartomány költségvetéséből fedezik.

Szubotícán, különösen gazdakörökben, nagy megelégedést keltett a báni hivatal határozata, annál is inkább, mert a gyümölcsfaiskolára majdnem minden vajdasági város pályázott. A báni hivatal azonban úgy találta, hogy a dunai bánság mezőgazdasági termelésének Szubotica a központja és ezért Szubotícát illeti meg a fontos mezőgazdasági intézmény.

A városi tanács szintén megelégedéssel fogadta a báni hivatal döntését és a legközelebbi jövőben a városi közgyűlés elé terjeszti a báni hivattal kötendő megállapodást a huszonhárom holdnyi termőföld átengedése ügyében.

A tanács városi gyümölcsfaiskolát is létesít egy-két hold területen a földmivelésiskola céljaira.

Világzsinatot hív össze a pápa

Egyházi kérdéseken kívül általános emberi feladatokat is meg akarnak oldani a zsinaton

Rómából jelentik: XI. Pius pápa már első nagy enciklikájában jelezte azt a szándékát, hogy az 1869-ben a politikai események folytán elhamarkodottan megszüntetett világzsinatot ismét összehívja és méltó módon fejezi be.

Amíg a Vatikán és a Kvirinál között fennállott a feszült viszony, a pápa nem tudta a világ államainak kiküldöttjeit saját földjén fogadni. Most a lateráni szerződés új helyzetet teremtettek, amely lehetővé teszi a zsinat folytatását. Ha az elterjedt hírek beigazolódnak, akkor olyan zsinatról van szó, amely nemcsak a függőben lévő egyházi kérdéseket, hanem azon túlmenően általános emberi feladatokat fog megoldani és további alappillérről fog szolgálni a béke számára.

SENZÁCIÓS LAKÁSBERENDEZÉS

EBEDŐ: KÖMPL. KEMÉNYFABÓL 6 BŐRREL. BEV. SZÉKREL.

HÁLÓSZOBA: KOMPLET. KEMÉNY FABÓL, TUKORREL ÉS ÜVEGREL. 2 SZÉK. 2 ÁGY. 2 P. SZÉK. 1 TOALBTY.

ÖSSZESEN! D. 18.000.-

KONYHA: PENR. SNEILLAA (KREDEN. HÁZTAL. VÉPAP. 1 TULÓRA

MÜBUTOR!

ALAPITVA 1808 LEGREGYBŐR ENOMÁLT MÜBUTORNAK

J. BOZIC

OSIJEK I ZUPANIJSKA N22 TEL. 229.

MÜBUTOR!

Esőben, szélben, hóban

NIVEA-CREME

A szél és a rossz idő, hideg és nedvesség archibórból állandóan rendkívül fontos élető anyagokat vonnak ki és elősegítik ezzel a korai ráncokképződést. Hőre érzékeny azonban szabad levegőre van szüksége és a Nivea-krém megóvja az időjárás káros behatásaitól. Csak a Nivea-krém tartalmazza a bőrrel azonos Eucerit-et: ezen alapozású krém is, mert ez megóvja a bőr érzékeny szöveteit a kiszáradástól és elejét veszi a ráncokképződésnek. Őrizze meg féltve az arcát a Nivea-krém mindennapi használatával.

3, 5, 10 és 22 útdíros dobozok,
9 és 14 útdíros tubusok.

Jugoszláviai lerakot:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j.
Maribor — Meljska cesta 56.

Uruguayban hatyumódra tenyésztik a libát és az állam számlájára a macskát

Apróságok az egyszerűség hazájáról

Montevideo, január

Az itteni életet nem szabad európai szemmel nézni, de nem is lehet. Ami az első napokban szokatlan, furcsa, meglepő, rövid idő múltán mind természetes, magától értetődő lesz. Nem azért, mert megszokja az ember, hanem mert meglátja, megérti az okokat, amelyek miatt másként formálódott ki itt az élet, másként alakultak ki a szokások, mint odaát Európában.

Két dolog tűnik fel legelőbb: a majdnem teljesen korlátlan szabadság és a munkának kijáró tisztelet.

Amíg valaki a hatóságokkal összeütközésbe nem kerül, azok semilyen formában nem avatkoznak a magánember életébe. Rendőri bejelentés, hatósági nyilvántartás ismeretlen fogalom, akár az Egyesült Államokban. Az ember nevére, személyi adataira nem kíváncsi senki, sem a hatóságok, sem a magánok. Az Európában szükséges számtalan igazolvány itt felesleges. Csak egyetlen hiteles személyazonossági okmányt ismernek, a rendőrség által kiállított fényképes, ujlenyomattal ellátott igazolványt, amely érvényes mindenre és mindenütt. Amikor ezt kiváltja az illető, köteles bementani lakáscímét, amit egyébként nem ellenőriz senki, a rendőrség azonban hivatalos titokként kezeli az adatokat, s magánfeleknek nem ad ezekről felvilágosítást.

Ami kifejezetten nincs eltilva, az mind szabad és megengedett dolog. Azonban ugyszólván semmit sem tiltanak el, mindenki úgy él, úgy cselekszik, ahogyan jölesik neki. S ha valaminek korlátozni kívánják szabadságát, olyan felzúdulás volna rá a válasz, aminek itt egyetlen kormány sem tudna ellentánni.

A hatóságok és magánfelek közötti érintkezés is más, mint Európában. A közönség érzi és tudja, hogy a közhivatalnokokat ő fizeti azért, hogy a közigazgatás munkáját elvégezzék. De tudják ezt maguk a hivatalnokok is. Minden hivatalban előzőleg, szívesen, nagyrészt a felesleges formalitások mellőzésével intézik el a közönség ügyeit, de maga a nagyközönség is támogatja a közhivatalokat, hogy a rájuk rótt feladatot minél gyorsabban és könnyebben elvégezhessék.

Európában népszámlálás idején hosszú rendeletek jelennek meg, amelyek mindegyike természetesen a büntető szankciók felsorolásával végződik. Komplikált, nehezen érthető parancsok, hogy az ezer kérdéssel teleszpékelt, kaeskaringsávos megfigalmazott íveket hogyan, miként kell átvenni, kitölteni és hol és mikor kell leadni. S mindeki, — a büntetésektől való féltésben, — munkáját elhanyagolva szaladgál napokon keresztül, míg végre hozzájut a szükséges ívekhez, amikor azután jól-rosszul kitöltve, félnapos ácsorgás után nagynehezen nyugta ellenében lead valamilyen hivatalban.

Hár héttel ezelőtt népszámlálás volt Montevideóban. Az újságok közlik a hatóságok erre vonatkozó rendeletét, amelyről az európai hivatalok rendeltetvényeinek önkéntes teretét volna minden hajszála.

Montevideo lakossága nyilván maga is kíváncsi, mennyien laknak a főváros területén — közli a rendelet. — Minthogy húzamosabb ideje nem volt népszámlálás, a városi tanács népszámlálást rendez. Felír mindenki, hogy a kért íveket, amelyeket kiosztanak, töltse ki és tartsa készenlőben, amíg azokért a megfizetett élelőnek. Az egészséges patriotizmus nem a nyughézagban felejtésben nyilvánul meg, hanem abban, hogy a közbizonyt azonosítja magát egyenként a köz érdekeivel és saját érdekében együtt dolgozik a közhivatalokkal...

A népszámlálás negyvennyolc óra alatt lebonyolódott. A kérdőíveket lakásokként állították ki. A kérdőívekre voltak rajta: 1. nemzetiség, 2. nem, 3. életkor. A városi tanács még a nevekre sem volt kíváncsi... És mégis minden rendben ment...

Nem azt kérdezik meg valakitől, hogy hová jár

hivatalba, vagy hol van alkalmazásban, hanem: *„donde trabaja”,* — hol dolgozik? Munka és munka között különbség nincsen. Nincsen előkelő és kevésbé előkelő munka. A hivatalnok éppen úgy pénzre váltja fel idejét és munkaerejét, mint a fizikai munkás és ha az egyik ledolgozta napi nyolc óráját, éppen olyan ur, mint a másik.

A nyolcórás munkaidőt törvény állapítja meg. Állami hivatalban, üzemben, gyárakban, irodákban mindenütt nyolc óra a napi munkaidő. A törvény betartását a munkaügyi hivatal szigorúan ellenőrzi, éppen úgy, mint azt, hogy minden alkalmazottnak, munkásnak, belenként vagy egy egész, vagy két fél szabadnapja legyen. Hogy ez milyen napra esik, mellékes. Mert üzleti záróra hivatalosan nincs, ünnepnapi vagy vasárnapi zárást csak a hivatalok ismerik. Másikülben mindenki akkor nyitja, akkor zárja üzletét, műhelyt, gyárat, amikor éppen kedve tartja. Ez magánügy, amibe a hatóságok nem avatkoznak. A fontos csak az, hogy az alkalmazottakat napi nyolc órán túl dolgoztatni nem szabad.

Az újságok a hét minden napján megjelennek, ünnepnapokon, vasárnap is. Az üzletek nagyrésze állandóan nyitva van, sőt nem egy este hét órákor bezár, de a nyári időben tíz órákor ismét kinyit és nyitva tart éjjel után egy-két óráig.

A munkafegyelem nagy. A munkás igyekszik a töle telhető legjobbat nyújtani, mert felmondási idő nincs, s tudja, hogy ha nem dolgozik jól, bármely nap elbocsáthatják. De munka után munkás és munkaadó között különbség nincs.

Az utonnan bevándoroltak első foglalkozása rendszerint a cukorkaárúsítás az utcán vagy a mozikban. Sok esetben az utcai árus pár hónap múltán megtanul spanyolul, valami kis pénzhez is jut, mire beállít valamelyik nagy céghez, hogy üzletet csináljon.

— Nem ön árult cukrot vagy két hónappal ezelőtt a Rex-moziban? — kérdezi a milliós cég főnöke.

— De igen, mert akkoriban nem tudtam spanyolul.

A tárgyalás változatlanul folyik tovább, hiszen mi sem természetesebb, minthogy az embernek valahol kezdeni kell. Az pedig, hogy valaki két héttel ezelőtt cukrot árult egy nyakába akasztott kis kosárban, nem ok arra, hogy egy nagy üzlet lebonyolításánál ne vegye komolyan. Mert dolgozni kell, mellékes, hogy mit, csak munka legyen, amivel pénzt keres az ember.

A montevideói kikötői forgalma rendkívül nagy, mert ezen keresztül bonyolódik le majdnem az egész ország forgalma. A külföldi árucikkeket ide hozzák az óceánjáró hajók, de az ország terményei is ide kerülnek, mert a vasut mellőzéseivel a La Platan hajók hoznak mindent, gyümölcsöt, burgonyát, gyapjút a fővárosba. Az állam óriási raktárházakat tart fenn. Iórszert modern felszereléssel. De mint minden raktárban, ezekben is sok az egér és a patkány. Ezek irtására az egészségügyi hatóságok az egész ország területén művészies plakátokon szólítják fel a lakosságot, sőt legutóbb az állam tekintélyes összegű díjat fizetett minden megölt patkány után.

A kikötői raktárházakban a komplikált és tudományos módon való irtás mellett a legegyszerűbb módon is védekeznek az egerek ellen: macskákat tartanak, mégpedig meglehetősen nagy számban. Kevesen tudják — még montevideóiak sem igen — hogy ezek a macskák tulajdonképpen a közbiztonsági főzém alkalmazottai, ugyszólván állami szolgálatban állnak. Statisztikát vezetnek róluk, s az egyes raktárházak főnökeinek rendeltetleg megállapított átalányt folyósítanak a macskák élelmezésére. Ha szaporulat áll be, vagyis ha valamelyiknek költyei lesznek, hivatalos feltejesztést kell intézni a kikötői hatóságokhoz, megjelölve benne az új „közbiztonsági alkalmazottak” számát, mire záros határidőn belül gondoskodnak a macska-élelmezés átalány felméréséről, az állami költségvetés terhére...
Ha már áthotokról tartunk, meg kell említeni, hogy

libát nem tenyésztenek, inkább kacskákat, mert a libatömés állatkínzás és akit ezen rajtaesipnének, szigorúan megbüntetik. Ellenben a legszebb és legnagyobb főtárosi parkban, a Pradóban, a halastóban hatyuk helyett libák uszálnak, s a kis gyerekek mint valami érdekes furesaságot bámulják meg, amint a vén libák a gyepen sétálni viszik sárgapilés kicsinyeiket. Még csak eszébe sem jut valakinek, hogy ezeket a madarakat meg is lehet enni, vagy hogy Európában párnákat tömnek a tollaikkal.

Bár Brazília rengeteg drága bányát exportál, az épületi Délamerikában nagyon drága, mert tisztára behozatali cikk. Az építkezéseknél a lehető legkisebbre szorítják a felhasznált fa mennyiségét.

A ládákak, fadóbozokak, amikben a külföldi árucikkek érkezek, drága pénzért veszik és mindenre felhasználják. A nagy ládákak, amelyekben az amerikai autók vannak csomagolva, rendes napi áruk van. Vidéken, de még Montevideo külvárosában is sok ház épül az ilyen autóládák deszkáiból. A szegény ember, ha lakásgondoktól akar szabadulni, a város határában hosszú részletítésre kis telket vásárol, a törvény előírásai szerint dróttal bekeríti, néhány ilyen ládából házat épít rá. Legfeljebb ha kicsit több a pénze, petrolleumos bádogdobozokat vásárol és ezeket szegeli rá kívülről. A hatóságok nem gördítenek semmi akadályt az ilyen építkezések elé és ha a gazda úgy kívánja, éppen úgy bevezetik a villanyt, vizet hozzá, mintha márványpalotáról lenne szó.

Montevideo óriási területen fekszik, gyorsan fejlődik, ma már magába olvasztotta a tíz-tizenöt kilométeres körzetben levő falvakat is. Az idevezető utak mentén százával vannak az autóládákából épített, tarkára festett házak, előttük embermagasságúra megnőtt, mindig virágozó muskátibokrokkal.

Amilyen egyszerűek a házak kívülől, olyan szerény a berendezésük is. A butorok, szekrények majdnem kivétel nélkül petrolleumosládából készülnek. A petrolleum és jórészt a benzín is egyforma nagyságu, 18,75 literes bádogdobozokban érkezik, két-két doboz egy kis faüdében. Akár az Egyesült Államokból, akár Oroszországból érkezik ezek, mind pontosan egyformák, a világkereskedelmi szokványoknak megfelelőek. Néhány centért árulják ezeket a ládákak, amiket azután butortól kezdve a legkülönbözőbb célokra használnak fel. Számtalan kisebb üzletnek egész berendezése, polcok, mind egymásra állított petrolleumosládából készült.

Az utonnan bevándoroltak első butori szintén ehelyől állanak. Hat-hét láda széles felével egymásra rakva felérneműszekrény: négy, öt kétoldalt élére állítva, középen faléccel — kész akasztószekrény. A szék sem probléma, mert a ládák jól gyűltek, s ha egyet a kecskenyebb oldalára állítanak, csak a támla hiányzik, hogy kényelmesebb ülőalkalmatosság legyen...

Ha valaki nem beszél egészen jól spanyolul és valamelyik üzletben néhány petrolleumosládát akar vásárolni, biztos lehet benne, hogy megkérdezik:

— Butornak viszi?... Mikor érkezeti?

S a boltos hátraszól az insnak:

— Juan, az épeket válaszol ki, amik nem olajosak, s amiknek minden deszkája megvan...

Utóvégre ruhaszekrénynek csak nem állíthat valaki a szobájába olajfoltos törött ládákak...

Bodó Pál

Felmentettek egy lopással vádolt bajsai földbirtokost

Az volt a vád ellene, hogy gyengeelméjű fia által eladott földről behordatta és értékesítette a termést

Érdekes büntügyet tárgyalt szombaton a szuboticeai törvényszéken Szubotice Sztrahin büntető egyesítő. A vádlottak padján idősebb Bakóci Sándor tiszteletes bajsai birtokos és vendéglős áll, akit Baranyai József topolai kereskedő lopásért jelentett fel. Baranyai József 1928 tavaszán három linc földet vett természetesen együtt Bakóci fiától: ifjabb Bakóci Sándor bajsai lakostól. Idősebb Bakóci Sándor azonban a terrést leszedette és értékesítette.

Idősebb Bakóci Sándor a tárgyaláson azzal védekezett, hogy neki joga volt a termést leszedni és értékesíteni, mert a felesége végrendelete szerint, amely a kérdéses földet fiára, ifjabb Bakóci Sándorra testálta, az eladott föld haszonélvezete a fia huszonegyedik életévének betöltéséig öt illet meg. Ha Baranyai ennek ellenére természetesen együtt vette meg fiától a földet, legfeljebb csak a fia ellen léphet fel polgári per útján. Idősebb Bakóci Sándor eladta továbbá, hogy fia gyengeelméjű és Baranyai tudott erről, mert a földet jóval értékén alul vette meg fiától, ifjabb Bakóci Sándortól. Emiatt a vétel miatt különben Bakóci Sándor, mint az időközben gondnokként alá helyezett fia részére kirendelt gyám per indít Baranyai József ellen és kéri jogja a szóbanforgó földvételek hatálytalanságát.

A bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása, továbbá a vád és védelem meghallgatása után felmentette idősebb Bakóci Sándort azzal az indoklással, hogy Bakóci eljárása jóhiszemű volt és részéről bűncselekmény nem forog fenn. Az ítéletben Makszimovics Szvetislav államügyész is megnyugodott s így az nyomban jogerőssé vált

CIRKUSZ

Farsangi levél

Kedves Pnttyökém! Hallom, hogy nálatok, Szubotícán, egymást követik a bálak, meg a mulatságok, ami alapján véve helyes is, mert mikor mulasson az ember (mindkét nembeli), ha nem az ifjuság hajnalán, mikor is a kedély még nem savanyodott el úgy, mint egynémely atyabatyáké, akik fiatal koruk tobzódásáért bennünket, új generációt, szeretnének megbőjtölteni, pedig, — megjegyzem — ez képtelenség és mint illembeli tény se megfelelő.

E futólagos bevezetés után tudatni akarom veled, hogy a mi esendes kis községünkben sincs különben, itt is fenékiig őríti a mindkét nembeli ifjuság a farsang egynevezett élvezeti kelyhét, átlag minden hétre esett bál, de valamennyinek kimagasló eseménye a tűzoltók estélye volt, mikor is a postamester ur helységünk első szülésznőjével ropta a tangót, ámbár nem vagyok benne biztos, nem profánizálom-e a ropta kifejezéssel Terpsichorét, amennyiben némelyek kettős kólónak, mások viszont csárdásnak minősítették táncműveletüket.

En is ott voltam a bálon s talán főszéles megmagyaráznom neked, mit jelent az, ha egy ilyen mulatság a szó nemes értelmében szeszajlik.

Hogy az elején kezdjem, a k. mama már otthon elkezdte gyakorolni az indulatszókat, (helyesebben: indulatos szavakat), azzal, hogy: *hajrd!* Ez voltaképpen poetica licentia tőlem, mert igazában úgy gondolta, hogy: *haj! ki!* Tudniillik ki akarta rángatni a hajamat, amiért azt a vágyat nyilvánítottam, hogy eltérjek a hagyományos bubis viselőttől s immár meg-növekedő fürtjeimből hurkákat alkalmazok a fejemen.

K. atyám ugyanis, mint közismert józsi humorista, ajánlott a fejem tetejére egy svárklit, két oldalt lelógásra pedig két szelet abált pofaszalonnát, mert — ugymond — igaz is, miért éppen a hurkát hozzák a nők forgalomba és miért nem térnek ki az egyéb dísznóságokra is?

Egyébként a bál komolyan lezajlott, mert mindenki kiabált, még hozzá egyszerre. A mellékhelyiségek is tele voltak, részint mint ruhatár s vaecorázó hely s az altisztek azt mondták: nagysád. En sokat táncoltam és az új ruhám, amit egy finom régi firhangból alakítottunk át, közirigységet képezett.

Főleg a Loli irigykedett, akiről bizalmasan közlöm veled, hogy alighanem menyasszony lesz hamarjában, mert hallottam, mikor azt mondta egy fiatal embernek, hogy: apukám, édes pofám. Ez a bizalmi tény kétségen felül ama küszöb, amelyről a házasság révén szoktak evezni, mikor is a szerető hitves vagy azt mondja, hogy fiam, vagy hogy a fene a pofádat, — mely a jelen időben még édesnek minősítetik.

Elég abból anyyi, hogy az első bálam fényesen sikerült, többet táncoltam, mint illik, egyik kézből a másikba osztottak be.

A mama már éjjelkor aludt a sarokban és többen azt hitték, hogy ő van mint a modernség saxofonja szerződötve a zenekarba, amely különösen van szervezve, mióta a noviszdai tőzsden nem jegyzik a vályogot. Mit tagadjam, ugyis meghalad másoktól, hogy a k. mama horkolt, de én ezt nem vettem a szívre, mert épp akkor esküdtem örök hűséget Aladárnak és piruló arcom — ami bekövetkezik az ilyen helyzetben — elárult volna.

Később Sándornak is örök hűséget esküdtem, bár furdalt a lelkiismeret, de hát az ilyesimbe belejön az ember és a későbbi esküvések idején (összesen hét volt) már gyakorolatra téve szert, nem pirultam, csak lesütöttem szendén a szemem, ahogy azt a k. mama könyvtárában őrzött egyik műből (L.: Kalocsa Róza) olvastam.

Később megkérték a kezemet is, de ez tréfából ment, mert sok tanu előtt történt, már pedig az ilyesimnek négy szemközt kell lefolynia profán tömegek nélkül.

Mindenek végezetül mégis megvolt az első bálom, mikor is, — az adórnokunknak, mint igen tehetséges bálitüdosítási-irónak szavalt használya — mint szende és ártatlan himporos liliomok gyakorolhattuk magunkat a nagy csatára, ami egyszer mindenkinek az életébe megérkezik. Igaz ugyan, hogy sok volt a veszedelmes ellenfél, még pedig asszonyok formájában, ők nagyobb hatalmak, mint mi, azért légy nyugodt, mi sem állunk készületlenül, amint remélem, hogy ti sem.

Hogy végül visszatérjek a postamester és helységünk első szülésznőjének tangójára, ez közbötrányba fulladt, mert a telekkönyvi iktató bíráltni kezdte a mozdulatokat s kisütötte, hogy az a hülye kutya.

— Mi az, hogy hülye kutya? — csodálkozott intelligenciánk.

— Hát a foxi, ha trottili lesz.

A postamester erre szelid célzásokat tett az ik-

tató ur nagynénjének tértére, tekintettel a mezőgazdaság retektermelő fajtajára, amiből verekedés támadt. Többen beavatkoztak, k. atyám, mint szenvedélyes közbelépő, szintén pofozkodott, de szupé alatt — mint már említettem — ismét jóbarátságba került az egész társaság. Mindezek után pedig sokszor csókol szerető barátinód, Mici.

A másolat hitelűl: Llm.

TÖZSDE

Zürich, febr. 1. (Zárlat.) Beograd 9.12 háromnegyed, Páris 20.34, London 23.22, Newyork 518.40, Brüsszel 72.15, Milánó 27.13, Madrid 68.20, Amszterdam 208.05, Berlin 123.85, Bécs 73, Szófia 3.75, Prága 15.33.5, Varsó 58.10, Budapest 90.57.5, Bukarest 3.08.25.

Beograd, febr. 1. A tőzseforgalom szünetelt.

Szombori terménytőzsde, febr. 1. Buza 207.50—212.50 dinár, rozs 140—150 dinár, zab 140—145 dinár, árpa 122.50—127.50 dinár, tavaszi 135—140 dinár, bab 360—380 dinár, válogatott 380—400 dinár, tarka 250—250 dinár, tengeri 100—105 dinár, morzsolt 115—120 dinár, korna 90—95 dinár, liszt 0-ás 340—350 dinár, 2-es 315—325 dinár, 5-ös 260—270 dinár, 6-os 190—200 dinár, 7-es 150—160 dinár, 8-as 105—115 dinár. Irányzat változatlan.

Noviszdai terménytőzsde, febr. 1. Buza bácskai 77 kilós 210—212.50, bácskai 78 kilós 212.50—215, felsőbácskai 78 kilós 215—217.50. Hajó Tisza 78 kilós 217.50—222.50, felsőbánáti 78 kilós 207.50—210, délbánáti 77 kilós 200—205, szerémi 77 207.50—212.50, árpa bácskai 63—64 kilós 125—130, szerémi 63—64 kilós 125—130, zab bácskai és szerémi 145—147.50, bácskai Duna III. 112.50—115, bácskai száritott 120—125, bánáti Ouna III. 112.50—115, bánáti Bega III. 112.50—115, szerémi gar. minőség 102.50—105, szerémi 100—102.50, szerémi II. 110—112.50, szerémi Duna III. 112.50—115, szerémi száritott 120—125. Liszt 0gg és 0g bácskai 340—350, 2-es sz. 300—310, 5-ös sz. 250—260, 6-os sz. 185—195, 7-es sz. 145, 8-as sz. 112.50—115. Korna bácskai, szerémi, bánáti 90—95. Irányzat: esendes. Forgalom: 51 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, febr. 1. (Zárlat.) Készárupiac, irányzat szilárd. Buza 77 kilós: Tiszavidéki 24.55—24.85, felsőtiszai 23.95—24.20, fehérmegeyi 23.50—23.75, pestvidéki 23.60—23.85. Buza 78 kilós: Tiszavidéki 24.85—25.05, felsőtiszai 24.15—24.40, fehérmegeyi 23.75—23.95, pestvidéki 23.85—24.05. Buza 79 kilós: Tiszavidéki 25.15—25.40, felsőtiszai 24.40—24.60, fehérmegeyi 24.05—24.20, pestvidéki 24.10—24.30. Buza 80 kilós: Tiszavidéki 25.35—25.55, felsőtiszai 24.50—24.70, fehérmegeyi 24.10—24.35, pestvidéki 24.20—24.45. Rozs: Pestvidéki 13—13.10, másszármazású 13—13.10. Árpa: Takarmány Ia 15.8016.50, sör, felsőmagyarországi 20—22, Zab: Ia 14.30—15, Tengeri tisztántul morzsolt 13.25—13.35. Határidőpiac, irányzat barátságos. Buza: márciusra 23.58—23.59, májusra 24.46—24.47, októberre 23.69—23.70. Rozs: márciusra 13.26—13.38, októberre 15.60—15.62. Tengeri: májusra 14.53—4.54, júliusra 15.13—15.16 pengő. Árak 100 kilónként, budapesti áruváltás értendők.

Budapesti sertés- és vágómarhavásár, febr. 1. Felhajtás 296 darab sertés. Irányzat: változatlan. Árak: zsirsertés Ia urasági nehéz páronként 300 kilós 158—160, szedett közép zsirsertés 220—260 kilós 155—160, zsir nagyban 170—180, szalonna 3 darabos táblás sózott 148—150, négydarabos 140 fillér kiloqrammonként.

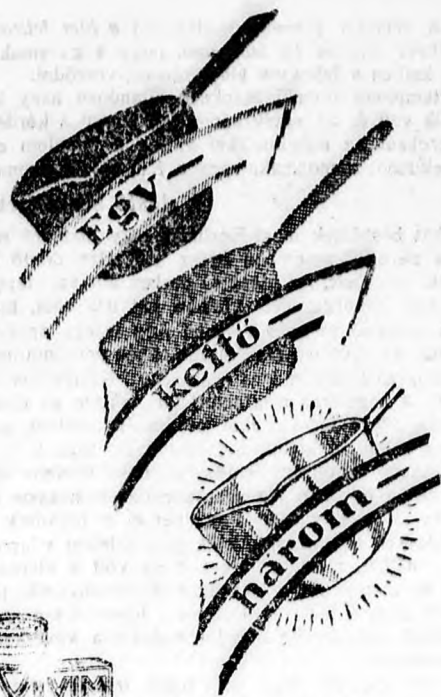
Chicago terménytőzsde, febr. 1. Középariolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza március (115.175) 117 háromnegyed, május (120.625) 122.5, július (122.50) 124 egynegyed. Tengeri március (87.125) 88, május (90.75) 91.5, július (92.875) 93 ötnyelv. Rozs március 87, május 86 háromnegyed, július 85.50.

Winnipeg terménytőzsde, febr. 1. Középariolyamok: Buza május (127.25) 128.5, július (129.375) 130 egynegyed, október (127.875) 128 és fél.

Liverpooli terménytőzsde, febr. 1. (Zárlat.) Buza március (8 sh 4 háromnegyed d) 8 sh 7 és fél d, május (8 sh 8 ötnyelv. d) 8 sh 11 és fél d, július (8 sh 10 ötnyelv. d) 9 sh 1 háromnyelv. d.

Vizállás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vízek mai állása a következő: Duna: Bezdan 72 (—10), Apatin 155 (—11), Bogojevó 151 (—4), Vukovar 102 (—10), Palauka 89 (—6), Noviszdai 84 (—15), Zemur 108 (—10), Pančevo 88 (—8), Szmederovó 206 (—10), Orsava 168 (—4), Dráva: — Száva: Mitrovica: 244 (—12), Zagreb 20 (+52), Sabac 111 (—10), Beograd 60 (—16). Tisza: Titel 90 (—7).

Így tisztítja
VIM a lábasait,
főzőedényét, asztalát, tűzhelyét
fáradtság nélkül,
ragyogó eredménnyel.

Mozaik

A diák házassági ígérete

Érdekes ügyben hozott a napokban elvi jelentőségű döntést a bécsi törvényszék. Négy évvel ezelőtt K. Hans a bécsi állatorvosi főiskola hallgatója megismerkedett H. Erna házivárányával, akit hamarosan eljegyezt. A fiataloknak, még mielőtt megházasodtak volna, 1928 októberében gyermekük született. Időközben a fiatalpár elvagyozta tanulmányait és egy felsőausztriai faluban telepedett le mint állatorvos, házassági ígéret azonban még sem tartotta be. H. Erna ezért feljelentést tett gyermekének apja ellen csábítás és házassági ígéret megszegése miatt.

A tárgyaláson az állatorvos beismerte, hogy a lánynak házasságot ígért és kijelentette, hogy még ma is komoly terve, hogy feleségül veszi gyermekének anyját, azonban tervét mindeddig nem valósíthatta meg a gazdasági viszonyok miatt. Maximálisan havi háromszáz szillinget keres, gyakran azonban ennél is kevesebbet és ebből havi negyven szillinget kell gyermekének tartásdíjára fizetni, ötvenet pedig orvosi műszereinek törlesztésére és így feleségét nem tudná eltartani. A bírónak arra a kérdésére, hogy miért ígért annak idején házasságot a lánynak, a védőt így felelt:

— A házassági ígéretet még diákkoromban tettem és akkor még nem tudtam, hogy milyen nehéz lesz egzisztenciát acaplanom.

A bíróság felmentette az állatorvost azzal az indoklással, hogy nem volt szándéka, hogy házassági ígéretét ne tarssa be, azonban erre a mostoha gazdasági viszonyok kényszeríték egyelőre. A bíróság nem kényszerítet senkit arra, hogy mielőtt még saját egzisztenciáját biztosította volna, megnyúljon.

A felmentő ítélet nagy örömet kelt Bécsben a diákok között. Felelőtlenül, nyugodtan ígérhetnek ezután házasságot, anélkül, hogy tartaniuk kellene a következményektől, mert hiszen az elvi jelentőségű ítélet azt jelenti, hogy egy diák házassági ígérete nem kötelező. A lányok persze kevésbé örülnek az ítéletnek és szemmel alighanem óvatosabbak lesznek az egyetemi hallgatókkal szemben.

Film, amely megtölti a templomokat

Nem mindennapi eset, hogy templomban mutassanak be egy filmet. Most ez történik néhány nap óta Nürnbergben, ahol az evangélikus templomokban »táblás ház« mellett naponta kétszer vetítenek egy filmet, amelyet a keletafrikai misszionáriusok munkájáról vettek fel. »Andrea, a varázsló fia« a címe a filmnek, amely öt felvonásban ismerteti az afrikai benszülettek életmódját és szokásait, valamint a misszionáriusok áldásos tevékenységét.

Az oltár fölött egy vászon van kifeszítve és ezen perognak le a film jelenetei, amelyeknek hatását a rendes mozi-kísérőzene helyett templomi kórus éneke

ORION normalizált rádiócsövekkel tökéletes a vétel!

emeli. A délutáni gyermekelőadásokon a film feltrattat egy lelkész olvassa fel hangosan, hogy a gyermekeknek ne kelljen a felírások kibetűzésével vesződni.

A templomi filmelőadásoknak állandóan nagy közönségük van és az egyik német lap felveti a kérdést, hogy ezekkel az előadásokkal vajon a templom csinal-e reklámot a mozinak, vagy a film a templomnak?

A döntő bizonyíték

Sokat beszélnek most Berlinben egy újságíró mulatságos peréről, amelyben egész szokatlan döntő bizonyíték szerepelt. Az újságíró perben állt egy lappal, amely egy elmérgesedett vitában azt írta róla, hogy nem is újságíró és soha nem írt még le egy épkézláb mondatot. Az újságíró rágalmozás címén pert indított a lap ellen, amelytől magas összegű kártérítést is követelt. A napokban megtartott tárgyaláson az újságíró olyan döntő bizonyítékot produkált, amelyet gondolkodás nélkül el kellett fogadnia a bíróságnak.

Egy szép napon egy ismeretlen, fiatal újságíró egy cikket vitt a beporított lap szerkesztőjének, nagyon érdekes és jól megírt cikket, amelyet el is fogadtak és tisztességesen honoráltak. A cikk meg is jelent a lapon, aláírás nélkül, mert szerzőjének az volt a kikötése, a neve ne szerepeljen a cikk alatt. A törvényszéki tárgyaláson most a felperes újságíró a beperelt lap szerkesztőjének legnagyobb megdöbbenésére a következőket mondotta:

— Ha igaz az, hogy nem tudok írni és nem jelentek még meg cikkeim, kérdelem, hogyan lehetséges, hogy ép az engem támadó lap közölt le tőlem egy cikket, azóta is, amióta perben állunk, sőt azért rendes írói honoráriumot is fizetett nekem?!

Meglobogtatta a lapnak azt a számát, amelyben az a cikk jelent meg, amelyet az ismeretlen újságíró vitt el a szerkesztőségbe, mint a sajátját. A tanuként kihallgatott fiatal újságíró mindenben igazolta a felperes állításait és kijelentette, hogy kollégájának baráti szívességet akart tenni akkor, amikor belement a játékba és barátja cikkét, mint a sajátját vitte el a szerkesztőségbe.

Az ötletes és meggyőző bizonyítási módon a bírának is mosolyogniok kellett és elítélték a lapot ezer márka erkölcsi kártérítés megfizetésére. Az ötletes újságíró tehát másodszor is megkapta honoráriumát cikkéért. Alighanem a legmagasabb honoráriumot, amit az utóbbi időben egy cikkért kifizettek. —nc.

Abdul Hamid örökösei kiegyeztek Görögországgal

A görög kormány tízmillió fontot fizet az elkobzott birtokokért

Londonból jelentik: Vége felé közeledik az az óriási per, amelyet Abdul Hamid szultán utódai indítottak a görög kormány ellen örökségükért. A szultán után kilenc özvegy és tizenhárom gyermek maradt, köztük Abdül Kadir herceg, aki Budapesten él nagy szegénységben. A háború befejezése óta folyik már a per, amely most megegyezéssel fog véget érni. A Daily Mail teavatott forrásból úgy értesül, hogy a görög kormány tíz millió fontot fog kifizetni a szultán örököseinek. Az örökösök ezenkívül abban a fantasztikus reményben is ringatják magukat, hogy mezopotámiai elkobzott olajföldjeikért 200 millió fontot fognak kapni.

Abdul Hamid, aki harminchárom évig uralkodott Törökország felett, 1909-ben kénytelen volt lemondani trónjáról, de megtarthatta 300 millió font értékű birtokait.

Közbejött azután a háború és Görögország elkobozta az időközben elhunyt szultán görög területen lévő birtokait, a mosuli felbecsülhetetlen értékű petróleumforrásokat pedig különböző angol és amerikai petróleumtrösztök, részben pedig a francia kormány vette át. Abdul Hamid szultán kilenc özvegye és tizenhárom gyermeke elszegényedett.

A görög kormány most elismerte a török hercegek követelésének egy részét s hajlandónak mutatkozott arra, hogy tíz millió fontot kifizessen nekik. A hercegek természetesen boldogan fogadják ezt az összeget. Azt remélik, hogy miután a görög kormánnyal sikerült a megegyezés, most majd könnyebben érhetik el követeléseiket Palesztinában, Szíriában, Irakban és Mosulban. Egyedül a mosuli petróleumforrásokat 200 millió font értékre becsülik és boldogan lemondának minden egyéb ázsiai birtokukról, ha ezt a 200 millió fontot megkaphatnák.

Olvasóink figyelmébe!

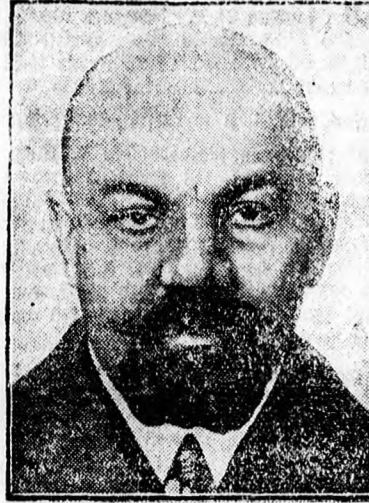
A Bácsmezei Napló

bel- és külföldi fűrdőkről, gyógy-
és szállóhelyekről, uszatóriumok-
ról, szállodák- és pensiókról, to-
rabbá internátusokról, iskolákról,
szakkörökről díjtalanul
nyújt felvilágosítást
és szolgát prospektusokkal

Még mindig nem sikerült nyomára jutni a Párisban elrabolt orosz tábornoknak

Kutjepov tábornok barátai százezer frank jutalmat tűztek ki a nyomravezetőnek

Párisból jelentik: Kutjepov tábornok titokzatos eltűnésének rejtélyét még mindig homály fedi. Megnehezíti a nyomozást az a körülmény is, hogy rengeteg tanu jelentkezik a rendőrségen és a sok ellentétes vallomásból nem lehet kihámozni, hogy mi az

Kutjepov orosz tábornok

igazság és mi a fantázia. A vallomások legnagyobb része a rendőrség véleménye szerint minden bizonytalanság alapul.

A Victoire az ügyvel kapcsolatban éles támadást intéz Szovjetország és a párisi orosz követség ellen és nem kíméli a francia kormányt sem, amelyet ostobának és gyávának mond, mert Szovjetországot elismerte.

— Bessedovski vallomása! nélkül is mindenki tudja — írja a lap — hogy a párisi orosz nagykövetség nem egyszerű diplomáciai hivatal. Csak aki nem ismeri az orosz forradalmat, csak az nem tudja, hogy az oroszok azonnal diplomáciai elismertetésük után valóságos forradalmi löhdészállást rendeztek be Párisban. Gyengeelméjűeknek kellene lenniök az oroszoknak, ha a nekik felajánlott meneküléshelyet nem használnák ki. Egész jól elképzelhető, hogy Kutjepovot a nagykövetségre szállították. Tartóhelyesen tenné, ha visszatérne Párisba, mert mindez sokkal fontosabb, mint a londoni fecsegések a flottaszereleléstől — fejezi be cikkét a Victoire.

Párisból jelentik: A rendőrségen a további nyomozás során több tanu megerősítette, hogy Kutjepov tábornok elrablásánál egy rendőrruhát viselő ember is segédkezett és mikor a tábornokot sikerült az ucca sarkán várakozó autombólba bevonszolni, az árendőr is beült a kocsiba. A jelenet szemtanui azt hitték, hogy a rendőrség tartóztat le egy gonosztevőt. Az eltűnés napjának délutánján valaki telefonon bejelentette az esetet a Feltámadás című párisi orosz emigráns lap szerkesztőségének. A rendőrség most ezt a telefonozást nyomozza. A tábornok barátai 100.000 frank jutalmat tűztek ki a nyomravezetőnek.

Alig jelent meg a 100.000 frankos díj híre, a párisi orosz emigránsok lapjához, a Dernieres Nouvelleshez expresszlevéllel érkezett, amelyben a névtelen levélíró azt kérdezi, hogy biztosítják-e őt arról, hogy nem gyűlik meg a baja a rendőrséggel, ha megjelöli azt a helyet, ahol Kutjepov tábornok holttestét elásták.

A rendőrség ezt is félrevezetésnek tartja, amint hogy nem ad hitelt annak a tanuvallomásnak sem, hogy a tábornok eltűnését megelőző napokban egy gyanus nő álálkodott Kutjepov lakása körül és valószínűleg ő csalta törbe a tábornokot. A nyomozás erőlyesen folyik.

HIREK

Bálak és mulatságok

Február 2. A Bezdáni Sport Egylet műsoros bálja. A malidjosi ifjuság jótékonycélu jelmezbálja a Szilágyi-vendéglő összes termeiben. A petrovszelői kisgazdakör bálja a Le-gényegyletben. A petrovszelői nagygazdakör bálja a nagyvendéglő termeiben. A topolai Ipartestület bálja a Polyák-féle vendéglőben. A kulai Cecilia r. k. egyházi énekkar táncmulatsága.

Február 6. A vrsaci német Iparegylet bálja a Gluckmann-szálló nagytermében.

Február 8. A temerini tornaklub álarcosbálja a mozi-teremben. A Szombori T. K. Pierette bálja a Polgári Kaszinóban.

A szubotocai Radnicski Sportklub zártkörű táncmulatsága a Bunyevacska Matica termeiben. A sztaribecseji Tesla kerékpáros sportklub »Miss Tesla 1930« választással egybekötött nagy sportbálja a Börcsök-féle étterem helyiségeiben.

A novivrbászi kereskedők bálja a Greifenstein-hotelben. A bajmoki Tenniszklub műsoros estje a mozi termében.

A vrsaci kereskedelmi alkalmazottak álarcosbálja.

A petrováci Szlovácski S. K. álarcosbálja a nagyvendéglőben.

Február 9. A szubotocai cserkészegyesület táncmulatsága a Bunyevacska Matica helyiségében. A vrsaci Önkéntes Tűzoltóegyesület bálja.

Február 14. A szubotocai ügyvédjelöltek bálja a Bárányban.

Február 15. A szubotocai »Ferrum« bálja a Bárányban. A Munka gazdabálja a Nép körben. A noviszadi evangélikus nőegylet estélye az Olimpiában.

A novibecseji zsidó ifjuság műsoros táncestélye a Vojvodina-szálló összes termeiben. A topolai S. C. álarcosbálja. A malidjosi kaszinó műsoros esttel egybe-

kötött táncmulatsága a Zöldkert-vendéglőben.

Február 16. A kulai önkéntes tűzoltóegylet táncmulatsága.

A szubotocai Bunyevacska Prosvetna Matice műkedvelő gárdájának műsoros esttel egybekötött táncmulatsága a Matica helyiségében.

Február 22. A sztaramavicai Atlétikai Klub zártkörű jelmezbálja a Burcsár-Hallgató-féle vendéglőben.

A kulai gyáriparosok egyesületének táncmulatsága.

Március 1. A vrbászi Aero-klub táncmulatsága a Kaszinó összes termeiben.

A bajmoki Atlétikai Klub álarcosbálja. A SzAND nagy piros-fekete redutja a Városi Színház hangversenytermében.

Tanto gentile

— DANTE ALIGHIERI —

*Az én hölgyem olyan nemes, finom s szép,
Ha megy az uccán másoknak köszönve,
Hogy aki látja, megáll lenyűgözve,
Meg sem próbálják, hogy szemmel kövessék*

*Megy az uccán szerényen, némán, lassan,
Alázatos ruhát magára öltve,
Mint valaki, ki égből jött a földre,
Hogy itt a földön csodákat mutasson*

*Annak, ki látja, oly szelíd az arca,
Hogy édes érzés kél tőle a szívbe,
Ki nem látta, nem tudja, ez mily mély kegy:*

*Most úgy látszik, hogy megmozdul az ajka,
Halk sóhaj kél, aztán levegőt szív be,
Mint ha mondaná: sóhajts és reménykedj!*

AMBRUS BALÁZS

— Küldöttségek a duna! bálnál. Noviszadról jelent a báni sa tórodó: Dunjics Radoszláv bán szombaton déleltől fogadta Vajszka község küldöttségét, amelyet Kocsijasevics Lázár jegyző vezetett. A küldöttség üdvözölte a bánt és adminisztratív ügyekben kért tőle támogatást. A bán megígérte, hogy az osztályfőnökök meghallgatása után a lebe-ő-ég-hez képest teljesíti a kívánságot. — Megjelent a bán előtt a noviszadi női zenegyesület küldöttsége is, amely meghívta a bánt a zenegyesület vasárnapi manifesztációs diszko gyűléseire, amelyen a király kiküldöttje átadja az egyesületnek Ötölsége díját: egy aranylantot. A bán megígérte, hogy résztvesz a diszko gyűlésen

— **Uj kerületi inspektort neveztek ki Szomborba.** Beogradból jelenti az Avala: **Ófelsége Alekszandar király** a miniszterelnök-belügyminiszter javaslatára dr. Petrovics Dusán eddigi kruseváci kerületi inspektort szombori kerületi inspektorrá nevezte ki. Kruseváca Draskovics Dusán nyugalmazott főispánt nevezte ki kerületi inspektorrá Ófelsége.

— **Dr. Koszics Mirko előadása Szubotícán.** Dr. Koszics Mirko egyetemi tanár, a noviszadi kereskedelmi és iparkamara titkára szombaton este hat órakor »A jugoszláv nacionalizmus« címen érdekes előadást tartott a szubotícai jogi fakultáson. Az előadás tiszta fejlődelmű az egyetemi menza-alap javára fordítják.

— **Februárban rendezik Szubotícán a városi nyugdíjkérdést.** Dr. Matijevics Sztipan királyi közjegyző indítványára a városi közgyűlés, tudvalevőleg határozatot hozott, amely szerint új nyugdíjszabályzatot dolgoznak ki a városi alkalmazottak részére. A közgyűlésen szociális bizottságot választottak, amely a legközelebbi napokban összeül és kidolgozza a városi nyugdíjszabályrendelet tervezetét. Értesülésünk szerint az új városi nyugdíjszabályzat alapjául az állami nyugdíj törvény fog szolgálni.

— **A beogradi kereskedelmi kamara ülése.** Beogradból jelenti az Avala: A beogradi kereskedelmi kamara szombaton plenáris ülést tartott, amelyen a beogradi községi adók kérdésével foglalkoztak.

— **Küszöbön a bolgár kormány rekonstrukciója.** Az Avala jelenti: Szófia jelentés szerint a Ljapcev-kormány rekonstrukciója küszöbön áll. Politikai körökben nagy figyelemmel kísérik Burov külügyminiszter tárgyalásait, mert úgy hírlki, hogy Burov a Narodnjak-csoporttól formális megbízást kapott arra, hogy Ljapcevtől a kormány rekonstrukcióját követelje.

— **Adótszint áthelyezés.** Beogradból jelenti az Avala: A pénzügyminiszter Balaban Vása kulai adótszintviselőt Szomborba helyezte át.

— **Március elsején lép életbe az osztrák és magyar Dunagőzhajózási Társaságok új szállítási tarifája.** Beogradból jelenti az Avala: Az osztrák és magyar Dunagőzhajózási Társaságok régebben megállapított új szállítási tarifája ez év március elsején lép életbe.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint boros, ködös, csapadéka hajló idő várható, némi hőemelkedéssel.

— **Kijelölték a párisi konferencián résztvevő jugoszláv delegátusokat.** Beogradból jelenti az Avala: Párisban február 5-ikén kezdődik meg az a konferencia, amelyen a második hági konferencia megállapításait fogják parafálni és részletesen kidolgozni. A konferencián megállapítják azoknak a megbeszéléseknek a végrehajtási módjait is, amelyek a hiteltelző államok és Magyarország között jöttek létre a jóvátétel kérdésében, továbbá, amelyek magyar állampolgároknak az utóállamokkal szemben fennálló követelését érintik. A párisi konferencián résztvevő jugoszláv delegáció tagjai dr. Gyurics György londoni jugoszláv követ és Fotics Konstantin, a külügyminiszterium politikai osztályának vezérigazgatója lesznek. Mint szakértők Martinac Vladimir külügyminiszteri osztályfőnök és Ploj Milivoj, a jóvátételi delegáció helyettes főnöke vesznek részt a konferencián. A jugoszláv delegációval két titkár is elutazik Párisba.

— **Megszűnt Németország katonai ellenőrzése.** Berlinből jelenti: Németország katonai ellenőrzése a szombati nappal megszűnt. A szövetséges hatalmak kormányai február 1-re visszahívták a berlini követésgek mellé beosztott katonai ellenőrző szakértőket, akik már csak néhány napig maradnak, hogy elkészítsék zárójelentéseiket és azután elhagyják Németországot.

— **Leszakadt a híd a Madrid—algicirászi expressz alatt.** Madridból jelenti: A Madrid—algicirászi expresszvonat péntekre virradó éjszaka a gibraltári partól nem messze Los Barias állomás mellett szerencsétlenül járt. Az expressz alatt leszakadt a híd és a vonat a mélységbe zuhant. Szerencsére csak kevés utas tartózkodott a vonaton. Péntek reggel a romok alól három halottat és tizenöt sebesültet húztak ki.

— **A szovjet militarizálja a földművelést.** Moszkvából jelenti: A szovjetkormány rendeletet fog kiadni, amely szerint a vörös hadsereg egyik főfeladata a falu szocializálása lesz. A szovjetkatonákat nyolc hónapig mezőgazdasági kiképzésben fogják részesíteni, azután »kollektív farmokra« küldik ki őket, hogy felsajátítsák a kollektív földművelés elméletét, gyakorlatát és a parasztság kiirtását. A rendelet szerint egyelőre százezer vörös katonát fognak kioktatni erre az ugynevezett kollektív földművelésre.

— **A becskeréki kereskedők és gyárosok egyesületének küldöttsége Beogradban.** Beogradból jelenti az Avala: Szombaton a fővárosban járt a becskeréki kereskedők szervezetének egy nagyobb küldöttsége, amely valamennyi illetékes miniszteriumban eljár és átadta a minisztereknek a legutóbbi gyűlések határozatait, amelyekben a kereskedők és gyárosok a bánati pénzügyi inspektorátus újabb való felállítását, vámhivatali és vámreklamációs osztályt kérnek, továbbá hangsúlyozzák a bánati kereskedelmi és iparkamara további fenntartásának szükségességét.

VALODI

:FRANCK:

a kiváló minőség!

— **Kegyelmet kapott a halálraítelt bonni orvos.** Frankfurtból jelenti: A rajnai tartományi kormány megkegyelmezett a gyilkosság miatt halálraítelt Richter Péter bonni orvosnak és a halálbüntetést életfogytiglan tartó fegyházra változtatta. Richter doktort főlével ezeltől ítelték halálra, mert megmérgezte kedvesét, Mertens asszonyt. Az orvosi szakértők szerint a halál közvetlen oka streptanin-méreg volt, az egyik legrikább méreg, amely csak orvosnak adható ki és a bíróság ezen az alapon hozta meg a halálos ítéletet.

— **Strosz Mayer emlék-ünnepély Szubotícán.** A szubotícai főgimnázium és a kereskedelmi akadémia ebben az évben együttes Strosz Mayer-ünnepélyt rendeznek. Az emlékünnepélyt a főgimnázium dísztermében kedden, február 4-ikén délután 3 órakor tartják meg.

— **A szanremói sakkverseny tizenkettedik fordulója.** Szanremóból jelenti: A nemzeti sakkverseny tizenkettedik fordulójában Niemzovics győzött Monticelli ellen, Spielmann Colle ellen, Aljechin Araiza ellen, Thues Romih ellen, Bogoljubov Tartakower ellen. Remis lett a Vidmar—Grau és a Maróczy—Rubinstein-játéka, míg a Kmoeh—Yates-parti függőben maradt. A verseny állása a tizenkettedik forduló után: Aljechin 11, Rubinstein 9, Niemzovics 8 és fél, Bogoljubov 7 és fél, Ahues, Tartakower, Vidmar 6 és fél, Yates 6 (1), Kmoeh 5 és fél (1), Maróczy, Spielmann 5, Colle 4 és fél, Monticelli 4, Araiza, Grau 3 és fél, Romih 2 és fél.

— **A novagradiskai zsidó hitközség közgyűlése.** Novagradiskáról jelenti: A novagradiskai zsidóhitközség az elmúlt napokban tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen új tisztikart is választottak. Elnök lett Waschler Emanuel, a választmány tagjai: Koltstein Jakob, Bauer Adolf, Izsák Arnold, Fried Maxc, Mandlovics Albin és Kohn Jakob. Felügyelőbizottság: Schein Ervin és Kohn Hinkó.

— **A novagradiskai daleyilet közgyűlése.** A novagradiskai Granicsár daleyilet az elmúlt napokban tartotta meg rendes évi közgyűlést, amelyen új tisztikart választottak. Az új tisztikar a következő: Elnök Matokovics Alojz, pénztáros Mazsurán Zlatko, karmester dr. Magyarevics Franjo. A választmány tagjai: Hegedűsvics István, Jánosky Ferenc, Kilijan József, Kolinski Antal, Djurics Franjo, Hren Szlávko és Mikus István. Pótagok: Szmiljanics Iván és Kalabity Luka. A felügyelő bizottság tagjai: Bukojevics Joszip és Prpics Iván.

— **A pancsevői tüzoltóparancsnok kiütetése.** Pancsevőről jelenti: Szép ünnepség keretében nyújtották át Alekszandar király Ófelsége kiütetését, a Szent Száva-rend IV. osztályát Szabó Sándor pancsevői tüzoltóparancsnoknak, a bánati tüzoltószövetség főfelügyelőjének. Az ünnepségen, amely az önkéntes tüzoltók laktanyájában folyt le, megjelent: Iszailovics Vászó polgármester, dr. Kocsa Miloje rendőrfőkapitány, Nádaszki Gyuró főszolgabíró és más előkelőségek. A polgármester lendületes beszéd kíséretében nyújtotta át a tüzoltóparancsnoknak a Szent Száva-rendet. Ugyanakkor a bánati tüzoltószövetség jogtanácsosa, dr. Lócz Akos átnyújtotta Szabó Sándor főparancsnoknak a lengyelországi országos tüzoltószövetség vaskeresztjét elismerő oklevél kíséretében. Átnyújtották a parancsnoknak a horvát-szlavon tüzoltószövetség ezüst szolgálati érdemrendjét és a tiszteletbeli tagságról szóló oklevélet is, amelyben feltüntették Szabó Sándor főfelügyelő érdemeit. Szabó Sándor meghatott szavakkal mondott köszönetet a kiütetésekért.

— **Két új napilap indult meg Zagrebban.** Zagrebból jelenti: Szombaton két új napilap indult meg Zagrebban. Az egyik lap címe Szmotra (Szenie) és felelős kiadója Mazsurán Májó ismert festőművész. A lap főleg az ifjúság problémáival foglalkozik. A másik lap címe Szeljaeski Glasz, kiadója Radics Iván, Radics István unokaöccse, aki nemrég a horvát parasztok hódoló küldöttségét vezette Ófelségéhez. A lap felelős szerkesztője Maszlics Ferenc, a zagrebi vendéglősök egyesületének elnöke. A lap első vezetője Radics Iván írta és kifejti, hogy a mai rendszer Radics István politikai koncepciójának felel meg.

— **Halálozások.** Kikindáról jelenti: Naszluhac Lajos kikindai gyógyszerész hatvanöt éves korában hirtelen meghalt. Halála Kikindán nagy részvétet keltett. — Mallidjosen szerdán hetvennégy éves korában meghalt Varga József földművelő neje, született Pabó Julianna. Az elhunyat csütörtökön délelőtt temették el óriási részvét mellett.

— **A noviszadi munkásszervezetek gyűlése.** Noviszadról jelenti: Az országos munkásszindikátus noviszadi szervezete vasárnap délelőtt kilenc órakor gyűlést tart az Olimpia nagytermében. A gyűlésen dr. Topalovics Zsivko, a munkáskamarák beogradi szövetségének titkára előadást tart a munkástörvény készülő revíziójáról.

Eredeti francia

„VALDA“-pasztillák

a ködös idő okozta mindennemű káros hatás, valamint a légzőszervek megbetegedései ellen minden gyógyszerárban és drogériában kaphatók

13374

— **Súlyos gázrobbanás Berlinben.** Berlinből jelenti: Az egyik külvárosban pénteken reggel gázrobbanás történt. A ház alatt vezető gázcső megrepedt, a kiáramló gáz meggyulladt s a ketemeletes ház homlokfaja ledőlt. Három lakó súlyosan, egy könnyebben megsébesült. Az uccára néző szobákban minden berendezés elpusztult.

— **Uj fagyhullám Oroszországban.** Moszkvából jelenti: Egész Oroszországot új fagyhullám árasztotta el. Leningrádban pénteken délután a hőmérséklet még a fagypontra körül mozgott, este pedig már mínusz tizenhat fokra zuhant. A meteorológiai intézetek prognózisa szerint a Szibériából jövő fagyhullám tartós lesz.

Képviselők

keresetnek napi 150—200 dinár fizetéssel egy előrangú német ósműködő levegő tisztító készülék eladására, esetleg egyévesi díjjal.

Világhírű orvosoktól melegen ajánlva

Népszerűen a lakókörnyékben, iskolákban, kórházban stb. Minút 5 hasi töltéssel 40—45 percesen kúrdók és részletes felvilágosítással szolgálók. Cím:

Rádió Reklám, Subotica

9 2

— **Alkoholizáció a legelőkelőbb newyorki klubban.** Washingtonból jelenti: A szenátus csütörtöki ülésén Broomehart szenátor bejelentette, hogy bizalmas értesülése szerint Newyork legelőkelőbb klubjában a Century klubban alkoholizáció dúlnak. A klubban korlátlan mennyiségben lehet kapni mindenféle szeszitalt és a szenátor szerint a legelhárítottabb a dolgan az, hogy Hoover elnök is tagja a klubnak.

AMIG 'ON ALSZIK

A DARMOL DOLGOZIK

Ma este mielőtt lefekszik, vegyen be **Darmol**-t és holnap reggel jó kedvével és friss erővel ébred. **Almatlansága, idegessége, fejfájása, a gyermekének családközlése** ugyanis nagyon sok esetben a székrekedés következménye. Ezért van szüksége Önnek és gyermekeinek **Darmol** a, az enyhe és biztos hatású **eszközölés hashajtóra**. Kifejezetten **Darmol**-t kérjen, mert csak a **Darmol** hozza meg Önnek és családjának a várva-várt enyhülést. Egy doboz elég 20—30-szori használatra.

1002

— A Szent Teréz-templom előtti parkban megmérgezte magát egy szubotical leány. Szombaton délelőtt a járőrelők arra lettek figyelmesek, hogy a szubotical Szent Teréz-templom közvetlen közelében levő kis park egyik padján egy fájdalmasan jajgató leány fekszik. Többen odasiettek és értesítették a sarkon posztoló rendőrt is, aki éleszgetni próbálta az elalélt leányt, de miután ezek a kísérletek nem jártak eredménnyel, értesítették a mentőket. Időközben megállapították, hogy az ismeretlen leány zsirszódát ivott. A rendőr a járőrelők segítségével a mentőállomásra kísérte a leányt, ahonnan a kórházba szállították. Megállapították, hogy az életunt leányt Szabó Rózsának hívják, tizennyolcéves és Szubotica, a Vardarska uca 8. szám alatt lakik. A leány a főtéren levő egyik divatruüzlet kézimunkaosztályán dolgozott, de szombaton reggel nem jelent meg munkahelyén, hanem a templomelőtti parkba ment, egy ideig a padon ült, majd egy magával hozott üvegből marólugot ivott. Tettét szerelmi bánatában követte el.

— Miss Jugoszlávia a beogradi Materinsko Udruzenje (Anyák Egyesülete) választmányi tagjai körében. Miss Jugoszlávia: Drobenjak Ceca, a legszebb jugoszláv leány tagja a Materinsko Udruzenje (Anyák Egyesülete) leányválasztmányának és a nemes célú egyesület érdekében agilis dolgozik. A napokban »Beogradi levél« című cikkünkben részletesen írtunk Miss Jugoszláviáról, de a cikkből nyomda hiba folytán kimaradt a kép, amelyen az Anyák Egyesülete választmányi tagjai között (x-el jelölve) helyet foglal Miss Jugoszlávia is.

— Eljegyzés. Morvay Mancsi B. Topola és Vrečko Gábor Ada, jegyesek.

Izléses alkalmi virágcsokrok — ajándékok

legutányosabban beszerezhető

BALOG LINA

Subotica Aleksandrova 5. Novisad Vilsontér 7

— A martonosi községi jegyző Stradivarius hegedűje. Szentáról jelentik: Lulin Szpaszoje martonosi jegyző a napokban egy hírt olvasott az újságokban, amely szerint Oroszországban egy ennan elmenekült ember lakásán az orosz hatóságok házkutatást tartottak és a padlason elrejtve, mindenféle lim-lom között egy valódi Stradivarius-hegedűt fedeztek fel. Lulin jegyző, aki tudta, hogy a családja már igen régen ajándékba kapott egy hegedűt, kíváncsiságból megnézte a hegedűjét és a legnagyobb meglepetésre a hegedű belsejében nyomtatott betűkkel a következő szavakat találta: »Antonio Stradivarius«, faciebat anno 1716. Lulin jegyzőhöz már is érkeztek ajánlatok műkereskedők részéről.

— A novagradickai sakk-kör új vezetősége. Novagradiskáról jelentik: A novagradickai sakk-kör a napokban tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen a következő tisztikart választották meg: Elnök Rukavina Rude nyugalmazott főerdőmérnök, választmány: dr. Riznar Ede, Szlama Emil, Jencsik Milos, Hajek Bogoszlav, Izsák Marcel és dr. Vinaj Milos. Ellenőrző bizottság: Vukelity Dusan, Bauer Milán és Rehor Emil. A közgyűlés elhatározta, hogy az idei országos sakkversenyre több játékosal benevez.

VESZÜNK

20%-os koronabónokat

Vidékről levélben küldendő, átvétel után azonnal küldjük a pénzt.

BRISTOL NOVISAD, Zeljznicka 27.

— A francia színészek vendégszereplése Ljubljánában. Ljubljánából jelentik: Beogradi és zagrebi nagyszerű vendégszereplése után este a ljubljánai Operában léptek fel a francia színészek, akik pénteken Duvernois: Menekülés című vígjátékát adták elő nagy sikerrel. A színházat előkelő közönség töltötte meg, amely lelkesen ünnepelte a francia színészeket.

— Megnyitott a második iskolai ingyenkonyha Sztribecsejen. Sztribecsejéről jelentik: A napokban megnyitott a második iskolai ingyen konyha Sztribecsejen a tűzoltóaktanya udvarán. Ezt a második konyhát a helyi városi szegény iskolás gyermekek részére a Vöröskereszt-egyesület és a Kolo Szrpszkij Szesztara állította fel. Naponta száz szegény iskolásgyermek kap itt ebédt. A száz szegény gyermeket 1103 tanuló közül válogatták ki a tanítók a szerb és magyar iskolákból. Erre az iskolai ingyenkonyhára eddig a következők adoztak: Polgári Segélyszövetkezet 1000 dinárt, Bácsstaszamelléki takarékpénztár havi 200 dinárt, Ratarszka Banka 300 dinárt, Nagy József albíró 100 dinárt, Gagics Izidor (Beograd) 200 dinárt, Markovics Joszif 150 dinárt, Alexi Kornél 5 kg. rizst, egy negyed kg. teát, Bálint testvérek 35 kg. lisztet, Ördög András 1 kg. vaját, Kolo Szrpszkij Szesztara 5 kg. zsírt, Miskovics Szvetislav 5 kg. tarhonyát, Bogdanovics Zsvkó 19 csomag metélt tészta, Schick és Spitzer cég 5 kg. sót, 5 kg. rizst, 5 kg. babot, 2 kg. kockacukrot, 2 darab lédát. A konyha vezetősége szeretné ezt a konyhát legalább március végéig fenntartani és ezért a közönséghez fordul további adományokért.

— Jutalmat kapnak a noviszadi városi takarékpénztár perselytulajdonosai. Noviszadról jelentik: A noviszadi Városi Takarékpénztár igazgatósága pénteken dr. Borota Branislav polgármester elnöke alatt ülést tartott, amelyen folyó ügyeket intéztek. Az igazgatóság foglalkozott azzal az eszmével, hogy a takarékpénztár betéteseit és kis gyűjtőit minél messzebbre takarékosra kell serkenteni. Az igazgatóság elhatározta, hogy azok között, akik a takarékpénztár perselyeiben gyűjtöttek, jutalmat osztanak ki sorsolási útján. Tíz jutalmat tűztek ki egyenkint ötszáz dináros összeggel, amelyeket azok között sorsolnak ki, akiknek perselyében már van ezer dinár megtakarított összeg. A takarékosági verseny szabályzatát a noviszadi Városi Takarékpénztár igazgatósága a legközelebbi napokban készíti el.

— A szubotical Polgári Kaszinó évi közgyűlése. A szubotical polgári kaszinó ezévi rendes közgyűlését február hó 9-ikén délelőtt tíz órakor tartja saját helyiségében. A közgyűlés tárgysorozata a következő: Közgyűlési elnök választása, jegyzőkönyvi hitelesítők kijelölése, titkár és könyvtárnok évi jelentése, az 1929. évi zárszámadások, az 1930. évre szóló költségvetés, választmányi és felülvizsgáló bizottsági tagok választása, indítványok az alapszabályok módosítása és az egyesület épületének javítása tárgyában.

— Tombolaest a szubotical Lloydban. Február 8-ikán este a szubotical Lloydban tombolaestét rendeznek értékes, szép nyeregménytárgyakkal. A Lloyd vezetősége ezután hívja meg tagjait a nagysikerűnek ígérkező tombolaestére.

— A maliidjosi kaszinó bálja. Maliidjósról jelentik: A maliidjosi kaszinó február 15-ikén este műsoros táncmulatságot rendez a Zöldkert-vendéglő összes helyiségeiben. Ez alkalommal szürene kerül három egyfelvonásos bohózat. A mulatságon csak a meghívottak vehetnek részt.

— Leszurta egy zsahalj zenészt. Noviszadról jelentik: Schmidt Ferenc zsahalj zenész lakásán ablakán pénteken éjjel bekopogott egy ismeretlen ember és felszólította a zenészt, hogy azonnal menjen vele, mert egy mulató vendég hivatja. Az álmából felriadt zenész gyorsan magára kapott néhány ruhadarabot, kinyitotta az ablakot, hogy megkérdezze az éjszakai látogatótól, hogy ki hivatja. Abban a pillanatban, amikor az ablak kitért, az ismeretlen késsel Schmidt felé dőött. Schmidt elkapta a fejét s a penge a vállába hatolt. A zenész segítségért kiáltott, mire az ismeretlen támadó elmenekült. Schmidt sérülése súlyos. A rendőrség megindította a nyomozást.

— A Kék Madár társulatának vendégszereplése Noviszadon. A Kék Madár társulata február 3. 4. és 5-ikén Noviszadon vendégszerepel, mindnap új műsorral.

— Tévedésből a barátját szurta le. A szubotical törvényszéken szombaton tárgyalta Szubotics Sztrahinja hüntető egyeshíró a testi sértés büntetével vádolt Sipos Lázó, Petrovics Milán, Lebovics Márkó és Kvala Sztipán földművesek hümmügét. A vádlottak a múlt év szeptemberében megsebesítették Vojnics-Purcsár Ivánt és Merkovics Jócót. A tárgyaláson a vádlottak közül Sipos Lázó azt vallotta, hogy ő és barátja, Lebovics Márkó Gyurgyin-pusztán bálban voltak. A bál után hazakisérték két leányismerősüket és amikor visszafelé jöttek, egy csoport fiatalember megtámadta őket. Ők védekeztek, de tudomásuk szerint senkit sem sebesítettek meg, különben is olyan nagy volt a sötétség, hogy nem is tudták, hogy kik a támadók. Petrovics Milán nem is vett részt a verekezésben. A harmadrendű vádlott, Lebovics Márkó lényegében hasonlóan mondotta el a történeteket. Érdekes volt a negyedrendű vádlott, Kvala Sztipán vallomása. Elmondotta, hogy ő is jelen volt a bálban, legjobb barátja, Vojnics-Purcsár társaságában. Együtt távoztak a bálról és amint az uton haladtak, a tulsó oldalon haladó legénycsoport szidalmazni kezdte őket, majd botokkal támadt rájuk. Mind a ketten elfutottak, ő az uccán lefelé, míg barátja más irányban. A támadók Sipos és Lebovics lehettek, de olyan sötét volt az uccán, hogy senkit sem lehetett felismerni. Üldözői nagy kiahállással követték és miután attól tartott, hogy az uccán utoléri, beütozott a kukoricavetés közé. Alighogy a magas kukorica között leguggolt, észrevette, hogy egy alak van mellett. Az volt a feltevése, hogy az alak egyike az üldözőinek és a kezébe tartott késsel az illető oldalába szurt. Ekkor a megszurtt ember, aki nem volt más, mint a legjobb barátja Vojnics-Purcsár, elkialította magát: — Ne bánt Sztipán. — Csak most tudta meg Kvala, hogy ellenség helyett a legjobb barátját sebesítette meg. A vádlottak után Vojnics-Purcsár Iván sértettet hallgatta ki a bíróság. Az ítélo bírő az első és a harmadrendű vádlottat egy-egy havi fogházra ítélte, de azt egy évre felfüggesztette, míg Kvalát ötvennap fogházra ítélte. Kvala felebbezett az ítélet ellen.

— A szubotical szerb nőegylet teacélutánja. A szubotical szerb nőegylet február 15-én Szeretenije napján üli meg védszentünnepét. Ez alkalommal a szerb egyházközség nagytermében ünnepi kalásztörés lesz. Másnap, február 16-ikán, a Szrpszki Kraji kávéház különtermeiben teadélutánt rendez a nőegylet.

— Ítélet a kumanovói kommuniszták hümmügében. Beogradból jelenti az Avala: Az államvédelmi bíróságon szombaton délelőtt hirdették ki az ítéletet Dánevics Nikolának és társainak, a kumanovói kommunisista szervezet tagjainak hümmügében. A bíróság valamennyi vádlottat bűnösnek mondta ki és Dánevics Nikolát négyévi, Velicskovics Dobrijet hétévi, Mijankovics Milánt négyévi, a többi vádlottat pedig két-ötévig tejedő fogházra ítélte.

— Április 15-ikén megkezdődnek Szomborban a uccaközevisi munkálatok. Szomborból jelentik: Szombor város tanácsa még régebben elhatározta, hogy több forgalmas utvonalat kiköveztet és erre a célra négy millió dinárt irányoztak elő. Miután a határozatot a miniszterium jóváhagyta, kiirták az árlejtést és az árlejtés útján Andri Pavle beogradi vállalkozó kapta meg a munkát. A vállalkozó úgy átlapodott meg a város vezetőségével, hogy a kövezevisi munkálatokat április 15-ikén kezdik meg és őszig be is fejezik.

Fischer Nelly és Klein Sándor

Zsabaj

kereskedő Novisad

jegyesek

(Minden külön értesítés helyett)

— Kettős halálos elgázolás Budapesten. Budapestről jelentik: A Soroksári uton teherautó elütötte Kálmán János kádársegédet és Potocki Mihály huszonkét éves munkást, akik beszélgetve haladtak át az utassten. Potocki nyomban meghalt, Kálmán Jánost koponyaalapi és hordatórészlettel életveszélyes állapotban a kórházba szállították.

— Leleplezték a szrbobrani »kisértet«. Szrbobranból jelentik: Szrbobran lakosságának bahunás elemeit már hosszabb idők óta »kisértet« tartotta izgalomban. Éjszakánként fehér lepelbe burkolt és a sötétben borzalmas hatást keltő alak kopogtatott be a házak ablakán és halálra rémítette az almuikból felriasztott embereket. Sokan elhitték, hogy »kisértet« jelent meg a községben, mások azonban erősen készültek a szrbobrani rém leleplezésére. Pustrics Sztapan gazdálkodó szombatra virradó éjjel a községben levő lakása felé igyekezett. A gazdálkodó az egyik uccasarkon hirtelen szombetalálta magát a »kisértettel« és rémülten futni kezdett előre. A »kisértet« Pustrics után szaladt, akinek sikerült eljutni egyik barátja, Vagorec Gyura gazdálkodó házáig. A kapu nyitva volt és a megrémült gazdálkodó berohant a házba és elmondta barátjának a történeteket. Vagorec azonnal tudta miről van szó, vasvillát ragadott és kiment az uccára. A »kisértet«, aki abban a hiedelemben, hogy Pustrics egy idegen házba nyitott be és onnan előbb-utóbb ki kell jönnie, a kapuban várt. Amikor a »rém« megpillantotta Vagorecet kezében a vasvillával, eszeveszetten futni kezdett Vagorec azonban utolérte és beledöfte a vasvillát. A »kisértet« összeesett és később megállapították, hogy Borak Dusan községbeli lakossal azonos, akit hasonló tréfáiról már ismertek a községben. A leleplezett »kisértet« sérülése nem súlyos.

SZEPLŐKET és minden egyéb arisztokratikus legjobban elavított a

VESNA CREME

Utánvétel szállítja:

Praunberger gyógyszerár, Zagreb, Svačićev trg 17

— Motorfecskendőt vett a szubotical önkéntes tüzoltótestület. A szubotical önkéntes tüzoltótestület már régebben elhatározta, hogy a tüzoltó szolgálat előmozdítása céljából motorfecskendőt szerez be. Eddig, anyagi nehézségek miatt, nem lehetett a tervet megvalósítani, most beszerezték a motorfecskendőt. A készüléket a múlt héten vette át egy bizottság, amelynek Szuavdzsics Alekszandar városi főszámvevő, a városi és testületi parancsnokok, valamint a testület tisztjei voltak tagjai. Az új motorfecskendőt, amelyet egy linzi gyár szállított, a próban könnyű kezelésénél, kis terjedelménél és nagy erőfejlesztésénél fogva jól bevált. A testület tervbe vette még több modern tüzoltógépet beszerezését is, azonban szerény anyagi eszközei miatt ismét a közönség további szives támogatását kéri. A testület 1929-ben 53 esetben segédkezett tüzoltásnál. Az államnyelvet nem beszélő tagok részére díjtalan szerb tanfolyamot tartottak, a működő tagok számára pedig a téli hónapokban elméleti, a nyári hónapokban pedig gyakorlati oktatást nyújtottak 671 tag részvételével.

— Egy hólgár detektiv rejtélyes halála. Az Avala jelenti: Szotia jelentés szerint csütörtökön éjjel egy Terzijev nevű ember lakásán holtan találták Ivanov Sztánko titkosrendőrt, aki Kulev miniszter személyi őrizetére volt kirendelve. A detektiv intim viszonyban volt Terzijev leányával. A vizsgálat során megállapították, hogy Ivanov saját revolveréből kapott golyót a fejébe, az azonban eddig nem derült ki, hogy gyilkosság, vagy öngyilkosság történt.

Dr. Seidl GYÓGYPENZIO

(KURHAUS) CRIKVENICA

Tengeri fürdő és klimatikus gyógyhely. — Egész éven át nyitva!

I. rendű intézet. Központi fekvés a strandfürdőnél és a gyógyparknál. Kényelmesen berendezett szobák balkonokkal és loggiákkal. Fürdő. — Fürdővendégeknek gyógyhasználat nélkül is. — Majna 1-ig mérsékelt árak. — Részletes prospektus kívánatra.

7.

— A sztaribecseji Narodna Odbrana akciója a jótékony egyesületek együttműködése érdekében. Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji Narodna Odbrana vezetősége a napokban értekezletet tartott, amelyen a jótékonyági egyesületek képviselői is résztvettek. Az értekezletet dr. Popovics Milán nyugalmazott járásorvos, a Narodna Odbrana helyi szervezetének elnöke nyitotta meg. Beszédében kifejtette, hogy a Narodna Odbrana munkaprogramja az állami egyesülés létrejöttével megváltozott és jelenleg szociális, jótékonyági, közgazdasági és kulturális működést kell kifejtenie. A nagy tetszéssel fogadták beszéd után a kiküldött elhatározást, hogy megalakítják a Narodna Odbrana szociális alosztályát, amelynek elnökévé Szezanov Jovan kerületi főesperest választották meg. Előadók Grujics Zsárkó és Milovanov Gyuhó lettek. Az alosztály célja, hogy központilag intézzék az egyesületek jótékonyági munkáját. Végül elhatározták, hogy a következő ülést február 2-ikán délelőtt 11 órakor tartják meg a községháza tanácstermében.

— Ötvenévi munka után nyugalomba vonult egy szubotícai cipésmester. Wilhelm János szubotícai cipésmester, akinek az Aleksandrova-uccán volt előkelő cipőüzlete, ötvenévi szakadatlan munka után most felosztotta üzletét és nyugalomba vonult. Wilhelm János egyike volt a legrégebb és legképzettebb szubotícai iparosoknak. Egész generációk nőttek fel keze alatt és tanítványait ugyanabban a becsület, szolid üzleti szellemben nevelte, amelynek hosszu működése alatt ő maga is konzekvens követője volt. Wilhelm Jánost ötven munkában töltött év után a városi iparostársadalmának szeretete és megbecsülése kíséri a megérdemelt pihenésbe.

— Kléptik a noviszadi gyepmesteri telepet. Noviszadról jelentik: Noviszad város tanácsa pénteken délután dr. Borota Branislav polgármester elnöke alatt ülést tartott, amelyen főként folyó ügyeket intéztek. A tanács tudomásul vette azt a bejelentést, hogy modern köztisztasági autók érkeztek, amelyeket a városi gyepmesteri hivatal már üzembe is helyezett. A városi tanács elhatározta, hogy a gyepmesteri telepet a modern egészségügyi követelményeknek megfelelően kléptik.

— A sztaribecseji képviselőtestület rendkívüli ülése. Sztaribecsejről jelentik: A községi képviselőtestület csütörtök délután rendkívüli közgyűlést tartott Zsikics Mirko elnöke alatt. A közgyűlésen résztvett Vukovics Radován főszolgabíró is, akit a képviselőtestület nevében Milovanov Ljubo képviselőtestületi tag üdvözölt. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az előjáróság bemutatta a vágóhíd építésére beérkezett terveket. A képviselőtestület bizottságot küldött ki az ajánlatok felülvizsgálására. A Narodna Odbrananak arra az átiratára, hogy nyilvános városi könyvtárt állítsanak fel, elhatározták a könyvtár felállítását. A képviselőtestület az alsóvárosi római katolikus hitközségnek háromezer dinárt szavazott meg új harang beszerzésére. A közgyűlés kedvezően ítélt a Sikoparja Milorad aljegyző fizetésemelés iránti kérvényét. A képviselőtestület az új falusi ház helyi igénylők összeírására bizottságot küldött ki. Az előjárók és hivatalnokok kiszállási díja fejében 30 dinárt szavaztak meg. A községi mozi bérlete ügyében új árverés kifizetését határozta el. Ezenkívül több kisebb jelentőségű ügyet intéztek el.

NE FELEDJEN

venni vagy postán rendelni sorsjegyet a II. osztály húzásához. — Húzás február 10-én.

Bristol Novisad, Željeznička 27

— A szubotícai ügyvédjelöltek elbírálása. A szubotícai ügyvédjelöltek február 14-ikén este a Bárányszálló termeiben elit bált rendeznek, amely iránt városzerte nagy érdeklődés nyilvánul meg. Felvilágosítással készséggel szolgál a rendezőbizottság Strossmajerova u. 6. Telefon 243.

A Szelbold-vendéglő és sörcsarnok újból megnyitott Szubotica, Aleksandrova ul. 6. sz. alatt

— Bonyodalmak a petrovszelői ipartestületi választások körül. Petrovszelőről jelentik: A petrovszelői ipartestület nemrég tartotta meg tisztújító közgyűlést, amelyen a régi vezetőség tagjait mellőzve, új vezetőségi tagokat választott. Az új vezetőség a napokban akarta átvenni hivatalosan is az ipartestület ügyeit, a régi vezetőség azonban megtagadta az átadást azzal az indoklással, hogy a községben a régi vezetőség tagjait még nem mentette fel. Tripolszki Szimó, az újonnan megválasztott ipartestületi elnök Kocsis Mihály alelnökkel és Jovics Vászó felügyelőbizottsági taggal együtt felkereste a főszolgabíróságot és segítséget kérte, hogy az ipartestület ügyvezetését az új vezetőség átvehesse. A főszolgabíró megígérte, hogy megvizsgálja az ügyet és intézkedni fog.

NATÁLIA-KRÉM

A modern nő nélkülözhetetlen szépségápolója. Már egyszer használat után eltűnt minden szépséghibát. — A bőröd óvó varázsolja és az népszerűségének titka a huzadik század legjobb arcpótlószere. Gyárja és üzemköldi:

Joanović T. Simon gyógyszerész
Debeljača 10

Olyan jó mint a legdrágább szappanok,
csak olcsóbb!

ELIDA Favorit SZAPPAN

— Felmentették a gyilkossággal vádolt delblati földműveseket. Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli bíróságon dr. Gyurgyev Bosko tanácselnök tanácsa pénteken tárgyalta Meza Dimitrije és Augusztin Szeván delblati földművesek bűnügyét. A két földműves ellen az ügyészség szándékos emberölés kísérlete miatt emelt vádat, mert 1924 júliusában az uccán revolverrel és késsel támadtak régi haragosukra Vujić Ilija delblatitól gazdálkodóra. A belacrkvai törvényszéken megtartott főtárgyaláson a vádlottak elmondották, hogy önvédelemből követték el tettüket, mert Vujić Ilija vasvillával támadt rájuk és védekezés közben szurkált meg Vujićot a nyakán. A belacrkvai törvényszék első fokozat szándékos emberölés kísérlete miatt egyenként hét havi fogházra íle Meza Dimitrije és Augusztin Szevánt. A felebbviteli bíróság dr. Dohány Gyula noviszadi ügyvéd védőbeszéde után megsemmisítette az elsőfokú ítéletet és a vádlottakat felmentette. A bíróság ítéletében kimondta, hogy a földművesek jogos önvédelemből követték el tettüket.

— A Drávába vetette magát egy ismeretlen nő. Osziyekről jelentik: Az elmúlt este titokzatos öngyilkosság történt Osziyeken. Egy jobb öltözött fiatal nő, akinek személyazonosságát nem sikerült megállapítani, a Drávába vetette magát. Az öngyilkosságnak szemtanúja volt Popovics Danilo papucsosmester, aki ki akarta menteni a szerencsétlen asszonyt, fáradozása azonban nem járt eredménnyel. A rendőrség megindította a nyomozást.

Tunkmassa

(umak) jó és izletes

Ruffnál

— Az odzsacil polgári kaszinó évi közgyűlése. Odzsaciról jelentik: Az odzsacil polgári kaszinó vasárnap délután 3 órai kezdettel évi rendes közgyűlést tart.

— A petrovszelői földművesek visszakapják földjelket. Petrovszelőről jelentik: Régióta húzódo ügyben hozott döntést az elmúlt napokban a közigazgatási bíróság. A petrovszelői képviselőtestület még 1927-ben négyezerötven hold földet adott el örökárcan holdanként két métermázsza búzáért szegénysorsu földműveseknek. A tartomány azonban nem hagyta jóvá a képviselőtestületi határozatot s utasította a község előjáróságát, hogy a már kiosztott földparcellákat vegye ismét birtokába. Az érdekeltek a tartományi hivatal végzése ellen felebbtettek a közigazgatási bírósághoz, amely helyt adott a felebbtetteknek és a földműveseket visszahelyezte birtokukra. Az ügy még nincs véglegesen befejezve, mert a közigazgatási bíróság döntését az államtanácsnak is jóvá kell hagyni.

— A felebbviteli bíróság elnöke nevezi ki a fogházszemélyzetet. Noviszadról jelentik: Az igazságügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben a fogházi személyzet kinevezésének jogát a noviszadi felebbviteli bíróság területén dr. Ignjatovics Nikola felebbviteli bírósági elnökre, vagy helyettesére dr. Gyurgyev Bosko felebbviteli tanácselnökre, a noviszadi felebbviteli bíróság alelnökeire ruházta. A felebbviteli bíróság elnöke és alelnöke egyben a fogházi személyzet fegyelmi hatósága is.

— Pályázat a szubotícai szegényház borbélyi állására. A szubotícai városi szociális osztály pénteken pályázatot írt ki egy borbélyi állásra. A borbély a városi szegényházban lesz alkalmazva és szerződése értelmében bizonyos napokon ott fog dolgozni. Pályázatokat február tizedikéig lehet benyújtani a városi szociális osztályhoz.

Parisette ujdonságok

a február 20-iki noviszadi „Parisette bánya” kizárólag Zsárkó Tatarszki divatruházában Noviszad, Kraja Petra u. 16. kaphatók

— A lengyel nemzeti bank leszállította a kamatlábat. Az Avala jelenti: Varsói jelentés szerint a lengyel nemzeti bank a leszállítási kamatlábat 8 és félről nyolc százalékra, a lombardkamatlábat pedig 9 és félről 9 százalékra szállította le. A leszállított kamatláb január 31-ikén lépett életbe.

Értesítés. Értesítem az ókatholikus vallást követő híveket, hogy a február 2-ikára hirdettet szentmisénket nem a Hartmanné (angolska) féle udvarban tartjuk meg, hanem d. e. 9 órakor a Ružina u. 16. sz. Crncjevičeva u. 16. sz. sarkán levő 48. sz. házban, mely szentmisénken szívesen látjuk a még át nem tért híveket is. Testvéri üdvözléssel az intézőbizottság nevében Ivica Simon elnök.

— Új külföldi telefonvonalak. Beogradból jelenti az Avala: Az építésügyi miniszter egész sor új nemzetközi telefonvonalat megnyitást rendelt el, így a közeljövőben megnyílik az Andrijevič-Bares, Andrijevič-Budapest, Szlavonszka Bisztrica-Budapest, Murszka-szubota-Wien, továbbá a Kiszács-Grác közötti közvetlen telefonvonal.

Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta »Ferenc József« keserűviz, naponként többször bevéve, hathatós segítséget nyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a Ferenc József viz alhasi megbetegedések eseteiben gyorsan és mindig ényhén hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— Korda Mária válik. Londonból jelentik: Az Evening Standard hollywoodi jelentése szerint Korda Mária, a híres magyar filmszínésznő valószínűleg indított férje, Korda Sándor ellen. A válókereset indoklása: a férj »rendkívüli kegyetlensége.« Közlebbi jelentés eddig még nem érkezett a különös váloperről. Korda Máriát különben egy félévvel ezelőtt egy berlini filmrendező több ezer márká kártérítésért perelte be, mert a művésznő őt arcul ütötte.

— Gazdabál Szubotícán. A Munka című szubotícai mezőgazdasági szaklap február tizenötödikén nagy-szabású gazdabált rendez, amely az előjelek szerint a szezon egyik legsikerültebb mulatsága lesz. A bálról részletes felvilágosításokat a Munka szerkesztősége ad.

— Bombát dobtak egy bulgáriai községi bíró házára. Az Avala jelenti: Szófia jelentés szerint egy Filippopol környéki községben ismeretlen tettesek bombát dobtak Musztafey Husszein községi bíró házára. A bomba az épületet rombadöntötte, emberéletben azonban szerencsére nem esett kár. A merénylet okát eddig nem állapították meg.

FILM

Zsarolás

A Lifka-mozi új-filmje

Anny Ondra, a csehszlovák származású londoni filmsztár aránylag ritkán jön ki új szereppel, de minden egyes filmjében újok meglepő játékaival sokoldalúságával és azzal a megkapóan tartalmas mimikával, amely az érzések széles skáláját egyforma erővel futja be. A Zsarolás című filmben, amely hétfőtől kezdve kerül vetítésre a Lifka-moziban Anny Ondra titokzatos gyilkossági ügy középpontjába kerül. Egy festőt holtan találnak meg műtermében és a gyanú érdekes körülmények között terelődik a kissé könnyelmű, de ártatlan leányra. Az érdekesítő mese keretében bemutatásra kerül a Scotland Yard munkarendszere, sok drámai erővel hangoztatott helyzet alakul ki a bonyodalom során és Anny Ondranak mindvégig hálás lehetőségei nyílnak arra, hogy mint drámai színésznő is csillogtathassa ritkaféltélt tehetségét. A film a British Intern Pictures produkta. A rendezés Hitchcock Alfréd rutinos munkája.

SZÍNHÁZ

Kramer Imre hangversenye Beckerekén

Beckerekéről jelentik: Csütörtökön este kilenc órakor megjelent a Korona-szálló hangversenytermének pódiumán egy kellemes arcú, jómegjelenésű fiatal ember frakkban, fehér mellényben, hegedűvel a kezében. Bizakodó mosollyal végignézett a közönségen és látszott az arcán, hogy meghökkent: a teremben csak kis közönség gyűlt össze. Bizonyára zsúfolt nézőteret, viharos nagy sikert várt és íme a valóság, mint annyiszor, most is hideg zuhannyal öntötte a forró képzeltet.

Kramer Imre dacosan tette állá alá a hegedűt, mintha elszánta volna rá magát, hogy csak azért is megmutatja a közönsős, távolmaradt beckereki közönségnek, hogy mit vesztett, hogy sajnálhatja, hogy ő igenis valaki, akit meg kell hallgatni. És megmutatta. Elkezdte játszani Corelli Foliáját és a kis közönség teljesen behódolt neki. Mikor Bach prelúdióját és Beethoven Tavasz szonátáját is lejátszotta, akkor már rajongott az a kis közönség. Csaiikovski Szerenádja, Kreisler Liebesleida, Smetana és mások remekei következtek és amikor a fiatal művész műsora kimerült, az a pár ember olyan viharos tapsban tört ki, hogy a művész kénytelen volt műsorát megtoldani és ráadásul lejátszotta Schumann melódikus, gyönyörű Trümeirejét.

A siker teljes volt. A szünetben hallani lehetett a közönség őszinte kritikáját. Vonókezelése abszolút biztos — mondta az egyik. Ragyogó technika — mondta a másik. Perleatója tökéletes — szölt a harmadik. Staccatója szintén — tette hozzá a negyedik. Határozottan nagyon tehetséges — mondta az ötödik. Mi igazat adunk valamennyi hozzászólásnak és ha szabad a magunk szerény véleményét is hozzátenni, akkor még csak ennyit: ha valamivel jobb hegedűje volna, akkor még hatásosabb lenne a játéka.

Zongorán Pataky Cora kísérte tökéletes művészetel. A közönség neki is elragadtatva tapsolt.

A siker után ítélve, számítani lehet rá, hogy ha Kramer Imre újból Beckerekre jön, már zsúfolt nézőtér előtt fog játszani.

KÖZGAZDASÁG

Milyen előnyöket nyújt az aszbeszt-cementpalával fedett tető

Az építésnél használt aszbeszt-cementpala tiszta aszbeszt és gyorsankötő cement keveréke. Az aszbeszt rostoszerű kristályokból álló magnéziumos szilikát, melynek több centiméter hosszúságú rostjait fűzni és fonni is lehet és főleg ásványi anyagok tüntetésére és az aszbeszt-cementpala cementanyagának armatózására szolgál. A gyártás alkalmával az aszbeszt és a cementkeverék többszáz atmoszférás nyomás alá kerül és így teljesen vízmentes, rendkívül ezilárd anyaggá sajtolódik össze. Cementtartalma vízmentesség és tűzbiztonság teszi, aszbesztartalmánál fogva azonban rugalmas marad. Az aszbeszt-cement erőssége nyolc-tízszer nagyobb, mint az olyan cementbetoné, amely nem tartalmaz aszbesztet és rendkívül nagy ellenállóképessége folytán az aszbeszt-cementpalát egész vékony lemezek alakjában lehet előállítani és így súlya egészen csekély. Az aszbeszt-cementpala tetőlemezek kis súlya egész könnyű tetőszerkezet alkalmazását teszi lehetővé és így a tetőszerkezetnél legalább 25% faanyagot lehet megtakarítani. Gazdasági szempontból nagy előnye ennek a könnyű anyagnak az is, hogy tetőjavítás alkalmával az aszbeszt-cementpala a nem egészen ép, korhadó tetőszeleknél is alkalmazható és így a tetőszerkezet javítása vagy kicserélése nélkül is teljesen vízmentes és tűzbiztos tető létesíthető. Vízmentes, tűzbiztos, könnyű, faanyagta- karító, örökös: ezek az aszbeszt-cementpalatető felülmulhatatlan előnyei.

Uj gazdakör Bajmokon. Bajmokról jelentik: Január harmincadikán Bajmokon megalakult a Bácskai Gazdasági Egyesület községi gazdaköre. Az egyesületet az alakuláson Gromilovics Tamás igazgató választmányi tag és Inhoff József igazgató képviselték a gazdakör elhatározta, hogy sürgősen megalakítja a piros-tarka szarvasmarha-tenyésztési szakosztályt és a fabaromfi tenyésztési szakosztályt, hogy a szarvasmarha-tenyésztés és baromfi-tenyésztés megjavítása érdekében minél nagyobb eredményeket érhesen el. Az egyes tisztségekre a következőket választották meg: Elnök: Czindol Alajos, alelnökök: Mándics Máté és Schneider Márton, titkár: Berényi Antal, pénztárnok: Romoda József. Választmányi tagok: Probcsevics Márkó, Schafhauser József, Vajner Mátyás, Kern István, Hajnal József és Pfeiffer József.

Uj baromfi-tenyésztési szakosztály alakul Szararavacán. A Bácskai Gazdasági Egyesület szararavacai gazdakörében Bézi Sándor elnöke alatt január huszonhetedikén alakult meg a fabaromfi-tenyésztési szakosztály, amely a »Rhode Island« fajta fogja tenyészteni. A szakosztály elnöke: D. Dévay Lajosné, alelnökök: Kuczor Józsefné, titkár Z. Balogh Bálint, pénztárnok: Gyűjtő Sándorné. A választmány tagjai: Szuhanko Teréz, Bedzula Lajosné, Fekete Lajosné, Nagy Józsefné, Bak Sándorné és Balogh Bálintné.

Palánkán megkezdtek a dohánybevéltást. Bácskapolánkáról jelentik: Palánkán a dohánygyedárusítási kirendeltség megkezdte a dohány bevéltását. A bevéltásra beszoigáltott dohány jobb minőségű, mint a tavalyi. A jövődeki kirendeltség kilogrammonként 2, 4, 6, 8, 10 és 12 dinárt váltja be a dohányt.

Ujabb parcellákat árverez el Noviszad város. Noviszadról jelentik: Noviszad város nemrégiben több városi háztelket adott el árverés útján. Az árverés kitünő eredménnyel végződött és ez arra készítette a város vezetőségét, hogy újabb telkeket adjanak el nyilvános árverésen. A városi gazdasági hivatal, amelynek élén dr. Markovics Lázár városi tanácsnok áll, február 17-ikére nyilvános árverés tűzött ki, amelyen öt újabb háztelket kerül eladásra. A háztelkek a Kis- és Nagylimánon fekszenek. A gazdasági hivatal az árverés szabályzatát most dolgozza ki és azokat a legközelebbi tanácsülés elé terjeszti jóváhagyás végett.

A sztaribecseji Gazdakör évi közgyűlése. Sztaribecsejéről jelentik: A sztaribecseji Gazdakör a napokban tartotta meg évi közgyűlést az egyesület helyiségében. A közgyűlést dr. Zelenay Miklós ügyvéd, az egyesület elnöke nyitotta meg, aki üdvözölte a hatóság képviselőjét és a megjelent tagokat. Dr. Zelenay Miklós ezután hosszabban foglalkozott a kör működésével, foglalkozott a gabonárák katasztrófális esésével, amely a mezőgazdákat súlyos helyzet elé állította. Felhívta a tagokat intenzívebb egyesületi munkára. Kiss Mihály felügyelőbizottsági tag betértesztette a múlt évi zárszámadásokat, valamint a jövő évi költségvetést, amelyet a közgyűlés egyhangúlag elfogadott. Dr. Zelenay Miklós ezután bejelentette, hogy a Gazdakör 1931. január elsején lesz ötvenéves. Az ötvenéves jubileumot tényles keretek között ülik meg.

A ljubljani vadbörkiállítás nagy sikere. Ljubljánából jelentik: A ljubljani vadbörvásár, amelyet minden évben kétszer a mintavásár helyiségben rendeznek meg, évről-évre jobb eredményt mutat fel. A mostani kiállításon több száz jugoszláviai cég vett részt. Ausztriából, Németországból és Angliából számos cég nagyobb mennyiségű szőrmet vásárolt. A kiállításon nagymennyiségű borz, nyest, róka, mókus, medve, vidra, nyul, szarvas és zergebőr került eladásra. Az árak a leipzigi jegyzést is elérték, sőt részben túllaladták. A legközelebbi vadbörvásár március 25-ikén lesz.

Intézet alakul az ipar és gyárpar fejlesztésére. Beogradból jelenti az Avala: A ljubljani kereskedelmi, ipari és gyárpari kamara elhatározta, hogy a kereskedelmi, ipar és gyárpar fejlesztésére intézetet alakít, amely az állami és önkormányzati hatóságokkal paralel működést fog kifejtetni. Az intézet előadásokat fog tartani, utazásokat és összejeveteket rendez és áruközvetítéssel is foglalkozni fog, továbbá iparosmuzeumot is létesít. Az intézet 250.000 dináros évi költségvetéssel fog dolgozni.

SPORT

Uj intézőbizottsági tag a szubotícai alszövetségben. A szubotícai alszövetség igazgatótanácsa megüresedett intézőbizottsági tag helyére Pressburger Pált, a SzAND II. titkárát kooptálta.

A petrovszelói tilkötéstülett futbalcsapata. Petrovszelőről jelentik: A petrovszelói önkéntes tüzoltótestület kötelekibe harminc fiatalember lépett be a fogadalmat. A fiatal emberek legnagyobb része a fozozlatott sportklub tagjai voltak s így a testület igen jó futbalcsapathoz jutott. A parancsnokság márciusban befejezi a tüzoltói kiképzésüket s aztán leigazoltatja őket a szövetségénel, hogy a tavasszal már megkezdhesék a mérkőzéseket. A futbalcsapat tréneré Bändör Mihály segédjegyző, az önkéntes tüzoltótestület szakaszparancsnoka lesz.

Március 16-ikán kezdődik a hivatalos futballszéria Szubotícán. A szubotícai alszövetség igazgatótanácsa péntek este ülést tartott, amelyen a folyó ügyeket tárgyalták le. Az igazgatótanács elhatározta, hogy Szubotícán és a vidéki I. osztályban március 16-ikán kezdődik meg a bajnoki mérkőzések lejárását és utastotta az intézőbizottságot, hogy ejtse meg a mérkőzések sorsolását.

Uj futballpálya épült Oszijeken. Oszijekéről jelentik: Oszijeken eddig két futballpálya állt a csapatok rendelkezésére, míg a tavaszi szezonban már három pályán lesznek mérkőzések. A II. osztályú Viktoria csapata bérbe vette a grófi kastélyban levő játszótérrel, amelyet már átalakított futballpálynak. Az új pálya Oszijek legszebb futballpályája lesz. A tavaszi szezonban a Viktoria már minden mérkőzését a saját pályáján fogja lejátszani.

Vasárnapi futballprogram Oszijeken. Oszijekéről jelentik: Oszijeken megindultak a futballmérkőzések. Vasárnap csupán egy barátságos mérkőzés lesz. A Hajduket verő Szlávia a vasutasok csapatával mérli össze az erőit. A mérkőzés favoritja a Szlávia, bár nem rendelkezik annyi tréninggel, mint a vasutas csapat. Belimanasztron a Spárta mérkőzik a bíjeli Sinići csapatával.

Az Odzsacil Sport Klub bevezeti a cserkészetet. Odzsaciról jelentik: Az OSC utolsó választmányi ülésén Cseljuska Márton adóügyi inspektor, választmányi tag indítványára elhatározta, hogy bevezeti a cserkészetet, amely az OSC alszövétlyét fogja képezni. Odzsacin nagy érdeklődéssel tekintenek az új szakosztály bevezetésére.

A vrsaci Radnicski Sport Klub közgyűlése. Vrsacról jelentik: A Radnicski Sport Klub január tizenhatodikán tartotta harmadik évi rendes közgyűlést. Elnök lett Leitik Károly, első alelnök és egyszersmind labdarugó osztály elnöke Mertes Ferenc, második alelnök és a tornaszakosztály elnöke Werckmann Károly, titkár Zsivancv Szilvákó és Hüdecker Ferenc, pénztárosok Berwanger Antal és Pragics Milivoj, ellenőrök Belensanski János, Kinn Rezső és Kelemen János, sztarárosok Geringer Károly, Glöckner János és Kempf János. Választmányi tagok lettek: Basarala Milos, Mertes Mátyás, Martin József, Bruck Antal, Horváth József, Szivák Péter, Csepera János és Tausz Henrik.

Ping-pong Bajmokon. A bajnoki Atlétikai Klub kehelében a teniszszakosztály mellett újabb ping-pongszakosztály is alakult, amelynek a tagjai megkezdtek a tréninget. Az újonnan bevezetett sportág nagy népszerűségnek örvend Bajmokon.

A beograd Jedinstvo vasárnap Noviszadon játszik. Noviszadról jelentik: Megirtuk, hogy a vrbász Dulcisz vasárnap délután a Radnicski-pályáján a noviszadi Juda Makkabial játszik barátságos mérkőzést. A vasárnapi noviszadi sportprogram most újabb jelentékeny eseménnyel bővült, amennyiben a Dulcisz — Juda Makkabi mérkőzés után ugyancsak a Radnicski-pályáján a beograd Jedinstvo csapata mérkőzik a Radnicskival. A két érdekes mérkőzés iránt sportörökben igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Szanatóriumok, kórházak, bonctermek, hullakamrák, „BRIXOL” mert megszüntet minden büzt, megöl minden hullaházak, közfürdők stb. részére nélkülözhetetlen a „BRIXOL” baktériumot és egyben kellemes illatot áraszt

TÁRCA

Égszínkék kisfiu

Irta Debreczeni József

Didergő kisfiu az uccasarkon. Az arca égszínlila, a kezeije égszínkék, a szeme égszínizsita. Legfeljebb kilenc vagy tíz telet láthatott. Szegény fiuka minden tél, amit látott szegényesebb, kopárabb, vigasztalanabb volt. A tavalyelőtti szebb mint a tavalyi és a tavalyi szebb mint az idei. Fogó számtani haladvány.

Úl a bezárt bolt küszöbén, keskenysíku hátát neki veti a rozsdás redőnynek és a szeme fáradhatatlanul köröz végig az Alekszandrova utcán, amelynek balpartján most vonulnak be a déli vonattal érkezett vidékiek. Egyik-másik csomaggal lelkendezik a város háza felé, liheg a sietségtől, biztosan éhes is és törődött a vasutazástól. Hopp! Ez a kisfiu esete.

Pelkel, leporolja a foszlott nadrágszárakat és mint ha a borult, kedvetlen égből pottyant volna le hirtelen a csomagos idegen előtt terem:

— Kezitsókolom!

— Szervusz, — mondja meglepetten, de fölöttébb gyanútlanul a kövérkés néni. A néni irdatlan kosarat szorongat a kezében, a vállán hatyu illeg és még a szoknyaszekkebe is jut egy-két kisebb csomag.

A kisfiu tisztességtudó és mindenféle diplomata. Nem hamarkodja el a dolgot. A tiszteletteljes kezicsókolommal megnyerte a vidéki bizalmát, hogy úgy mondjuk kedvező atmoszférát teremtett az elkövetkező tárgyalások számára. Vidékiné megáll egy pillanatra és végignézi a szellős, vézna kisfiut. Annyira meglepődik, hogy az első pillanatban nem tudja, vajon nem vala-

melyik rokonyerek köszöntött-e rá. Még mindig gyanútlan. Áll és nézi a kisfiut, aki látva, hogy a helyzet pszichológiai megérett a cselekvésre, hirtelen lábujjhegyre ágaskodik és irgalmatlan bégésben tör ki.

— Jajajajaj... — zokogja. A hangja tremolázik, majd lendültre kap és beszárnyalja az uccát.

Csomag néni úgy megijed, hogy azt sem tudja, melyik batyuját rakja le először. Letérdel a kisfiu mellé, megsimogatja a haját és mélyről jövő részvétellel kérdi:

— Mi az, fiacskám? Szent Isten! Mi bajod? Jézus-máriaszentjózsef bántott valaki? Rendőr, rendőr...

Kisfiu zokog rendületlenül.

— Na kicsikém... mondd meg ki bántott... no mondd meg a néninek.

És harciasan néz körül, mintha az egész világgal szembe akarna szállni a sohselátott, didergő kis idegenért.

A tarka zsebkendő elbujik a lyukas zsebek feneketlen mélyén.

Kisfiu szepeg:

— Megvert apám, szíjjal... részeg volt. Anyámat is ütötte... egész éjjel ivott... hüüüü...

Ismét zokog. De csendesebben, mondhatni diszkréttebben, mint az imént. A kisfiu most már nem a karzatnak játszik, hanem kizárólag Csomag-néninek, aki várakozáson felül jó médiumnak bizonyul és fülig megvan hatva.

Simogatja a kisfiu zilált fejét göpies szeretettel és jóssággal, amely szinte kiszikrázik árkos bokros ujjai hegyén.

— Szegényke... szegényke...

Azután hozzátészi:

— Milyen az élet, Szent Isten, micsoda dolgok vannak a világon.

És a maga békés, nyugalmas otthonára, dolgozó férjére, lányára gondol, aki talán már szépen keres a varrodában és kelengyére gyűjti a pénzt.

A szoknyazsebből előkapirgálja a piros bugyellást és öt dinárt szed ki belőle.

— Nesze fiacskám. A tied. Vegyél rajta kenyeret.

A kisfiu tiltakozva emeli égnek a karját.

— Kezicsókolom, nem fogadom el. Nem vagyok koldus.

A néni csodálkozik:

— Nem kell a pénz? Hát mit akarsz?

— A csomagot... Elviszem tíz dináért a csomagot. Látom ugyanis fáradnak tetszik lenni.

A néni gyanútlan és meghatott. Visszarakja az ércpénzeket és egy tizdinárost vesz elő.

— Nesze. A csomagot azt magam is el tudom vinni. Nem megyek messzire.

Kisfiu fülönragadja a tizdinárost és rutinos mozdulattal a kabátja hajtókájába rejti. Csomag néni sóhajva rugaszkodik neki a batyuknak és rövid pár pillanat múlva eltűnik a városháza mögött.

Ebben a pillanatban az egyik kapualjból kilép a második kisfiu. Cimborá.

— Na? — érdeklődik.

— Tíz — válaszolja a barátja röviden, de vidáman.

— Mi megy a moziban?

— Olaj Főns

— Jó lehet!

— Biztos.

— Beváltot?

— Ha megadod.

A második kisfiu szolgálatkészen meghajol kilencven fokos szögben.

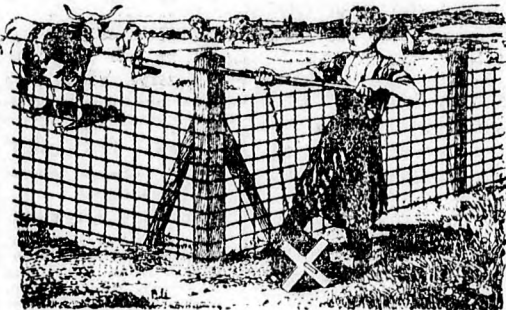
— Így görbülsz meg.

— Rendbicsék.

Megindulnak gyönyörű egyetértésben. A kezükfele még mindig kék, az arcuk még mindig lila, de azért örülnek. Első kisfiu röptiben elkap egy elhajtott cigarettacsutkát és tovább szívja.

Delet harangoznak.

HAIDEKKER FONAT HUNGÁRIA DRÓTFONAT

Jugoszlávia vaskereskedőinél
ujból kapható

Haidekker Sándor Rt.
Budapest, VIII., Üllői ut 48/38.

Eladom szabadkézből
karavukovói

vasuti vendéglőmet

házammal együtt
HEITZ PÉTER,
szállodás, Odzaci

1403

Megnyit B Á C S községben
modern gépekkel felszerelt, gőz- és villanyüzemre
berendezett

tejfeldolgozó- és sajtgyár

Németországban tanult szakember vezetésével

Készít és szállít:

Kolostorvédjegyű Camembert-sajtot — (Frühstück-
kása) dobozokban, cca 100 gramm tartalommal és
legfinomabb teavaját, Pasteurizált tejszint

Kérjen mintaküldeményt és árajánlatot

J. Krämer teigazdasága és sajtgyára Bács

Vasárnap a reggeli napsütés előtt

nyuganyug hétfőn és a hét többi napjain is
első gondunk testünk ésszerű gondozása
legyen.

Ha okosan akarja ezt a kérdést meg-
oldani, azaz csak azt használni, ami való-
ban hathatós is és emellett nem is árt —
ugy a kipróbált Elza-készítmények mellett
kell döntenie.

Elza egészségügyi és szépségápolási szappa-
nok 7 összetételben készülnek: liliumtej
szappan, liliumkrém, tojássárgája, glicerin,
borax, kátrány és borotva szappan.

Postán 5 darab tetszésszerű Elza-szappan a pénz elő-
zetes beküldése mellett portómentesen 52 dinár, után-
vétellel 62 dinár.

Elza-krém-pomádé eltünteti az öregség összes jeleit,
megszünteti az összes kellemetlen hibákat (pat-
tanásokat, szeplőket stb.)

Elza-hajnövesztő kenőcs még mindig a legjobb haj-
ápolószert.

Postán 2 tégely az egyikből, vagy egy tégellyel mind-
két Elza-kenőcsből a pénz előzetes beküldése mellett
portómentesen 40 dinár, utánvétellel 50 dinár.

Elza-shampoo gyönyörű habbal és illattal 3 din. 30
Elzadont a legjobb fogpaszta 1 tubus 8 din. 80.
Elza-sachet, fehérnemű illatosító párnácska 6 dinár.

Ápolja naponta testét az Elza-készítményekkel!

Ez segít!

Kapható mindenütt. Ha lakóhelyén nincs, rendelje
meg közvetlenül

FELLER V. JENŐ GYÓGYSZERESZÉNél
STUBICA DONJA, KÖZPONT 185.

ELEK PENZIO BUDAPEST, RÁ-
KÓCZI UT 9. II/2.

Elegáns szobák, kitűnő ellátás, vidékieknek egész rövid időre is
6-50 pengővel feljebb. Szerből beosztásunk

Nagy beltőlí férfifehérmegyár

keres első-érendű bevezetett utazóképviselőt a Voj-
vodínára. Részletes, németnyelvű ajánlatok a re-
ferenciák feltüntetésével »Bevezetett« jellegre a
Jugosl. Rudolf Mosse d. d. Zagreb, Zrinjski trg 20
720 címre küldendők.

3 évi hitel!

Mindennemű
egyes és
univerzális
asztalos- és bognárgépek

beépített motorral vagy anélkül
Legelsőrendű kivitelben!
Golyós csapágyazással!

Szállítja
Weiker Werke, J. Wachstein
Wien, X/4., Laxenburgerstrasse 12
Díjtalan képviselőlátogatás

Pénz

-kölcsonnt kapnak gazdák
földre, hosszabb és rövidebb
időre. Amortizációs hitelt 30
éves lejáratra. Írásbeli felvi-
lágosítást is díjtalanul ad.
Azonnali elintézés. — Kép-
viselők minden helységben
kerestetnek.

Vardar Banküzlet Novisad
Željeznička (Vasut) n. 62

12948

OKTALAN SZERELEM

REGÉNY

Irtta GERGELY BORISKA 17

Most mutatkozott meg valóban olyanok, amilyen igazában volt.

— En sajnálattal mentem fel szolgálatai alól, mert valószínűleg nehéz lesz Önt nélkülözni, de kénytelen vagyok vele. Leghelyesebb lenne, ha máshova költözne nekem.

Eliz lelke mélyig sértve volt. Embert még jobban ki nem használtak, mint a bárónő őt és soha a nyolc év alatt fizetésemelést nem kért és nem kapott. Minden karácsonykor egy olesó szövetruha a bárónőtől és egy olesó ékszer a baronesztől. Egy doboz cukorka a fiuktól. Ez volt minden.

És most jó ürüggyel kiteszik, mert félnek, hogy magukra öregszi, tehetetlen lesz és csak teher, amellyel később egyre nehezebb lesz szabadulni.

A Hetény kastélyban nem öregedett meg egyetlen szolga sem.

— Tudomásul veszem bárónő a felmondást. E pillanatban és amíg talpra nem állhatok, kénytelen vagyok igénybe venni az ön jószágát, de amint jobban lesze, azonnal távozom.

A bárónő megérezhette Eliz szavaiban a gunyt és megbántottságot, mert most már több szívélyességgel mondta:

— Oh, nem olyan sürgős, csak maradjon, amíg jólesik és látassa el magát a személyzettel. — Köszönöm bárónő.

Eliz nem is izgatta magát tulságosan. A nyolc eszendő alatt megismerte milyen lélek lakik a nemes és finom külső alatt. Talán nem is várt egyebet. De valahogy mégis kevesebb kegyetlenséggel kellett volna ezt csinálni úgy gondolta.

Hogy kár volt idehozatnia a hugát... Eliz szemében olyan embertelenség tünt fel ez a kijelentés, hogy az már meghaladta az általa oly jól ismert határokat is. Lili bárónő is meglátogatta Elizt, felületes és nyájas volt vele, mint mindig. Képtelen minden lelki átélésre, ami személyn kívül esik.

Mesélt utazásairól, benyomásairól, amely utóbbi hű tükre volt lényének.

— A roulette csábit, de erre csak ráfizet az ember. Pess férfiakról nyüzög Monte Carló, no de mondain nőkben sincs hiány. A személyzet kapzsi és szemtelen, semmi kényelme nincs az utazóknak. Általában könnyen ismerkednek az emberek, de viszont senki se biztos benne, hogy nem ül-e nemzetközi szélhámmal együtt.

— Mondják, hogy Monte Carló a kontinens egyik legszebb természeti fekvésű helye és bámulatosan kulturált, mondta Eliz.

Lili vállat vont. Igen, szép, mondta. Hát Eliz igazán nem várt e hölgyektől, nemcsak belátást, megértést nem, de kötelességszerű figyelmet se, az urnóktól, akik pedig a külsőségekre sokat adtak egyébként.

Olly tegnap óta már nem tartózkodott a Zalán-kastélyban.

Eliz egy régi ismerősénél, egy özvegy tanítónőnél szerzett egy szobát és oda költöztette. A grófnő elég nemesen viselkedett. Sajnálta a szerencsétlen teremtést.

— Kosztért csak küldjön be a kastélyba naponta kedvesem — mondta.

Olly köszönettel visszautasította. Inkább éhenhalt volna. Zalán felhőneműt is akart rátküldni, de Olly szegénytől piros arccal azt is visszautasította.

— De gyermekem, ön olyan példásan tett eleget kötelességeinek, hogy ezt nem kegyből, de hálám jeléül adom önnek. Olly kezét csókolt a grófnőnek.

— Köszönöm. Így sem fogadhatom el. Amit tettem, kötelességem volt, megfizettek a munkáért.

Mégis nehéz szívvel szedte össze a holmijait. Most érezte megint, milyen kedves jó környezet volt, amelyben élt és élhetett volna még sokáig, ha nem követ el oktalanságot. Hella bejött hozzá. Csendesesen becsukta maga mögött az ajtót és nézte Ollyt. Zavart volt, ajka remegett, aztán a lányhoz futott és átölelte. Szeme, hangja tele volt könnyel.

— En azért szeretem — mondta és megcsókolván Ollyt kifutott a szobából.

Olly mélységes megszügyenülést érzett.

Lelkébe mart a rettenetes tudat, hogy soha többé az már nem lehet, aki volt... Kedves kis Hella... alig néhány évvel fiatalabb nála és milyen jól megértették egymást.

Oh jól érezte a szakadékot, ami közöttük támadt, hiába lépte azt át a jószág hidián oly nemesen a fiatal lány.

Bizony nem maradt titok Olly távozásának oka a két kastély lakói, urak és szolgálk egyformán csak erről beszéltek.

— A kis szent — mondta Bandi cinikusan — ki hitte volna.

Hella bucsuzása kissé megrázta a lányt, aki egyébként lélekben ugyszólván semmit nem vett részt a körülötte történő eseményekből. Mind-egy volt a kastélybeliek véleménye, a falu pletyka éhes szeme, mindegy volt mit eszik, hol alszik és süt-e a nap, vagy esik az eső. Minden mindegy volt egyetlen dolgot kivéve. És erről mélyen hallgatott Olly.

Az özvegy tanítóné látta a lány álombesettségét, aki alig törődik külső dolgokkal és így maga gondoskodott arról, hogy hiányt ne szenvedjen, amíg Eliz nem jöhet hozzá.

De Eliznek az orvos komoly tanácsára gyógyfürdőbe kellett mennie hat heti kúrára. A tanítóné asszony is biztatta:

— Csak menjen Elizkém, legyen vége a bajnak, még szüksége van a lábaira. Legyen nyugodt a huga miatt.

— Köszönöm édesem. Nem tudja jelentkez-e tanítványok?

— Hogyne. Már van öt és lesz tizenöt. Ezt is csak bizza rám Elizke.

Eliz tehát elutazott. Megnyugtatta az a gondolat, hogy lesz anyai tanítványa, hogy szerényen megélhessenek. Ez is volt a fő ok, hogy itt maradt a faluba. Itt sok ismerőse és jóakárója élt, remélte, hogy nem hagyják cserben.

Eliz elutazása előtt lelkére kötötte Ollynak, hogy ne hanyagolja el a tanítványszerzést és tanácsal látta el, hogy miképpen foglalkozzék a gyermekekkel, amíg ő vissza érkezik. Nagyon rosszor jött ez a lábfájás. Elizt a végsőkig ekésesítette, de őt szegényt nem volt, aki vigasztalja. Még Pálnak sem írt meg semmit. Erre nem is volt ideje és módja eddig.

— Majd a fürdőből — gondolta — de legszívesebben megkímélte volna mindentől a sok szomorúságtól Pált.

Mikor a két fiu elutazott az egyetemre, még otthon volt Eliz és a fiuk bementek bucsuzni:

— Mit üzen a tanár urnak Elizke — kérdezték.

— Kérem kedveseim, ne meséljenek semmit neki... majd én írni fogok. Ugy-e teljesítik kérésem?

— Hogyne Elizke. Mi még sokkal többet is szeretnénk magáért és Ollykáért tenni, mondja meg őszintén kérem, tehetnénk valamit?

A két fiu már egész a Pál neveltje volt. Csupa érzés és jószág és ezek a szavak kárpótolták Elizt a bárónők módoráért is. Mégis nyugtalanította, hogy a két báró Pállal találkozva, önkénytelenül elárulhatnának valamit, ezért a fürdőből már első napon írt Pálnak. Megirt mindent becsületesen és őszintén. Levelét így fejezte be:

— És a pénz, amit arra szánam, hogy majd egyszer meleg fészket rakunk belőle a magunk számára, most kelleni fog tűzfára, babakelenyére, orvosra, fürdőkre és a jó Isten tudja még mire. Ezért édes Pál én feloldalak téged ígéretem alól, mert nem hiszem, hogy ezt valaha újra össze tudom spórolni. A hugom szegény bármit tett is, el nem hagyom. Sokat bántódom, hogy nem örködtem felette elég gonddal. Ö gyengeszi és simulékony, mint jó anyám volt szegény. En anyám szemrehányó szemét érzem magamon azért, amit történt és azt is megérttem, ha vezekelni kell érte egész életemben. En vagyok egyformák még testvérek sem ugy-e és én úgy hiszem nem itélkezhetünk egymás felől.

Hogy ezt a levelet elküldte, megkönnyebült. Legakább látni fogja Pál, hogy ő nem titkol semmit. És ha Pál elítéli a hugát azt úgy fogja tekinteni, hogy őt is elítéli.

(Poljátáda ki...)

Átvettük az

ITA KALAPOK

gyűjtő lelkület és minden igyekezetünkkel azon vagyunk hogy ezeket a legjobb kalapokat rendkívül olcsó áron állítsuk rendelkezésükre.

ITA FEKETE KEMÉNYKALAP 250 dinár.
ITA PUHAKALAP, egyenes karimával, szegély nélkül, minden divatban 220 dinár.
ITA PUHAKALAP, a legújabb divatból 290 dinár.
KATONY NEMZETKALAP, katonai divatú, modern színekben és formában 78 dinártól kezdve.

Szállítás postán szavatosság mellett: ha a kalap nem tetszik, visszaküldjük a pórt.
Ferdinandovszkiyunk a fővárosban

Kastner i Öhler
Zagreb

Hó- és sárcipők

javítása legjobb angol gyeregyanóhól, legújokétecsobb helyeken, garancia mellé WEINSTEIN
férfi és női cipővel szembeni helyiségben, SUBOTICA Zrinjski trg 12 (Gyümölcsplac)

Üzlethelyiség

és háromszobás modern lakás fürdőszobával kiadó Sugár Manónál

Főmolnár

26 évi praktizálás alatt belépőre állást keres nagyobb malomvállalatnál. Kereskedelmi vállalatokban teljesen jártas, tevékenileg is képzett. Férőka német, magyar, szerbül is tud. Címe a noviszadi kiadóhivatalban.

Zongorák és hangszerek
előrendű világgyártmányok, tökéletes állapotban
Edmond Raab
Sombor
Kérjen katalógust!

Billiárd

mandinergumi, zöldposztó, dákó, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más esztérgályos áru legolcsóbban beszerezhető

Ehrlich J.

esztérgályosnál, SOMBOR Paritka ulica 1 44

Használt automobilonok
Dodge 4 cilindres nyitott
Okland 6 cilindres nyitott
Fiat 4 cilindres csukott
Wilde 6 cilindres féltéher
"AUTOMOTOR"
Novinska, Trifkovičev trg 2

FRIEDBER-féle szabadalmazott GAMMA hajnövesztő a hajhullás, korpásodás, hajmolyosodás legelőkeletesebb gyógyszere.

GAMMA
Ajazsappan a legkedveltebb hajmosószert. Orvosiilag kipróbálva és ajánlva. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.
Képviselet:
NADA drogéria Subotica

Mignon
Insztitorisz Sándor cukrászdájában Sütemény drb-ja 2 dinár
Valamint kitűnő torták olesón kaphatók
Subotica, Strossmajerova ul. 22 szám, Halplac

Vizsgázók!
Az összes gépkocsizók vizsgájára előkészítő kézikönyv kérdések és feleletek alakjában, sok ábrával, német és magyar nyelven
ára 45 dinár
Szerb nyelven csak lokomobilonokról 25 dinár. Kapható Subotikán Ferencné, Sztrazi Bocejejen 582

Előrehaladt szezon miatt a rádiókis és kis cipők lezártított árban kaphatók
Női és férfi cipővel mérte után készült, edényes és beteg lábakra különösen nagy figyelemmel.
Thurzó cipész Subotica, Karadjordjevi trg 5

Fajbaromfi-mintatenyészet, elsőrendű fajokkal, mint amerikai fehér Leghorn, Rhode Island vörös, Kaki chambell kacsák tojással illetékes kapható
Juric Marko fajbaromfi-telepe Subotica Strossmajerova ul. 7 15129

NYILT-TÉR

Almási Andrásné úgy a maga, mint gyermekét nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy a hűn szeretett férj, apa és nagyapa

Almási András

hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájatos felvétele után folyó hó 31-ikén, életének 65-ik és boldog házasságának 43-ik évében az Urban csendesen elhunyt.
A megboldogult földi maradványait február hó 2-ikán délután 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint a gyászházban beszentelni és az u. n. bajai temetőben levő családi sírboltban a feltámasztás reményében nyugalomra helyezni.
Az engesztelő szentmiseáldozat pedig a Szent Teréz-templomban február hó 3-ikán fog az Urnak bemutatni.
Subotica, 1930. január 31.

Szerettünk meg éltél, siratunk meg éltünk!

Az elhunytat siratják:

Özvegy Almási Andrásné neje, Almási József, Almási Etel férj, Kis Torma Jánosné, Almási Viki, Mancs, Ágnes, Sándor Dezső, Ilonka gyermekei, Kis Torma János veje, Kis Torma Gyula, Erzsike, Janika, Vörösbarnyi Lillike, Mancika unokái, Sógoral, sógornói és számos jóismerősei.

Tavaszi és nyári divatlapjaink megérkeztek. Kivánatra árjegyzéket küldünk.

SCHMOLKA

Novisad, Jevrejska 7

Ötven évi működés után a nevem alatt fennállott cipőüzletet felosztattam s nyugalomba vonultam. Kötelességemnek tartom, hogy ebből az alkalomból tisztelt vevőimnek, akik egy félszázadon át támogattak s barátaimnak, akik ötven év sok jó és rossz napjaiban mellettem álltak, ez uton is kifejezem hálás köszönetemet.
Subotica, 1930 január 31.

Wilheim János

Értesítés. Tisztelettel értesítjük a t. hölgy-közönséget, hogy hosszabb bel- és külföldi távollét után **divatszalonunkat** ismét megnyitottuk Suboticián a „Labor“ palotában, Jelašićeva ul. 2 szám alatt

PARISKI MODE SALON
cimen. — Magunkkal hoztuk a legújabb párisi modellokat.
Pontos kiszolgálás! Olcsó árak!
KENYERES GIZELLA

Közlöm igen tisztelt vevőimmel, hogy Klein B. Ignác utazómat **elbocsájtottam**, minthogy arról értesültem, hogy vevőimtől többiben készpénzt és visszarút vett át. Kijelentem, hogy az 1928, 1929. és 1930. évben neki fizetett készpénzt vagy neki átadott visszarút nem ismerem el, mert nevezetnek meghatalmazása nem volt.

UNION SABLON ELŐNYOMDA

989 Szentá.

Felhívom a kereskedők és kocsmárosok figyelmét, hogy férjemnek, **Gergely Mihálynak** előzetes hozzájárulásom és beleegyezésem nélkül hitelt ne adjanak, mert ingó és ingatlan vagyontunk közös kezelését beszünttettem és a mai naptól kezdve felmerülő adósságokat nem ismerem el.
Sztaribecsei, 1930 január 31.

Gergely Mihályné

A Novivrbasi Műkögyár R.T.

Énkéntes árverés utján eladja gyárát. Az árverés 1930 február 8-án délután 2 órakor lesz megtartva.
Az árverési feltételek és a gyár leltárának jegyzéke naponta délelőtt és délután a gyár irodájában Novi Vrbas, Kneževića 491. alatt ingyen kapható.

Felhívás

Megvettem Bata P. Pál sztarkanizsai házat pékséggel.
Felhívom hitelezőit, hogy követeléseiket nálam **folyó hó 10-ikéig** jelentsék be, mert a későbbi bejelentéseket nem veszem figyelembe.

Szabó Fábián

Sztarkanizsa, Obiličeva ul. 31.

Gabrić Sime mészáros fizetét megvettem s felkérem a hitelezőket, hogy követeléseiket a mai naptól **számított 15 nap alatt** dr. Székely Zoltán ügyvédi irodájában jelentsék be.
Subotica, 1930 január 28.

Faragó István,
Sokolska ul. 20.

R E U M A

Köszönőlevél

Dr. I. Rahlejev urnak

Beograd, Sarajevska 70.

Alulírott a leghálásabb köszönetet mondok az Ön RADIO-BALSAMIKA gyógyszeréért, mellyel rövid idő alatt gyógyítottam térd-, boka- és vállfájásaimat, amelyek már intőzatos szenvedéseket okoztak. Előtte már minden más gyógyszerrel megpróbáltam, azonban eredménytelenül, míg végre az Ön RADIO-BALSAMIKA gyógyszerre kilygítottam. Épen ezért kérem, hogy ezen köszönőscraimat hozza le az újságokban, hogy azok a betegek, akik reumában szenvednek, forduljanak Önhöz segítségért. Mégegyszer leghálásabb köszönetemet fejezve ki gyógyszeréért maradok kiváló tisztelettel

Nikola Kuzmić.

A Radio-Balsamika gyógyszer készíti, árusítja és postai utánvétellel szállítja

Dr. I. RAHLEJEV

„Radio-Balsamika“ laboratóriuma
Beograd, Sarajevska 70.

AZ ÜZLET

részletesen tájékoztat a magyar üzleti világ eseményeiről

Jugoszláviai terjesztését a külügyminisztérium 10664/1926 számú rendelettel engedélyezte.

Előfizetési díj egy évre 200, félévre 100, negyedévre 50 din.

Az előfizetési díj beküldhető a kiadóhivatalnak 67.521 számú jugoszláv postakétképzéstartári csekkzámlájára.

Ingyenes mutatványszámot küld a kiadóhivatal.

Budapest, VI., Andrássy-ut 29

Fagyapoggyár

modernül berendezve, présel, nagyon jóvedelmű, másoldali elfoglaltság miatt kedvező **eladó.**

Üzemben megtekinthető. Érdeklődni

„TARA“

Beograd, Knjeginje Ljubice 1

Megjelent

Tarkői Zoltán vajdasági író regénye

Küzdő emberek

Ara 40 dinár

Kapható bármely könyvkereskedésben és a Minerva könyvosztályában

KIVÁLASZTOTTAK

elnevezés alatt a múlt esztendőben

28 kötet

érdekes, szép regényt hoztunk forgalomba, modern, tartós kötésben, rendkívül olcsó áron. A könyvek érdekességét az igazolja legjobban, hogy

TÖBB EZREN

rendelték meg a teljes sorozatot és nagyon sokan vettek egyes köteteket is. Ezek a könyvek egytől-egyig örökbecsű irodalmi alkotások, amelyek nincsenek az irodalmi divat hullámzásának alávetve, tartalmuk olyan, hogy azt mindenki elolvashatja, férfiak, nők, gyermekek egyaránt, külső kiállításuk tökéletesen szép és izléses, úgy hogy minden könyvespolcnak díszére válnak.

A »KIVÁLASZTOTTAK« sorozatos kiadásában a következő művek jelentek meg:

Első sorozat.

1. Hauptmann: A démon
2. Kessel: Rongyos hercegek
- 3—4. Wassermann: A maurizius-ügy (Két kötet)
5. Gide: Pásztorének. Isabelle
6. Werfel: Az érettségi találkozó
7. Conrad: Öregék és fiatalok
8. Schnitzler: Teréz
9. Mauriac: Sorsok
10. Walpole: Harmer John pünkösdi királysága
11. H. G. Wells: Mr. Blettsworthy a kannibálok szigetén
12. Meyrink: A nyugati ablak angyala
- 13—14. Hamsun: Csavargók (2 kötet)

Második sorozat.

1. Maurois: Két asszony között
2. Borden: Flamingo
3. Felix Salten: Bambi
4. Ilja Ehrenburg: Moszkvai sikátor
- 5—6. Arnold Zweig: Grisa őrmester (Két kötet)
7. Normand: Nők a gályán
8. H. G. Wells: Az igazi király
9. Pontoppidan: Thora van Deken
10. Kessel: A repülőtiszt
- 11—12. Sinclair Lewis: Sam Dodsworth Európában (2 kötet)
13. Benoit: Erromango
14. Barry Pain: Férfikor

A sorozatos kiadás befejezést nyert és a könyvek most csak könyvkereskedelmi forgalomban, mérsékelt felemelt áron kaphatók. Az egyes kötetek bolti ára

vászonkötésben 40 dinár
füzve 30 dinár

Sikerült azonban a kiadóval oly megállapodást létesíteni, hogy nagyon rövid ideig a **jugoszláviai olvasóknak**

a bolti ár helyett továbbra is kedvezményes áron szállíthatjuk ezeket a könyveket és pedig

**a kötött könyveket 30 din.-ért
a fűzött könyveket 20 din.-ért**

A teljes sorozat megrendelésénél a kötött könyveket 28 dinárért, a fűzött könyveket 18 dinárért szállítjuk a megrendelési összeg előzetes beküldése vagy utánvét mellett. A tetemes utánvételi költség megtakarítására készséggel küldünk postatakarékpénztári befizetési lapot. Egyes könyvek megrendelésénél kötetenkint 2 dinár postaköltség beküldését is kérjük, a sorozatokat bérmentve szállítjuk.

MINERVA NYOMDA R.T.

SZUBOTICA

20 évvel megfiatalítja a „SCHNEEWEISS” HAJREGENERÁTOR!

Visszaadja a megöszült haj, hajusz, szakáll eredeti színét. Garantáltan mérgegmentes. Minden gyógyszer-tárban és drogériában kapható. — Ahol nincs, oda 40 dinár előzetes beküldése után két üveggel bérmentve szállít

BALLA DROGÉRIA, Vel. Beeskerek

MEGNYILT Dr. HOLZSCHUH SZANATORIUMA SZOMBORBAN

VOJVODE PUTNIKA VENAC 46. · TELEFON 248 legmodernebb felszereléssel:

két műtőterem, szülőszoba, Röntgen, diathermia, ibolyántúli sugaras kezelés (Mesterséges magaslati napfény: Kvarc- és Sollux-lámpák.)

Szép, kényelmes betegszobák folyó vízzel. — Állandó orvosi felügyelet.

Iskolázott ápolószemélyzet

Elsőrendű ellátás

Mérsékelt árak

Eladó örökáron

a sztáribecsei határban, a községtől 5 kilométerre, a srbovráni kövesut mellett

33 ker. lánca föld

vetéssel, kifogástalan, szinte új tanyával együtt azonnali átvételre. Ugyanott több elsőrendű gazdasági eszköz, gépek eladók, úgymint: 1 Cormick-traktor négyvasú ekével, 15-30 HP, egy modern siló-töltőgép, továbbá törzskönyvezett piros-tarka tehenek, üszök és bikák, lovak és csikók. — Bővebbet a tulajdonosnál:

Komáromi József, Stari Bečej
Vilsonova 28 985

A legszebb 6 szobás

parkettás lakás, fürdőszobával és vízvezetékkel, esetleg 2 részletben is, a Lichtneckert palotában március 1-re kiadó. Érdeklődni:

Dr. Vécsei Samu ügyvédi irodájában 412

Asztalos gépek alkalmi vétele

- 1 egyengetőgalyu 400 mm gyalulási szélességgel
- 1 vastagsági gyalugép 600 mm széles gyalukéssel
- 1 szalagfűrész 750 mm átmérőjű
- 1 nehéz marógép forgatható karral
- 1 univerzális gép, amely egyengető és vastagsági gyaluból, maróból, fűrészgép-ből és körfűrészből áll

Az összes gépek legkitünőbb karban

rendkívül olcsón eladók

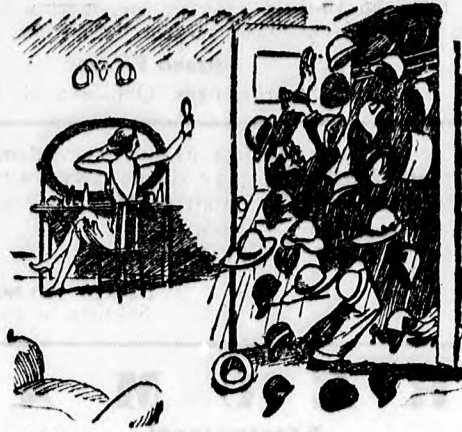
Érdeklődők forduljanak a kiadóhivatalhoz „GYORS ELHATÁROZÁS” jeligére

Perfekt német, szerb-horvát

LEVELEZŐNŐ

ki egyuttal flott gyors- és gépirónő és az összes irodai munkákban jártas, Vojvodina nagyobb városába azonnalra kerestetik. Kimerítő ajánlatok a fizetési igény megjelölésével „Per sofort” jeligére Schmolka hirdetőirodába Noviszád küldendők 1033

KINTORNA

Férfi: Szent Isten mennyi kalap!

Feleség: Jó, hogy szólsz! Erről jut eszembe, hogy nincs egy rendes kalapom és nem tudok kimenni az utcára.

*

— Bizony öregem, tíz éves házasság vagyunk. A feleségem és én már hetven évet képviselünk ketten. Csak azt nem tudom, hogyan osztozzunk meg rajta.

— Na hallod! A feleséged önagysága hét, te meg a nulla!

*

A szerkesztő: Magában nincs semmi képzelőtehetség.

A költő: Dehogyan nincs. Azt képzeltem, legalább kétszáz dinárt kapok a versemért...

*

Brumzalát megszólítja egy ismerőse:

— A feleséged nagyon intelligens nő.

— Igen. Van esze két ember számára.

— Most már értem, miért vetted el.

*

Bíró Volt ön már büntetve?

Vádtott: Voltam. De ez csekélység. Tizenöt évvel ezeltől ítéltek el három napra.

Bíró (megnézi az iratokat): De hiszen maga hét évig ült Mitrovićán.

Vádtott (homlokára csap): No lám. Az bizony igaz. Arról egészen megfeledkeztem Milyen rossz is az emlékezőtehetségem.

*

— Mondja, Kati nem tudja hova lett az én estélyi ruhám? Mindenuzt koresem az egész házban és sehohsem találom.

— Delelőtt a szekrényben porszivóztott a nagysága, tessék talán megnézni a porszivózsákban!

*

— Ez a szegény kutya már egészen elvényt.

— Honnan veszed ezt észre?

— Már nem vonít, amikor a feleségem énekel.

*

— Képzelse az unokaöcsémet, azt a fiatal festőt, akiről beszéltem magának, mint házasságszédelőgőt tartóztatták. Husz nőnek ígért házasságot.

— Ezen nem csodálkozom, hiszen maga mindig mondta, hogy sokatigéro telhetség.

*

Párbeszéd az állatkertben:

— Papa, rokonunk nekünk ez a hiéna?

— Már hogy volna?

— No mert a gyerekek azt mondják az iskolában, hogy te is egy árverési hiéna vagy...

*

A kisfiu nagy érdeklődéssel fordul hazatérő mamájához:

— Anyukám, igaz, hogy Juci, a szobalányunk angyal?

— Miért gondold?

— Mert amikor te nem vagy itthon, a papa mindig angyalnak nevezi.

— Ugy? Hát kisfiam, a Juci ugyan nem angyal, de repülni azért fog!

*

— A szüleim nem akarnak magához adni, mert szenvedélyes sportoló.

— De hiszen maga is szenvedélyesen sportol.

— Ez az. Azt mondják a szüleim, hogy legalább egyikünknek otthon kell ülni.

56

éve

MAUTNER-MAG A LEGJOBB

Fajtisza és legmagasabb csiraképeségű Gazdasági, fü, konyhakerti és virágmagvak Legjutányosabb áron ab Subotica

JUGOMAUTNER SZUBOTICA, CARINSKA 9.

Sürgönycim: JUGOMAUTNER Telefon: 556

Árjegyzék ingyen és bérmentve

»DAMA«

fehérenmű és kézimunka szalon

Elvállal női-, férfi- és gyermekfehérenműt a legolcsóbb árban

Monogrammozást és drukkolást vállalunk

TOLSTOJEVA ULICA 21

Kenyérgyár ucca

Ingyenes traktorkezelői-tanfolyam Bačka-Topolán

A Máv gépgyár f. évi február 3-i hétfő reggel 8 órai kezdettel ingyenes traktor-tanfolyamot tart, amelyen minden egyes érdeklődőt szívesen lát a Máv gépgyár kerületi képviselője, Bakay Lajos, Bačka-Topola

1125

A MODERN NYELVTANULÁS NEM FÁRASZTÓ

ellenkezőleg 1 napról napra növekedik öröme, mert

amint megkezdte a tanulást, már beszél is!

Nem a nyelvtani szabályok halmazát adja, hanem gyakorlati módszerrel írta

VUJKOVICS MARICA SZERB-MAGYAR

nyelvtanát

Ara 30.- dinár

Kapható a Bácsmezeyi NAPLÓ könyvosztályában

Vidéki szállításnál 5 dinár portó

Téglaégető

kei kőmenecével és hozzá minden felszereléssel, munkeszközökkel, egy magánlakás és kőse tégla, elűzlésért miatti herbe vagy

örökáron eladó.

Bővebbet önr. Kocsis Fábriánénál, Svetozar Miletićen

LEVELEZÉS

Jömegejelensz, vidéki, magas, barna elvált fiatal aszszony uriember ismeretlenségét keresi, aki őt anyagilag is támogatná. Leveleket »Alca jacta est« jelígre a kiadóba kérek. 1083

HÁZASSÁG

Huszonnyolc éves, vagyon-talan kisiparos feleségül vanne kisebb hozományjal szolid leányt vagy özvegyet ki ő meg tudná érteni. Részletes leveleket »Megértés« jelígre a kiadóba kérek. 721

Nősülné 35 éves orvos 2 millió vagyonnal, 38 éves önálló ügyvédi ötévi praksissal, férjhezmenne 49 éves, izraelita özvegy uriaszszony 500.000 dinár vagyonnal. Benőtülés lehetséges. Cím a kiadóban. 8

Saját üzlettel bíró, róm. kath., intelligens, több nyelvet beszélő, kellemes kül-sajú kereskedő nősülné. Üzletének megnagyobbítása céljából megfelelő hozományra tart igényt. Csakis fényképpel ellátott, részletes, komoly leveleket kérek »Kereskedő 34« jelígre a kiadóba. Diszkreció biztosítva. Kalandornok kiméltjének. 1010

Önálló női ruhaszalon tulajdonosnője vagyok, teljes berendezésem, kellemes és készpénzem van, megismerkednék házasság céljából 30-38 éves, komoly tisztviselővel vagy jobb iparos-sal. Részletes, fényképpel ellátott leveleket »Aki mer, az nyer« jelígre a kiadóba kérek. 894

FOGLALKOZÁS

Kárpitos

szakmába vágó munkát, javítást és újat jutányosan vállal Konrad kárpitos, Szubotica, Bácsmegeyeri Napló mellett. 716

Hentesanoncnak felveszek jó házból való fiút. Fizetés megegyezés szerint. Boros János hentes, Csonoplya. 736

Szerb órákat ad házak-nál Matković ny. gimnázium tanár. 891

Nyakkendő

készítését és fordítását vállalja Fortuna nyakkendőipar, Ruff-palota. 544

Gyakorlott könyvvel, jó írás-sal kereskedelmi érettségi-vel subotica nagykereskedésbe felvétetik. Írásbeli ajánlatokat »szép írás« jel-gével Rádió Reklám Subo-tica, továbbít. 944

Nincs már drágaság! 2 dinárért kaphat 1 kiló zöld paradicsomot, vizes uborkát, vagy savanyú kaposztát. Továbbá leszállított áron konzervfő élelmiszer, v. logatott uborkát, vagy paprikát

Kemény D. Dező öneljárás konzervgyárában, Vojvodica ny. 5. Bejárata az új utcán

Szakácsnő, perfekt, éves bizonyítványokkal, állást keres csakis Szubotican. Címe Molnár könyvkereskedésben Sentán megtudható. 1069

Éttermi szakács, kiváló munkaeo, keres megfelelő állást, felesége mint kézi-leány. Freudenfeld Vilmos pincérügynöksége, Pančevo. 1050

Pálinka- és likőrutazót, aki a konkurenciával lépés képes tartani, elsőrendű referenciákkal rendelkezik, sürgősen keres jólbevezetett likőrgyár. Csakis elsőrangú, becsületes, szorgalmas erők küldjék ajánlataikat »Pálinka« jelígre a kiadóba. 938

Vincellér március 1-re állást keres, esetleg üzletbe, írodaszolgálatnak, pénzbeszedőnek menne. Cím a kiadó-hivatalban. 1067

40-50.000 dinárral rendelkező társat keresek virágzó iparvállalatomban kibővítésére. Ajánlatokat a kiadóba kérek. 1079

Fényképész, jó retusórt keresek február 15-i belépésre. Foto Heeko, Velika Kikinda. 1105

Urileány, gyermekszelőd, háztartásban jártas, elmen-nel orth. izraelita családhoz. Megkereséseket »Február« jelígre a kiadóba kér. 1006

Kovácssegédet keres Kecskeméti Pál, Stará Moravica. 1044

Jó házból való fiatal, szolid, kezdő fűszersegédet február 15-i belépésre, szerény fizetéssel felvesz Josip Berger fűszer- és cse-megeuzlet Noviszad. 1047

Helyi képviselő, akik a legújabbrendszerű arató-gépek és mezőgazdasági gé-pek eladására vállalkoznak, küldjék be ajánlataikat »Aratógép 1930-as típus« jelíge alatt a kiadóhivatal-ba. 1048

Okl. gyógyszerész szerb-magyar nyelvismerettel március 1-re conditiot keres. Cím a kiadóban. 1068

Gyógyszerész-asszisztent keres nyelvismeretekkel Ivačković gyógyszerész, Velika Kikinda. 959

Külöldön tanult fehérnemű varrónő menyasszonyi ke-lengéző készítését házban is vállalja. Cím a kiadóban. 964

Háromévi praksissal rendelkező fizetőlány, angol-francia munkában tökéletesen jártas, alkalmazást keres. Megkereséseket »Gyakorlat« jelígre a kiadóba kérek. 934

Gépirónő perfekt szerb, magyar felvétetik. Némétül tudók előnyben. Ajánlatokat »Gyakorlott« jelíggel Rádió Reklám továbbít. 973

Felvétetik írodista és írodista-nő, kik a szerb nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják. — Ajánlatok »Gyors« jelíggel Radio Reklám címre kéretnek. 1110

Kereskedők, iparosok és magánosok, akik könnyű és jövedelmező foglalkozást akarnak megtanulni, küld-jék címüket »1930« jelígre a kiadóba. 1106

»Herson« cégnél leadott bőrképzőjavítások Aleksandrova utca 15 alatt (Prokesch-ház, földsz. balra) átvehető. Ugyanott foly-tatólagosan bőrképzők szak-szerű javítása és tisztítá-sa. 1114

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címzőző kötszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbontott jelű leveleket továbbítunk. Kérdőkördésekhez válaszbélyeg mellékelendő

minden egyes darabjéért teljes garancia! Bebizonyíthatóan a legkö-lettesebb!

Társ kerestetik 40-50.000 dinárral jól jövedelmező ipar kibővítéséhez Tőke biztosítva, lelkiismeretes felvilágosítás. — Leveleket »Becsületes megérhetés« jelígre a kiadóba. 1021

Gőzgép- és motorhengerek speciális furását helyszínen végezzük. Szétfagyott henger-eket és repedt motorfeje-ket felelősség mellett he-gesztünk. Berényi és Je-nei, Csantavir. 961

Fűszerkereskedőségét, aki a rövidárszaknában is jár-tas, németül jól beszél és katonai kötelezettségének eleget tett, felvétetik Ábra-hám H. cégnél Apatinban. Írásbeli ajánlatokhoz bizo-nyítványmásokat mellé-kezők, fizetési igények köz-lendők. 1084

Deutsches Fräulein, welches eventuell die serbische Sprache auch beherrscht, wird zu zwei Mädchen ge-sucht. Adresse: Hubert Je-nő, Senta. 1073

Suchen zu unseren 10 und 5 jährigen Mädchen wis-senschaftliche Erzieherin, welche der Staatsprache und der deutschen Sprache mächtig ist. Offerte an Eugen Vámo-si Grundbesitzer, Sombor. 1122

Szerbül-németül beszélő kisasszonyt keresek 8 és 4 éves gyermekeimhez. Cím a kiadóban. 1005

Deutsches Fräulein mit serbo-kroatischer und fran-zösischer Sprachkenntnis bietet sich zu Kindern an, geht auch auf Provinz. Adressen werden unter »Verlässliche« an die Admi-nistration dieses Blattes er-bitten. 949

Gazda kerestetik birtokra, jó fizetéssel, nős, családós, katonaviselt, szerb-magyar nyelvtudással. Közelebbit Goldberger képviselőnél, Mali Idjos, Krishaber Si-mon birtokán. 1121

Az intelligens

hölgyközönség körében mind nagyobb szenzációkelt Re-ményi, művészfényképező napsugaras fényképfelvéte-lek, Subotica, Trumbičeva ulica 5. a gimnázium mellett. 1115

VÉTEL-ELADÁS

KIRAKATÜVEGEK VITRUMNÁL, NOVISAD, FUTOŠKI PUT 137. 9987

Mezőgazdasági gépraktár és műszaki üzlet más vállal-kozás miatt kedvező felté-telek mellett átadó, esetleg betárusulhat szakmabeli, szerb, magyar, német nyel-vel beszélő szakember. — Ajánlatokat »Biztos jövő« jelígre a kiadóba kérek. 265

Asztalosok és géptulajdono-sok figyelmébe! Száraz hárs-, tölgy-, gözött bükk-, borovi- és nutiféres deszka, valamint cipőszekken való vastag hársfadeszka állandóan, rendkívül olcsó áron kapható. Tőth faterlep, Bačka Topola, telefon 20. 12946

Vállalatnak, iparosnak ki-létlenül alkalmas ház a vá-rós központjában vízvezet-éki berendezéssel, gazda-sági épületekkel eladó. A ház 5 parkettázott szoba-ból, csempeztett fürdőszo-bából, konyhából és az összes mellékhelyiségek-ből áll. Különálló épületben egy háromszobás és két szobakonyhás lakás, 2 autógarázs, 2 kocsifészer, istálló, javítóműhely, stb. Ugyanott 7 darab különbö-ző elektromotor-villanyfű-rész eladó. Bővebbet Novi-szad, Radenička ul. 16. te-lefon 20-28. 301

Kerestek 6 PS szivóvázmotort. — Generátor nélküli előnyben. Ajánlatok Ziga Schwartz, Osijek címre kü-löndök. 1008

A NÁTHA

igen gyakran különböző, hűlésből eredő bajokat okoz. Nemesak fej-fájás, étvágytalanság, láz szokott jelentkezni, levertnek és munkára képtelennek érezzük magunkat, hanem az orr eltö-mődése folytán a szájon át kell lélegeznet venni. Ettől gyakran hurut, influenza, középfülfőgyulladás, stb. szokott támadni. Epen ezért ajánlatos a náthá-nál a

»NOSAL«

náthaeleni port használni. A »Nosal« megöli a nátha bacillusait, a használata nagyon kellemes, mert az orron át való szabad lélekzést biztosítja. Kérjen csak a gyógyszerárban Bahovec-»Nosal«-t 10 dináros leplombált dobozokban. Ha nem lenne kapható, 40 dinár ellenében 4 csomagot küld a készítő:

Mr. Bahovec gyógyszerértára Ljubljana. Logo with 'BAHOVEC' text.

8-as MAV acélfogaskerekű magánjáró garnitúra bőle-vel eladó. Szubotica, Beo-gradi put 111. 1119

Jóforgalmu vendéglő Moli-völgy központjában eladó, vagy iccésnek béreható. — Érdeklődni Szabó Mátyás-nál, Mollivölgy, vagy Szubo-ticán VI., Milanova ul. 19. 1027

Fajnyulak kaphatók a kraljevbrigi faj- és ha-szonnyultelepen. 156

Gyümölcsfák, gyümölcs-cserjék, rózsák, magfélék, vadonocok legolcsóbban Paul kertgazdaságában kapha-tók, Pančevo. 661

Családi ház nagy telekkel olcsón eladó. Érdeklődni a Heister-fürdőben, a pénztárnál. 705

Gyári magánjáró, Hofherr-Schrautz, 10 éves, 10 lég-körös, felszereléssel eladó. Harmath Balázs, Sztára-Kanjizsai tanyákon, 16th-tomplom mellett. 765

Csőka közszépen forgalmas helyen levő sarokház fu-szer- és vegyeskereskedés-sel, amely mézárósnak vagy péknek is alkalmas továbbá kétoldali portál is eladó. Juhász Lajos keres-kező. 833

Szélőkarót hasított tölgyfá-ból, búkkasábot, tölgyha-sábot, fűrészgári hulladék-tűzfűt legolcsóbban szállít Freudingger Hugó, Sombor. Kérjen ajánlatot. 778

Vendéglő Szentán a város központjában teljes felsze-reléssel eladó és azonnal átvehető. Keceli Mészáros Györgyné. 834

Cseplőgép, 8-as Hofherr-Schrautz gyári magánjáró, dörsfékes, 1912-beli, eladó. Keceli M. Györgyné, Senta. 835

Parcellázás. Somogyvár-megyében fekvő Somogysszil községben településre ki-válóan alkalmas 800 hold prima szántó és rét épüle-tekkel, ötévi törlesztésre, 8%-os kamat mellett ki-sebb-nagyobb tételekben el-adó. Érdeklődőknek vála-szól: a somogysszili kör-jegyző. 884

Gyógyszertárat keresek megvételre a Vojvodiná-ban. Ajánlatokat a kiadó-hivatal továbbít. 908

Kupuszina, a vasúthoz és a község központjához kö-lelő levő jólmő vendéglő-mel, háló- és lakószo-bakkal, elköltözés miatt azonnali átvételre szabad-közöl eladó. Vujević Je-nő, Kupuszina. 911

Cimbalom, elegáns szalon cimbalom, majdnem új ál-lapotban eladó. Kaiser, Osi-jeck, Beogradska ul. 30. ud-var, emelet. 552

Fűszerüzlet nagy tanyai forgalommal olcsó bérlettel betegség miatt eladó. Cím Molnár könyvkereskedés, Senta.

Frakköltöny

kitűnő állapotban olcsón el-adó, vagy kiváltható. Futó szabónál, Trumbičeva uli-ca 7.

Eladó régi fűzletház Szla-vónia nagyobb gabonake-reskedelmi mezővárosban négyszobás lakással, mag-tárakkal, kukoricagörék-kel. A házban 50 év óta fennálló vegyesárúüzlet és gabonakereskedés van. A ház az üzlet is átvehető. Érdeklődők forduljanak a kiadóhivatalhoz »Régi üz-letház« jelígre. 956

Gyenge férfiaknak

10 dinár beklődése esetén bér-mente kiűldöm szabadalmazott szentáncos talimányomat is-merletű könyvemet. — Cím = »PATENT 608« S Cluj (Kolozsvár) 1. sz. postafiókórlet.

Esztergápad 110 cm csucs-távolsággal és egy kis vas-furógép 16 mm-ig kompleit felszereléssel eladó. Novoth József, Bajmok. 963

Autó, Renault, generáljavít-tott nagyon olcsón eladó. Cím: Rádió Reklám. 503

Buzaszalma, 7-8 vagon urasági, továbbá egy va-gon akácoszlop 7-8 m. hosszúságban és egy fődeles hintó eladó. Cím a kiadó-ban. 985

Családi uri lakház behér-től 5 percre, vendéglőnek, üzletnek, orvosnak, ügyvéd-nek alkalmas, beklőzhető, igen jutányosan eladó. Ér-deklődhelni Rónai banküz-letnél. Uri kaszinó épület. 974

Eladók üzemnagyobbitás miatti 1 drb kétretű szabá-donlengő, majdnem új sík-szita, felselymezve, 1 drb 21-es hengerek, 2 drb há-mozógép, 1 szalgafűrész, 1 darab 8 HP Ruston-Proktor magánjáró, külön egy gar-nitúra acélöntésű magánjáró szerkezet. Reinholz ma-loni, Senta. 987

Eladó konyhakertes csalá-diház, 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, az összes helyiségek padlózva, Pan-čevo mellett Volovican, 307. szám Daradić István-nál. 1011

Naponta tej kapható ki-csinyben és nagyban Piu-kovich István nyugalmazott rendőrfőkapitány (Carinar-ska ul. 15. Teherpályaud-varral szemben.) 1018

Vendéglő, jóforgalmu, na-gyobb vajdasági város bel-területén, hosszú bérlettel, kitűnő felszereléssel, beteg-ség miatt sürgősen eladó. Cím a kiadóban. 1070

20%-os koronabónokat, 7% állami kölcsényeket, 2 és 1/2%-os ratva stetakat ves-zünk, adunk. Subotica Kereskedelmi és Iparban, a vasuti parkal szemben. 1061

3 lánc prima szántóföld a sekői műút mellet a szőlős-uccában egyben, vagy par-cellánként eladó. Érdeklő-dni: Papp Mátyás, Mali-Idjos, Fő ut 171. szám. 630

Olcsón (1-2 évi lefizetés-re is) eladó Palicson egy kényelmes családi ház 500 négyzetgöl telekkel, szép gyümölcsfákkal. Cím a ki-adóban. 439

Pianino Rössler gyártmány, palisander ebédő eladó. — Cím a kiadóban. 1101

Női-kalappizlet, biztos meg-élhetési nyújt, más elfog-laltság miatt eladó. Cím a kiadóban. 1100

Karocsutó-fűzők a legutolsó divat szerint, orvosi haskő-tők, méh- és gyomorsúlye-dés ellen mérlet után Stein-nál, Kiskápolna mellett. 1016

Piros narancs mandarin, Akmeris-szőlő, datolya és összes délgyümölcsök kaphatók. Sombori tóré kg 20 dinár. KISS ISTVÁNNÁL Subotica, Aleksandrova utca Alapítve 1897-ben

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig

2 csodás újdonság!

2 szenzáció!

Nagy Kató
Kurt Vesperman

A talizmán

Művész történet, Nagy Kató új szerep körben

CIRKUS WOLFSON

diszeloádása

Látványos kiállítású cirkuszfilm Fata Morgana című regény után

Ház 5 üzlethelyiséggel és egy főfogalmu vendéglővel pálinkafőzővel stb. eladó. Ugyanott üzlethelyiség, bármily célra megfelel, kiadó. Beogradski put 103. 1118

Hatos MÁV cséplőgarnitúra eladó, esetleg elcserélendő nyolcas MÁV cséplőgérré. — Lősch, B. Topola. 1053

Fajharomfi Téli-tojó, vér fehér orpington tyukok és kakas eladó. Tojás is kapható. Kongo A., Skotus Viatara ul. 42. 1052

Jégyári berendezés legújabb szabadalom szerint ammóniák és kompresszor nélkül. B-6 lőerővel napi 10-20 g termelés mellett kapható Nagy Sándor »Weiss«-féle műszaki vállalatánál, Subotica. 1024

Megvételre keresek 10-14 HP, jókarban levő, használt fa- vagy faszénfűtéses szivógépmotort. Anderla József, Nova Kanjiža. 1049

Odzsacin közvetlen a vásártér mellett levő beszálló vendéglőmet hasonló nagyobb vállalkozás folytán eladom. Cim: Raok József, Odzaci. 991

Keresek használt, duplafédes stajerkocsit és golét megvételre. Cim a kiadóban. 1004

MONORI MAGOT kérjen a fűszeresnél! Képviselet Bednár-kertészeti Stara Kanjiža. 690

Gőzgép Gasse-főle gyári magánjáró 1916-beli 10 HP eladó, vagy elcserélném egy Astra motorért. Cim: Maniđ Jovan, Senta (Bogaras). 1128

Darálómalom eladó Gajeva ulica 27. 1124

Leltározás után! Alkalmi eladás! 90 darab köpeny darabonként 500 dinár, 40 köpeny darabonként 450 dinár, 30 köpeny darabonként 350 dinár, szövethöl, azonkívül selyemruhák, bluzok a legolcsóbban. Női kiegészítő különlegességi áruház, Osijek I., Strossmajerova ulica 4. 1009

Házhely a város belterületén eladó. Cim a kiadóban. 1116

APATINI SÖRSAROK

AZ APATINI SORGYAR
KULAI FIÓKJÁTÓL

A FARSANGI PORTERSOR
KIMÉRÉSÉT MEGKEZDTÜK!

Körzetünkben a következő helyeken kapható: Kula, Novigrad, Sztariogradska, Bajsa, Crvenka, Seki, Ruski Krstur, Lalić és Veprovac.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasatagbetta és alacsony költséggel. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felblyegott jelgés leveleket továbbítunk. Kérdések-bármilyen válamblány melléklendő

Mozitulajdonosok figyelmébe!

A mai napon átvettem a

„Biophone“

hangos gépek New-York dunabánsági képviselőtét

14 nap alatt felszerelhető!
Kittünő hang, elsőrangú szerelés!
Kedvező fizetési feltételek!

Érdeklődőknek felvilágosítással szolgál:

Nagy Sándor

Weiss műszaki vállalat
Subotica, Cara Dušana 1. Telefon 4-22

Alkalmi vétel. Nagyon szép villaszertő nagy családi ház, nagyobb gazdálkodónak vagy üzemnek nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet Cara Lazara ul. 45. 1099

Baranyaiak! Kávé, cukor és mindennemű élelmiszer legolcsóbb bevásárlási forrása S. Grünwald, Osijek I., Desatićina 27. Ugyanott nagy-bani tojásbevásárlás. 1007

munka utar
a nagy káder

M E G J E L E N T
A NAGY KÁDER
MÁSODIK KIADÁSA
5-10.000-ik példány
PANTHEON KIADÁS
Megrendelhető a Bácsamegyei Napló kiadó-hivatalában s minden könyvkereskedésben
Ára díszkötésben 60 dinár

Megvételre kerestek: a »Délmagyarországi Természettudományi Társulat évkönyvei«, illetőleg közleményei, továbbá a »Délmagyarországi Történelmi Társulat« különböző kiadványai, teljes sorozata, amelyek Temesvárt lettek kiadva. Lőrök Antal, B. Topola. 677

Eladó 1 Hofherr Agraria darálógép, 1 felvonó és 1 koptató együtt vagy külön. Megtekinthető Herédinél, Krstur. 1104

Szabóüzlet portállal, esetleg más üzletnek is forgalmas helyen elköltözés miatt olcsón eladó. Cim a kiadóban. 1131

Kereset használt Lubitsch-főle harmonika 3 soros A. D. G. 4 beosztásos stimmel jutányosan eladó. Elmer Antal, Bajmok. 1130

Vendéglő, a községközpontjában, egy hold telekkel, eladó. Ugyanott jutányos áron eladó három lőerős, Hoffmeister gyártmányú gőzmotor, 18 amperes 110 voltos egyenáramú dinamo, komplett mozgó, 50 g hordképességű vaskocsi. Hermez András, Mali Idjós. 1081

Eladó 1 Hofherr Agraria darálógép, 1 felvonó és 1 koptató együtt vagy külön. Megtekinthető Herédinél, Krstur. 1104

Házhelyek, kisebb-nagyobb házak a kertvárosban olcsón eladók. Bővebbet Ruttkaynál, a Lelencház mögött. 1126

VÁROSI MOZI

Csütörtök—vasárnap

Kettős műsor!

Repülő-vizsga

Élet a pilóta iskolában. Az első repülés. Repülő katasztrófa. Az anya fájdalma, aki már az első pilóta fiát elvesztette a most a második is veszélyben van

Személyek: David Rollus, Sue Carol

Nincs kegyelem

Főszereplő: TOM MIX

TON-FILM-APPARAT

a világ legjobb gyártmánya »Biofon« kapható 15 nap alatt, kedvező fizetési feltételek mellett Nagy Sándor »Weiss«-féle műszaki vállalatánál, Subotica. 1025

KÜLÖNFÉLE

Bródból Zagrebba történt átköltözésem alkalmával az 1930. évre új nagy, képes levélblyeg-árjegyzéket bocsátottam ki. Az árjegyzéket 100 darab különböző román blyeggel együtt 20 dinár előzetes beküldése ellenében küldöm meg bárkinek. Izidor Steiner, Jugoszlávia legrégebbi blyegkereskedése, Zagreb, Zrinjski trg 14. 12492

Senkisem állíthatja magáról, hogy tökéletes szép. Arcát üdév és alabástrom símává egyedül a Kovács-féle nagyenyedi arckenőcs és borax-szappan teszi. Kapható mindenütt. Főlerakat: Herzl-drogéria, Subotica.

Eredeti japán gomba, ismert ázsiai háziszér érelmeszesedés, kortünetek, bélrengés, álmatlanság ellen. Postai szétküldés. Blum gyógyszerár, Subotica, főpostával szemben. 876

3 szobás modern uccai lakás fürdőszobával azonnal kiadó. Antunovićeva ulica 11. 928

Különbejárata uccai butorozott szoba február 15-re kiadó. VII., Hadzićeva ul. 4. 960

Kiadó a Vilsonova ulica 11 szám alatt lévő (Dunav) épület emeletén két uccai szoba (ebédlő és háló részére) tágas balkonnal és garderozsobával, külön bejárattal butorozva vagy butor nélkül egy esetleg két személy részére avagy irodai célra. 972

Lakás két szoba, előszoba, konyha és egy szoba, konyha, kamrákkal és mellékhelyiségekkel őrösen kiadó. Ugyanott butorozott szoba kiadó. Markovićeva 22. 1063

3 szoba, mellékhelyiségekkel Április 1-re kiadó. Ugyanott egy fiatal pinisi eladó. Cara Lazara ul. 45. 1098

Kétszoba-előszobás jobb lakást keresek májusra. Levelezőlap ajánlatok Keller, Zmaj Jovina 18 címre kéretnek. 1022

Beltéri utcai 3 szobás és ugyancsak udvari 3 szobás lakás május 1-re és ugyanott egy uccai 5 szobás vízvezetékkel ellátott modern lakás júliusra kiadó. Érdeklődni VI. kőrn, Trg Ciril i Metod 16. szám. 1066

3 szobás modern lakást fürdőszobával a centrumban azonnalra vagy május 1-re keresek. Cim a kiadóban. 1113

4 noai, egy esetleg 2 udvari szobás helyiség irodának, rendelőnek, vagy kívánt átalakítással lakásnak a piactéren Székely Mátyás üzlete feletti emeleten május 1-től, vagy előbbre is kiadó. Tudakozódní a ház-mesternél. 1051

Butorozott szoba, csinosan berendezve kiadó. Petrogradska ulica 17. 1129

Szerb-horvát, Német, Angol nyelv

elsajátítása végett forduljon még ma a

Berlitz-nyelviskolához

H. L. RAYNBIRD

Rudićeva ulica 3

ahol gyorsan, könnyen és olcsón tanulhat nyelveket.

Gyors eredményést garantálók

Tanítás csoportokban vagy egyénenként

Két-három szobás modern új lakás, fürdőszobával azonnalra kiadó. Érdeklődni Budanovics rövidáru üzlet, Rudić ulica. 1127

Üzlethelyiség, esetleg lakással Oslobodjenja (Senta) gázgyárral szemben azonnal kiadó. Szilágyi. 1133

Apróhirdetések Szubotican az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Pašićeva ulicán a Radió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruháztetésben, Gyümölcs-piac, Noviszadon, Szomborban, Szentán, Veliki Becksereken ottani fiókiadóhivatalainkban, Velika Kikindán a »Napredak« könyvkereskedésben is eredeti áron feladhatók.

Háromszobás lakást, lehetőleg lakható előszobával, vagy egy különálló házat keresek bérbe május elsőjére. Cimeket a bérösszeg megjelölésével »1000« jellegre a kiadóba kérek.

23 éve ismert Larucin kapszulák a legjobban beváltak mindennemű huygcsobán-talmaknál, női fehérfolyásnál. Gyógyszerárakban és drogériákban dobozonként 25 dinár. Postai szétküldés Blum gyógytár, Subotica, főpostával szemben. 876

ALADDIN

— BAEDEKER —

Harmadik közlemény.

Aladdin küldetése

Szegény hősünk (aki egyelőre még nem valami nagyon hator vitéz) a varázsló kezének az érintésétől, mely ökölcspátra jobban emlékeztetett mint holmi cigogásra, elszédült s az eszméletét is elvesztette. De mi volt ez a kis ájulás a minden képzelhető zsírral megkent boszorkány-mesternek? Valamelyes formulával, amely se imádság se káromkodás nem volt, hanem valami erősködés e kettő között, hamar életre keltette az ájult fiút.

Aladdin, akinek igen csekély jártassága volt az irodalomban, nem azt kérdezte, amit ilyenkor szoktak, hogy tudnillik: »hol vagyok?«, hanem szemrehányó hangon panaszkodott:

— Mért büntet a bácsi? Mit vétettem olyan nagyot?

— Nézd csak, öcsém, — így szólt az öregur, — nekem nagy terveim vannak veled. Azonkívül, hogy mindenem rád hagyom, még hatalmas embert is akarok belőled csinálni, mert a vagyon magában nem minden, hatalom is kell hozzá, hogy élhessünk és visszaélhessünk vele. De amikor ily jó és nemes szándékaim vannak veled, megkövetelhetem, hogy bizalommal légy hozzám. Fáj nekem kimondhatatlanul, hogy e szép kiránduláson ennek semmi jelét se adsz, s ezért voltam kénytelen rád buzni egyet. Láthattad, hogy milyen erő van a kezem sujtásában. Ezzel az erővel a szeretet ruház föl engem, amellyel irántad, családunk személfénye és utolsó sarja iránt viselkedem. Tűled függ, hogy a büntető szeretetnek ez a megnyilvánulása meg vagy meg ne ismétlődjön. Bizzál apád egyetlen testvérében, aki teljesen önzetlenül és csupán a te érdekében kívánja a bizalmadat és vesződik veled.

Aladdin még abban a korban volt, amikor az ember szereti a rekonait és bizik a szeretetükben is, — elhítte hát a nagybátyja minden szavát. Szentül ígérte, hogy ezáltal valóban engedelmeskedik, még ha szíjjal hasítsanak is a hátából.

— Ettől ne félj, — nyugtatta meg a varázsló. — Ilyen harbarságot ne tételezz föl rólam. Ellenben, ha nincs kedved nagy és hatalmas urrá lenni, én nem kényszerítelek rá. Ez esetben sztorizozzuk az üzletet, elmegyünk szépen haza, visszaadod az új ruhádat, s én majd keresek olyan örökösöt, aki ugyan nem lesz vérbeli rokonom, de elhiszi nekem, hogy a javát akarom, és szívesen fog beülni a boltba, amelyet vásárolok neki.

Aladdin e fenyegetésre megdöbbent. Nem szeretett volna kibujni pompás öltönyéből s nagyon vágyott kereskedni lenni. Újból megígérte hát, hogy iparkodik így méltó lenni a jövővéje nagylelkűségéhez.

— Akkor hát jer ide, — szólította fel őt a varázsló.

Ahhoz a helyhez vezette, ahol a föld megnyílt, s ekképpen tanította ki.

— Ide figyelj, fia a testvéremnek. Itt a mélységben nagy kincs van fölhalmozva, amelyet jótékony szellemek egyenesen a te számodra rejtettek ide.

— Éppen az én számomra? — kérdezte kíváncsian Aladdin, aki csodálkozott, hogy e szellemek éppen őt választották ki erre a kitérítésre, holott nálánál valószínűleg kiválóbb szellemek és nemesebb jelenek is vannak a világon.

— Az okát nem tudom, csak sejtem. Talán azért, mert elég butának találtak arra, hogy szerencséd legyen. Valamilyen európai nyelven ezt így mondják: *Der Dumme hat's Glück*. Am ha ennek a kétes érdemnek köszönhető is a szerencsédet, fogadd azt szívesen (mint ahogy más együgyűek is egészen természetesen találják, hogy több a szerencséjük mint az eszük) és ne sokat gondolkodjál rajta, hanem vedd tudomásul, hogy a kérdéses kincset csak az én segítségével kaphatod meg. Mérhettelen gazdagsághoz jutsz ily módon, amelyhez képest az én vagyonom számba se jöhet. Nekem már különben sincs szükségem földi javakra, öreg vagyok s e földalatti kincsek nélkül is van mit aprítanom a tejből, amelyet nem is szoktam inni. Csak erkölcsi és rekonai kötelességet teljesítek tehát, amikor a holdogulástod mozdítom elő. Minden rendes patrefamilias a családját lehetőleg hatalmasra iparkodik tenni, s e magasabb cél érdekében még inkorrektiségektől se riad vissza. Bizonyára hallottad már a legmorálisabb dogmák egyikét, amely így szól: a cél szentesíti az eszközöket. Ha nem volna annyi fiatal és ismernené az életet, sok embert látnál, aki nem riad vissza semmitől, néha még komisszárgóktól se, hogy növelje vagyonát, amelyet nem azért gyűjt, hogy maga költse el, hanem azért, hogy az övének hagyja. Ezeket az altruisztikus férfiakat aztán, akik számtalan idegent rövidítenek meg azért, hogy a fiaikat jó helyzetbe hozzák, így szokták dicsérni: *szeretik a családjukat*. (A legnagyobb elismerés, amellyel polgártársaink erőnyeinek adozunk.) Nos, az én családom te vagy, s oly gazdaggá teszek, hogy egynémely uralkodó, főleg ha nem nőül gazdagon, szegény ördögnek fogja magát érezni melletted. Akarsz ilyen hatalmas lenni?

— Már hogyné akarnék!? — ujjongott Aladdin. Arra gondolt a fiú, hogy sorsának ily kedvező fordulásával *en gros* fogja vásárolni a csokoládét, s végre megvalósíthatja a költői álmát: mindennapos vendég lenni a város legelőkelőbb cukrászdájában.

— No hát, ide hallgass, — utasította a nagybácsi. — Ama kő mögött, amelyen a ballábam áll, fekszik a kincs. Látod?

— A követ igen, de a kincset nem.

— Persze, hogy nem. Az nem jön ki csak úgy uknu magától. Érte még küzdeni és izzadni kell. Figyél. A kőnek, észreveheted, gyűrűalakú fogója van. Dugd a kezdetet a gyűrűn által, és emeld föl a kölapot.

Aladdin neki gyürkőzött, úgy ahogy az utasítása szölt, de a kölap meg se mozdult. Verejtékező homlokkal s kurta lélekzettel fordult a varázsló felé:

— Bácsi, ez nekem, úgy nézem, nehéz eset. Kétnél bizonyosan könnyebben tudnánk megbirkózni vele. Nem segítené egy kicsit?

A maghríbita nem-et intett a fejével s aztán magyarázta:

— Ugy kell eljárunk, fiam, ahogy a jó Isten rendelte. A kincs a tied, s a helyiségre, ahol az el van rejtve, csak te juthatsz be, és senki más, s a munkát, amely hozzáférhetővé teszi, szintén egymagadnak minden segítség nélkül kell elvégezned. S el is végzed, ha figyelmesen hallgatsz rám s gondosan végzed el mindent, ahogy én neked meghagyom.

Aladdin úgy figyelt mint ha a legérdekesebb detektívregényt olvasná (bár eddigelé, a környezete hiányos műveltsége folytán, Nic Carter-nél nemesebb eféle írásokat még nem élvezhetett), s a nagybácsi folytatta:

— Fogd meg még egyszer a gyűrűt, és huzd meg, de jól vigyázz, hogy e közben ne gondolj vizilovakra, ellenben ismételd hangosan háromszor egymásután a szüleid nevét, — majd meglátod, úgy fog menni a dolog mint a karikacsapás.

Aladdin lehetőleg szívesen törekedett eleget tenni a parancsoknak. Gondolt ugyan vizilovakra, sőt tevékre meg a nagybátyjára is, de mert hagosan ismételte háromszor az apja meg az anyja nevét, a kő játszi könnyűséggel mozdult el a helyéből. Alatta boltzat mutatkozott, amelyhez mintegy tizenkét grádicsfokú lépcső vezetett le.

— Tovább figyelj, öcskő, — tanította ki Aladint a varázsló. — Most menj le óvatosan e boltzatos helyiségre, menj, amíg csak a fenekére nem érsz. Ott négy része osztott helyiséget találsz, amelyek mindegyikében négy aranykorsót és egyéb ezüsből és aranyból készült kannát és más tartályokat találsz. De vigyázz, hogy hozzá ne nyulj vagy hozzá ne érj valamelyikhez. Vondd le azoknak a meséknek a tanulságait, amelyeket valószínűleg hallgattál a fonóban vagy más mesedélutánokon, s melyek megtaníthatnak arra, mily balsors éri azokat, akiknek a kíváncsisága nagyobb mint a jellemzilárdsága. A te eseted is eféle, — amint e tilalom ellen vétség, elvesztet minden igényedet a kincsekhez s azonkívül fekete kőv merevedsz s várhatsz huszezer évig (a legkedvezőbb esetben tízezerig), amíg valaki a varázslatból kiment Amint csak hajszálnyira térsz el az előirástól, a legborzasztóbb sors vár rád. Nos, tudsz majd ellentálni a kísértésnek?

— Csak nem leszek belond, hogy tíz-huszezer évig cdalet lebzseljek? Én holnap a boltomban akarok ülni... Mi a további teendőm?

— Ha a térség negyedik részébe érsz, ajtóra bukansz, ahol a magad nevét mondó háromszor egymásután, s akkor föltáru előtted ez az ajtó, s az ismeretlen világ legszebb kertjét nyitja meg előtted, amely tele van edesnél-édesebb gyümölcsökkel. De vigyázz, nehogy kísértésbe jöjj s letépi csak egyet is belőlük. Menj el mellettük közömbösen, s haladj előre mintegy ötven-hatvan lépést, míg csak egy csarnokba nem jutsz, ahol létrát találsz, jó magasat, harminc lépésfokkal. Ezen fölmegy a csarnok tetejéig, s ott majd látsz egy lámpát, amely a mennyezet közepén függ. Nagyon egyszerű lámpácska, amelyből nem néz ki semmi, — legkevésbé az, hogy valamikor mint Aladdin csodalámpája lesz híres a művelt világon és a műveletlen közönség körében. Ezt magadhoz veszed, kiöntöd belőle az olajat s a kedlebe rejtjed.

— Olajos lesz tőle a ruhám, — jegyezte meg ijedten Aladdin.

— Ettől ne félj, — nyugtatta meg a varázsló. — Uj öltönyödnek nem lesz semmi baja mert ez az olaj nemcsak színtelen, szagtalan és izetlen, hanem (hogy is mondjam csak?) olajtalan is.

— Ez furcsa, — csodálkozott a fiú. — Hogy lehet az olaj olajtalan?

— Te e naptól kezdve a Meszevilágban kezdesz élni, meg kell szoknod a Megmagyarázhatatlant, s nem szabad csodálkozni semmin, legfeljebb azon, ami természetes. Különb is, ha gyárthatnak kávé, melyben nincs koffein, mért ne készíthetnének olyan olajt, amelyből hiányzik az olaj?... Visszajövet aztán szakítsd a lákról anyai gyümölcsöt, amennyire csak

fáj a fogad, mert a lámpa birtokában a tied minden, ami e gyönyörű barlangkertben virágozik és tündöklöklik... Megértettél mindent? És nem felejtettél el semmit?

— Mindent megértettem. Ha kívánja, fölmondom az egész leckét.

Föl is mondta, és pedig oly értelmesen, hogy a bátyja igen meg volt elégedve, s így szólt:

— Anyád nagyon is szigorú volt a megítélésében. Hiszen te egészen intelligens fiúnak látszol.

Levette ujjáról a pecsétygyűrűt, azt Aladdin nyárra huzta, s folytatta előadását:

— Az utad, amelyet odalent az előírásom szerint végigjársz, teljesen veszélytelen. Hozzá még ez a gyűrű (amely, tud meg, nem közönséges kézdizs, hanem hatalmat magában foglaló varázsgyűrű) meg fog övni minden bajtól, amely nélküle — mert az ördög nem mindig alszik s a védangyalunka nincs mindig ébren — esetleg érhette. Menj hát nyugodtan nagy céljaid felé, amelyeket nem is ismersz, és bizzál a két nagy hatalomban: Bennem és Istenben, vagy hogy ne vétekek az udvariasság kötelező szabályai ellen: Istenben és Bennem. Mint szegény ifju szállasz le a mélységbe s mint hatalmas, gazdag ur fogsz onnan visszakérülni. Majd meglátod, milyen jó dolog gazdagnak lenni!

Aladdin esettentett a nyelvével, s a sok édességre, fagyaltra, parfékra s arra a cukrászboltra gondolt, amely városában Gerbaud-nak a műtermeit pótolta. Még romlatlan ifju volt, s a divatos táncok, bárcok, kokottok, görlok s egyéb meztelenségek nem nyugtalanították. Gazdagság és finom torkosság nála színonim fogalmak voltak. S még az ily szerény vagyak teljesedésének a reménye is elég ösztönzés volt neki, hogy bátran siessen a feléje tátongó sötét boltzat mélységeibe.

És ment a végzete elé, nem is sejtve, mennyi gyönyörűséget fog e lépésével szerezni a jövő gyermeknemzedéknek s azoknak a felnőtteknek, akik sokáig maradnak gyerekek s szeretnek tobzódni a keleti mesevilág történeteiben és végtelen kincsalmazáiban... Megtalálta a négy helyiséget az aranykorsókkal, s férfias bátorsággal haladt el mellettük, figyelmére se méltatva őket. Mesélő történeti hivatalosa, amelyet inkább érzett mint értett, inkább álmodott mint tudott, óvatossá és szenttelenné tette. Sose fogjuk megtudni (ha csak én valaha meg nem írom), mi történt volna, ha egy gyenge pillanatban hozzátalál nyulni a tilalmas korszok valamelyikéhez. Jó csillaga megóvta e meggondolatlan cselekedettől s a szerző és fordító folytathatják történetüket.

Szerencsésen eljutott a kertbe, s a fákon csüngő színes öyümölcsöket látszólag észre se vette, pedig oly színpompásak, tündöklök és étvágygerjesztők voltak, hogy Aladdinnál sokkal idősebb és komolyabb hainadót is kísértésbe hoztak volna. Eljutott a szignalizált csarnokhoz is, ott találta a harmincfokú lajtortját, rugalmas fiatal léptekkel fölkuszott rajta a mennyezetig, lekapcsolta a lámpát (amely e percől fogva Aladdinnak a lámpája lett), kiöntötte belőle az olajtartalmat s nagybátyja utasításához képest a kedlebe rejtette. Mikor ezt elvégezte, visszatért a kertbe, s mivelhogy most már meg volt engedve, kandi szemmel vizsgálta a fákat és azoknak szingzadd gyümölcsseit. A fákon természetesen — mivelhogy mesében vagyunk — nem almák, körték és szilvák, hanem narancsok és mandarinok, hanem csupa drágakövek (gyémántok, rubinok, smaragdok és zafírok) függtek, amelyeknek tíze messzire elvilágított, s amelyek mindegyike egy-egy nagybirtokot vagy közép nagyságu vármegyét ért. Ezt az állítást csak az fogja tulzottnak tartani, aki nem látta a követek és így nem tudja, hogy azok mily nagyok voltak. De ha hitelt érdemlő forrásból meghallja, hogy azoknak legkisebbje is legalább kétszerakkora volt mint a világhíres Kohinor, az értékbecslésemet nem fogja irreálisnak tartani.

Aladdin persze, aki szegény emberek proletár viszonyai között töltötte gyermekéveit s ilyféle drágaságokat sohase látott, a különös gyümölcsöket csak színes köveknek, üveggyöngyöknek s más ily játékszernek nézte. De így is örült velük, mert arra gondolt, hogy most, amikor új és jövedelmező pályára lépve bucsut vesz az ifjuságtól és fiatal pajtásaitól, ez utóbiakait meg fogja ajándékozni a fényes »glükker-ekkel. Ezzel az altruisztikus szándékkal teletömökdte velük összes zsebeit, nem is sejtve, mily értéket hehez el azokban. Szerencsére az új ruhában, amelyet pszeudónagybátyja vett neki, sok és mély zseb volt, s így Aladdin annyi drágaságot vitt magával, amennyiért megvásárolhatta volna az összes szigeteket, provinciákat és gyarmatokat, amelyek fölött a nagyhatalmak akkor épp vízáztak és miattuk háborura készültek.

A visszatérés kissé nehezebben ment mint a leszállás, mert a sok kiló drágakő, ami a zsebeit nyomta, magára Aladdinra is súlyos teherként sulyosodott. Kevésbé rugalmas léptekkel ugyan és lassabb tempóban, mégis elért a lépcsőhöz, fölfelé iparkodott rajta, s már csak az utolsó fok volt hátra. Ez a többinél jelentékenyen magasabb volt, ami a leszállásnál nem feszélyezte Aladint, ellenben most, amikor a »glükker-ek is növelték a súlyát, nagy akadályra szolgált. Nem volt képes föllépni rá. Így szólt hát a nagybátyjához: — Kedves bátyám, minden rendben van. Hozom a lámpát s amint látja, magam is itt vagyok, de nem

tudok tovább jutni. Legyen szives, nyújtsa a kezét és segítsen följebb!

Annak eszéigában se volt Aladdinon segíteni. Azt mondta:

— Add át, fiam, a lámpát nekem. Bizonyosan az az oka, hogy nem tudsz könnyebben mozogni.

A gyanútlan fiu felelte:

— Téved, bácsi, a lámpa engem nem zseniroz. Hiszen csodásan könnyű, alig van egyáltalában súlya. Segítsen följutni, s ahogy odafönt leszek, nyomban átadom azt önnek.

A varázsló, az lévén az expedíciójának egyedüli célja, hogy a lámpa birtokába jusson, türelmetlen lett s folyton követelte azt Aladintól. A fiu pedig, akinek dunsztja se volt a tárgy fontosságáról, szívesen adta volna azt át a varázslónak, de ez nem volt módjában.

Nem fért hozzá, mélyen volt az a koblébe rejtve. — föltötte pedig rengeteg sok színes kő, amelyeket ő évszázadok óta mégis becsesebbnek tartott a hitványkülsőjű lámpánál. Aladdin, bár kénytelen volt elválni régi barátaitól, őszintén szerette őket, s rájuk gondolt:

— Vigye el az ördög a lámpát? Ugyan mért ragszkodik annyira hozzá az öreg? Én bizony nem dohánom el a csinos köveket. Ugy illik, hogy erről a kiábrándulásról vigyek valami kis emléket a pajtásaimnak.

Képek és torzképek

Irta: Govorkovich János

1

Emlék. Halványan derengő fény a tulsó parton, above az összeroskadt hidon visszatérni nem lehet.

2

Műség. Örökké mosolygó táj, mindig éles körvonalakkal. Rajta vándorolva, nem tudjuk mikor közelítünk a határszélhez.

3

Férfiszerelem. Óraketyegés, ébredésre, elmúlásra emlékeztető. Néha perceket vagy órákat jelez, olykor egy egész élet tartamát méri, gyors vagy lassu ütemben, hogy aztán elrozsdásodott kerekeken haljon el.

4

Nőszerelem. Tiszta tö szellőverte hullámokkal, tükrében eltorzul a férfikép, áradását könnyek táplálják, napmeleg apasztja, víze állatászó és a férfiszem mégsem tud a mélyébe hatni.

5

Futókaland. Hirtelen kimaradó szívverés, amely után a vér normális ütemben, kejesen vagy fájdalmasan tovább folyik.

6

Hűség. Halkan bugó galambturbékolás, szélsőcsendben hallható, de a vihar tulharsógia.

7

Szüziesség. A Kíváncsiság körbelutása az Elérhetlenség peremén: ha utjába porszem akad, kisklik.

8

Nemi különbség. Két magas part között futó folyó, két világot választ el és kapcsol össze.

9

Vágy. Az egyedüli érzés, amely a saját halálát tüdéli.

10

Viszontlátás. Örömgéret a csalódás tükrében hervadt gondolatok ujravirágztatása között, a szintelen és illattalan jelenben.

11

Kéjéret. Gyújtó, egető, világító villám az érzések éjszakájában.

12

Szomorúság. Földrengés által elpusztult táj, a reá nehezedező ködön ácsillogó régi kép sejtelmével.

13

Vigasztalás. Elkésett nyári eső a száraz leveleken.

14

Remény. Égig nyuló torony csillogó aranyáimával a hegyén. Folyton nézzük, de fénye elvakítja a látásunkat.

15

Reznigáció. Visszasüllyedés a porba, ahonnan kiemelkedni nem tudunk.

16

Szeretet. Messziről intó délibab, amelyet sima újjal forgatva mutatunk felebarátainknak.

17

Gyűlölet. Miltóéves kemény tölgy. Gyökerei mé-

lyen lenyulnak az ősemlék arisztokratikus világába, törzse megkövesedett, de levelei örökzöldek.

18

Utálat. Elképzelésünket magasba repítő sasszárny ahonnan lenézve a göröngy is varangyos békának látszik.

19

Iszony. Folyton forgó gömb ölében emberi bűnök iornak, áradatukból derékig kimagasló démonok tüzes nyilatkat hajigálnak a néző felé.

20

Hatalom. A vércsének a verébre süjtő tekintete.

21

Álom. A köznapi élet cirkuszlovának a Fantázia által való dresszurája.

22

Kereskedelem. Sülyny áruval terhelt hajónak a kirakása, a vevő elvarázsoltszeme elé, ahonnan az

ügyes kéz sokkal többet merít, mint amennyi benne van.

23

Szuggesztó. A lélek vásznára vetített mozikép

24

Örökkévalóság. Minden individuálisan létező megsemmisülése.

25

Becsületesség. Szüzi fehér hórétegre hulló szénpor folytonos lefuvása.

26

Kacérság. Rabmadár szárnycsapkodása rideg kőfalak között.

27

Ambíció. Az elhajított kövel való messzebbre célkozás mint amennyire eldobjhatjuk.

28

Bűn. A vad csikó hámoztérázó története.

Örökre

Irta: Gergely Boriska

Vilma kényelmetlen érzéssel vette tudomásul, hogy további utjához utitársakat kapott. A mellette heverő utitáskáját föltette a polcra, amikor egy bőrdökkkel meórákott fiatal pár lépett a kocsiszakaszba. Az érkezők a keleti expresszről szálltak át és nem kellett hozzá pszichológiai tudomány, hogy Vilma megállapíthassa: nászútról jönnek.

Már erősen alkonyodott és az ég ibolyaszínű narancssárgával szegélyezte a lenyugvó nap. Az egész rohanó táj olyan volt a vasuti kocsi ablakkeretéből, mint egy valószínűtlenül színes gyorsan pergő film. Vilma végtelenbe vesző tekintettel tapadt a rohanó tájra, miközben hallgatta az ifju pár édes szöcsökjait, amiket pazarul szórtak egymásra: szivecském, tubicám, picikém...

Csevegtek, sutogtak, nyaláncságokat rágesáltak, egymásnak, egymásért volt minden mozdulatuk, minden tekintetük.

Vilma egyre kinosabban összeszoruló szívvel meredt az este vesző tájra és mialatt a vonat előre rohogott vele, lelke előbb tétován, de egyre biztosabban szállt vissza az elhagyott uton, az elhagyott helyre, az elhagyott férfihez.

Még egészen rendezetlen volt benne minden. Furcsán, zavarosan bujkáltak benne a különböző érzések, kín, kéj, fájás, vágy, dac, keveredett kaószos szívében és most olyan nelézzé tette azt, hogy érezte, nem mehet így tovább. Ki kell gubancolni az összebogozott érzéseket és megnyugvást keresnie.

Elfátyolosodott tekintettel fordult a szürkületben egyre öszzebb simuló párocska felé.

Oh igen. Ez így, az élet. Egymásnak, mindig együtt érezni egymást. Ez a boldogság... szeretni mindig, örökké...

Ajkára keserű mosoly rajzolódott: Örökké... nem, ez nincs... és mégis, miért éri ezt a szerelmes szív, miért sóhajta ezt a szerelmes száj, ha hazug ez a szó. Oh, Károly is hányszor mondta, szívvel igazán, eliez nem fér kétség. És mégis...

Hol van már a szép szerelmük az örökké tartó! Tegnap, igen tegnap még együtt ütek egy patánia alatt és a kezük fogta egymást: de érezték, hogy a láng ami úgy perzselte nemrég még testüket-lelküket, már csak hunyó parázs és csak a közös emlékek meleg hamutakarója alatt pisllékol. Pedig csak két hónapig volt együtt Károllyal, akitől most elszökött...

Mert minek végigkínólni a szerelem haldoklását egymás közelében? Ettől megóvta őt függetlensége, hiszen nem házask. Önkényt, szerelemből lett Károlyé. Károly szegény, de nagyon büszke. Sohasem tudná kimondani a dugszdag Pusztay Vilma előtt: Légy a feleségem. De azért Vilma gyakran megérezte, hogy Károly várja ehhez a biztatást. Most milyen jó, hogy ez nem történt meg. Mit érne vágy nélkül, szerelem nélkül a házasság...

Már egészen beakonyult. A kupé teljes homályba sűppedt, csak mint meleg árnyék sötétlett az összebújt párocska sziluettje. Vilma karcu ujjával hamvasszöke haját borzolgatta szórakozottan és magába merülve álmotadta vissza az édes multat.

Károly nagyapa titkára volt és az öreg ház könyvtárszobájában csókolták meg először egymást. Vilma otthona volt a vén kastély, mert szülei korán az égbe költöztek.

Akkor is kezdte, Károly dehogyan merete volna... Vilma most oly intenzíven élte át újra azt az élményt, hogy keze önkénytelenül úgy görbült, ahogy akkor lefogta az irásokba merült Károly szemét. Felsőhajtott. Ennek öt éve már... Nagypapa meghalt a mult télen és most már teljesen árván ő lett az öreg ház fiatal urnöje. Károly eltávozott a kastélyból, de az ő szívében ott maradt örökre...

Már megint ez a szó! Hát nem. Ime, ma elszakadtak egymástól örökre...

Időes lett ettől a szótól. Felizgulit képzeletét ülőcsé. Elhesogette magától és vissza gondolt. A ké-

rökre, akik tömegesen jelentkeztek és akitől megvetéssel fordult el a szíve. A vagyonáért...

Csak Károly nem jelentkezett, nem adott hírt magáról és sirt a meghatottságtól, amikor először nyitott be hónaposzobájának ajtaján.

— Mit szeretsz rajtam? — kérdezte egyszer Károly, egy mámoros óra után, amikor már csak a szavak szalagával fonódhattak egybe:

— Szeretem az eszedet, nagy okos szemedet, az arcd kedves játékát... ugye Károly édes ez a szerelem?

— Több mint szerelem — mondta akkor Károly — ez már hit és ennek a hitnek én vagyok a fanatikusa.

Ahítat, imádat, csodálat, epekedés, rajongás mind fel volt fűzve szerelmük rózsaláncán, mint az igazgyöngyök.

A vonat egyhanguan zakatolt és Vilma a szívében érezte ezt a fájdalmas zakatolást. Hogy történt, hogy ez a sok drágagyöngy leperreghetett, elgurulhatott? Valami elszakadt... elszakadt a szerelem láncsa, mint egy soká viselt gyöngyosoré?

Senmi sem tart örökké.

Milyen jó most, hogy nem felesége Károlynak. Elszakadni akkor nyilván nehezebb volna... Akkor nem válhatnának el csak azért, mert egy nyárvégi estén megcsapta őket a borzongató őszi szél, a haldokló vágyak sóhaja...

A vonat kerekeinek ritmikus kattogásába focró suttogás keveredett. Az ifju pár csókjai puha neszt adtak mint a selyem és bársonyszövetek. Perró lett a levegő, csaknem fűledt a kicsiny fűlkében. Vilma érzékei felgyűltek és lassan melegség ömlött át az egész testén. Kíváncsi nyugtalansággal feszítette neki érzékeit a csendnek és mohón itta a szerelmesek boldog bódulatának csurgó hangseppjeit.

Igen ez az élet, a gyönyör, így együtt ketten örökre. Megint felsajgott benne ez a szó. Nem, nem lehet örökké... Milyen fáradt volt tegnap este... és Károly is... a munkájára gondolt, arról beszélt, mialatt őt gépiesen simogatta. És ő, igen hazavágyott már az ősi házba a régi butorok közé, a megszokott puha, kényelmes finom millióbe. Utálta a szállodai szobát, ahol lakott és a titkos találkozások édes mérge keserű izeket hagyott benne.

Az este ott a patánia alatt a téren, ahol a nyárba fűledt város szerelmes párocskái keresték a természetet, ott világosan érezte, hogy lelkükre szállt az unalom. Már mindent elmondtak egymásnak és tökéletesen rommá csókolták már a vágyak tornyait is... Elég volt...

— Kis feleségem — suttogta a férfi a besötételt kupéban, amit most csak a messziről csiflogó intó fények világítottak sejtelmesen.

És a férfi lefojtott mély hangja Vilmaig hullámzott:

— Alig várom, hogy otthon legyünk. Végre enyém vagy örökre. A munka után is vágyódom már picikém, milyen jó érezni, hogy van már, aki hazavár... Hanem más lakás után kell nézünk, a gyermekszoba...

Most teljesen lehalkult a suttogás. A levegő elektromossággal volt telített és a magányos nő pihgett. Kín és kéj bizsergette Vilmát. Eljáradt szerelmi láza új tápot kapott és kegyetlenül fellángolt. Hangtalan sikoly lett minden csepp vére az elhagyott férfi után.

Este van. Károly már várja őt kis szobájában. Bizonyára nyugtalan. Talán már tud is mindent. Ha telefonált neki, akkor bemondták, hogy délután elutazott... Oh, délelőtt még volt találkozásuk!

Egyszerre világosan érezte Károly nagy aggodalmát és fájdalmát. Milyen megmondhatatlan volt... Károly nem is tud mit gondolni...

A vonat éles fűttel állt meg egy nagyobb állomáson. Vilma felugrott. Izgatottan érdeklődött a vasúti kalauznál, aztán holmijait összekapkodva, egy futó pillantással bucsuzott a már világhosszban élő fiatal

pártól. Ajka a láztól egészen cserepes volt. Leugrott a már indulni kezdett vonatról és a kalauz segítségével sikerült átrepülnie a már csaknem rendes sebességgel haladó másik vonatra, amelyik az ellenkező irányba tartott.

Vissza Károlyhoz most mindjárt, ez a gondolat vezérelte veszedelmes expedíciójában az izgalomtól kipirult szöke lányt és csak akkor nyugodott meg, amikor már ismét a puha ülés hintáztta, de most már az ellenkező irányba.

Vissza Károlyhoz, az édeshez, a jóhoz és összekapcsolódni vele újra, örökre.

Arcán rózsák égtek, szemében rejtett lángok, mint tó tükrén a csillagok. Édes várásba merült, mint

bogár a virágszíromba és most már a megismerés világozottságával rendezte össze a dolgokat.

— Károlynak kivélem a munkájára is kell gondolnia, mert abból él. Nekem Károlyn kívül csak az otthonom a pótolhatatlanul drága. Egyívé kell hozni a dolgokat, ezt megmagyarázom Károlynak és megkérem a kezét.

Arcán pajkos mosoly suhant keresztül. A távolságon át érezte most a férfi felé szálló vágyat és szemére csukva hosszú szempilláit ábrándozott. A szerelem végtelensége formát kapott:

— A felesége lesz. És amíg ő a munkájába merül, nekem is lesz dolgom... a... gyermekszobában. Igy, igen... örökre.

az egész világ és a dísznők nem akarják fizetni a kamatot.

Ő nem tartozik senkinek, nem úgy, mint a régi, link költők, akik fiúknak adások maradtak, lümpoltak és részegen irták azokat a halhatatlan verseket. Ő nem. Ő szíjőzsanul diktálja gépbe és nem ácsorog a redakciókba. Ő nem egy bohémfiú a padlásszobában ő egy motorikus erőre berendezett lírai vállalat rendes alaptökevel, hűtő és vérpezsdítő gépekkel felszerelve, könyvfakasztó apparátussal a házában.

Körülbelül így fest a bohém 1930-ban...

(sz. e.)

Grabér János:

Az apám

Ott ült a székében
s a Halállal viaskodott.
Már-már úgy látszott,
hogy győzedelmeskedik fölöttem,
ő az élet legyőzőtje.
Visszavért az öntudata,
szépen elbeszélgetett.
Egyszer csak azt mondta:
»Most meghalok,
egyét sóhajtott
s vége volt.
Belejezte korszakos életét

Nézem az üres székét,
mely csonkán mered az idegen világba,
mint egy romba dőlő oszlop.
Nem értette a kort,
az eszméket,
melyek örvényvé kavariák az életet,
el kellett buknia.

En a fia,
az örököse,
Elfogalom helyét
— az üres székét.

Borsódi Ferenc:

Lidércnyomás

En úgy hiszem: most eltévedtem,
En eddig más utakon jártam,
Hová is vittél, könnyű szárnyam,
Jaj, úgy félek, hogy eltévedtem.

Itt hatalmas emberek élnek,
ljesztő jegyvert látok náruk,
Villog lelete, nagy szakálluk,
Puskájuk csöve felém mered.

Itt nem terem virág a réten,
A földön itt kövek hevernek,
Itt gyilkos kövek szíven vernek,
Oly rémesek a köves földek.

En eddig pillangókat üztem,
— Tarka pille színes virágom —
Az volt a nagy szomorúságom,
Ha virág mögé bujt előlem.

S ha aztán mégis megtaláltam,
Utána kaptam, elengedtem
És szívből nagyokat nevettem, —
Játszadostam pajkos pillével.

Itt oly nagy, oly sötét az árnyam,
Itt más a szemem, más az arcom,
Keményen, vadul áll a harcom,
Utók, ütök: engem is ütnek!

En nem akarok erős lenni,
Sem hatalmas. En visszamennék,
Dalos, gyöngye kis íru lennék,
Virágok közt pillangót üznék...

KIS NOTESZ

Övé a bánat és a hathengeres

Reggel pontosan fél hétkor kelt fel. Egyenesen a fürdőszobába ment és a zuhany alá állt. Az inasa érdes gyökérkefével átsuroilta az egész testét, hogy az tízesen éggett, akkor elmerült a medence langyos vizében. Tíz percig maradt itt és aztán elkezdte a rendszeres reggeli testgyakorlatát. Súlyt emelt, törzshajlítást végzett és tizenöt percig püfölte a kövér boxlabdát. Végül felöltözött és hét óra után megjelent az ebédlőben. Vajat mézet és kakaót evett, utána egy lágytojást és megivott egy pohár ásványvizet. A gyomrával volt valami kis baja inkább neureszténia, de ő szerette ezt a kezdődő kis gyomorbajt. Szerette és ápolta. Vigyázott meg ne szűnik és felszelgette önmagának a beteg szerepében. Az ismerősök előtt nagyolta a vesztélyt és néha, ha fanyar arcára célozva megkérdezték, mi a baja, megnyugtató mosollyal válaszolta:

— A gyomrom, kérlek, a gyomrom. Semmi.

Ezt úgy mondta, mintha végasztabili akarná a kérdést: ne ijedjen meg, baj, baj, de utóvégre, Isteneim, minden embernek van baja. Neki gyomorhaja. Boldog volt, ha mögötte összeszuktak:

— Szegény, sokat szenvedhet.

Titokban ilyenkor a százkilós snlyozóra és a szétpofozott bőrlabdára gondolt és arra, hogy szántiz a melbősége, izmai pedig úgy nyugtalankodnak a kabátja alatt, mint a rakoncátlan gyerekek.

Az élete különben olyan volt, mint egy finom óramű. Menetrendszerű, soha egy pillanat késés, vagy fönnakadás, soha egy hájszálnyi eltérés a programtól. Reggeli után dolgozószobájába vonult vissza és friss, ruganyos ággyal megegyezően átgondolta a tennivalókat. Kényelmes, könnyű dolgozókönyvét volt rajta, a felső kis zsebből, fehéren kandikált elő egy gyengén illatosított zsebkendő.

Ott ült tízezer kötet könyv intim társaságában. Előtte a hatalmas íróasztal mélyzöld posztója, mint a mező. Egy kézmozdulatra tőle a telefon, az asztal peremén pedig rejtélyes értelmű színes gombok sorakoztak. A nagy keramit kandallón díszkrét zümmögéssel forgott a kis ventilátor csillógó propellere. Ezt az egyetlen, kellemes zsongó hangot magába itta a lány és süppedő szőnyeg-ingovány és az ajtó gyapjas párnázata.

Tökéletes csönd és előkelő nyugalom folyt szét ebben a tágas szobában. A képek, mintha a falból nőttek volna ki, ékszeres doboz belsejéhez tették hasonlatossá a szobát.

Idegi erősek és nyugodtak voltak. Nézte a hehzen fészoló cigarettá füstöt és gondolkodott. A gépezet kerékei lassu lendülettel megindultak és egyre szédültebb lett a forgásuk. Megnyomta a vörös gonibot és lehangelő komolysággal fogadta a belépő fiatal lányt.

— Irja kérem — mondta.

Leveleket diktált folyékonyan: kedveseket, hízelgőket, okosakat és követelőket, szemrehányókat és kéréket, alázatosakat és gőgöket. Az arca azonban mindig egy volt: mogorva és kedves, ennek a két összeolvadó hangulatnak mozgékony, kénesőszerű finom zománca vonta be az arcát.

A lány villámgyorsan rajzolta a papírosra a stenogram boszorkányos jeleit. Nem nézett fel, ha a hang hirtelen ellenkező színt kapott. Mikor készen volt, szóltamul kiment. Ezután rövid időre a felesége jött be, két gyerekkel. A gyerekeket megcsókolta. Az aszszony, egy kővérkés okostekintetű nő, a befőttekről tett előterjesztést. Ő meghallgatta, helyeselte és frapánsnak találta azt a gondolatot, hogy a gyümölcsöt most veszik meg, amikor lényegesen olcsóbb.

Tíz óraker aláírta a levelek egy részét, a többi a titkárnőhoz utalta aláírás végett. Később különböző számokkal beszélt telefonon: hol készséggel, hol pedig a leereszkedés színezetével a hangjában.

Meguzsonnázott és megszakítás nélkül délig diktált gépirókisasszonyának. Akkor rövid sétát tett titkárnő kíséretében és ilyenkor elragadóan beszédes, sokszor a naivitásig nyílt és közlékeny volt, mint egy kisgyerek. Volt olyan nap is, amikor a filozofus-kritikus szemével nézte az uccát. Minden pillanatban új színeket fedezett fel, különös emberarcokat mutatott és szellemes pszichológiai következtetéseket fűzött hoz-

zájuk. Megtörtént az is, hogy intm vallomásokot tett titkárnőjának és apró figyelmességekkel lekötölte.

Majdnem minden ilyen sötéteje alkalmával vett magának egy inget. Sok száz finom omló színes selyem és zefíringe volt otthon. Ezek közül soha egyet sem vett fel, azokban járt, amelyeket a felesége vett neki.

Tervszerűen élt. Minden lépése, szava és cselekedete a célszerűség és logika szűrőjén ment át.

Ebéd után olvasott és rövid ideig aludt. Pontosán megjelent a klubban és csvegezett és mindig ugyanabban az időben távozott. Autóját csak akkor használta, ha látogatónba, vagy este színházba ment. A nyarat tengerparti villájában töltötte a feleségével és gyerekeivel. Gyakran minden ok nélkül diétán élt, sokszor pedig hemenkült valamelyik drága külföldi sanatorium csendjébe. Ilyenkor a lapok burkolt és sajnálkozó cikkeket közltek ideghajjáról és leszögezték, hogy a szakadatlan produktív munka felőrölte idegeit. Ilyen alkalmakkor nem mulasztották el dícsérni sokoldalúságát és jelentőségét.

Egyébként minden iránt roppant érdeklődést tanúsított. Belenyúlt a politikába és közéletbe, véleményt nyilvánított a hátkéről és a háborúról, filmről, tözsdéről, színházról, technikáról, fizetről és művészetről.

Este mesterséges nánfényben dolgozott és rádiózene ringatta el. Antialkoholista volt. Rendezett anyagi és vallást viszonyok között élt. Szerette a feltétlen nyugalmat és irtózott a komplikációktól.

A kiadásokról és bevételekről pontos jegyzéket vezetett.

Kitartó volt, ha kellett kegyetlen, cinikus, fülánkos és önző.

*

Ott ültem a tágas, elegáns fogadószobában, szemben vele a Nagy Költővel, az érzések és hangulatok pacstírtájával. Elébeem tolt az elefántcsont szivardobozt és beszélt. Nem hallgattam oda, pedig ő volt a Költő, — utban a halhatatlanság felé.

A tömegre gondoltam, amely kécosnak, extravágánsnak, betegnek, rendetlennek, részegnek, bohémnek képzelet el őt, a versei után itélve pedig csavargónak és letaposott árva madárnak.

Itt ült frissen beretvélva, oldalt választott, sima frizurával, fekete zakóban, mint egy cégvezető. Komolyan és ridegen beszélt. A Költő volt, modern, divatos költő, romantikamentes, borgöz, hotelszoba, nyomor, lelkiválság nélkül való költő. Stabil, mint egy jó bank. Biztos alapokon nyugvó rentábilis vállalkozás, a technika minden vívmányával felszerelve. Rendes családapa, tiszta gallérban. Nem vándorol az országutakon, nem tartozik a főpincérnek és lakásadósnak. Rendes hatszobás lakása van az összes mellékkeliségekkel. Nincsenek maró gondjai és vérző szerelmei, takarója nem a csillagos ég és egyetlen barátja nem a hold, a vén kobold. Megvan az ő mindennapi römmipartija, biztos havi jövedelme, van garderobia, frankkja és szmokingja, egyszóval a megjelenése is kifogástalan.

Ő a könnyes versek szülője, gyujt, tüzel és hevit, direkt eksztázisba taszítja az embert. Ő az érző hárfahúr, amely mindenre megregeg, arra is, ami neked fáj. Tehelytedd is neki fáj, minden neki fáj, a kín, a nyomor az ő szívidegein sőtél keresztül. Az alkony neki alkonyodik és a tenger neki csobog, csak ő érti a beszédüket. Finom, újult lélek győtrődő és csupa panasz. A Nagy Kegyetlen Élet alaposan kibabrált vele. Övé a bánat, a fájdalom, a kín és a keserű öröm, ezenkívül az övé még a hathengeres autó, két betétkönyv és — pár excellence — az a két emeletes ház a belvárosban.

De azért csak ő éri a könnyeket, beteg anyák és éhenhalókló emberek hörgését, tördeli a kezét a vér felett, neki fáj a munkanélküliség és éjszaka sem tud aludni, ha a szobalány elfelejti a feje alá tenni a kapricpárnát.

Van gondosan ápolt idegbaja, gyomorhaja, vérhaja, ezenkívül sok pesszimizmusa. Sötétben lát, kenyere a fekete éjféli, itala a jeges reggeli, szobája a jölfűtött, uzsonnája kaviláros szendvics, kedvese a hulló falevel, soffőrje valami Ödön, nagyon jó biztos kezű soffőr. Adósa az egész világ. Ez a poétikában metafora, a vagy képes beszéd, pedig így van szó szerint: adósa

Legjobb minőségű

ültetésre jól válogatott, megbízható, kitűnő bor- és csemege-

szőlőoltványok

kítartó amerikai alanyokon oltva, igen erős gyökérszettel, mérsékelt árban kaphatók.

Kérjen árjegyzéket.

Gyorgyevics Misa szőlőoltványtelep-tulajdonos Noviszad, Kisváci utca 10

Házidolgozat

Irta: Kosztolányi Dezső

Pali tizenkét éves, harmadik gimnazista. Náluk vacsorázom.

Vacsora után, mikor a vendégek a szalónban poharaznak és füstölnek, tizenegy felé fényt látok a diákszobában. Bekémlelek az üvegajtón.

A kisdiák ott gubbaszt a zöld viaszkosvászonnal bevont asztalnál, kezében toll, előtte papír. Homlokát ráncolja, sóhajtozik. Rágja tollszárát, bele-belemártja a tintába. De nem ír.

Igy mulik el öt perc.

Akkor nyitok be.

— Kezit csókolom.

— Szorvusz. Mi az, te még nem alszol?

— Házidolgozatot kell írnom, holnapra.

— Miről?

— Édesapámról.

— Aja — mondom. — Az édesapádról?

— Arról — szól s elém tölja a füzetét.

Cim: »Édesapám.«

Az édesapa szerkezete a következő: a) bevezetés; leírása, b) tárgyalás; jelleme, szokásai, c) befejezés, mivel tartozunk édesapánknak?

Leülök asztalához, vele szemben s figyelem őt. Arca zavart, szeme lízias, szöke haja zilált, mint egy elborult lángelmé, aki az alkotás gyötrelmében hánykodik. Orra tintás.

— Mit írtál eddig? — vallatom. — Mutasd.

— Ez csak a piszkozat. — mentekezik.

A »piszkozat« tényleg piszkos. Mindössze néhány paca van rajta egy elmaszatolt állat rajza — kutya, vagy disznó — kérdőjelek, fölkiáltó jelek s egyetlen szó: »édesapám«. De később ezt is áthuzta, kifőrtölte, mintegy megcsináltatta.

Szóval nem igen haladt előre.

A papírlapot némán visszaadom neki.

— Na folytatd — biztatom. — Érted, hogy miről van szó. Édesapát mindenekelőtt három részre kell osztanunk.

Várok türelmesen.

Ösmerem őt, értelmes fiu, kitünő tanuló, korát meghaladó tudással, látókörrrel.

Megint csak bámul maga elé, ráncolja homlokát, sóhajtozik.

— Nem jut eszembe semmi. — Sopánkodik.

Csóválom a fejem.

— Szeretted az édesapádat?

— Hogyne — szól s elmosolyodik.

— Vagy nem szeretted?

— Dehogynem — szól újra s elmosolyodik.

Most részvétet érzek iránta, de egy kis kaján-ságot is s kegyetlenül, gonoszul élvezem vergődését. Nyilván gyermekkori tusáimra emlékezve, melyeken már többé-kevésbé túl vagyok. Hallgatók.

Ezt gondolom:

— Mit írtam volna én tizenkét éves koromban az édesapámról? Egy hegyláncnak láttam őt, egy sötét öserdőnek. Hangja mennydörgött. Reszketve imádtam s kétségbeesve, dühöngve keltem föl az asztaltól, mikor észrevettem, hogy modoros szokása szerint kissé megszagolja a húst. A másik szobába menekültem s ott hangosan ordítottam, hogy ne halljam rémes gondolataimat. Néha féltem, hogy föbelövi magát. Ilyesmi azonban nem férnek bele egy iskolai dolgozat keretébe.

Később ezt gondolom:

— Ha most Pali meg tudná írni, ami valóban benne él, ő lenne a világ legnagyobb írója, akihez mérve Shakespeare csupa elesépltség, *Tolsztoj* silány üresség. A gyermek a partatlan, korlátlan líraiság, melyet még nem határol a forma merevsége. De épp ezért nem tud lírai lenni. Megriad a benne lakozó zabolátlan végtelenségtől. Félénk, szemérmes. Mit ér az a sok láng, mely benne lobog? Egy tüzhányó kráterénél még senkise gyújtott rá egy cigarettára.

Pali közben megivott egy pohár vizet, rúszkolt, köhögött, ismét leírta »édesapám« és ismét áthuzta. Egy új papírlapot vett elő, mely irdatlan fehérségével vádlóan mered rá. Álmosan pislog. A szánalom fog el.

— Így sohasem készülünk el — nógatom. — Kezdjük hozzá fiam. — Szóval milyen az édesapád? Írjuk le.

Diktálok, eleinte elfogódottan és nagyon lassan:

— Édesapám negyven esztendő. Magas, izmos, férfias. Fekete haja halántékán már duresedik, homlokát az évek redőkkel barázdálták...

Pali gyorsan, hibátlanul ír. Minden mondat után rámtekint, lesve megváltó szavaimat. Én is belemelegszem, bátorságra kapok, már gondolkodás nélkül, pimasz szemtelenséggel diktálok:

— Arca jószágos. Mi is a második rész? Ja, a jelleme. Mondjuk egyszerűen, hogy: jellemes. Mindig egyenes és határozott. A szigorú bölcsen egyesíti jóssággal. Ha elfárad az élet harcában eszténként családjá körében találja meg a visszahúzást s akkor a néma léptökörében felelő...

A befejezést már rábizom. Itt a szokrateszi módszerrel élek.

— Remelem — mondom — tudod hogy mivel tartozol édesapádnak?

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEKBE

Guido René

(1875—1862)

a jeles bolognai festő igen büszke volt a tehetségére, de pusztán arra is, hogy művész volt s nem valami más. A munkáját ünnepségek és istentiszteletek tartotta — s mint pár századdal később a nagy zeneköltő Richard Wagner (1813—1883) amikor dolgozott, igen díszesen és pompázó színekbe öltözött. Ilyenkor a tanítványai tisztelettel vették őt körül »ministráltak« neki, előkészítették a palettáját, tisztogatták az ecsetjeit és minden irányban kiszolgálták. Ezt úgy hívták a kortársai: *Guido René és udvara*.

A bolognai pápai nuncius nagyon nagy tisztelője volt a mesternek s szeretett volna barátkozni vele, de Guido veleszemből játsza az arisztokratát s arra a kérdésre, mért teszi ezt, hiszen minden más művész boldog, ha egy ily magasállású ur a barátságával kínálja meg, azt felelte:

— Eh mit! Én nem cserélném el az ecsetemet egy hibornoki kalapért!

V. Pál Borghese pápa (uralkodott 1605-től 1621-ig) nagyon szerette nézni amint Guido dolgozik és megengedte neki, hogy magas jelenlétében is főtartassa fővegét, mire a művész így nyilatkozott:

— A pápa bölcs ember, hogy ezt megengedte. Mert ha nem engedte volna, akkor is megvettem volna. A művészt nem szabad semmi olyanra kényszeríteni, ami kényelmetlen neki, mert ezzel magát a fenséges művészetet bántjuk meg.

Következőes volt abban is hogy azoknak az előkelőségeknek akik meglátogatták őt a műtermében, sohase adta vissza a vizitüket s ezt azzal okolta meg, hogy az urak látogatása nem ő neki, hanem a művészetének szólott.

Képcinek az árát sohasem szabta meg. — amit kapott érték, azt tiszteletdíjnak tartotta.

Atelier-n kívül a világ legszerényebb embere volt, — épp oly szerény, amily büszke és rátartós volt, mikor ecset volt a kezében.

— Mint művész. — mondotta. — lehetek büszke, mert csak kevés oly festő van mint én. Mint embernek ellenben szerénynek illik lennem, mert nálammal sok érdemesebb férfi van a világon.

Lord Byron

(1788—1824)

A »Childe Harold« és a »Don Juan« halhatatlan költője mindenben — jobban-rosszban egyaránt — tul-szenvedélyes volt s ezt a hajlandóságát már gyermekkorában, az iskolában is érzülta. Egyes társai iránt szenvedélyes barátságot elért s ezeknek a kedvéért képes lett volna vértanuságot szenvedni, sőt meghalni. Egy alkalommal Harrow-ban, a kollégiumban, egy Peel nevű barátját kinezni kezdte az osztály legerősebb diákja, pálcával ütötte annak a karját s hogy az áldozat fájdalmait növelje, a karját ki is fordította. Byron látván a paitása kinszenvedéseit s nem tudván segíteni rajta, a haragtól pirosan, könnyekkel a szemében lépett a hóhér elé s kérdezte:

— Hány ütést akarsz adni ennek a szegény gyermeknek?

Amaz fölényes szájalommal nézett le Byron-ra s így szólt:

— Ugyan mi közöd hozzá, kis kölyök?

— Az a közöm van hozzá, — felelte könnyek közt a jövendőnek nagy költője — hogy az ütéseidnek a felét a barátom helyett én akarom átvenni és feléje tartotta a meztelen karját.

II. Napoleon

(1811—1832)

Louis Napoleon, I. Napoleon-nak fia, amig az első császárság fennállott, ezt a címet viselte: *római király* apjának bukása után, mikor az osztrák udvarhoz került, a *reichstädti herceg* elnevezést kapta. Ott nevelkedett nagyapjának, I. Ferenc császárnak (1768—1835) udvarában s visszaemlékezővén elmult időkre, azt kérdezte egyszer a nagyapjától:

— Én kisfiu koromban római király voltam. Mi értelme ennek, mikor egyszer nincs római királyság?

Mosolyogva jegyezte meg kérdésére a császár: — Olyan dolog ez, fiacskám mint az én jeruzsálemi királyságom.

(II. Endre 1217-es kereszties háboruja óta viselték a magyar királyok ezt a hangzatos címet, amely használt az egyházmegyénkünk püspökök szallamához — a páriban haldalm.)

— Hálával — válaszol Pali gépiesen.

— Ugy van — bólintok — hálával azért a sok szeretért azért a sok áldozatért, azért a sok...

Éjfél van, mire befejezzük.

Akkor visszamegyek a szalónba barátaimhoz

— Hát te hol voltál — kérdezi Pali apja.

— A fiadnál.

— Mit csináltál?

— Neveltem őt — felelem. — Az életre neveltem.

Megtanítottam hazudni.

Halévy

(1799—1862)

Jacques Halévy, a »Zsidóné« című világhíres dal-mű szerzője kevésbé volt elszakodott mint amennyire a tehetsége feljogosította. Harmincnál több operát írt, de mindegyiknél attól félt, hogy kifityülék, s még legnagyobb sikerének az esetében is az az aggodalom bántotta: látha ez a siker nem őszinte? Egyik szövegírója: Jules-Henri de Saint-Georges (1801—1875) beszélt róla a következőket:

Halévy egyik operájának, amelynek a Királyné Testőrei a címe, az előadása utáni napon, a zeneköltő portása, amikor meglátta, hogy Halévy lefelé jön a lépcsőn, kiugrott a fülkéből s lelkes szavakkal gratulált neki a mű sikeréhez, amelynek nem egy áriáját már ő is füttyülte. Halévynek — olyan szerény és naiv volt — ez az elismerés is igen jól esett s el is dicsekedett vele barátjának, Saint-Georges-nak. Molière sokat adott a gazdasszonya ítéletére, Mikszáth Kálmán (amint maga mondotta) lehetőleg mindent úgy írt, hogy az öreg Pálffy Ferencnek nyerve meg a tetszését, aki egy nagy város polgármestere volt ugyan, de éppenséggel nem irodalmi szakértő — Halévy előtt mindenki tekintély és szakértő volt, s nem volt az a kis-ember, akinek az ítélete egészen közömbös lett volna előtte.

Pár nap mulva Halévy is, Saint-Georges is a Tuilériákba voltak hivatalosak ebédre, ahol aztán este a király (Lajos Filöp) parancsára a kastély színházában játszották el az operát. Lajos Filöp botfüllű volt, a zenéhez semmit se értett, de azért három óra hosszat élvezettel hallgatta a pompás zenemű fölbemészó dallamait, s a szerzőnek azzal a kívánsággal hízelt, hogy azt többször is szeretné hallani.

Halévy mégis, mikor előadás után eltávoztak az udvartól, vacsoránál aggodva kérdezte a szövegírótól:

— Mond meg őszintén, te is azt hiszed, hogy az operánk sikert aratott?

— No hallod! A portásod is gratulált hozzá s a királynak is tetszett! Ha két ilyen zeneértő elismeréssel nyilatkozik róla, akkor csak nem kételkedhetsz a legteljesebb sikerben?

*

Jellemző a zeneköltő háttortalanságára és aggodalmas természetére egy másik eset is, amely ugyan-csak a Királyné Testőreivel van kapcsolatban. Mikor ezzel az operával már majdnem teljesen elkészült s csak a nyitánya utolsó ütemein dolgozott, egyszerre oly hangok ütöttek meg az érzékeny fülét, az elyekre verejték ütött ki a homlokán, — a szomszéd ház udvarán erős férfihangok hangosan énekeltek a katonai őrszót dalát, amellyel operájának az első felvonása igen hatásosan végződik.

— Ez borzasztó! — kiáltotta elkeseredve. — kiderült, hogy ez a dal, amelyet oly gonddal s szeretettel írtam, s amelyre a percig büszke voltam, nem eredeti, hanem isten tudja, honnan fölszedett reminiscencia!

Kétségbe volt esve.

Csöngött a szolgájára.

— Menj és iparkodjál megtudni, hogy kik énekelnek odaát a szomszédban?

— Tudom, uram, — felelte az inas. — Pestők, a kik a szembenlevő falat pingálják.

— Siess át hozzátuk és kérd meg a nevemben őket hogy fáradjanak át hozzám egy pillanatra.

Néhány perc mulva három mesterlegény állott a híres komponista dolgozószobájában, akikhez így szólt a szerencsétlen költő:

— Kedves barátaim, önök az imént igen csinos dalt énekeltek. Bizonyosan valami régi ária, amelyet valahonnan vidékről hoztak. Nem?... Kiváncsi vagyok, hogy honnan ered... Nagyon érdekelne.

— Dehogy régi! — felelte az egyik piktör. — Dehogy vidéki! Ellenkezőleg: valami teljesen új! A napokban hallottuk a vigoperában ahol próbálták s ahol mi hárman akkor dolgoztunk. Nagyon fölbemészó s megmaradós zene. Ahogy kétszer hallottuk, már úgy tudtuk, mintha gyermekkorunk óta egyebet sose daloltunk volna.

Halévy nagy örömben a nyakukba szeretett volna ugrani a derék fiúknak de ettől a szándékától mivelhogy azoknak ruhái még nedves festékek voltak, mégis csak elállott, ellenben pompás reggelivel kínálta meg őket, amit valószínűleg ők is jobban szerettek egy még oly szívélyes ölélésnél.

Aznap nem volt Párisban boldogabb ember Halévyvel.

Emlékek egy csókról

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

III.

A feleségem azt üzeni, hogy faragatlan vagy. — mondta egyszer Gaál árvaszéki elnök Komoróczynak. A világról sem szoktam magamat vele azonosítani, de most az egyszer igaz van.

— Bocsássatok meg, de nem rajtam mult. Legyen ménteségen, hogy még sehol sem voltam, azonban természetesen, hogy nálatok teszem legelőször a tiszteletemet. Vasárnap, jó lesz?

— Eppen ez az, amit még el kell mondanom. Sadi ugyanis azt üzeni, hogy kidob, ha parádézol, ellenben szívesen lát este rántott csirkére. Legyen ez a be-köszöntő, a réginek a folytatása.

Ha Komoróczy valamikor abban szenvelt, hogy kopaszodni kezd, ezuttal nem járt tőle messze. Sadi asszony legalább is olyan előkészülettel fogadta, mint-ha nagy veszedelmek következnek.

— Ez a barátság? Ez a tisztelet és a tisztesség-tudás?

— Csókolom a kezét, itt vagyok, verjen meg.

— Azt majd mára bízom, ezuttal megbocsátok. Nem illik ezért a szegény emberekről megfeledkezni, mert egy levegőt szívatnak a régi hercepinkivel! — Igaz is, ni, mikor látta utóljára Nellit?

— Lesz vagy három hónapja, — mondta kissé savanyu ábrázattal Komoróczy.

— Ejnye, de kedvetlenül vált! Ugy-e, milyen szép még most is?

Komoróczy taktikát változtatott. Kiderült az arca, már mosolygott.

— Gyönyörű, el vagyok ragadtatva. Kíváncsi, ugy-e bár az érzelmeimre is? Hát azok lázasabbak, mint bármikor voltak s elég az uccája nevét hallanom hogy szívdobogást kapjak.

Amivel elérte azt, hogy most már Sadi asszony lett haragos.

— Ugyan menjen már maga bolondos, javíthatatlan.

Azzal elkezdett kiabálni:

— Bettike, merre vagy? Buji már elő!

Egy pironkodó kisasszonyka jelent meg, fehér kötővel védve a ruháját, éppen a kötőt igyekezett most eloldani.

— A lányom! — mondta Gaálné az anyai büszkeség hangján.

A többi a lányához intézte:

— Emlékszel még Komoróczyra?

— Komoróczy bácsira, javították ki a fiatalember.

— Akit korán megvéntett a sok boldogtalan szerelmem. — toldotta meg Gaál s reudbehozta a boros üvegeket.

Vacsora alatt aztán sorba letárgyalták a kisvárosi eseményeket. Ki ment férjhez, ki nem, melyiknek boldogabb a házassága, melyik bánta meg az igát, ki járta a legényt még mindig, ki a menyecskét? Bettike többször is ki kellett néznie a konyhába, hátha összeéget valamit a mindenes eseléd. Hiszen olyan ügyetlenek ezek a lányok s ami a fő, nem kap az ember rendesét! (Szaladj csak ki Betti, mintha zsír-szagot éreznék! Tudja majd másképen lesz minden, ha katonaságot kap a város.)

Vacsora után előkerült még néhány legényember, a szomszédos főjegyzők is átnezték. Komoróczy jóformán szót sem válthatott Bettivel. Pedig ingerelte valami. Eszébe jutott egy régi gyerekség, a hajdani erdőben, mikor bolondos álmokat szőtt és nagyon utálta az életet. S akkor egy pöttöm kis lány csókot ígért neki...

Édes Istenem, hol van az a nyár, mi lett a szőke bálványból, merre szálltak el az álmok s mivé lett az akkori gyerek!

Hanem azért Gaálék körül érezte jól magát ezuttal is Komoróczy. Hallgatag tagja lett a társaságuknak, az ugynevezett jó fiú, aki mindenre kapható, mamák táncoltatására épp úgy, mint bevásárlások teljesítésére, ha a fővárosba jár.

Beszélhetett már Bettivel is, akinek fehér volt egy kicsikét az arca talán fehérebb mint kellene.

— Azt hiszem, vérszegény. — mondta az anyja.

De ehhez a vérszegénységhez álmatlanság is járult s végül hiányzott az egész lányból az a derült jókedv, amely csillogóvá teszi a tekintetet, hamvaszá az arcot, gyermekké huszesztendős korában is a hajadont.

A regattisták majálisán (csak el kellett mégis menni az erdőbe) Komoróczy elérkezettnek látta az időt arra, hogy foglalozzék ezzel a gyerekkel. Az igaz, hogy eddig sok alkalma nem volt rá.

— Mondja meg nekem, Bettike, a maga öreg barátjának, hogy mi baja?

A lányt megzavarta a hirtelen kérdés.

— Semmi.

— Ezt akárki ellátszi, de én nem tudom elhinni. Édes Istenem, végtére másnak is kevés a vére, de azért nincs örökre oda a jókedv! Nincs hozzám bizalommal?

— Ó, dehogy nem...

— Gyónjon szépen, könnyítsen a lelkén, hiszen látom, hogy magának barátinője sincs, már pedig

az édes titkok nem maradhatnak eltemetve, mert égetnek ott belül, ahol a szív elégtételért kiabál.

A régi fák alatt jártak, a lány a gyöpöt nézte macskul, míg körülöttük sejtelmes melódiákat susogtak a lombok.

Komoróczy megfogta a lány kis kezét, úgy igyekezett a szemébe tekinteni.

— Jó barátja vagyok magának régóta. Elfelejtette volna már?

Bettike eltakarta a másik kezével a szemét, úgy intette hangtalanul, hogy nem felejtette el.

— Maga nem is hiszi, milyen betegségből gyógyított ki akkor, régen, a pusztá megjelenésével. S azt a képet látom még most is, mint annyiszor azóta. Bettike, ugy-e maga szerelmes?

A fehér kezecske alól lassan szívárogtak elő a könnyek.

— Eltaláltam, de hiszen nem volt ez nehéz, Bettike. A fiatal lány szíve csodás bimbó, ki kell annak pattania. Baj van a szerelem körül? Mondja most már meg a többit is.

Egy ostoba férfi-szív vadul kezdett kalapálni. Egy ostoba szív, mely azt hitte magáról, hogy már megvéhédett s csak most jött rá, hogy eddig ügyetlen játékkal próbálkozott, hogy végre elérkezzék az első komoly érzéshez.

— Édes kis gyermekem, Bettike, mondja meg, hogy kit szeret. Ne szégyenkezzen, hiszen nem bűn az s akire gondol, bizonyosan szereti az is magát. Póltétlenül így lesz, hiszen olyan jó barátja vagyok az én kis Bettikémnek, hogy meg kell azt éreznem.

A lány ekkor megtörülte könnyes arcát s egyszerre csodálatosan hátor lett. A reszkető ember kézszorítását is viszonzotta gyöngye kis erejével s két pillangó simul le fehér bőrére, amint pillanatra lehunyta a szemét, két rózsza gyulladt ki az arcán.

— Dániel Andort szeretem!

A hangja tiszta volt, szinte büszkén zengett, mint nagy, szent vallomás a természet templomában.

Komoróczynak a szívébe nyíllalt valami, hanem jobbnak látta, hogy ne áruljon el ebből semmit.

— Ejnye, Bettike, hát hiszen azért nem kell annyit busulni. Már ne is mondja a többit, mert kitalálom ugyis. A gyerek egy kicsit szeleburdi, meg könyvetlenség is...

A lány fájdalmas mosollyal hagyta helyben...

— Aztán olykor kártyázik...

— Gyakran.

— És ezért nem szeretik otthon, a házhoz sem szabad járnia...

— Már egy éve! — tört ki a panasz a leányból.

— És nem találkoznak, ugy-e, ez minden rossz dolog között a legrosszabb?

— Az, az Komoróczy...

(Jézus Mária, Csöpp hijja, hogy azt nem mondta, Komoróczy bácsi.)

— Hát majd segítünk a dolgon, csak bizza rám, Bettike.

A leány remegő félelemmel tekintett föl rá.

— Ha szerelmes az urfi, hát minden lehet.

— Persze, hogy szerelmes; de mikor néha titkon üzenek neki, azt üzeni vissza, hogy ő most busul, engedjem a vesztébe rohanni. Mondja igazán; van reménye, hogy minden jóra fordul?

— Mintha a magam dolga lenne, olyan lelkiismeretességgel intézem el.

A bágyadt szem parázsa most lángot kapott egyszerre. A kis lány pihegő keblére emelte a kezét, úgy mondta lelkenedezve:

— Akkor én akkor én magát nagyon... még jobban fogom... szeretni.

Komoróczynak újból szívébe kapott a keserűség.

— Tudom édes Bettike. Meg vagyok arról győződve.

— Ne mondja ezt ilyen hangon! — panaszkodott a leány. A legnagyobb jót maga teszi velem; hálás is kell, hogy legyek érte.

— Hálás? Aztán talán ígér érte egy csókot is?

— Persze, hogy ígerek. Hiszen maga nem olyan, mint a többi; maga egészen más. Nemes, jó ember. Ennél is több; jó lélek. Amit pedig ígerek, azt meg is tartom.

— Gyerünk vissza, keresni találnak. — mondta később Komoróczy. Az ígért csókot pedig elfeszem a másik mellé.

Elhallgattak. Aztán, hogy megindultak, kissé rekedten tette hozzá:

— Legalább nem unatkoznak a csókjaim.

IV.

A kegyetlen örlőgép, az idő, nem kiméli meg senkit, semmit. Előbb megeszti az alkotásokat, amikkel pedig nem bír, azokat egyszerűen úgy teszi tönkre, hogy ujjbakat állít nyomukba; szobákat, tőkéletesebbeket. De hát elsöpört már országokat, másoda ehhez a munkához képest az, amit az emberekkel visz véghez? Elhervasztja a kertek rózsáit, épp úgy, mint az arckéit. A fákra kérget nővel és kérget a szivre. Akinek tetszik, emlékeztetik rá, hogy ez a földy valamikor fiatal volt és úde sinű, de mit tudja azt a fo-

lyondár, amely körülöleli! Akácok, szikár és megvé-nült, nyurga fák, olykor megholondulnak és fiatal haj-tást eresztenek az oldalukból. Rést vert ott valamikor az idő, a ráncokba magot sodort a szél s kezdődik egy csöppnyi új tavasz. Az emlékezés szele fölkeresi az eleven ráncokat is, amelyek simák és rózsaszínűek voltak valamikor, de sok a dolga a szélnek, fut tovább vastagabbá válik megint a kéreg.

Dánielné már évek óta nem tud járni s karos-székbe viteti magát mindenüvé. (A nagy házbanban egy-szer szállítás érte.) Egykori barátinő nála gyülekez-tek és a legjobb eseményeket együtt találják fel a ká-lyával. Ha kifogynak az újságokból, áttérnek a régi-ekre. Mi volt a divat boldog emlékeztől Gaál-mama korában, (Istenem, nyolcvan évet élt és milyen úde maradt mindvégig!) hányan élnek a régi gárdából, hány tisztujtás zajlott le az idők folyamán s hogy ki finné az esztendő udvariatlan futását, olyan csörté-téssel jönnek haza a Dániel-unokák az iskolából, mint-ha földregés járna velük.

Az intim társaságban csak egy férfi vehet részt. A válla meggömbült már, de azért igyekszik egyene-sen járni: Komoróczy állspán.

— Betti mama, csókolom a kezét, esedeznék még egy findza teát a maga kedvéért.

— Maga az én legkedvesebb vendégem, mert nem kell kínálni. Az Isten tartsa meg a jó szokását, bár tanulának Komoróczytól gavallérosságot is a mai fiatalok!

A délutáni szunyokálás után (csak egy félóráska az egész), ide jön az öreg alispán és itt marad leg-többször vacsorára is. Elintézi a pörlekedő gyerekek ügyét. (mint ahogy férjhez adta a lányokat és meg-házásította a fiukat), megkorholja a makacsokodó menyecskéket, ha sokáig tart a csupán pillanatokra ter-jedhető házi zivatar, megexaminálja az unokákat és szúrke a nap, amikor távol marad valami lehetetlen, ostoba közügy miatt, ami elől Dániel András rég a birtokára menekült.

Néha, mikor csendes, őszl délutánokon Betti ma-mával együtt hallgatják, mint kopog az ablakon az eső, az asszony megkérdezi:

— Miért nem nősült meg soha, Komoróczy? Mondja el őszintén.

Az öreg ur nagyot sóhajt s a fákra gondol, ame-lyek most összeznak az esőben, amelyeknek dur-vább lesz a kérge; hiszen hiányzik az esernyőjük: a lombsátor!

— Volt egyszer egy kis leány — feleli. Rég volt, de úgy érzem, mintha most is abban az időben élnek. Elég az hozzá, hogy volt egyszer egy kis leány, tíz-tizenkét éves lehetett, mikor csókot ígért. Nagy leány korában megígérte újból, de sohasem adta meg. Tudja azok a leányok szórakozottak és feledékenyek. Ami-kor bajban vannak, mindent megígérnek; jobb napok-ban mindenről megfeledkeznek. Az első csók idején kicsi volt, — korán volt. A másodiknál már elkéstem. A közbeeső időt elmulasztottam s azt nem lehetett egy egész életet át pótolni. De az én hitem mindennél erő-sebb s nem enged a jó Isten addig meghalni, amíg hozzá nem jutottam a tulajdonomhoz. Nem gondolja maga is így, Betti mama?

Az öreg asszony arcára kiül a régi glória, a hi-mes selyempillangók még mindig ott fészkelnek a szeme körül; rózsás lesz a fehér képe, (óh, Komoró-czy látja, és így látja ezt), s szelíden teszi kezét az ember kezére.

— Bizonyára meglesz, Komoróczy, drága, hűsége barátom. Az igazi barátság egyszer megkapja a jutalmát: hiszen olyan hosszú még az élet!

... Édes Istenem, hiszen az erdő kérge fái is vár-ják a tavaszt, amely tavasz marad örökké, bárha kop-ik is a gunyájuk és vihar veri a törzsüket.

(Vége.)

Reumánál

fog- és fejtájánál, szaggatásnál, minden-fajta meghűlésnél, az idegek és izmok fel-irritálásánál, test- és egészségápolásnál, gyorsan és biztosan ható kipróbált háziszser a mentholos

Roszlan sósorszesz

Kapható, valódi béke-minőségben, eredeti lep-miómbált üvegekben minden gyógyszertár-ban, drogériában és jobb fűszerüzletben

FEKETE CSILLAG

Regényes elbeszélés a serdülőlebb ifjuság számára

Írta: Karlócai

A Bács megyei Napló pályázatán díjat nyert ifjusági regény

— Igen — szolt az asszony Dusán tekintetét észrevéve — az ott a Duna, illetve csak egy ága. Ott alámerülve néhány tempó után már nem érzed fejed felett a sziklás boltozatot és nyugodtan felmerülhetsz. Bozótos nádas szélén fogod magad találni, onnan kuszava haladsz az erdő széléig, ahol már bátrabban érezheted magad. De ha jó uszó vagy és ügyesen eltudsz igazodni a török gályák között, úgy mindjárt innen egyenesen a tulsó partig juthatsz. Ugy-e most már érted, hogy miért vezettelek ide?

Dusán igenlően bólintott fejével s nézte a sötét vizet.

— Azt szeretném, hogy még az éjszaka utra kelnél. Itt, ha életteddel is játszol egy kis szerencsévével biztosan kijuthatsz a várból s felkeresned fiamat, aki már valószínű várja híreidet a találkátok helyén. Elmondanád sorsunkat s talán vele együtt még a szpárik körmeiből is kiragadhatjátok Erzsikét. Nézd ebbe a zacskóban annyi arany van, hogy rajta több száz embert is felbérlehetek...

Dusán szótlansággal feltűnő volt.

— Tétovázol?... Húgod ezzel nem nyeri vissza a szabadságát — azt gondoltad ugy-e?... De hiszen azt sem tudod, hogy itt van-e. Viszont leányom is elveszik, ha most nem sietsz Bálintot értesíteni. Sőt, ha Erzsike kiszabadítása sikerül, úgy talán tőle részletesebben megtudhatod, hogy vajon a háremben él-e a húgod, vagy esetleg benn sincs a várban. Ez rád nézve is igen fontos volna. Beszélj Gardayné minden erejével Dusánhoz, aki bár gondolt kis hűgára és annak a megszabadítására, azt is belátta, hogy ez a bizonytalanság, hogy vajon itt van-e húga, vagy nincs, elhuzódhatik a végtelenségig. Törökül nem tud, hogy összeköttetést találna a hárem valamelyik pénzéhes szolgájával a bizonyosság feltárása érdekében. Eőt a várban többet nem is mutathatja magát, mert az életével fizetné meg. Ő maga is úgy vélte, hogy Bálinttal együtt többre mennének és ha majd a tervük sikerül, Erzsike feltárlja az igazságot. Ezen az uton bármikor visszatérhet Lyubicáért.

— Jól van asszonyom a kérésed megteszem. Talán azért is, mert legjobban így kaphatok hűgómról híreket a legrövidebb idő alatt, de ha esetleg leányod azt mondáná, hogy Lyubica itt van, én vissza akarok jönni érte és pedig ezen az uton, magyarázd meg tehát a csapó ajtó titkát.

Gardayné megértőleg bólintott fejével.

— Jól van fiam, lásd, hogy mennyire megbízom benned, jer kioktatlak. Hagyd itt a méceszt, világosan nem szabad a nyílásnál járnod. Azon keresztül csak az éjszaka sötétjében jöhetsz.

Gardayné Dusánt visszavezette s elmagyarázta neki a csapóajtó titkát. Dusán kétszer is megismételte a próbát s amikor már nála is sikerült, tértek vissza a barlangba.

— Hosszu ez a vízi átfáró — kérde Dusán Gardayné.

— Ezt már igazán nem tudom, de azt hiszem, hogy egy jó uszónak nem kerül nagy fáradságába keresztülszúzni, bár egy alkalommal férjemnek egyik embere próbált ezen az uton bejutni — mit akart, mit nem — nem tudtuk meg, mert csak a holtestét dobták itt bent fel a hullámok. Légy te is óvatos, nehogy egy letörött kődarabban megüsd magad. Körülbelül huszvé óta nem uszott ezen át senki, nem bizonyos, hogy baj nélkül kiérhetsz. Nem is engednélek erre, ha a várkapukat nem őriztetné most olyan szigorúan a basa.

— Ne félj asszonyom kibirja a tudóm akár a Duna szélességét is, szolt Dusán miközben szoroson dereka köré tekerte köpenyét. Erős kóccal mellére erősítette az aranyán felt zsakocskát s bele akart ugrani a vízbe.

— Ho, ho fiam várj, mire a felszínre érsz már virradni fog. Te a nádas sűrűjéből estig elő nem bujhatsz. Azt hiszem találsz egy kis száraz helyre, ahol a nappal eltolhatsz, de nagyon vigyázz, nehogy a vár-falakon cirkáló örök észre vegyenek. Azonban éhezéssel ne gyöngítsd le erődöt. Egyik sarokból hörbe kötött száriticit húst és kenyeret szedett elő Gardayné és átadta Dusánnak. Ez két-három napra is elég lesz csak kősd a derekadra a köpenyed mellé.

— Pomoz Bog... Isten segíts — kiáltással Dusán belemért a sötétül vízbe.

Hatalmas karlendítéssel törte maga előtt a vizet, fejével óvatosan a vízfenekének tartott, míg lábaival a szikla boltozatot sűrölte. Más körülmények között nem tartotta volna fontosnak ezt az óvatosságot, bizony erős tüdejébe, mely duzzadt a felszivott levegőtől. Karjai vasizma gépiesen lökték testét előre. Nem számllalta a tempókat, de érezte, hogy jókora utat uszhatott már meg. Tüdejé is kívánta a felrisszülést, mert a bőrtön levegőjétől legyöngült és ezzel Dusán indulásakor nem számolt. Megkettőzött erővel hasított bele a vízbe... már, már bugyborékolta a szájából kiszökkenő levegő... pillanatok örületes végél-

külknek tűntek fel. Feje zúgni kezdett, lehunyt szempillái alatt véres karikák kergetőztek... Ha nem érel a levegőt, vissza már nem fordulhat... Még egyszer ennyi időt nem bír el lélegzés nélkül... itt a vég... elpusztul... megfullad.

No még egy-két göröcsös karrángás... már a fejét sem óvja. Mindegy most már ha kőbe is vágja, lába akaratlanul is talajt keres, szája szabadulást... levegőt... rögtön levegőt!... Egy utolsó rugást tesz. belenyul a vízbe... de csak felnyire és máris a víz-színén öklendezi ki a tüdejére szaladt életőztön szívását... s ziháló gégijén át a hajnali levegő zamata lepte el kifáradt tüdejét. Végső erőfeszítéssel kapaszkodott fel egy kiugró sziklára, amelyen elhasalt mint egy rongydarab. Amikor magához tért, majd-hogy lenem gurult a gömbölyded fekhelyéről, csak midőn már lábait a vizet érintették, tért teljesen tudatára helyzetének. Ekkor jutott észébe az alagut halalós küzdelme s megborzongott ahogy a vízre pillantott. Csak egy rugást késsen el, már nem lenne életben. Az utolsó pillanatok rémülete még mindig agyán kalapált. A véletlen lenvelt félkört még ott marja keserű nyés izzel gégijét. Hirtelen fel néz feje fölé, nem vették észre partra jutását a toronyörök vagy a vár falain cirkáló ifjászok. Bizony nem láthatták őt sehonnan sem, mert felette boltozatosan kiugró parkány nyújtott biztos védelmet. Szinte mesterséges kezektől származhatott az ott léte. Dusán ahogy figyelmesebben körültekintett szeme a dereka köré kötött élelmiszertre tévedt, most érzi csak hogy éhes, sietve elodotta a hőrtarisznya félet s mohó étvágyal fogott az evéshez, utána ismét elnyújtózott és a nap növekvő forróságától mély álomba merült.

*

— Zinaidé jer közelebb...

— Várj Fatimé egy pillanatra, ez a fátzol nem akar sehogyse úgy redőzni, ahogy én szeretném.

— Te cicomázol magad? — Csodálkozott társnőjén Fatimé. Bámolod őnuralmadat. Nem fáj, hogy elszakítanak édesanyjától?

— Fáj, nagyon fáj Fatimé, de ez a fájdalom már hosszú évek során beégette magát lelkemre. Valami fojtó kábulatként kísért s már beletörődtem. Lázongjak, törjek, zuzzak, úgy érzem magam mint, akit élve befalaznak, hiszen amíg itt voltam sem beszélhettem jó anyámmal, Talán egyszer belefáradok majd a türebe s nyakam köré tekerem a fátzolt és elbuszom örökre az élettől.

— No ne haragudj nem akartalak megbántani. Készen vagy?

— Már itt is vagyok, mit akarsz.

— Hajolj ide a füleddel.

— Ugyan ne csacsiskodj ezzel a nagy előjátékkal, kíváncsivá teszel és az örök is gyanakodni kezdenek, ha látják, hogy annyira titkolódzunk. Fogd meg csak bátran ezt a gyöngyfüzért, most huzzad... hopp... no látod ez elszakadt, szedjük hamar össze.

Lyubica, azaz Fatimé kedvetlenül tett elget Erzsike kérésének, de azonnal megbékült midőn ő is rájött a ravasz cselre. Ugyanis a gyöngykeresés közben nyugodtan egymás mellé guggolhattak.

— Most bátran beszélhetsz szolt a szőnyeged vizsgáló Zinaidé.

— Már napok óta szerettem volna veled bizalmasan beszélni, de nem mertem, ha most nem hagy magunkra Dju, hát bekiáltottam volna a levegőbe a titkomat.

— Miféle titkod lehet neked?

— A múlt napokban egy délután ismerős füttü ütötte meg a fületem. Meséltem már neked, hogy a bátyám igen jól érti a nádi rigó hangját utánozni. Mikor egy ideig hallgatóztam elhallgatott, de rövid szünetekkel háromszor megismételte s mindjárt a mécsét felől jött a hang. Az örök a függönyön belül állottak s miattuk nem nézhettem ki az ablakon, de azért felkeltem. Ugy tettem, mintha táncolnék, ringó lépésekkel keringtem a pálmák alá s onnan lopva letekintettem a mécsét lábához. Olyan rövid volt az oda-pillantás, hogy nem bírtam kivenni az alakokat, sőt úgy rémlett, mintha katonákat is láttam volna a koldusok között, de lehet hogy csak képzelődtem.

— Lehet, hogy ezt látad, mert én is többször láttam arra fegyverest.

— Te én mást gondoltam...

— Hopp... itt is van egy gyöngy nézd csak Fatimé, a legszebbik a füzérből — kiáltott Lyubica szavaiba Erzsike s suttogva felytatta: — Mit gondoltál?

— Azt, hogy Dusán török fegyveresnek öltözött és belopódzott a várba.

— Már igazán nagy képzelődő vagy szivecském

— Látod ezért nem akartam szólni eddig, mert tudtam, hogy ezt feleled, de kinőtt volna belőlem, ha nem mondhattam volna el neked. Bár én is érzem, hogy neked van igazad, hiszen bátyám, éppen úgy mint én,

törökül nem tud egy szót sem.

Erzsike arcszine hirtelen elsápadt, majd ismét kipirul. Most jut észébe, hogy Dju említett neki valami öreg koldus bebörtönözéséről, akiről azt hiszik, hogy kém volt, mert rajta kapták, amint jeleket adott. Dju ezt olyan gyorsan hadarta el háta meggett öltöztetés közben, hogy nem ragadta meg figyelmét. De most, hogy Lyubica ezt meséli érdekes egységé tömörül előtte a sejtés igazsága.

— És Erzsikém, bármit is gondolsz — folytatta szavait Lyubica — én hiszek ebben és tudom, hogy bátyám nem fog nyugodni, amíg ki nem szabadít.

— És tegyük fel, ha netalán őt is elzárnák...

— Furcsa vagy te Erzsike ma, úgy mondod ezt, mintha már meg is történt volna.

— Nem, nem dehogy is csak gondoltam erre az eshetőségre, felelte zavartan Erzsike. Nem volt ereje ahhoz, hogy Lyubicának elárulja gyanuját, nem törheti teljesen össze ennek a szegény leánynak a lelkét. Legelőbb a reménye maradjon meg érintetlenül.

Tyemai lépett be a szobába. Kővér nagyhasu idomtalan testével egy mozgó gömbhöz hasonlított, amelyre bő bugyogót huznak. A hangja sipító árnyalatai szinte bántották az emberi füleket. Erzsike is és Lyubica is ezt a lényt utálták maguk körül leginkább, még a basánál is jobban.

— Gyönyörű rózsái uram virágoskertjének, mit keresgéltek a szőnyegen? Kérdé vigyorgóra huzott ábrázattal.

A kellemetlen hangra mind a két leány felrezen. Lyubica, aki a szavakat nem értette azt hitte, hogy meghallották suttogásaikat és most végeznek velük. Odaszól Erzsikéhez:

— Jöjj bátran édesem, nézzünk a halállal szembe, hadd lássa ez az undorító állat, hogy nem remegünk a végtől.

Erzsike meglepődve néz Lyubicára és leint:

— Hallgass Fatimé!

— Miről beszéltek bülbül hangu madárkái uramnak?

— Azt mondja Fatimé, hogy ő meghal, ha ezt a gyöngyfüzért nem viselheti többé.

— Rögtön viszem a kézműveshez, már szaladok is csak azt akarom mondani, a basa és a követ látogatásukkal tisztel meg benneteket. Bontsátok ki hajatokat, hogy elbűvölje uram magas vendégét a selymes zuhatag. De órcátokat takarjátok be az idegen szemek előtt.

— Fatimé, Tyemai azt mondja, hogy a basa és a vendége nemsokára itt lesznek. A követ megtekinti a nagyvezérnek szánt ajándékokat.

Tyemai magukra hagyta őket és lesietett az elszakadt gyöngyfüzérrel.

A két leány remegve várta a látogatókat.

Erős gongütés jelezte a basa érkezését.

Ékszerekkel tetőtől-talpig tele aggatott követ a basa előtt lépdelt s mohó szemekkel tapadt nézése a szőnyegen álló lányokra, akik fedetlen gyönyörű testüket hajakkal iparkodtak helyenként befedni. — Megértő mosollyal nézett össze a két főúr. Basa boldogan beszélt vendégéhez, látva annak megelégedett és gyönyörködő pillantásait, de olyan gyorsan hadarta szavait, hogy Erzsike nem érthetett belőle semmit se. Rövid szemléződés után eltávoztak.

A férfi szemek elgyönyörítő tekintete végig sártette a leányok lelkét. Gvámoltalan lehetetlenségük göröcsös sírásban tört utat s könnyekkel könnyítették meg fájdalmaikat. Ugy aludtak el egymás karjaiban könnyek között.

— Fatimé!! — Zinaidé!! — Ébredjete!! — Hangzott másnap reggel az alvók felé Dju hangja. — Ébredjete és készületek, a szekér már lenn vár reátok.

Erzsike is, Lyubica is felriadtak alvásukból, szemek alatt mély karikák kéksége mutatta testük fáradt bággyadságát.

— Jertek hamar, a fürdő készen vár — sürgette Dju a tétovázó urnőjeit. — Jertek, hogy felüdüljetek, mert nagy ut áll előttetek.

Lyubica és Erzsike szótlánul követték a rabnót s egész délelőtt némán szenvedték át az új élet felé való készülődés nehéz pillanatait.

Egyszer csak maguk előtt látták a szekerek nagy sátrait. Dju lekísérte őket és a felszállásnál is segített.

Elsőszor Fatimé lépett az első szekér párnázott puha ölébe, az utána következő Zinaidé foglalta el, buszusánál, Dju oda sugta távozó urnőjeinek:

— Anyád a vár előtt ves bucsut tőled!!...

E szavakból Zinaidé megértette, hogy Dju járt már édesanyjánál, értesítette utjáról és az bizonyára a kapukon kívül várni fog reá, hogy leányának utolsó isten hozzádot mondjon.

A harmadik szekéren a szolgák vaspántos ládáktan szállították a nagyvezérnek szánt aranyat, ezüstöt.

IX. FEJEZET

A hegyszorosban

Bálint hadnagy tíz nap alatt megjárta Budát, erősen hitte, mire a dunai szigetre ér, már ott fogja találni fiatal barátját. Dusánt. Annál nagyobb lett a csodálkozása, mikor felusztattak a nádas sűrűjébe, csak egyedül Szlavkó szaladt eléje.

— Istenem hozott hadnagy uram! — Örvendezett a hü szolga s örömmel parolázott az érkezett tizenhat emberrel.

(Folytatás a jövő vasárnap.)

FILMTEKERECSEK

Írta: MAGISTER
KAROLINA

Szöke, kékszemű, fehérarcú asszony, — akik értenek hozzá, redőlvásni arcvonásából, kissé vastag ajkairól romantikus hajlamait, tulontul földös érzékiségét, hihetetlen akaraterjét...

Huszéves volt, egy kis leány boldog anyja, mikor egy béli éjszaka rettenetes csapása egyszerre kiragadta a kényelmes, tétlen, egyforma hétköznapokból és mozgalmas események hősnőjévé emelte azon az uton, amelyet anyaszeretetének akarata szabott meg. De egyszer kitudódott, hogy nemcsak a fiáért küzdő anya; nemcsak az — eszme patrónusa, hanem — hanem asszony is mert lenni, szerelmes asszony és ezért el kellett buknia.

Nagy film ez, — elmondom, úgy, amint láttam.
Előjáték

A farsangi mulatózások során rendezte meg a párisi opera bálját, azon a nevezetes éjszakán, 1820 február 20-án, az aranykoradikán. Alarcos bál volt ez, — vig, amelyre a jelenlevő királyi udvar szertartásainak kimért keretei megengedték, — merthogy itt volt XVIII. Lajos is, a franciák királya, az öccse, Berry hercege s a herceg — szöke, kékszemű, fehérarcú neje, Karolina.

Karolina Ferdinande Lujza, a szicíliai király leánya, négy évvel előbb jött Párisba, hogy Berry herceg felesége legyen. A forradalom alatt a herceg Angolországban élt, ahol megesküdt egy Brown nevű nővel, — s bár két fiuk született, Lajos király ezt a házasságot nem ismerte el törvényesnek, csak azért, hogy megtarthassák az esküvőt Karolinával.

— És most ott van azon a bálon, kissé bágyadtan, — de mindenkihez van néhány kedves szava, mosolya, nagyszerűen leplezi, hogy nem érzi jól magát. Pár hónapja már, hogy egy új élet örömeit várja. Tizenegy óra felé azonban már annyira rosszul volt, hogy háza kívánczozott. A férjét biztatta, maradjon csak, ő megy egyedül. A herceg kikísérte. Karolina vacogva bujt a kabátjába s udvarhölgyével beült a hűtőlába. Az utca kíváncsi emberei vették körül, — még hallják, amint a herceg elbueszik feleségétől, hogy nem sokára ő is otthon lesz — és abban a pillanatban valami lóvel, szilgyártó legény kiugrik a tömegből, elfolja útjától a hajlongó komornyikokat, hosszú tört szar markolatig — Berry herceg keblébe s elszalad. Mindez pillanatok alatt pergett le, ugyszólván észre sem vették, tulajdonképpen mi is történt! Maga a herceg húzta ki a véres tört a melléből, kiáltva, hogy megölték. Meszard grófnak kellett őt támogatni, hogy össze ne essék. Bevezették az opera folyosójára és korevetre fektették. Karolina rémült sikoltozással ugrott ki a kocsiból, futott a vérző herceghez, aki papot kért és felesége karjaiban akart meghalni. Mikor előteremtették az orvosokat, ajultan hevítették a színház egyik szobájába. A szoba valóságos műtőterem lett, — de hiába volt az egyetlen legkiválóbb professzorainak próbálkozása, nem menthették meg, — első vérzés megfojtotta a herceget. Maga a király csukta le a halálos öccsének szemeit. Egyvel kevesebb az oly kevés Bourbon-férfiak közül! Minden hazakodásuk az özvegyé lett Karolina, aki valóban (1820 szept. 29-én) fut hozott a világra, — Henriket.

*

Nemsokára XVIII. Lajos is meghalt. Az új király, X. Károly, Valahogy minden úgy lesz most, ahogyan a fiatal özvegy akarja, illetőleg ahogy a — hosszuvágra parancsolja. Szentül meg van győződve, hogy az elégtelen forradalmárok hárították fel a szíjaslegényt, hogy megöljék a fia apját, végezni kell tehát mindennel és mindenkiel, ami a forradalomhoz vezetett.

S mégis kitért az, amittől féltek: a — forradalm. St.-Cloudban van a királyi család, mikor a forradalom híre odaérkezik. A tanácsatlan tanácsosok mezdöbentlen néznek egymásra és mezdöbentlen néznek a királyra. A király az egyetlen, aki tögtön tudja, mit tegyen. Lemondani! De ezt is csak úgy mondja, mint megoldási lehetőséget, indítványt, anélkül, hogy választ kapna. — ebben a rompa izgalomban, a döbögés első pillanatának csöndjében nem születhetik semmilyen elhatározás, az asszony titkos, de ismert céljai azok az egyetlen intuíciók, amelyek most ismét irányíthatnak. Karolina hercegnő félti a trónt, a fia örökségét. Nem, ő nem engedheti meg, hogy Károly lemondjon. Vissza kell menni Párisba, a katonaság élén és levéni a forradalmat. Ez a gyöngé nőnek az elhatározása, de a hatalmas király ebbe már nem egyezik bele; Párisba? nem, oda nem. Legfeljebb a Loire mentén — ott esetleg fel lehetne venni a harcot.

És tizenkétezer főnyi katonaság élén lovagol Károly és mellette férfi ruhában a kis Henrik anyja, Karolina. Rambouillet felé vonulnak. A király utolsó, még egyszer vállalt kísérlete, mellette az anya reménye. Karolina pedig még akkor sem csügged,

mikor észreveszi, hogy a mögötte lovagló katonaság száma mintha kisebbedne, — úgy látszik átszökösnek a forradalmárokhoz, akik Lajos Fülöp orleansi herceget hívják a trónra és — mire Rambouilletbe érkeznek, már két egész ezred átállt. Most már aztán valóban nem látszott más megoldás: lemondani, lemondani! A kis Henrik javára! A régensséget Károly felajánlotta egyenesen — Lajos Fülöpnek, de ez nem fogadta el, bár a felesége nagyon félt attól, hogy a forrongó Páris királynéja legyen, inkább ő is azt tanácsolta az urának fogadja el a — helytartóságot, amugy is ő fog uralkodni a kis Henrik helyett. De Lajos Fülöp most már nem elégedett meg ezzel. Hisz az ucca már őt élte és a tanácskozó parlament is meghökent, mikor Karolina kis fiával belépett, hogy is tudott, hogyan is merésztel azon a tömegen át idejönni, amely a Bourbonokat meg akarja fosztani trónjuktól? Már pedig ő éppen azért jött ide, hogy a parlament is ismerje el Henriket királynak. Csalódott! És nem volt más választása, mint Károlylyal és családjával — elmenekülni — Angolországba.

ELSŐ FELVONÁS.

A nagy ut.

Párisban, Kergolay grófné háza, szalónya. Komor férfiak gyüleseztek itt, híres tábornokok, akiket nyugdíjaztak, volt államférfiak, akikben az új rezsim nem bízott, grófok, bárók, akik nem találták helyüket az új környezetben, ahol polgárok voltak az urak. Az elizott Bourbonokat akarják visszahozni, lefűnt dícsőségük istápolóit. Fülöp János megbuktatásáról tanácskoztak, hogyan szervezzék meg, mikép lobbantassák fel oltszánt akarássá a lappangó csalódás érzését és sőhajtozva küldték vágyaikat az elmenekült udvar után.

Holyrood vára. Valamikor a skót Stuart Mária várkastélya volt, a szerelmes királyné, akinek az életében szintén volt egy perc, amikor szerelme karjaiban efeleltkezett arról, hogy nagy, hatalmas tábor neki esküdt fel s körülbelül ez a perc volt az, ahonnan elindult a vérpádra.

Holyrood várában élt a száműzött királyi család. Ott élt Karolina két gyermekével, a szép Luiza hercegnővel és a kis Henrikkel.

Gyakran jöttek vendégek hazulról, Franciaországból, magasrangú urak, akik felségnek szólították Henriket és az anyjával, tárgyalnak, mint régensnővel. És Karolina örül ennek a királynőt szerepnek a királyi várban.

Aztán a Kergolay szalón küldöttel türelmetlen szavakkal ostromolják: »Madame, az önök helye most ott van Franciaországban. Vendéc népe várja királyát, az egész Dél csak a jelle les, hogy fegyvert ragadjon s nyomban csatlakozik hozzá az egész ország, mert mindenki elégtelen a trónbitorló uralkodásával s ez a jel Madame a hír, hogy Henrik király kiköltött a francia partokon.«

Nem kellett sok biztatás, hogy a hercegnőt elhatározásra bírják. Bár Károly nagyon ellenazta, mégis utra kelt — Sargana grófnő név alatt. Rotterdam volt az első állomás, ahol megpihent, meglátogatta a holland királyt és Svájcra át tovább utazott.

Szép gyönyörű júniusi napok. Svájc változatos képeivel, nyájaival, nagyszerű csendjével, finom utjával, simán szaladnak a postakocsik, utazóhintók a bizakodó Karolinával és kíséretével. Száz terv bukkan fel, majdnem mind a hercegnőtől ered, ő csomózza-bogozza, színezi a biztosra vett siker boldog, kacsagó érzésétől mámoros fantáziájában és hevíti a többit. Csak az egy Blacas herceg hívős, megfontolt, csak Blacas herceg nem engedi, hogy máris állomásokat változtassanak elképzeléseikben. Csak mindent idejében, sorjában!

Pedig egyelőre minden a legjobbal kecsegtet. Torinóban Károly Albert a szárd király egymillió frankot adott, hogy céljukhoz segítse őket. Már Hágában is kaptak pénzt. Lisszabonból is jött segítség, mindez egyelőre elég is volna, ha a többi olasz fejedelmek és más országok királyai fogadni sem akarták, mert a francia követ, erőlyesen fellépett s VII. Ferdinánd spanyol király nem is engedte meg, hogy át lépje országa határát.

A pápánál, XVI. Gregoriusnál nem kopogtatott hiába támogatásért. Az egyházfejedelem mindent adott, ami tőle feltehető. Egy urat is bemutatott nekik, akit Deutznak hívtak. Kölnből jött, ahol nyomdaja volt. Zsidó, de Rómában kikeresztelkedett. A pápa Karolina figyelmébe ajánlotta: jobb kezeire nem bízhatná a szervezkedés adminisztrálását. És a kikeresztelkedett Deutzot, a pápa protezsálját, a katolikus Karolina felfogadta ügynökének. A modernai herceg felajánlotta egyik üdülő helyét, rendezze be ott udvartartását. Lehet, hogy tetszett neki Karolina, vagy a szánalom diktálta a végtelen előzékenységet, de a titkos vágyakozásnál, a jószívűségénél erősebb volt a gyűlölete Lajos Fülöp ellen. Mindenkét támogatt,

aki ellene dolgozni akart...

...Mát itt volt most a hercegnő, idejöttek hívek, itt volt a Henrik-mozgalom főhadiszállása, innen mentek a szervezkedési utasítások, a nagy, hatalmas szervezkedési kivételének módzatai, — innen mentek ki Deutz megszervezett emberei a francia délvídkra, hogy izgassák a népet, ne fizessenek adót, — innen vitték szét közéljük azokat az új aranyakat, amelyekre a kis Henrik arópéké volt vörve

Szereztek egy halót. A király tudta, hogy mi a tervük a hajóval, de nem tiltakozott, igaz ugyan, nem adta meg az engedélyt sem reá, hogy elutazzanak vele. De hallgatott. Hallgatni pedig sokszor annyit jelent, mint nem ellenkezni. És egy áprilisi éjszakán felhúzták az árbócokat, Karolina hercegnő és kísérete titokban, csendben elhagyta az olasz partokat.

MÁSODIK FELVONÁS

A halászlak.

Carry, Kicsiny, francia kikötővároska. Virradat. Dátum: 1822 április 20. Hajó érkezett a szokatlan időben Itália felől. Még alig volt élet a kora tavaszi hajalon. Legfeljebb, ha néhány munkásember lézengett a kiközvezett partokon. A hajóból halászlagények szálltak ki és a közeli halászlakba mentek. Néhány munkás utánuk kullogott — fázós kezüket pipájukon melegítve s közömbösen — mintha nem is érdekelné őket, hogy kik ezek a halászlagények? Marseille felé sietett és onnan Párisba, jelenteni a kormányznak, hogy a legitímista urak megérkeztek. De azt nem vették észre, hogy az egyik halászlagény maga Karolina volt. Pedig talán elsőnek lépett be a halászlakba, az új főhadiszállásra.

Az új főhadiszállás most lázas napok következtek, szerény munka, intézkedés, üzengetés, szervezés. Az Olaszországban elkészített proklamációkat a halászlagények Marsillebe vitték s titokban, lopva, félve éjszakánként terjesztették a nagy város utcáin. »Megjött a hercegnő — itt az idő a cselekvésre!«

És Karolina a halászlakban várta, hogy mikor szakad fel az ajtó — felhevült arc, csillogó szemek, haragú örömhír a küszöbön: »mindenkéi fegyverben, győzünk!... mikor, mikor?«

Sápadt gyertyaláng, megnyúlt árnyék az egyszerű butorok felett. És a kis szoba sötét zugjában magányos férfi. Olasz. Guibourg Achillesnek hívták. Amctt ügyvéd volt és csatlakozott Karolinához.

És az asszonyt nézi, idegesen megránduló vállat — Most ketten, — itt — egyedül — férfi — és nő... olyan nagyon-nagyon messzi távolodtak attól, amiórt voltaképpen itt vannak... Az a hír, a győzelem híre nem jön meg amugysem. Csak egy levél bukkan be ebbe a különös éjszakába, furcsa levél, mintha minden reményt összetépne.

Exars herceg írta:
»Madame, nem sikerült... hagyja el Franciaországot.«

— — Carry kikötőjének kémiei megtették kötelezőségeket. A kormány :esen vot.

HARMADIK FELVONÁS.

Vendée

Két parasztruhás asszony megy-megy városrővárosra, — az örök megállítják őket, — igazoltatják, Meryné asszony és társnője. Nem ismerik fel Berry hercegnőt. Nem is gondolnak reá, hogy ő lehetne az. Pedig ha tudnák: az utja célja a Vendée s arra számít, hogy talán ott mégis megszerzik a trónt. És megy, megy remegve tovább, most kocsi, aztán lovon és ha muszáj, apródnak öltözve.

Magányos kocsmá képe a késő éjszakában. Karolina — a fáradt vándor — kér szobát.

— Messze még a Vendée? — Még messze!

Kis elhagyott kunyhó hegy tövében, Karolina megpihen ott éjszakára.

— Messze még a Vendée? —

Mező, aniót bozót, ott zavartalanul — le lehet hajtani a fejet nyugovóra, amíg meg nem jön a hajnal a föllet művelő népekkel.

— Messze még a Vendée? —

Néha, utközben kastély, ahol tudják, hogy Mery asszony jön és ahol a más utakon lopózkodó hívek is összetalálkoznak vele, a tábornokok és a többiek és — Guibourg Achilles. Titkos tárgyalások valamelyik kis szoba sötétjében, bucsu virradat előtt és tovább... tovább...

Merlières majorság, Nantes mellett. Bretagnei fiatal legénytől (most érkezett) az írásait kéri. Azt mondja, hogy Pierre Petitnek hívták. Tájékoztatlant néz körül az apró házak közt, de egy — paraszt — jön a közelébe, akit szóttalanul követ Pierre Petit: Karolina hercegnő.

Már várják a végső elhatározás megbeszélésére. Kemor arcok... Az elszánt lelkesedés hiányzik. Az ut törté meg őket, vagy a kilátástalanság?!

— Felségl! abba kell hagyni, — várni kell... Most nem alkalmas... Pierre Petit megrázza akaratos fejét

— Ki mondta? Most nem alkalmas?... Schöbrunban örökre lehunytá szemét a kis Henrik egyetlen riválisa, Napoleon fia, a reichstadtli herceg, s Bonapartisták reménye. — Most nem alkalmas? Bélgium készülődik, zavarog, Lajos csapatai ott lecsanál elfoglalva... és Páris? az elégtelen Páris?

Berryer ügyvéd, Párisból jött ide, azok nevében

A persely elégiája

szól, — az ő üzeneteket hozta: — Hagyja el felség az országot!

Igen, a férfiak megrendült hitének mérlegelésével minden elveszettek látszik, megjádnak a kormány kémjéitől, — csak a nők rajonganak még, hisznek valon. — aminthogy a vak hit fűtheti csak a lelkesedést az elveszett ügyért... Auguste de la Roche Jacquelin grófnő, bár tudta, hogy a kormány, miután az egyik hírnököt elfogta, minden előkészületekről informálódott s mindent megtett, hogy a június negyedikére tervezett felkelést elnyomja, — a grófnő mégis kitartott üzenője »parancsa« mellett; — pedig a grófnő is párisi volt.

Igen, a nők kitartanak, mert hisznek; — a férfiak? Kitartanak csak azért, mert katonák és a zászlót elhagyni — beestelenség.

És eljött a várva-várt június negyediké. Csak néhány kép abból a rövid öt naphoz, amely alatt öldött Karolina hercegnő sorsa.

Aigreuilben, ezer paraszt valóban összegyűlt a Bourbonok fehér lobogója körül.

Aztán: június ötödikén, csatanap. Charette négyezáz embert vezet a kormánycsapatok ellen és megöltök velők Chéne-nél. És sebesültek, — a hercegnő egyik hölgyével kötözi sebeiket az útközött mögött.

Hetedikén: Péniissière mellett rettenetes gyilkos harc. A kormány katonái győznek, szétverik a felkelőket.

Karolinának is szöknie kellene, mert különben fogságba kerülhet, — de nem akar, csak abba egyezik bele, hogy elrejtőzzék.

A Loire egyik hídján. Mint annyiszor, most is parasztnőnek öltözve, meztőláb megy egy udvarhölgyével — Karolina hercegnő. Megy Nantes felé. Elrejtőzni. Ki tudja, érdemes-e? Talán észre sem veszi, mennyire egyedül maradt. Csupa remegés, félelem — hisz minden ember, aki szemben jön, felismerheti és ha ép úgy tetszik, átadja a hatóságoknak, akkor pedig végkép elveszett minden. Most szakasz katoná jön velők szemben. Tiszt vezetni őket. Fiatal tiszt, aki néz minden nőt, csinos, szép nőt, ha az mindjárt paraszt ruhában is van. De ez csak nem parasztszónya? ... hóhécher lábait ritkán érthették napsugarak, — az arca milyen finom, ápolt... erősen a szemé közé néz... egészen biztosan Berry hercegnő — — menekül!... Karolina szívében, mintha ezer kalapács kopogtatna! — felismert! — igaz, felismert, de nem áll meg, nem szól semmit, vezette tovább a szakaszt.

Apácalostor. Ide tér be Karolina. Csend, nagyon nagy csend, áhitat, tüpegő nének... néhány napig itt lakott közöttük, amíg a Guiny kisasszonyok meg nem hívták kastélyukba.

A Guiny kastély padlás szobája. Kijűnő rejtékhely. Itt nem találhatja meg senki. Minden gyanus észre megszólal a kisasszonyok figyelmeztető csendje s akkor elbujik.

És még valaki lakott itt: Guibourg Achilles. Idejött, a rendőrség elől bujt el és hogy mellette legyen a hercegnő vigasztalást váró óráiban, hogy segítségére legyen nehéz munkájában. Innen, ebből a kis szobából, amelyről különben legigazabb barátai sem tudták, hol van, — innen próbálta meg, hátha lehet még az elvesztett csatát — »helyreállítani«. Százával mentek a levelek a hívekhez; — a hűséges Mesnard továbbította őket Deutzhöz, aki vitte, kézbesítette őket.

— Oh Holyrood, Stuart Mária, — végnélküli levelek az egész világra, még a fogságból is s a vad, szerelmes lovag...

NEGYEDIK FELVONÁS.

A kastély titka.

A Champ Elisées-n, dolgozó szobájában, sokszorült éjszakákön át íróasztalánál Thiers, Lajos Fülöp miszterelnöke, a kis Thiers, akit akkor még nem farszított el az élete, a szerelme, asszonyai, családja és az — állam.

Tehát nem volt szokatlan, hogy a kormányelnök-nél ily késő éjszaka égnék a kandaláberek. De a vendég, akit ily későn fogad, ismeretlen itt.

Igen, igen, ő az, Deutz... Karolina hercegnő ügy-nöke. (De nem Karolina nevében jött ide.)

Kellettek egymásnak. Thiersnek kellett Deutz, mert már sokalta a nyugtalanságokat, az apró-cseprő összeesküvéseket... el kell fogni Karolinát és Deutz az egyetlen, aki megmondhatja, hol található meg?

Deutzot nyomta az — élet, ez az örökös hánnyódott élet, — a bizonytalanság, hálátlan valamiért, ami ha sikerül is, neki, a kikeresztelkedett zsidónak nem hozhat semmit, még csak egy kis, jelentéktelen, ici-pici hangzása állást sem. De többet is érne ennél a független, könnyű megélhetés lehetősége. És arra is van mód, hogy ezt elérhesse. Csak el kell adnia Thiersnek a titkát, a hercegnőt. Thiersnek megér ez a titok sok mindent, annyit, hogy öt örök életére megjelédgetett emberré tehesse. Ötszáz ezer frankért hajlandó megmutatni Karolina leveleit.

— De hol a hercegnő? — Erre kell válasz Thiersnek és erre nem válaszoltat Deutz sem, aki aztán már meg is bánta ezt az utat az elnök íróasztaláig. Azt hitte, hogy elég lesz, ha a leveleket megmutatta, a hercegnőnek ezzel nem árt, de most már kimondta az első szót, most már a rendőrség sem hagy-

Egy apa mondta el nekem: — Takarékosra akartam szoktatni a gyermekeimet. Hosszas tanácskozás után megállapodtunk abban, hogy ha jól viselik magukat, naponta kapnak két dinárt, — ha egész héten nem lesz panasz ellenük, — vasárnap tíz dinárt adok nekik. A pénzt nem szabad meggondolatlanul cipazarolniok. Kapnak egy-egy perselyt, ott gyűjtjük össze a jól kiérdemelt kis pénzeket.

— Másnap elindultam perselyt vásárolni. Mentem, mendégétem bejártam sorra az üzleteket. Az első bazárban azt mondtam: kérem, olyan kis fadóbozt gondolok, színesre festettét, fenn nyílással, — úgy, ahogy gyermekeköröm édes képzeletében élt. Kis kulcs legyen hozzá, komoly jelentékeny kis kulcs, — szimboluma a vagyonsodds felé elindult önállóságnak. — Nincs, nincs kérem kis kulcsos persely, — kulcs nélküli sincs, egyáltalában nincs perselyünk. — volt a válasz... A harmadik bazárban bizakodva mondtam: Nem bánom, kérem, akármilyen persely legyen, egész mindegy, milyen, csak persely legyen. — Végtelemül sajnálták — perselyvel nem szolgálhatnak. Parancsoliak talán egy ma érkezett szaxofont, vagy akár egy egész néger jazzt. — Az egész várost bejártam elhagyott kis üzleteket keresem fel, — hiába, — a gyermekeim mindennap nagyobb szemrehányással néztek rám.

— Tanácstalan vagyok, — mit mondjak ne-

ki,.... hogy mondjam. Valljam be, hogy nincsen persely?! Hogy az embereknek már nem iontos a takarékoság gondolata, hogy a mult spórolási romantikája meghalt és az emberek a veszített hit közömbösségével hagyták elpusztulni a perselyt. Hogy ma a kis gyermekek sem nevelik takarékosra, hiába is nevelnék, mert úgy sem lesz miből takarékoskodni... Mondjam el, hogy mi volt nekünk a persely, a drága kis kassza, a kis kulcs a nyakunkban, éjszakára sem váltunk meg tőle soha, — mesélek nekik az aranyra festett dísznőről, amit a végén össze kellett törni és hogy hamarabb odaérjünk, sokszor gombot is tettünk bele... Mondjam, hogy szomorú ut volt ez a persely keresés, hogy — jaj lstenem — az emberek már nem gondoltak a jövőre, a jelen se fontos nekik. Mondjam meg, hogy: kedves gyermekeim, — higgyétek el, én igazán akartam, — jel akartam támasztani a persely idejéltmult romantikáját, nem sikerült, — nincs persely, higgyétek el, hogy nincs, én mindent megtettem, ami tőlem tellett, — az egész komoly bazárban nem volt egy persely sem, — azt mondták: nagyon sajnáljuk kérem, — nincs; talán valami mást, — egy felhuzható jazzt, vagy sikító szaxofont, nagyszerűen sikít, egészen úgy, mint a nagyoké, tessék, nagyon ajánljuk.

Mondjam?... És mit csináljak, ha ösztönös két kézzel, áradozva nyultok a sikító szaxofon felé?! Hella.

Achillesselel.

Katonák és rendőrök megszállták a kastélyt. Átkutattak minden zugot — és nem találták, akit kerestek. Biztatták a szakácsnőt, mondja meg, hiába is tagadná, ők tudják, hogy itt van a hercegnő. Kétszáz ezer frankot ígértek neki és a szakácsnő — tagadott.

S ma'nak a végtelenség látszó órák. A kályha mögött várják már kétségbeesetten a felszabadító jelt, hogy »elmentek már«. Tizenkét órája, hogy itt vannak. Közben a kályhában kétszer is befűtöttek; nem lehet már kibírni, megfulladnak, ha még egy percig várnak. És kibujnak a rejtékhelyről. Dermoncourt tábornok, a vezénylő tiszt, érzi az új rendjelet a mellén. Udvariasan, szinte alázattal hajlik meg a foglyu hercegnő előtt.

— Késő ősz van, október utolsó napja, hét óra körül már öreg este van. A Guiny kastély környéke egészen sötét.

A házi kisasszonyok amugy sem sejtették, hogy Deutz nem egyedül jön. Egy párisi rendőrtisztviselővel érkezett ide, aki csak azért nem követte a kastélyba, mert a sötétben elvesztette kiserőjét.

És Deutz ott állt a kisasszonyok előtt. A hercegnőt keresi, urnőjét, parancsolóját. Vezessék elébe! A kisasszonyok összenéznek. Igaz, a padlásszobában várják őt és mégis... — A fitűrök kevésbé skrupulózus. Felvezeti őt. Már ott is állnak a küszöbön, Deutz lenyomja a kilincset, belép, hogy hódolattal leborujjon s — Mesnard ül egyedül a szobában. Deutz a meglepetéstől talán még elfelejt köszönni is. Izgatottan néz körül, a Judások szorongásával. Azt hiszi, nem biznak benne, megsejtették valamit, elérzékenyül, lelkiülete furcsa szeszélye most mintha megszólaltatná lelkiismeretét s félve kérdezi:

— Hol a hercegnő?

— Je suis ici, mon cher Deutz! — mondja Karolina, aki végszóra belép s mosolyog.

A »kedves Deutz« meginog térdre hull urnője előtt és — és — sűrűn hullottak könnyei. Aki ott mellette álltak, sejtették-e, hogy a megbánás könnyeit törölte le arcáról?

— A rendőrtisztviselőnek azt mondta, nem találkoztott a hercegnővel, nem is tudhatta meg, hol tartózkodik, — de hogy valamit mégis nyújtson, hát kiszolgáltatta Bourmont-ot. Ez azonban nem elég Thiersnek. Sürögő válaszában újból a hercegnőt kéri. Ő csak a hercegnőért adott pénzt, — olyant nem vásárol meg, »akit rögtön föbbe kell követnie«.

Muszáj, muszáj! a nyakára tették a kést, ki kell szolgáltatni Karolinát. De még mindig talál reá módot, hogy eleget tegyen a hatóságnak is, meg a maga lelkiismeretének is. Elárulja a címet, de előbb ő maga megy megmondani Karolinának, hogy vigyázzon.

November 6-án, délután négy órára kapott kihallgatást. Karolina újból mosolyogva, szívélyesen fogadta. A bizalma rendíthetetlen.

S Deutz átad egy titkos tentával irt levelet. Karolina azt olvassa ki belőle, hogy legyen nagyon óvatos, mert éppen az árulja el, akiben legjobban megbizik.

— Talán ön? — kérdezi mosolyogva Karolina.

— Lehetséges! — mondja Deutz és szintén mosolyog. És elimegy, mint aki megtette emberi kötelességét.

— Valóban, hamarosan megszólalt a kisasszonyok véscsengője, hosszan, türelmetlenül. A padlásszobában volt egy, a kályhába nyúló titkos ajtó, amely biztos rejtékhelyre vezetett. Ide bujt el Kersabier udvarhölgyével, Mesnarddal és természetesen

kik,.... hogy mondjam. Valljam be, hogy nincsen persely?! Hogy az embereknek már nem iontos a takarékoság gondolata, hogy a mult spórolási romantikája meghalt és az emberek a veszített hit közömbösségével hagyták elpusztulni a perselyt. Hogy ma a kis gyermekek sem nevelik takarékosra, hiába is nevelnék, mert úgy sem lesz miből takarékoskodni... Mondjam el, hogy mi volt nekünk a persely, a drága kis kassza, a kis kulcs a nyakunkban, éjszakára sem váltunk meg tőle soha, — mesélek nekik az aranyra festett dísznőről, amit a végén össze kellett törni és hogy hamarabb odaérjünk, sokszor gombot is tettünk bele... Mondjam, hogy szomorú ut volt ez a persely keresés, hogy — jaj lstenem — az emberek már nem gondoltak a jövőre, a jelen se fontos nekik. Mondjam meg, hogy: kedves gyermekeim, — higgyétek el, én igazán akartam, — jel akartam támasztani a persely idejéltmult romantikáját, nem sikerült, — nincs persely, higgyétek el, hogy nincs, én mindent megtettem, ami tőlem tellett, — az egész komoly bazárban nem volt egy persely sem, — azt mondták: nagyon sajnáljuk kérem, — nincs; talán valami mást, — egy felhuzható jazzt, vagy sikító szaxofont, nagyszerűen sikít, egészen úgy, mint a nagyoké, tessék, nagyon ajánljuk.

Mondjam?... És mit csináljak, ha ösztönös két kézzel, áradozva nyultok a sikító szaxofon felé?! Hella.

Achillesselel.

Katonák és rendőrök megszállták a kastélyt. Átkutattak minden zugot — és nem találták, akit kerestek. Biztatták a szakácsnőt, mondja meg, hiába is tagadná, ők tudják, hogy itt van a hercegnő. Kétszáz ezer frankot ígértek neki és a szakácsnő — tagadott.

S ma'nak a végtelenség látszó órák. A kályha mögött várják már kétségbeesetten a felszabadító jelt, hogy »elmentek már«. Tizenkét órája, hogy itt vannak. Közben a kályhában kétszer is befűtöttek; nem lehet már kibírni, megfulladnak, ha még egy percig várnak. És kibujnak a rejtékhelyről. Dermoncourt tábornok, a vezénylő tiszt, érzi az új rendjelet a mellén. Udvariasan, szinte alázattal hajlik meg a foglyu hercegnő előtt.

ÖTÖDIK FELVONÁS.

A fogoly.

Blaye várában. Hájó hozta ide Karolinát, az udvarhölgyét és Mesnard grótot Achillesselel elbocsájtották.

Karolina nem panaszkodhatik, hogy hiányzik valami a kényelméből. Zongorázhat, vadászhat (— gyönyörű vadászkutyát kapott) — nagy könyvtárszobába van, — lakájok sürögnek körülötte és komornák. Két orvosa van: dr. Deneu és dr. Ménière. — Társasága is van: Brissac és Hautefort grófnő önkényt számlúzték magukat ide a várba. A várparancsok, Bugaud marsall családja, leánya is gondoskodik a szórakoztatásáról. De hát — mégis csak fogoly. Vigyáznak rá, hogy meg ne szökjék, a leveleit elolvassák, ha látogatók jönnek, csak tanuk előtt beszélhetnek vele.

(— Oh Holyrood, Stuart Mária, aki a várfogságból is küldözgette leveleit.)

— A várkápolna papjának volt egy kis szeminaristája. Mikor bejött a városból, letette a papi övét, amelybe levél volt bevarrva és mikor eltávozott, felvette egy másikat, amelybe be volt varrva Karolina válasza.

Azt várta, hogy törvény elé állítsák. A kormány huzta, halasztotta ezt a kényes aktust, amíg kiüölt valami, ami után már nem kellett titolni tovább is a tárgyalás napját.

A hercegnő beteg lett és az orvosok megállapították, hogy másállapotban van. Kihallgatták. (1833 február 22.) — Karolina úgy érezte, hogy kiszalad a talaj a lába alól. Neki nem szabad elárulnia, hogy szerelmes volt, hogy voltak percek, mikor másra is gondolt, mint az eszmére, amelyért visszajött Franciaországba, Stuart Mária várából. Azt vallotta tehát, hogy még Olaszországban titokban megesküdött Lucchesi gróffal (a campofrancói hercegi házából, Palermo-ból.) — A kormány tudta, hogy megnyerte a csatát, ez a vallomás nem elegendő ahhoz, hogy Karolina megmentse azt, amit — kompromittált. Szabadon is engedték volna, de attól féltek, hogy hívei azt mondják majd, hogy mindezt erőszakkal iratták alá vele. Megvárták tehát, amíg a gyermek, Anna Mária, május 10-én megszületett.

Dehogy is gondolt most már Thiers a törvénykezésre vagy felkelésre, még csak azt sem tiltotta meg Karolinának, hogy Franciaországban maradjon. Azt tehetette, amit akar. Nem volt már veszélyes, eljátszotta szerepét, a hívei mind elfordultak tőle.

Az Agathe nevű fregatt hájó elvitte Karolinát — a férjéhez...

Álom volt minden és elillant egy szerelmes éjszakán.

A betörő

Irta: Szász Márton

A legmeghittebb barátom beszél a legmeghittebb barátomnak:

— Tudod, szüleim akarták s én gyenge voltam ellenállni, no meg jól esett arra gondolni, hogy valamilyen ember, hát igent mondtam Eleknék. Részemről, tehát önzetlen volt ez a házasság, én nem kívántam őt, megkért, hát hozzámentem, szerelem és izgalom nélkül, mintha csak egy állást foglaltam volna el, mondjuk valamelyik bankban. Azt mondják, az ilyen házasság hosszantartó. Látható, így is van, tíz éve vagyok asszony s még nem váltam el. Az első évben még jól éreztem magam új pozíciómban, a második évben azon gondolkoztam, hogy mi van velem, mi bánt, mit akarok, mindennem megvan, a harmadik évben rájöttem, hogy a házasság szerelem nélkül a legnagyobb erkölcsatlenség a világon, céda vagyok, aki a gondtalan holnapjáért szerelem nélkül szeret, még ha az az ember történetesen az ura is. Husz év kőkülönbség volt közöttünk, ma már több is ennél, hiszen én gyerek vagyok még ma is, ő pedig csendesen öregedő ember. Ne hídd, nem testiekre gondolok, bennem nem úgy lobog a vér, mint talán más asszonyokban, nekem a lelkeim maradtak kiéljéltelen. Értethető, husz év gondolkodás különbséggel az uramtól üres maradt az életem, ő nem értett és nem is érthet meg engem, én sem őt. Soha egy közös gondolat, soha egy egyszerre elhangzó szívdobbanás, szürke hétköznapok végtelen és idegölő sorozata. Egy gyerek talán megmenhette volna a helyzetet, érthetővé tette volna azt, hogy miért maradok mégis az uramnál, egy gyerek, Istenem, a mosonómnek hat apró gyereke van, nekem egy sem adatott. A negyedik évben jött Bárdos. Végtelenül finomlelkű, okos, szellemes ember, melegszi, fiatal, önkéntelenül is észre kellett venni. Csendesen, mondhatnám szerényen udvarolni kezdett, könyvekre hívta fel a figyelmemet, mindenről kikérdezte a véleményemet, oktatott, nevelt, mint egy önzetlen jóbarát. Ne mosolyogj, én annak tartottam, nem tudtam, hogy én nem az vagyok neki, mint ő nekem, csak akkor bizonyosodtam meg arról, hogy minden férfi egyformán a mindenkori kielégülés lehetőségét látja csak bennünk, amikor egyszer vadul magához élelt és megcsókolta a számat. Meglepődtem, nem vágtam poén, nem csókoltam vissza, csak gunyosan azt mondtam neki:

— Merje ezt megtenni az uram előtt!

Értesz engem? Azt akartam mondani ezzel, hogy így, orozva, titokban ugy-e jók vagyunk nekik, egy tiszta asszonyszerető, olcsón, kötelezettségek és kötelességek nélkül, a háttérben egy férjfedezettel, aki dolgozik értünk és ellát, eltart bennünket. Ha szeret, ha úgy érzi, hogy keltek neki, miért nem mondja: elválasztalak a férjedtől, elveszlek, akarod? Álljon oda a férj elő és mondja: mi szeretjük egymást, engedd, hogy egymáséi legyünk. Nos, azt mondta nagyon csendesen és nagyon határozottan:

— Rendben van. Megfogom csókolni az ura előtt.

Nevettem, ő komoly maradt, elment s én egy pillanatra sem gondoltam arra, hogy visszahívjam. Nagyon sokáig nem nézett felém. Egy társaságban is összejöttünk, néhány banális szót váltottunk csupán. És akkor jött valami, ami felzaklatta az életemet.

Egy este lefeküdtünk már, alig oltottam el a lámpát, furcsa, szokatlan, gyanús neszt hallatszott a szomszédok szobájában. Mintha valaki belépett volna a halkan nyíló ajtón és óvatosan lépkedne. Figyelek, szívem a torkomat döngözteti, tisztán hallok a lépéseket. Még anynyi időm sem volt, hogy a férjemnek szóljak, amikor halkan nyílik a hálószobaaajtó és egy lefelé szegzett villanylámpa fénye mellett óvatosan belép valaki. Hirtelen felgyújtottam a lámpát, az uram felriad... Kopott ruhája, álarcos ember áll a szobájában. Egy pillanatra visszahököl, visszafelé lép, mintha menekülne, amikor rászól az uram bután, mint aki ilyen helyzetet még nem élt át:

— Mit akar itt?

Reszkett a hangja, szemében rémület, az arca halálsápadt. Az uramnak, nem a betörőnek. A betörőn az álarc félig eltakarta az arcát és a szemét. Nem remegett a hangja, inkább szerény volt és aláztos.

— Oh, bocsánat. Nem szándékosan zavarok. Azt hittem nincsenek itthon.

Az uram levegő után kapkodott, én kezdtem megnyugodni, igazán nem úgy állt ott az az ember, mint aki életre tör. Imponáló volt, ahogy maradt és nem menekült, hiszen csak egy lépésnyire volt az ajtótól, akár ránk is zárhatta volna.

— Bocsánat — mondta még egyszer, — rosszul voltam informálva. Azt hittem, nincsenek itthon. Nagy bلامás kérem, soha sem fordult velem még elő ilyen kellemetlenség.

— Mit akar itt? — jött meg az uram hangja.

— Istenem, kicsit furcsa kérdés. Mit is akarhatok én itt, éjnek idején, egy idegen lakásban?

— Lopni jött, ugy-e? — érdeklődött a férjem.

— Mit tagadjam, el tetszett találni a szándékomat. Lopni, elemelni, zsákmányolni, olyan mindegy, hogy nevezik a célt. Persze meg kell nyugtatnom

önöket, csak szándékoztam. Már nem szándékozik. Elcsíptek, nem lehet. Sajnálom. Ilyen elrontott éjszaka, önöknek is, nekem is. Igyekeztem jóvátenni, ha ugyan lehet. Megengedik, hogy eltávozzam?

Látva ezt az alázatos színezetű visszavonulást, hátrorságra kapott az uram, hirtelen a csengő után nyult, hogy fellármázza a személyzetet.

— Ne fáradjon uram — mondta nyugodtan a különös ember. — A betörés ábecéje az, hogy csengőt és a telefonhuzalt elvágjuk.

Az uram kiugrott az ágyból, az ablakhoz szaladt, hogy rendőrért kiáltson. Most fenyegetően felcsattant a betörő hangja:

— Meg ne mozduljon! Fegyver van nálam!

Halálcsend lett. Az uram dermedten állt. A helyzet ura feltétlenül a betörő maradt, kezét a zsebébe mélyesztette, mosolygott:

— Mit csináljak? Van mesterség, amely magával hozza, hogy az ember fegyvert is hordjon magánál. Higgyék el még sohasem használtam. Csak a harcra, de ott muszáj volt, ugy-e?

Néztem ezt a két embert: az uramat és ezt a betörőt. Az uram, hálógömb, sovány, gyenge teste reszkett és a másik, rendíthetetlen nyugalommal, széles, erős vállakkal, fiatal, bátor, vakmerő.

— Most már ugy-e mehetnek? — folytatta a betörő, — de kérem, engedjék meg, hogy néhány percig maradjak még. Nem élek vissza a helyzettel, nem nyulok semmihez. A zsákmány, higgyék el, csak úgy becses, ha a tulajdonos nem asszisztál mellette. Hisszen mondhatnám azt is, szíveskedjenek az ékszereket átadni, nem kétséges, ideadnának mindent. Utónálló teszik ezt, karakter nélküli elvetemült emberek. Betörőben lehet becsület higgyék el kérem. Nekem csak úgy kell a zsákmány, ha megdolgoztam érte. Így? — Hogy ideadják? Éppen annyit, mintha egy üzletben hitelre vásárolnék és sohasem fizetném meg. Nem igaz, közönséges csalás, semmi egyéb.

— Kérem, — mondtam én — távozzon. Semmi bántódása nem lesz, csak távozzon.

Meghajolt udvariasan, mint egy jólnevelt uriember. — Köszönöm, távozni fogok. Ámbár... Kegyed igéri, hogy nem lesz semmi bántódásom. Relatív ígéret ez, nagyságos asszonyom. Lehet, hogy átmászom a kerítésen, hirtelen befognak és már bántanak is. Önök lefogják tagadni, hogy itt voltam? Csak nem állíthatják, hogy egy vendégük a kerítésen át volt kénytelen távozni? Furcsa volna ugy-e el sem hinnék.

— Mégis, mit óhaj? — kérdeztem.

— Semmit, nagyságos asszonyom, semmit. Azt csak nem kívánhatom önöktől, hogy öltözködjönnek fel és kísérjenek el a legközelebbi rendőrmegőre sarokig, nehogy bántódásom essék? Megyek, ugyanazon az uton, ahogy jöttem, majd csak lesz valahogy. Lehet az is, hogy bajom esik. No és? Azt hiszik, hogy ez az eshetőség nem fordul elő üzleti kalkulálásomban? El vagyok én erre is készülve. Mi történhet? Elfognak, leülök egy félszentdőt, talán egy egészét is. Lesz kenyér, lakás, ruha, nem is olyan rossz dolog, ha az ember mindennapi szükségleteiről más gondoskodik. Megért ugy-e, nagyságos asszonyom? Nagyságos asszonyról is. Isten meints, nem akarok összehasonlást tenni, gondoskodik az ura. Szép lakás, ruha, ékszer, bizonyára egy teli éléskamra is, mindenféle jóval. Bizonyára boldog, megelégedett, kiegyensúlyozott.

— Kérem, ehhez magának semmi köze.

— No persze, igaz van, semmi közöm. Bocsásom meg, nem akartam én semmiféle belső csaláji ügyébe beleavatkozni. Higgye el, én csak örülök annak, ha ily pompát, jólétet látok. Ilyen lakásból élek én is, nagyságos asszony. Szegényekhez nem törhet be az ember, nem igaz?

Egy pici szünet állott be, tanácstalanul és gyanakodva néztünk össze az urammal. Mit akarhat ez az ember? Észrevette a tekintetünket és rászólt az uramra:

— Kérem bujjon vissza az ágyba, még megfázik.

Nyomatékkal még hozzátette:

— Idősebb embereknek vigyázni kell önmagukra.

Tüdőgyulladás és vége. Nem: akarom a lelkiismeretemre venni.

Az uram engedelmeskedett, mit is tehetett volna mást.

— Meddig óhaj még szerencsétlenni bennünket? — kérdeztem élesen.

— Sajnos, nem sokáig. Mennem kell, igazán nem érhettek vissza tovább is a türelmükkel. Pedig kénytelen vagyok bevallani, szívesen maradnék. Mindig az volt a vágyam dolgozni, dolgozni addig, amíg egy ilyen otthon rendezhetek be magamnak. Aztán el hagyom magam fogni. Keresek egy nőt, aki magához láncol. Milyen öröm is lehet az, egy szép nőnek a foglya lenni. Ön, uram bizonyára megérti ezt a vágyamat. Ön már magának mondhatja ezt a boldogságot. De én, ki tudja meddig kereshetem. Csupa csalódás az élet. Felfővök ide, gazdag zsákmány reményében s most mehetek vissza üres kézzel.

— Uram, — idegeskedett a férjem — itt vannak az ékszerek, csak menjen.

— Mondtam már: nem kell. Ha ön itthon van, az ékszer az öné. Ha nincs, akkor az enyém.

Véletlen volt, vagy szándékosság, ki tudja, rám nézett.

— Akkor az enyém. Minden az enyém, amit csak akarok.

Hirtelen arra eszméltem, hogy egyszer már hallottam ezeket a szavakat. Bárdostól hallottam egyszer, azt mondta: ha az ember nagyon akarja, minden az övé lehet! Ki ez az ember? Egy betörő így nem beszél! Ez Bárdos! De nem, a hangja más, a mozdulatai. — Istenem, csak nem ő üzi ezt a veszedelmes játékot?

— Kérem, — szólította fel az uram — mondja meg már, hogy mit akar? Mindent teljesítek, csak menjen.

— Mindent? Vigyázzon uram, önöket gentlemaneket kell, hogy kösse az adott szó. Egy betörő az más, de egy uriembert kell, hogy kössön a szava.

— Mindent megkap, — ismételte az uram — csak legyen vége ennek a torturának.

Udvarias meghajlásával ellentétben volt az elszánt hang, amit használt.

— Rendben van. Kívánni fogok valamit, de kijelentem, hogy ennek a teljesítésére, ha kell, kényszeríteni fogom. Nem fegyverrel, nem, csak az öklömmel. Ijedt, terhes, feszült csend. Az uram a szemébe nézett.

— Meg fogom csókolni a feleségét.

Mintha villámütés érte volna, úgy pattant fel a férjem.

— Mi? Mi? Aljasság, amit akar.

— Lehet, mégis akarom.

— Zsivány! Tolvaj!

— Sértegethet. Mégis akarom.

— Utolsó, senkiházi fráter alávaló söpredék...

— Elég — csattant fel a hangja — most már megtiltom hogy sértessen! Férfinek vagyok olyan férfi, mint ön!

Pillanatnyi fegyverszünet.

— Kár izgulnia — mondta nyugodtan a betörő. — Egy csók, hát az olyan nagy dolog? Jut is, marad 's.

— Elég — kiáltottam, — elég ebből a játékból!

Megakartam mondani az uramnak, hogy ez az ember csak Bárdos lehet, de nem engedte befejezni, közelebb lépett az ágyamhoz.

— Nagyságos asszonyom ön eifelejté, hogy ön,

illetve ez az egy csók az, amelyet látatlanba nekem ígérték. Eifelejté azt a fogadalmamat, hogyha kell, ököllem szerzem meg a nekem ígért értéket. Én, aki éjnek idején ide mertem jönni, mindenre el vagyok szánva. Nagyságos asszonyom nem ismer jól, ha azt hiszi, hogy én nem tartom be a szavamat. Csak egy csók asszonyom, egy pillanatig tartó lehelet, lássa be, egy ilyen elszánt férfi mindig megér annyit.

— Nem... Nem... Nem... Elek...

A testével, a fogával, az öklével, az életével kellett volna, hogy megvédjen. Nem tette, tehetetlenül, erénytelen nézett maga elé. Szörnyű düh lobbant fel bennem. Minden asszonyi önézetemet belesírtettem abba a csókba, amelyet a betörőnek adtam. Egy pillanatra még a nyakát is átöleltem. Oh, ha most hívott volna, hogy menjek vele, boldogan teljesítettem volna a kérését, úgy gyűlöltem az uramat.

Nem hívott. A csók után lehajolt, ajkával megérintette a kezemet, nagyon szomorú hangon mondta.

— Köszönöm. Nagyon köszönöm. Ne haragudjon rám, kérem. Ön sem, uram. Egy szerencsétlen, csalódott ember megy el innen. Bocsásanak meg. Jó éjt...

Elment. Sokáig néztük a becsukott ajtóit. Azután rámnézett a férjem, megkínzott arcán egy könny pergett végig. A hangjában egy összeomlott világ.

— Csak a homlokodat akarta megcsókolni s te a szádát adta oda.

— Nem igaz! — védekeztem.

— Igaz. Visszacskóltad.

Nem feleltem. Eloltottam a lámpát és csendesen, hogy az uram ne hallja, végigsírtam az éjszakát.

Reszkette vártam az alkalmat az alkalmat hogy Bárdossal szembe kerüljek. Néhány nap múlva felkeresett. Zavart volt, kerülte a tekintetemet.

— Maga volt? — kérdeztem.

Lehajtotta a fejét.

— Szentelen vakmerőség — mondtam, de a hangomba nem tudtam haragot vegyíteni.

— Igaza van. Nem kellett volna megtennem.

Sokáig nem szóltunk.

— Nem lett volna szabad megtennem, — ismételte nagyon halkán.

Düh lobbant bennem. Mit sajnál? A csókot, amelyet adtam? Hát olyan asszony vagyok én, aki nem éri meg azt a gyönyörű vakmerőséget?

— Miért? — csattantam fel.

— Ne haragudjon kérem, be kell vallanom, borzasztóan, rettenetesen csalódtam.

— Csalódtott? Hogyan kibent?

— Önben, asszonyom. Hogy egy fiatal, szép, viruló asszony, csak azért, hogy jólétben legyen része, egy olyan férfié legyen, mint az ura... Higgye el, nagyon kiábrándító volt magukat együtt látni...

— Elég! — kiáltottam szinte önkívületben. — Takarodjék! Nem akarom látni soha többé.

Elment. Áthelyeztette magát egy távoli bányavárosba. Azóta nem láttam. Pedig — nagyon, nagyon, nagyon szeretem...

Akik otthon maradtak azok sem tudták a karácsonyi szám valamennyi rejtvényét megfejteni

112 megfejtő vesz részt a „Maradjunk otthon” rejtvényrovat sorsolásában

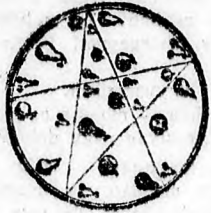
A karácsonyi szám *Maradjunk otthon* rovata, mint előrelátható volt, olvasóink legnagyobb részének szórakozást nyújtott. Legalább is ezt bizonyítja az a sok megfejtés, ami a szerkesztőséghez beérkezett. A rovatban összesen huszonnégy rejtvényt közlünk, azzal, hogy a megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. A feltételek szerint minden rejtvény egy egységnek számít, kivéve a keresztosros rejtvényt, amely tíz egység, a megfejtők pedig annyiszor vesznek részt a sorsolásban, ahány egységet szereztek.

Valamennyi rejtvény megfejtése nem bizonyult könnyű feladatnak, mert senki sem akadt, aki mind a huszonnégy rejtvényt helyesen megfejtette volna és így harminchárom egységgel senki sem startol a sorsoláshoz. A huszonnégy rejtvény között akadt három, amelyet senki sem tudott megfejteni. Erre a három rejtvényre vagy rossz megfejtés érkezett be, vagy egyszerűen kihagyták a megfejtők. A 9-es, a 14-es és a 18-as számú rejtvények ezek.

Mielőtt rátérnénk a megfejtők névsorának közlésére, közöljük valamennyi talány helyes megfejtését.

1. Angyalok munkáját végzi, ki jót eszelepszik.
- 2.

GYÜMÖLCSÖK.

3. A laboratóriumban álló üvegek címkéiről Dalton, Liebig, Kekulé és Bunsen nevei olvashatók.

4. Szinivonal.
5. Konkordátum.

6. A fogoly kivesszi az egyik bogyót és lenyeli, azzal, hogy a másik bogyó ugyls elárulja, melyiket vette ki. Minthogy mindkét bogyó fekete volt, az edényben is fekete bogyó maradt, tehát joggal hihető, hogy ő a pirosat húzta.

7. A hét barát egy év és ötvenöt nap múlva találkozik a vendéglőben.

8. A Szépiórák-asztély megjelölése: Ki mint vet, úgy arat.

9. Novella.
10. Utmutató.
11. Soronkívüli.
12. Megható történet.
13. Az erős kiméllie a gyengél.
14. Veronál.
15. Légy jó mindhalálig.
16. Énekesnő.

17. A Hármaspótlás-rejtvény megfejtése: Berlin, Madrid, London.

18. Sznka.
19. Félrelép.
20. Feketelej szenvedély.

21. A Szépiórák-asztély megjelölése: Karinthy Frigyes.

22. Vizsgáztatás önmagát című rejtvényünk megfejtése a következő: A garázson nem szokott ablak lenni. Az autó magasabb, mint az ajtó. A fa a talicskából látszik kinőni. Talicska kerekét nem csinálják 7 küllővel. A talicskában levő szerszámok fekvése lehetetlen. A garázshoz nincs hozzáférési út. Nem a ház léposóihöz vezet az út. Az utnak felesleges és indokolatlan kanyarodói vannak. Két virág van az út közepén. A gereblyének nem ilyen nyelve van és támasz nélkül lehetetlen. Hogy megálljon. Nincs árnyéka. A kanna öntőzójén nincsenek lyukak. Nincs a kannának fogója. A férfi harisnyái közül az egyik csúszos. Az elasztikus gumicső csavarodásai valószínűtlenek. A cső vége minden alátámasztás nélkül a levegőben lóg. A ház ablaka túl magas, stb.

23. Szépiórák: 1. Olyan nincs a sifonérban. 2. Lassan járj, tovább érsz. 3. Csak sást nemzenek a sasok. 4. Szegény ember vízzel főz. 5. Ó szent együgyűség. 6. Heten vannak, mint a gonoszok. 7. Új seprő jól seper. 8. Savanyú a szőlő. 9. Nincsen új a nap alatt. 10. Amit ma megtehatsz, ne halaszd holnapra. 11. Ki korán kel, aranyat lel. 12. Hallgatni arany. 13. Így mulik el a világ dicsősége. 14. Gondolkodom, tehát vagyok. 15. Aki másnak vermet ás, maga esik bele. 16. Lassú víz partot mos. 17. Egy tecske nem csinál nyarat. 18. Vak vezet víglátalant. 19. Eb ura fakó. A kezdőbetűkből kijön: Olcsó husnak hi a leve.

24. Keresztosros-rejtvény megfejtése: Vizszintes: 1. Bauno, 5. vonit, 9. hasit, 14. Agra, 16. gen, 18. zene, 19. Nyitra, 21. lud, 22. Asanti, 24. köztársasági elnök, 25. áhit, 26. sas, 27. Nike, 28. elir, 31. Lotz, 33. Batavía, 37. Akiba, 41. gállic, 42. smokk, 45. Galamb a kalitkában, 46. Opatá, 47. Rozál, 48. Anina, 49. világít, 50. Ágla, 52. oca, 55. Oszá, 57. non, 59. a fán, 61. Mérték-

kel jó minden, 64. Attika, 65. 111, 66. Arcole, 67. Rejn, 68. Lea, 69. a vég, 70. trois, 71. cínka, 72. tíra, Függőleges: 1. bankó, 2. agyb, 3. urizál, 4. Matília Battistini, 6. oglas, 7. ne uszáll az ár ellen, 8. indás, 10. az alkotmány sáncal, 11. Sennet, 12. intő, 13. Telko, 15. part, 17. Main, 20. rair, 23. scil, 29. bagaria, 30. Sicilia, 32. magol, 34. tákol, 35. világ, 36. Aknai, 38. kap, 39. Ia, 40. ama, 42. ska, 43. Obi, 44. kan, 51. portió, 51a. szék, 52. Ofir, 53. Ondava, 54. Smart, 56. Ikar, 57. Nelli, 58. Ujlak, 59. amaz, 60. Onoga, 62. éter, 63. elér.

A megfejtők névsora:

Szabó: Eszes András 4, Tumbász Pál 15, Schwab Miklós 2, Csomasz Dezső 12, Váci Gyuri 8, Varga István 10, Szics Ferenc 17, Bónis Ferenc 1, Andrásy Imre 6, Gál Katóka 1, Mamuzsics István 2, Gilding Miklós 4, Nagy Adorjáné 5, Garay Béla 26, Somogyi Ágnes 1, Kádas Péter 23, Fánkel József 7, Steinic Gábor 4, Szatmári Kálmán 7, Sobri Józsa 15, Kardos Kató 20, Fekete Rózsika 6, Goldner Tibor 1, Imgrund Menyhért 7, Fehér Aladár 3, Sági Annus 1, Koncsok Margit 2, Lányi László 21, Bárdos József 23, Ujvári Margit 6, Mészáros Dezső 14, Maurer Margit 17 egység.

Bogálevon: Berkó Antal 9, Horváth Ferenc 19, III. Horváth Ferenc 21 egység.

Szabó: Schumacher Pál 22 egység.

cher Pál 22 egység.

Novi: Weisz Andor 10, Schwarzer Jakabné 8, Bobár Sári 9, Veisz Andor 22, Bogdanovics Bata 9, Dieners Károly 9, Brückner György 9, Balog Mária 9, Bartos Mária 9 egység.

Szabó: Berec György 8, Rövid János 5, Neumann Gyula 4 egység.

Bogálevon: Vandra Gyula 4, Simonyi Józsefné 7, Soós Mikló (Szimlekiwa 28) 6 egység.

Novi: Hajnal István 8, Horváth József 26, Ágoston Dezső 26, Backó Martin 25, Dietrich Margit 4, Milla Piroška 1 egység.

Kikindán: Hreckó Böske 4 egység.

Szeccenyón: Kilbertus Fülöp 11 egység.
Kulán: Schweirer László 2 egység.
Kollán: Szabó Gábor 5 egység.
Koblnán: Szabó Gábor 5 egység.
Melenin: Halbwelss Nándorné 3 egység.
Novi: Gruč Milos 6 egység, Weimann P. ter 28 egység.

Zsednik: Farkas Annuska 1 egység.
Szomborban: Keller Ferenc (Bozdáni ut 73.) 8, Szöke Józsefné 9, Blagojevics Nandáné 1, Tuszay Gáborné 14 egység.

Adén: Molnár Lajos 6 egység.
Odzsacín: Dr. Schutz Miklósné 14 egység.
Konakon: Freund Teri 23, Fischer Jakabné 22 egység.

Beszkereken: Orbán József 7, Szarvas Sándorné 2, Roknics Gyuró 1, Róth Géza 14, Pákoči József 4, Ferdinándy Ferencné 1 egység.

Szaramoravédán: Bleier Irén 4, Kucor Juliska 3 egység.

Doljímiholjacón: Tóth Emil 1 egység.
Martonoson: Bajzák Károlyné 7 egység.

Malidjason: Brezovszki Ilona 5 egység.
Sztariszvacon: Vida Márta 6 egység.

Zagrebban: Székely Tibor (Streljacska 5) 27 egység.

Mokrinban: Székely Katóka 27, Herz Pál 28, Schiller Zoltánné 28 egység.

Csantaviren: Kozma Imre 2, Deér Ferenc 24, Nagy Mária 24, Basch Imréné 22 egység.

Gajdobrán: Payer Anní 2 egység.
Bdcskogradistén: Szép Gyuláné 6, J. B. B. 11 egység.

Ridjcladról: Ifkovics István 10, Wittenberg Henrikné 2 egység.

Debeljcdsról: Becsey Pál 1, Révész József 18 egység.

Bajmokról: Licht Böske 1, Molnár József 3 egység.
Horgosról: Kovács József 4 egység.

Bdstopoldról: Szabó Irma 2, Hajnal István 23 egység.

Vrsacról: Franck Gyuláné 17, Urosevics Mira 2 egység.

Temarinból: Klinec Lajos 1 egység.
Szentdról: Farkas Zoltán 9, Pozsár József 19 egység.

Bellmonasztirról: Sági Babus 12 egység.
Prisztináról: Krémer Andrija 26 egység.

Kucurdról: Nagy Bálintné 11 egység.

Bélyeggyűjtő, vagy filatelista?

Az emberek ezt a két elnevezést legtöbbször minden megkülönböztetés nélkül, mint egy és ugyanazon fogalom kifejezését használják. Pedig a kettő nem egy és ugyanaz: a kettő között lényeges különbség van. Tisztázzuk tehát a fogalomzavart.

Bélyeggyűjtő mindenki, aké bélyeget gyűjt; ezek között pedig nagyon sok olyan van, aki csak gyűjt nyakra-főre, minden rendszer, tudás és hozzáértés nélkül. Az ilyenek szoktak eldicselkedni azzal, hogy már 10.000 különféle bélyegük van és emellett halvány fogalmuk sincs a filatélia legalapvetőbb ismereteiről sem. Ezek gyűjtők ugyan, de nem filatelisták.

A filatelista elnevezés a gyűjtők hatalmas táborának csak egy kisebb, magasabbrendű csoportját illeti meg: ez mintegy gyűjtők praedicatuma, nemzeti előnév. Filatelista csak az a gyűjtő, aki a praktikus gyűjtésen kívül a szükséges elméleti ismereteket is megszerezte, a szakirodalom szorgalmas és beható tanulmányozása által megfelelő filateliai szakértezésre is tett szert. Ezek a valódi bélyeggyűjtők.

Természetesen minden gyűjtő könnyűszerrel felküzdheti magát a valódi gyűjtők, a filatelisták táborába, s ha ez egyszer már sikerült, akkor az illető a bélyeggyűjtést nem igen hagyja már abba, hanem filatelista marad, amíg él. A bélyeggyűjtés csakis akkor képes állandón lenni bennünk, ha kellőképp el tudunk mélyedni benne s jly módon meglatjuk és felismerjük a benne rejlő szépségeket.

Aki idáig nem jutott el, annak a sorsa az, hogy előbb-utóbb elveszti a kedvet és végül is eladja a gyűjteményét. És ekkor érzi özösz bélyeggyűjtő-pályafutásának legnagyobb csalódása, a gyűjteményéért sokkal kevesebb pénzt kap, mint amennyibe az neki magának került. Most fizeti meg utólag keservesen azt a tandíjat, amelyet addig, amíg a gyűjtés iskoláját kellett volna járnia, s elhízta. Nem olvasta a szaklapokat, nem szerezte be a katalógusokat, nem tanulmányozta a kiválóbb szakmunkákat, hanem csak szaporította a gyűjteményét kellő hozzáértés és tudás nélkül, aminek a vége egyéb nem lehetett, mint egy nagy csalódás és károsodás.

Vannak olyan bélyegkereskedők, akik maguk is gyűjtők, vagy legalább is azok voltak valamikor, s ezen minőségükben felküzdötték magukat a filateliai elitje közé; ezek filatelisták, igazi, hozzáértő szakemberek.

Vannak azután — még pedig többszörben — konjunktúra bélyegkereskedők, akik soha életükben filatelisták, sőt még gyűjtők sem voltak és mégis hírtelen felesaptak bélyegkereskedőknek, mert ez egy időben — mint minden kereskedés — jó fizlet volt. A pénz értéke mindig esett, az árué mindig emelkedett;

ráfizetni tehát nem lehetett, akár értett az ember a dologhoz, akár nem. Ezek szemében a bélyeg éppen olyan áru volt, mint bármely más áru, kocsi, kocsikocsi vagy talpbőr. Az ilyenek csak kereskedők, üzletemberek, de nem filatelisták.

Ezek most, amikor már ismét csak az igazi hozzáértés, reális és szolid kalkuláció boldogul, most fogják utólag a tandíjat megfizetni: sorra fognak bukni.

Kidőlésük nem veszteség a filatéliára, hisz ezek — bár a filatéliából éltek — maguk soha életükben filatelisták nem voltak.

Nagyszabású propaganda kiállítás Budapestén. A Filateliai Kurir 1930 március 23. 24. és 25-ikén demonstratív propaganda kiállítást rendez Budapestén, s a lap ideérkezett legutóbbi száma szerint nem a nagy ágyukat kívánjuk felvonlatolni, melyek a nézők nagy része előtt csak egy kis szürke papírost jelentenek, hanem a filateliát mutatjuk be a maga pompás szépségében, változatosságában és jelentőségében. Külön érdekessége a kiállításnak, hogy azon a nemzetközi filatelista sajtó is fel fog vonulni. Érdeklődjünk a Filateliai Kurir szerkesztősége (Budapest 62, Postafiók 152) szívesen áll rendelkezésre. — A berlini nemzetközi bélyegkiállítás előkészületei már nagyban folynak s az előjelzőkkel itélve egyike lesz a legnagyobb szabásúknak. Már eddig is óriási kiállítási anyag érkezett be, amely felülé a világ legértékesebb bélyegeit. A kiállítás, az ugynevezett Ipostá Berlin 1930, szeptember 12-től szeptember 21-ig tart. — Másjában lesz száz éve annak, hogy Franciaország birtokába vette Algirt. A centennárium alkalmából Algirban május 3 és 11 között bélyegkiállítást rendeznek. A kiállítás előkészítőbizottságának címe Algir 4 rue Jean-Rameau.

Zunstein speciálkatalógus. A berni Zunstein vállalat most adta ki az összes svájci specialitásokat felölelő külön katalógusát, amely az összes tévnyomások, szimulanszoktat, fogazási különlegességeket, próbanyomatokat, stb. a lehető legaprólékosabban dolgozza fel.

Újdonságok. Albánia. Az országban a bélyegkészletek olyannyira lepadtak, hogy a kormány kénytelen régi kiadásokat átvonni, s ezzel enyhíteni a nyomászó bélyeghiányt. Azzal azonban természetesen nem számolnak, hogy a bélyegszpekulánsok a kis mennyiségben átvonott bélyegeket összevásárolják s ezzel a bélyeghiány enyhítése illuzóriussá válik.

A Viona—Brindisi közötti légi posta az utóbbi időben napról-napra nagyobb forgalmat bonyolít le, s

TERE-FERE

levelek ugyanis így két-három nappal előbb jutnak rendeltetési helyükre, mint a rendes hajóposta közvetítésével. A forgalomban levő »Republika« átnyomású repülőbélyegeket emiatt teljesen kifogytak. Az albán postának sikerült a német Aero Lloyd birtokában levő átnyomatlan maradványkészleteket megszereznie s ezeket a bélyegeket most »Mbr, Shiptare« átnyomással látták el. Ezek a bélyegek alig néhány ezer példányban kerültek forgalomba, de, mint hírlík, legnagyobb részük máris spekulánsok kezébe került.

Finnország. A már jelzett újdonságok a várakozás ellenére ismét a szokásos oroszánclimeres rajzzal jelentek meg.

5 pennia	barna
10 »	szürkés lila
20 »	világos zöld
50 »	narancs
60 »	szürke
1 markkaa	narancs
1½ »	lila
2 »	sötétkék
3 »	oliv

Franciaország most készül megünnepelni Algír északafrikai gyarmat birtokbavételének századik évét. Ebből az alkalomból az 50 centes algíri bélyeg kliséjéből a »Postes« szót eltávolították s ehelyett a »Centenaire« kifejezést helyezték el.

Litvánia a 15 centu vörös és 30 centu kék bélyegeket vízjel nélkül, illetve parkettvízjeles papíron adta ki. Ugyátszik, hogy a régi vízjelű papír elfogyott.

ÜZENETEK

G. H. Apatin. Közölje címét, mert kérdéseire leíleg fogunk válaszolni.

Belackvai olvasó. A kért cím: Hugo Michel A. G. Weimar — Németország.

Filatélistá, Vinkovci. 1. A küldött bélyegeket a kért helyre juttatjuk. 2. Az 1872-es kiadások 14 és 13-as fogazással jelentek meg. Utóbbiak drágábbak. 3. A Gustaf emlékbélyegek kiadásakor speciális postabélyegzők kerültek forgalomba Stockholmban. Azt, amit Ön átnyomásnak gondol, tulajdonképpen a postabélyegző egyik egysoros szövegrésze s furcsa véletlen folytán a »Stockholm« szó kerül pontosan a bélyeg közepére.

Gyermekének egészsége az Ön tejétől függ.

Az orvosok szerint az anyatejjel táplált gyermeknek hatszor nagyobb esélye van arra, hogy életben maradjon, mint az olyan gyermeknek, amely más táplálékon nevelkedik.

Kötelessége tehát minden anyának, hogy gyermekét a lehetőség szerint saját-maga táplálja. Az anyatej mennyisége a terhesség tartama alatti táplálkozástól függ, minthogy a terhesség alatt az anyának kétszeresen értékes tápanyagokra van szüksége saját-maga és a gyermek részére. A tapasztalat is azt igazolja, hogy az **OVOMALTINE** az anya mindennapi táplálékának legkellemebb és legértékesebb kiegészítője, mert egy csésze Ovomaltine ugyanannyi táperővel rendelkezik, mint három tojás és amellett a gyomrot egyáltalán nem terheli meg. Az Ovomaltine a szervezetet a legértékesebb tápanyagokkal látja el és így a tej jobb kihasználását teszi lehetővé.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és a jobb csemegekereskedésekben, a 100 grammos doboz 18.50 dinár, a 250 grammos doboz 36.25 és az 500 grammos doboz 63.25 dináros áron.

Kérjen ingyenmintát erre a lapra való hivatkozással a következő címtől:

Dr. A. Wander D.D. Zagreb

Kína népe. A kínai sajtó mostanában mindegyre gyakrabban foglalkozik azzal, hogy a kormányának szigorúan kell ellenőriznie a születések számát, tekintve, hogy csak így vehet véget Kína immár türelmetlen gazdasági válságának.

A konfucionizmus tudvalevően a legnagyobb bűnnek tartja azt, ha valakinek nincs elegendő gyermeke. Ezért a kínaiak ma is őseik példáját követik és a sokgyermek rendszer híveit. Minden kínai gonosztevőnek tartaná magát, ha nem születne annyi gyermeke, amennyi csak lehetséges s nem biztosítaná utódjait.

A születések száma Kínában óriási, de a halandóság szintén nagy. Egy újabb statisztika kimutatja, hogy a kínai nőknek átlag kilenc-tíz gyermekük van, de a gyermekeknek több mint fele öt éves kora előtt elhal s nem ritkaság az olyan asszony, aki tizenöt-tizenhat gyermeket szült, de egyetlen gyermeket se nevel föl.

A születések óriási száma elgyöngítette a kínai fajt. Amíg a svájciak s norvégok átlag 50 évig élnek, az angolok 45 évig, a németek 39 évig, a Mennyei Birodalom diái ritkán élik meg a 22 esztendőt.

Hozzá kell ehhez tennünk, hogy Kínában a drágaság viharosan emelkedik s ezzel arányban nem emelkednek a fizetések. Állandóan éhínség dühög, járványok tizedelik meg a lakosságot.

Étikett. Ez a szó spanyol eredetű: *etiquetának* hívták az udvarnál divó szertartások előtt, hagyományos betartását. V. Károly idején jött tulajdonképpen divatba az etikett, de ősméretes a legrégebbi időktől fogva, minden furcsa, tragikomikus viszonyosságával egyetemben.

Ez a könyörtelen zsarnok már a történelem előtti korokban is számos áldozatot követelt magának, hóhérolta az előkelőket éppúgy, mint a legszegényebeket.

Tiberius császár uralkodása alatt tilos volt bárki-
nek is levetkőznie a császár szobra előtt, akár otthon is. Tilos volt a félreeső helyre távoznia, ha egy pénzdarab volt nála, vagy egy gyűrű, amely a császár képmását viselte magán. Ezért halál járt.

III. spanyol Fülöpöt a szél ütötte meg, mert az óriás tüzzel lobogó kandalló előtt kellett maradnia egy karosszékben az etikett parancsa szerint s nem hívhatta oda szolgálait, mert a jelenlevő nemes urak között nem volt ott *Usede* hercege, akinek egyedül volt jogában ilyen lépést tenni.

A Bourbonok udvarában, Franciaországban 1500 személy ügyelt arra, hogy a király körül az etikett csorbítatlan maradjon: 450 személy segédkezett a királynénak. Ha a király egy pohár vizet kért, az csak hosszas huza-vona után jutott el hozzá, úgy hogy a víz nyáron rendszeren már íhatalanná vált, mire megkapta.

Maria Antoniette meztelenül, dideregve, összeköcödő fogakkal várta, míg az etikett törvényei szerint átnyújtották neki fürdés után a törülközőket, köpenyeket, ruhákat.

A francia forradalom a lomtárba dobta az etikett hagyományait. De Napoleon újra előveite, mert érezte hogy a hatalomnak mindig szüksége van ilyen különöségekre.

Divat. Miomandre észrevételei a jelenkor legnagyobb zsarnokáról: a divatról.

Az, hogy ember elbucsuzkodik az élettől, azon ismerjük meg, hogy sopánkodni kezd az örökös megújodás miatt. Ekkor maga is eltűnik, megsemmisül azokkal a régi, halott dolgokkal együtt, melyeket anynyira sajnált.

A legnagyobb emberek sem bírják magukat kivonni a divat törvényei alól. Fölforgathatják a világot, de nem szabhatják meg egy nyakkendőnek a színt, egy centiméterrel sem hosszabbíthatják meg egy mellény csücskét. Xerxes megkorháborította a tengeret, de nem lett volna merse ahhoz, hogy előírja szeretőinek, milyen ruhában járjanak.

Noha Napoleon nem igen akarta követni a divatot, egész életében foglalkozott a ruhák kérdésével. Ő határozta el, hogy hivatalnokai egyenruhát viseljenek, a tanácsostól kezdve a legutolsó intézőig. Figyelembe kell vennünk azt is, hogy sohase hordott tovább egy nadrágot két napnál, azt a híres, fehér selyem nadrágot, mely oly gyorsan hepiszkolódott.

Semmi sem jogosít fel bennünket azt hinni, hogy az állatok mindig ugyanazon a csapáson járnak, mindig ugyanazokat a formákat öltik magukra. Mikor fajuk szelleme úgy véli, hogy elég volt a bunda, a hosszú láb, akkor megváltoznak. Micsoda más is egy gyík, mint egy pleisorsaurus, mely a mai nap izléséhez alkalmazkodott?...

Az ember vakon veti magát alá ezeknek a szokásoknak amint elfogadja az életet ha hőles. Mindegyik a titok környez ölel körül bennünket. Engedjük, hogy tovább sodorjon. És ha később, dédunokánk egy

családi fényképalbumot lapozgatva eléggé kegyelenül nevelésesnek találunk bennünket, vajjon mit árthat nekünk?

A japáni sajtóról. Alig hatvan esztendeje annak, hogy Japánban — japáni nyelven — megjelent az első napilap s ma több mint ezer napilapja van Japánnak.

Ezek az újságok nagy befolyást gyakorolnak az ottani életre s az ország fejlődésére. A legelső hírlapok a modern technika minden vívmányával rendelkeznek.

Az *Osaki* és a *Mainiki* több repülőgéppel rendelkezik s számos távínyképező géppel.

A napisajtó komolyan veszi földadatát: neveli a tömegeket, hangversenyeket, fölölvásó estélyeket rendez tornaversenyeket, repülőversenyeket, művész kiállításokat, virágcsatákat, sőt szépségversenyeket.

Ez által biztosítják az újságok gyors terjedését, csigázzák a közönség érdeklődését, a repülés, a zene, a földrajz, a külföldi országok iránt.

Tudósításuk szervezete elsőrangú, méltán vetekszik az amerikai sajtóval. Különösen a kínai kérdésben járatosak. Számos munkatársuk Kínában él.

Legutóbb a császári ünnepélyen a *Mainiki* nem kevesebb mint 200 riportert küldött ki.

Haj, haj... Amerikában a hölgyek megnövesztik a hajukat.

De azért nem kell felháborodni: a női frizura állandóan változik, mert a nők állandóan szükségét érzik annak, hogy változtassák arcuk kifejezését.

A középkorban a kurta haj a hitvesi hűség jelképe volt. Amikor a férj hadba vonult, a feleség áldozatul tette eléje dus hajzatát, (ezzel akarván meggyőzni őt, hogy a szeretett hitves távolléte alatt senkinek se kíván tetszeni).

Később *Sévigné* asszony, aki a maga korában a divat kezdeményezője volt, kacérságból levágatta haját s számos főrangú, előkelő hölgy követte példáját. Az Eton frizura se újság.

XV. Lajos uralkodása alatt a gazdagok kurtárok nyíraták hajukat, elől, hátul azonban megnövesztették ami az arcnak gyermekes kifejezést adott.

A rémuralom alatt a rövid hajnak más jelentősége volt. Az »áldozatok hájlján«, melyet az arisztokrácia rendezett, kurta hajjal jelentek meg a főrangú hölgyek, mintegy jelezve, hogy nemsokára a nyaktilló alá kell hajtani fejüket.

Ez a divat uralkodott Napoleon alatt is, az egyiptomi hadjárat után, mert Napoleon az ott dühögő hőség miatt kopaszra nyíratatta magát.

Amikor diadalmasan visszatért Párisba minden bámulója — nők és férfiak egyaránt — a császárt utánozta.

Egerek temploma. Bikamerben, Indiában, négyszáz esztendeje áll egy pompás templom, melyet az egereknek ajánlottak föl.

Bikamer szegény hely lenne, ha nem volna ez a temploma, mert a világiárok, utazók csak miatta látogatják. Ez lendítette fel az idegenforgalmat.

Zarándokok érkeznek ide az ország minden részéből, hosszú, fáradsalmas utazás után, *Thar* sivatagon keresztül, csak azért, hogy bemutatassák hódolatlakat az egerek Istenének.

A különös templomról, melybe még egyetlen európai se léphetett be, *Wargas* parancsnoka ad most érdekes, de hézagos fölvilágosítást.

A fényűző, tágas templomban ezer meg ezer egér van, mely szabadon keringhet és ugálhat.

Középpüti egy hálványszobor áll, egy óriási arany Egér. Ehhez imádkoznak a zarándokok.

A furcsa vallás még furcsább szokása a következő: a zarándokok utánozván a hálványt, melyhez fohászokodnak, hasmánt kusznak feléje a földön s közben rettegve ügyelnek, hogy agyon ne nyomjanak testükkel egy egérkét. Ha ez előfordul, az Isten irtózatosszuzat áll rajtuk.

Az egerek eltartásáról papok gondoskodnak.

Ezek az egerek nem olyan szegények, mint a templom egerei. Nincsenek náluk boldogabb egerek az egész világon.

Nem kis feladat ez, ha számba vesszük, hogy a rettenhetetlen Asquithné maga is számos álmatlan éjszakát töltött amiatt, hogy mit ad majd vendégeinek s mi beszél majd velük.

MacDonald leánya kiskorában vesztette el anyját, ő lett a helyettesítője, ő nevelte hugait, Seilát, Johnst és Malcolmot.

Ez az otthoni felelősség lehetetlenné tette, hogy felsőbbiskoláit befejezze, mindössze háztartási diplomát szerezhetett. Ellenben a társaságban önálló, talpra esett, természetes. Könnyedén forog a főrangú hölgyek s urak között.

Maga Mária királyné is sokra becsült, akivel gyakran érintkezik, mióta atyja ilyen magas tisztéget vállalt.

Egyébként cikkeket is ír, ősméri az újságrás csinát-binját. A londoni grófság tájácstagjának választották meg 1928 márciusában.

A siker

Irta: Quasimodo

Mindennek az én átkozott együgyűségem, az oka. O, jól tudom, hogy nem vagyok valami nagy lény, nem, mindenkinek mindent elhiszek, de már annyiszor megfogadtam magamban, hogy megváltozom. És biztos voltam benne, hogy megváltoztam. Éreztem, hogy most már tisztán látok, hogy egyetlen beszélgetés alatt megismerem az embereket, elég tíz perc...

Alig pár napig tartott az egész dolog. Persze a véletlen az oka mindennek. Talán mással is történt ilyesmi, de nem így. Ismerni kellett volna őt.

Olyan fiatal volt, egész gyerek, talán tizennyolcéves lehetett vagy még kevesebb. Mikor ránéztem, le-sütötte a szemét. Nagy kerekre nyílt szemői voltak és mikor becsukta őket, olyan volt, mintha ki lenne festve az arca a szeme helyén.

Mingyárt akkor, az első este megismertem.

Azt mondtam neki, hogy szép és, hogy nagyon tudnám szeretni.

Kinevetett.

Azt hiszem tényleg nevetéses lehettem.

Ő már régen itt van, mondja, csodálkozik, hogy eddig nem találkoztunk.

Én ma jöttem, felelem neki, otthon voltam és alig félórája vagyok a városban.

„Este, mikor a sötét szobában ágyamban feküdtem, sokáig nem tudtam elaludni.

Hetek, hónapok óta keresek valakit. Azt hiszem, van olyan ember, aki szeret szeretni. Milyen furcsa, hogy egész véletlenül akadt elém. Talán nem is az huz hozzá, hogy szép. Valami más van benne. A fiatalsága, az, hogy nem mer a szemembe nézni, hogy hét órakos siet laza tanulni.

Színes terveket szőttem a holnapról.

Biztosan pompás idő lesz. Kimegyünk a hegyre, fölmászunk a tetejére. Talán meg is csókolom. Láttam őt magam előtt, láttam, hogy elpirul és elmosolyodtam a sötétben.

Langyos, napsugaras téli nap volt. Olyan, amelyet képzeltem. Korán indultunk utnak, mingyárt ebéd után. Keveset beszélünk, ő gyorsabban ment, mint én is mindig előttem járt. Aztán leültünk egy padra:

— Leme gyünk a tóhoz? — kérdi.

Nem bánom. Nekem egész mindegy. De mégis maradtunk. Azt mondta, hogy meséljek valamit.

Sok mindent elmondtam, ami eszembe jutott. Arról nem beszéltem, hogy szeretem. Azt nem tudom ki-mondani. Belepirulnék. Átkozott dolog, de nagyon gyáva vagyok. Mondtam valamit, hogy milyen szép a fiatalság. Mintha én öreg lennék. Ugy beszéltem a tizenévesekről, mint nagyon-nagyon távoli emlékekről. Nagyképűség volt így beszélni, de én elérzékenyedtem és azt hittem ő is, mert megfogta a kezemet.

Reszkettek az ujjaim és nem mertem ránézni. Pedig éreztem, hogy most ki kellene nyújtanom a karomat, át kellene ölelnem, meg kellene csókolnom.

Nem mertem.

Olyan gyerek volt ott mellettem kedves kis alakjával, apró kezével, mely az enyémet fogta, lehajtotta a fejét és nem szólt semmit.

Ültünk, ültünk és hallgatunk, én nem tudtam beszélni. Egyszerre ő elnevette magát.

— Mit nevet?

— Ő, semmi, semmi...

Bántott, hogy nevet, felálltam és indultam tovább. — Gyereünk haza — mondta — mindjárt sötét lesz. Tényleg, esteledett.

Másnap is találkoztunk. Meg akartam mondani, hogy jójón fel hoztam, de csak látni akart, mondja ő, kétség délután nem tanult, csavargott, most nincs több leje.

Majd máskor, gondoltam, valamelyik lucskos vasárnap délután.

De az első vasárnap nem hozott semmit.

A következő napon aztán felmentem hozzá. Ő hívott.

Néztem a szobáját. Az ágyat, mely fehéren, ártatlanul simult a falhoz, az asztalon a könyveket, amik kék papírba voltak csomagolva és kis fehér vignetta volt mindegyikén. Történelem, latin szótár...

Igen, együtt voltunk, ültünk a diványon és bizony hevesebben vert a szívem, mikor megcsókoltam.

Fél óráig maradtam nála. Beszélgettünk, néha megcsókoltam.

— Volt itt már más is — kérdezem?

— Nem.

Persze, nem volt itt előttem senki.

Mikor elmentem, olyan boldog voltam, mint már nagyon régen. Hiszen alig néhány nap és megcsókolhattam.

Tegnap este láttam újra. Ketten voltak. Ő és egy fiatallemer. Előttém mentek és hallottam a nevetését. Azt mondta: Nem lesz korán? és nevetett. Belcarolt a férfibe. Láttam, hogy megállnak egy ház előtt, a férfi kinyitja a kaput és besurrannak.

Milyen furcsa. Eszembe jut, ahogy mondja: Nem, előttem nem szeretett senkit, eszembe jut a tiszta fehér egy, a kélfődelű könyvek...

És az ember tán egy kicsit keserűen elmosolyodik magán.

SPORT...

A VERSENY ALATT

Amíg a játékosok fiatal testük teljes erejével a játékba fekszenek, hogy a győzelmet megszerezzék, nézők nem törődve a meleggel, hideggel vagy esővel, a legnagyobb érdeklődéssel figyelik a játék menetét. Nem csoda tehát, ha a versenyszámok közötti szünetekben vagy a verseny után mindenki egyaránt vágyódik egy csésze teára. Ugy a nézők, mint a versenyzők tudják, hogy nincs ital, amely oly kellemes, frissítő és egyuttal izletes is, mint a

HORNIMAN'S TEA

Horniman's tea minden üzletben kapható. A világ minden országa részére külön csomagolásban és különböző nagyságban, hogy minden igény kielégíthető legyen.

HORNIMAN'S TEA

Csunya nők felvonulása a nemzetközi szépségversenyeken

Az önkritika hiánya és az érvényesülési vágy a szépségversenyek tükrében

Színhely: szépségverseny Párisban, Varsóban, Bécsben vagy Budapesten, teljesen mindegy. Idő: 1930 a legsúlyosabb gazdasági depresszió és a féktelen érvényesülési vágy évtizedének jellegzetes esztendeje. A tribünön a komolyan mérlegelő zsüri előtt elvonulnak a szépségjelöltek. A zsüri tagjai eleinte még jóakarattal bírálják el a jelentkezőket, később azonban mindinkább növekedő idegességgel szemlélik az »anyagot«. A szépségverseny résztvevőinek nagyrésze mintha csak önmagát akarná kigonyolni, *elkészítve csunya nők nyüzsgének magukat kellettően az itélkező szemek előtt*. Éppen csak hogy pupos és sánta nincs közöttük, ezenkívül azonban a csunyáság legszélesebb skálája megtalálható a jelöltekben. A zsüri művésztagejai kétségbeesve szemlélik az alaktalanul túllított és csontvázvékony, meszelőd alaku jelölteket és valósággal boldogan lélegzenek fel ha egy csinos jelölt kerül eléjük. Nem is kell szépek lenni, elég ha csak kicsit csinos valaki, azt már becézik és valósággal hálásak neki, hogy ő is eljött a csunya nőknek erre a meglepő összejövetelére. Tisztes korban levő hölgyek kelletik magukat a zsüri előtt, rettentos öltözékek próbálva pótolni azt, amit a természet mostohán megtagadott tőlük és ezekben az elkészítetlen izléstelen toalettekben persze még komikusabban hatnak. Azaz, hogy inkább tragikomikusan.

Aki végignézett már néhány ilyen szépségversenyt gondolkodóba kell, hogy essen, mi az oka az önkritika e teljes hiányának? Azt hiszik ezek a nők tényleg magukról, hogy szépek, annyira szépek, hogy igényt tarthatnak a »legszebb« jelzőre is? Vagy tudják magukról, hogy csunyak és csak a lutrizó ember szerencse-próbálkozásával szeretnék másokkal elhitetni, hogy szépek? Valószínűleg van közöttük mindkét fajta. Ezzel a szegény kislánnyal bizonyára a mamája hitette el, hogy szép, az elfogult anyai szem, a mely a szeretet szemüvegén keresztül szépek látja gyermekében azt is, ami csunya rajta. Ez az idősecske *déle pedig már alighanem végignézte az érvénye-*

sülésnek minden útját eredmény nélkül és most végső kétségbeesésében a »minden mindegy« jelszavával megpróbálkozott még ezzel a szépségversenyyel. Hát-ha? Hiszen csodák is történhetnek. Nem, ilyen csodák nem történnek, drága kisasszony, aki aranypáncél-ruhában, szörnyű toronymagas arany fejésszel vonul épen most a zsüri elé, a karzat közönségének élénk derűltsége mellett. Szegény, amint itt közönségre magát kelleve szörnyű izléstelenségében elvonul, igazán sajnálni kell.

Az önkritika megdöbbentő hiányánál csak a nők könnyű érvényesülési utáni vágya nagyobb. Ezt sem lehet csodálni. Férjhezmenni olyan nehéz ma, megte-lelt állást sem lehet könnyen szerezni, az újságok és képeslapok pedig tele vannak csodálatos karrierek hírével. A világszépségverseny győztesei közül már annyi kapott szerződést a filmnél és színháznál (érdekes, hogy karriert egy sem csinált még közülük), meg kell hát mindenáron próbálni a szerencsét.

A verseny végén aztán siralmas látvány a családok, reményvesztettek számaru csapatai. Mennyi lázas készülődés, mennyi színes és káprázatos álom lett is semmivé néhány perc alatt... Milyen fájdalmas lehet minden nőnek, amikor a zsüri tagjai egy másodpercig sem tartó musztrálás után udvarias, de határozottan elutasító hangon azt mondják, hogy »közszönműk, ami azt jelenti, hogy a jelölt a szépség-sorozat alkalmatlannak találtatott. Mennyi remény foszlik itt szét percek alatt és mennyi nehezen összekuporgatott pénz megy kárba. Mert szegény kis gépiró-kisasszonyok és börti elarusítóányok hónapokig meg-vontak maguktól minden fillért, hogy egy rendes ru-hát csináltathassanak amely méltó legyen a szépség-verseny kereteihez. Sokszor még a kispolgári család pénze is elszuk az ilyen szépségversenyeken, a papa, a mama, meg a nagynéni adták össze megtakarított fillőreiket, mert a jobb jövő reményében hasznosnak látták ezt a tőke-beékelést. A zsüri ítélletével azon-ban összeomlik minden merész remény, jön a csalódás,

a kölcsönös szemrehányás, a kiábrándulás.

A lapok persze csak a győztes szépségkirálynő diadaláról zengnek dicsőhimnuszokat írásban és képen. Milyen szép is egy ilyen győzelem, gondolják a sikerekről ábrándozó lányok, a szépek épúgy, mint a csunyák és már terveket szőnek a jövő évi szépségversenyen való részvételről. Akkor aztán majd ők is

esalódní fognak.

Meg kell egyszer mutatni az érem másik oldalát, a szomorú, sivár képet is, hátha le lehet lohasztani a nők nagy lelkesedését és meg lehet sokakat menteni a súlyos csalódástól. Alighanem meddő próbálkozás ez. A nők hiuk és azt sohasem akarják belátni, hogy nem szépek. —ü—c.

SZERETNI — INTERESZ

A Napló karácsonyi pályázatának eredménye

A Napló karácsonyi pályázatai között siker és érdeklődés tekintetében előkelő helyet foglal el a szeretni-interesz pályázat. A feladat szerint az olvasóknak olyan szavakat kell találniuk, amelyeknek visszafelé olvasva is van — lehetőleg az eredetivel ellentétes — értelmük.

A pályázatra több mint háromezer pályamű érkezett be és a hatalmas anyag feldolgozása természetesen derekas munkát igényelt. Ez az oka annak is, hogy az eredményt csak most hirdetjük ki.

Általánosságban meg lehet állapítani, hogy nagyon sok pályázó félreértette a feltételeket és színterességek helyett többé-kevésbé sikerült anagrammákat küldött. A kettő között pedig rendkívül nagy különbség van. Az érdekessé szavaknak (nevezik így őket) visszafelé a betűk megfordított sorrendjében kell új szót adniok, míg az anagramma lényege az, hogy a szavakat alkotó betűk tetszés szerinti csoportosításából alakul ki az új fogalmat jelölő új szó.

Sok pályázó azt a hibát is elkövette, hogy csak a szavakat írta le a betűrend felcseréléséből származó új szó nélkül egyszerűen ránk bízva, hogy mi betűzzük ki az érdekessé. Erre a feladatára már csak az anyag nagyságára való tekintettel sem vállalkozhattunk és a túlságosan kényelmes pályázók munkáit kénytelenek voltunk figyelmen kívül hagyni. Veltak azután, akik derűre-borúra hordták össze a szavakat, amelyeknek megfordított alakjából a legjobb akarat mellett sem tudtuk kihámozni az értelmet. Egyik pályázónk például ilyen szörnyszülöttel próbálkozott: *László — ol szál kobak — kabók, rozál — lúz or.* Még szebb és terjedelmesebb fantáziára valló az a mondat, amellyel egyik

beeskeréki olvasónk pályázott, aki a *Bács megyei Napló* szavakból a következő artikulátlan dolgot produkálta: *ól Panni egyem csób.*

A pályázatok között alig van olyan, amelyben visszafelé olvasva ellentétes értelmű szavakat találunk. Rengeteg becsületes és szorgalmas munka érkezett be, de a tisztelőtreméltó buzgalommal összehordott szavak fordítottjaiból egyetlen olyan frappáns ellentét sem bontakozik ki, mint például a *szeretni-interesz.*

A Napló azonban a viszonylagosan győzelem ellenére is honorálni kívánja az olvasók buzgóságát és nemcsak az első díjat kitűzött harminc könyvet adja ki, hanem további tíz aránylagosan jó pályázatot is megjutalmaz egy-egy könyvvel.

A harminc könyvet *Lichtnecker Margitnak* Bajmók ítélik oda. Pályázata mennyiség tekintetben impozáns munka. Nem kevesebb mint 348 szót gyűjtött össze és ezzel tartja a kvantitás rekordját. Egy-egy könyvet a következők nyertek: *Törőcsik Ius Szarmeravica, Havas Irén Szubotica, Nemanjina ulica 2, Siman Jenő Szenta, Donáth Andor Szubotica, Zrinjski trg 2, Szilli Margit Szubotica, dr. Miklós Sztevan Szubotica, Potiska Divizija, Deutsch Viktor Szubotica, Rudiceva ulica 2, Schmidt József Veprovac, Veréb László Szubotica, Senoe ulica 11, Miklós János Bácskacpola, Milos Obilica 1153/2.*

A helybeli nyerteseket kérjük, hogy a könyvekért a kiadóhivatalba szíveskedjenek beférni. míg a vidékieknek postán küldjük el a jutalmakat, ha a portó és csomagolás költségeire 5 dinárt beküldenek.

A kis harang szólt

Irta: Kristály István

A faluban már tudták, hogy Vér András kit hoz a szekérén. És mikor a háza elé ért, száz szem leste kíváncsian a szekér terhet — a kis újszülött gyermeket, akit a szép Anna a mezőn szült meg a buzakereszek árnyékában.

Először az anyát emelték le. A szép barna asszony szegyenlősen sütötte le nagy, mélytűzi fekete szeméit, de addig nem engedte, hogy bevigyék a háza, amíg a gyereket karjaiba nem tették.

Anna boldogan mosolygott a gyermekre.
— Milyen szép! — suttogott a nép.
— Menjünk már — türelmetlenül András.
A szép, nagy gazdag ház ajtaját kitérték, hogy befogadja új lakóját.

Alig értek azonban a küszöb, amikor először egyet-egyét csendítve, aztán sürün, mint a mélyből felkaptak könnyü omlása — harangozni kezdtek.

A kis harang szólt.
— Gyermekre harangoznak! — hangzott a megdöbbenés.

— Árva Julis gyermekét temetik — mondta valaki Anna feljajdult a küszöbnél: és kétségbeesetten szorította magához gyermekét

— Nyugodtan leányom — mondta András anyja.
— Menjettek, menjetek — szólt izgatottan András. A nép dermedten hallgatta a harangszót...

Anna egyre nyugtalanabb lett a magas hófehér ágyon és majd agyonszorította gyermekét ölével. Ajtót, ablakot hecskültak, de a harang sírása átört mindenben. Tompán kiesít, de annál szívetébbben sírt, csengett be a szobába: Árva Julis gyermekét temetik. Anna házas lett. A nép a konyhában imádkozott. A kis gyermeket ki kellett venni Anna öléből.

— Anyám! — sikoltott Anna — Hol van András?
— Menjetek csak szépen haza, — kérte András anyja a népet, — hadd pihenessen ez a szegény asszony!

Mikor aztán egyedül maradt Annával, szeliden simogatni kezdte a lázas homlokot.
— Csillapodj gyermekem, édes lányom, tudod: szeretlek... anyád se szerethetett jobban!

— Hol van András? — nyöszörgött Anna.
Az öreg asszony két kezébe vette Anna fejét:
— Sir, édes lányom, sir! Ott zokog a hátsó szobában. Engedjünk, hadd sírjon.
— Anyám?
— Anna! — remegett föl az öreg anyja hangja — érted meg gyermekem: ez nagy dolog... mégis az ő fia volt!

— Ugy-e, azt siratja?
— Azt... szegény Julis!
— Maga is az ő pártján van? Jaj nekem! Hol a

gyermekem?!
— A tied itt van, Anna, de a Julisé már nincs! Nem szünöd őt?

— Maga nem szereti az én gyermekemet!
— Az öreg asszony szeméből kibuggyant a könny.
— Szeretem, Anna! Majd megérted, hogy szeretem. De azt is szerettem. Nagyon szerettem! Jaj, jaj! Még ki sem kísérhettem a lelkemet!

— András! — Akarom, hogy András itt legyen — sikoltott Anna.

— Hívom gyermekem, hívom... csak vigyázz, vigyázz magadra!

Mikor Anna egyedül maradt, rettenetes erőfeszítéssel megfordult, pokoli vad fájdalom lobogott egész testében, a lelkét is elégette fájdalom.

— Jaj, de árva vagyok, suttogta a kis gyermeknek, — nincs senki... még az is, akinek legjobban itt kellene lenni, az apádnak, az is mást sirat!

Szeme a kis gyerek szemébe mélyedt:
— Az árva Julisét temetik, de te arról nem tehetsz! Könnyei ráfolytak a kis gyermek arcára...

A kis gyerek erre felnézett, nézte azt, aki sirt fölötté, végtelen, tiszta léttel nézte, nem mosolygott és nem sírt.

Anna megdöbben: ez még nem tud semmit — ártatlan! Mint az a másik!
Nehézzen, haldoklón sírt. Így találta őt András, meg anyja.

— Menj oda — szólt az anyja fiának — hangja szigorúságában ellenállhatatlan jószág erejével. — Csókold meg a gyerekedet és az anyját!

— Anna! — könyörgött András.
Anna nem fordult meg, a gyereket nézte még mindig... — Sirhatsz András, — szólt végre vissza nem fojtható bánattal.

— Sirtam — telett András és felemelte a fejét. — Anna! — fulladt el a hangja — a fiamat temetik! Ó is az enyém volt.

Messziről valami vad, bus ének közeledett.
— Anna — zokogott fel András, — jönnék!...
— Hallom — figyelt föl Anna is — nyisd ki az ablakot!

András megintgott...
— Nyisd ki fiam, hát! — szólt az anyja.
Négy, fehérbe öltözött leányka vitte a kis fehér koporsót...

— Hadd lássam én is, anyám, — suttogott Anna.
Az öreg asszony segített Annának Árva Julis ott tántorgott a négy fehérbe öltözött leányka után, itt bent pedig a két másik asszony szeme egymásba mélyedt.

— Anyám — kérdezte lázas fényben Anna sze-

me. — Ez ő?...
— Igen — intett az öregebb — ő is... Mtdoi
anya... mint mi!...
— Anyám?!
— Mondd csak, lányom!
— Menjen el maga is, kíséje ki maga is és...
Az anyja megrendülten nézett Annára:
— Azt akarod, hogy szóljak neki?
— Igen — hunyta le Anna a szemét, amelyből most nagyvízi könnyek szivárogtak — Mondja meg neki, hogy számom... hogy fáj, hogy ő se haragudjon rám... hogy nem ő lett András asszonya!
Anna még látta, amint az öreg asszony Julis mellé lépett, a kis koporsó után, aztán Andrára nézett:
— Szegény te! — mondta neki...
András felemelkedett az ablaktól, hogy az ágyhoz lépjen.
— Ne még! — szólt Anna — majd ha kísértad magadat!
András a kis gyermekre nézett, hirtelen az ágyhoz lépett és felkapta a kicsikét.
— Jaj, — mondta — jaj, hogy hasonlít hozzá, egészen olyan!
— A testvére — szólt Anna fénylő szemekkel — szereted?
— András ráejtette fejét a gyermek vánkósára. Mint az édes, életadó kenyéret! — sirta el magát ő is örömmel...
— Én is... én is megsirattam azt a másik kicsikét
És Anna megtisztult, árnyéktalan szemekkel mosolygott, mint kint a buzakereszt simogatásában, amikor megszülte gyermekét...

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Hü olvasó, Novl Itebej. A községi bíróságnál 500 dináron felüli követelés nem perelhető. Ha néhány dinárdal nagyobb a követelése, jelentse ki, hogy megelégszik 500 dinárral. A fizetésnek egyharmad része foglalható le akként, hogy 2000 dinár a foglaláson túl is érintetlen maradjon egy évre. Így intézkedik a végrehajtási novella 6. §-a és ebből újabb nagy vita fejlődött ki és ellentétes határozatokat hoztak. Amikor ugyanis a perrendtartásban szabályozott értékeket valorizálták, az eddigi koronaértéket dinárra átalakítva és tizzel szorozva, akkor a végrehajtási törvényben szabályozott értékeket érintetlenül hagyták és egyik bíróság az állásponton van, hogy a törvényhozó a végrehajtási értékeket is emelni akarta, a másik pedig szigorúan ragaszkodik a törvény szövegéhez. Az állami hivatalnokok fizetésére nézve az egyharmad rész minden korlátozás nélkül foglалható a fennálló újabb tisztviselőtörvény értelmében.

Régi olvasó, Szubotica. A rumai arvaszék köteles a kiskorú pénz után járó kamatot az édesanyjának kiadni. Ha ezt most nem teszi és a kérényt sem intézi el, fodduljon panasszal a báni hivatalhoz. Azért, mert a házigazda megengedi a házbérnek hónapoként való fizetését, a bérlet még nem válik havi bérletté, hanem csak akkor, ha ez kifejezetten így állapított meg. Ezért a felmondási idő legalább három hónap.

Margareta. A leírás után itélve, kövérségének okát a belső mirigyek működési rendellenességeiben kell keresni s ennél fogva étrenddel nem sokat fog elérni. Hogy melyek ezek a mirigyek, azt csak orvosi vizsgálattal lehet eldönteni. A kezelésnek feltétlenül szigorú orvosi ellenőrzés alatt kell történnie. Ajánljuk az «Inkretan» nevű készítményt, amelynek adagolását, valamint az egész kúra menetét írassa elő magának orvosával, aki azután a kúra alatt is figyelembe fogja venni állapotát és a módosító utasításokat meg fogja adni. Általános szabály nincs. (L.)

Verona, Szubotica. Winterry jelenleg külföldön tartózkodik. Irjon Veliki Beeskerék, Cara Dušana 36. címre, ahonnan meg fogja kapni a levelet.

Örökség. Korlátlan összeget hozhat be. Átutalhatja Magyarországhoz. Fodduljon a Közgazdasági Bank R. T. szentai fiókjához.

Vrbázi fogadás. Az illető tudunkkal már évek óta pretestáns.

Szombor. A kérdeztet ur Szontán lakik (Szombor mellett). Közelebbi cím nem szükséges.

Szárca. Görképző iskola Szubotican nincs, ellenben az itteni tornaiskolákban a ritmikus táncokat és a ritmikus mozdulatokat megtanulhatja.

Régi olvasó. A védbejegyzést a kereskedelmi és iparkamara intézi, azonban ezeket a szavakat: «Prima», «extra» stb. nem lehet védbejegyezteni, mert ezek az árú minőségét, nem pedig speciális voltát jelentik.

Szombori K. J. E.-tag. A máriást lehet leosztani három, négy vagy öt lappal. A negyvenet csak akkor lehet bemonadni, ha a tizes ütés otthon van, tehát a kijátszó akkor mondhatja be, amikor az ütést hazavitte.

1930. A Magyarországon való átutazáshoz átutazóvizum kell és amelyben öt utját több mint huszonegy órára megszakítja, jelentenie kell. Az átutazóvizum költsége ugyanannyi, mint a rendes vizumé.

Cseszterei kislány. Úgye nagyon komplikált. Ha nem tudja igazolni, hogy apja jogoszláv állampolgár volt, akkor valószínű, hogy nem kap végkielégítést. Egyébként jókívánságait köszönjük s a magunk részéről a leghálásabban viszonzzuk.

Egy adózó. A nem jogoszláv területen kiállított koronabonokot nem fogadják el.

3. x. 1. Ezeket a huzásokat nem szokták megtartani. 2. Nincs határozott dátuma. 3. A mai számban benne van az eredmény. 4. Próbáljon egy amerikai laphan hirdetőt közzétenni

Szegény hadlövögy. Nem hisszük, hogy vasárnap fogadnak.

Szőlőbérlet, Sztaribeceje. A termés a haszonbérlet filctvén, az a véleményünk, hogy a vessző is a haszonbérlet. A bíró ilyenkor szakértőt hallgat meg a szokásjogra nézve és a döntését attól teszi függővé, hogy a szakértők a vesszőt gyümölcsnek minősítik-e vagy sem. A fa ágait nem viheti el a haszonbérlet, de a szalmát igen, pedig itt is a szem a tulajdonképeni termés. A földtulajdonosnak még haszna is van abból, hogy a haszonbérlet metszi le a vesszőket, de ezt, természetesen, szakszerűen kell eszközölnie. Feltétlenül biztos eredményt nem lehet jóslani, mert akadhat ellenkező felfogás is.

A római katolikus egyházi adóra vonatkozólag vannak miniszteri rendeletek. Mondja meg, hogy mi érdekli.

Vidéki olvasó, 38. A kereskedelmi törvény 59. §-a értelmében az alkalmazott felmondás nélkül elbocsátható, s ha három napnál tovább tartó fogságba kerül. A törvény nem tesz különbséget, hogy ez a fogság vizsgálati-e, vagy ítéletalapján fogvatartott-e. A főnök tehát nem köteles kutatni, hogy az alkalmazottja ártatlanul került-e fogságba, hanem beszüntetheti az alkalmazott fizetését, ha az alkalmazott három napnál hosszabb ideig fogságban van. Ha ártatlanul került fogságba, keresen regresszust a kincstáron. Ezzel az összes feltett kérdéseire egyszerre megkapta a választ.

Egy dohányos. Mossa ujait alkohollal és aether keverékével és dörzsölje időnkint márványporral. (L.)

G. I. Szubotica. Nekünk az a véleményünk, hogy Ön a bérletet nem távolíthatja el akkor, ha a bérbeadás a hasznélvezet zár alá vétele útján szabályszerűen megtörtént. Annak, hogy a hasznélvezet a haszonbérbeadás után megszűnt, csak az a következménye, hogy a haszonbérlet összeg nem a hasznélvezőt és az ő jogán nem a hitelezőt illeti, hanem a föld tulajdonosát. Legyen óvatos a per megindításában azért, mert a haszonbérlet a legjobb hiszemmel foglalta el a haszonbérlet tárgyát, és ő nem tehet arról, hogy az érdekelték nem támadták meg annakidején magát azt a jogcselekményt, a mellyel a zár alá vett ingatlan olyan időben adatott haszonbérbe, amikor a hasznélvezet már nem létezett.

H. Gy. Szubotica. A bankban elhelyezett betét után élvezett kamatokat maga a bank szedi be és szolgáltatja be a kincstárnak. A félnek ilyen kamatjövdelemről nem kell vallomást adnia.

Hü olvasó, Topola. Ha Önnek öttagu családja van s egy pár ágy képezi az egész vagyonát, akkor a kincstár hiába követel 21.509 dinár adót, mert nincs joga az Ön szegénységét végrehajtás alá vonni.

N. Milosné. A Magyarországon elhelyezett takarékbetétek nem esnek valorizálás alá és ha esnének is, akkor sem érvényesíthető az 1929. évi április elseje után.

Kereskedők Importőrök

Látogassák meg saját érdekükben a

leipzig tavaszi vásárt

1930 márc. 2-től márc. 8-ig.

(Nagy technikai és építészeti vásár március 2-12-ig, textilvásár márc. 2-től 6-ig.)

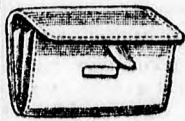
Iparosok! Nagykereskedők! Elvárnak benneteket itt!

Kb. 10.000 kiállító 21 országból.

Kérjen kimerítő felvilágosítást a

LEIPZIGER MESSEAMT LEIPZIG, Zvaničan biro lajpeišnog sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33.

D. KOVÁCS Moser & Wertheim cégnél Novisad, Miletičeva ul. 36. Telefon 20.41

Női és férfi **erszények, katonai nyergek** olcsón kaphatók. Viszontelőknek árcedmény.

ANDRÁSSY GYÖRGY

Subotica, Trambičeva ul. 763

Elektro és autogén-heggesztő műhely

Darabos Lajos Beograd

Kralja Aleksandra ul. 69

11052

Elsőrendű minőségű

MÉSZKŐ

Kapható Schöffler Lajos, Bajmok

ENNEK ÖN IS ÖRÜLNI FOGI

Csak **28 dinár**
50 paráért

kap egy revolvert 24 tölténnyel, nagyon könnyen elsülthető, sérülés teljesen kizárva. Sok ezer meg ezer mindennemű tárgyat, praktikus közsükségleti cikket, hangszert, beretváló készülékeket, beretvát, ollót, hajnyíró, szárszámokat, háztartási és ruházati cikket, fehérneműt, ruhát, cipőt, játékszert, stb. talál a legújabb, nagy, illusztrált házikönyvben, amelyet Önnek is **INGYEN KÜLD** az egész világon ismert

H. SUTTNER, LJUBLJANA 976. szétküldési áruház, ha egy levelezőlapon hozzá fordul.

Luc-, jegenye-, erdeifenyő- és bükkfa-deszkát, épületefát és tűzifát

legolcsóbban szállít

Spitzer Gusztáv Szarajevó

Kérjen ajánlatot!

584

RETKA PRILIKA

Dvadesetogodišnja galanterijska radnja

szép és minke mod. kőllés i elpela na usziviljem mošta u jednoj sivoj i prometnoj Poškoj varoši, koje ima velika budućnost u Vojvodini zbog drngog podneba

hitno se prodaje

sa vrlo povoljnim uslovima. Samo obiljni reflektanti neka se obrate sa adresu administraciji lista 904

PROPAGANDA KIADÁSBAN

JELNIK MEG

H. G. WELLS

NAGY

VILÁGTÖRTÉNETE

140 DINÁR ELŐFIZETÉSI ÁRON

Az eredeti kvart alakban, 800 oldalon, dus illusztrációkkal, a Művészetek Fejlődésével bővített harmadik kiadás, teljes angolvásonkötésben és izléses aranyozással

A két mű eddigi bolti ára 770 dinár volt. Az egyetlen igazi Világtörténet, nem csupán Európa története a görögök-től kezdve, hanem a Föld története, az ember származása és a történelemelőtti kor, Kína, Japán, India, az Egyesült Államok és Brazília története is, ami a XX. században nem maradhat ismeretlen művelt ember előtt. Wells műve egyttal a gazdasági élet, a technika, a tudomány és a művészet története is. Az egyetlen világtörténet, amelyet elejétől végéig élvezettel olvashat mindenki.

Előfizetési határidő: február 15.

Megjelenik március 20-án, megjelenés után bolti ára 190 dinár

Előfizetéseket elfogad a **Genius könyvkiadó rt., Budapest IV., Múzeum-körut 3 és minden könyvkereskedés**

Előfizetéskor fizetendő 40 dinár, március 1-én 50 dinár, megjelenéskor fizetendő az utolsó 50 dinár. Kívánatra prospektust küldünk.

Itt levágandó!

MEGRENDELŐLEVÉL

könyvkereskedésnek

Ezennel megrendelem **H. G. WELLS**: „A világtörténet alapszövegét” című művét 140 dináros előfizetési áron. egyidejűleg beküldtem 40 dinárt és kötelezem magamat, hogy a második 50 dináros részletet március 1-én, az utolsó 50 dinár részletet megjelenéskor fizetem.

193

Pontos aláírás és foglalkozás: _____

PIKTOROK

kereskedők

figyelmébe ajánlom, hogy piktorsablonpapirt

a legolcsóbban és legjobban nálam szerezhetők be. Kiváló sárga a papirt ki is vágjuk és legolcsóbban szállítjuk a legújabb mintákat.

JÓ UTAZÓT FELVÉSZÜNK.

Union Sablon-Vállalat Senta

SALONIT

TETŐFEDÉSRE
FALCEMPÉZÉSRE
VILÁGOS SZIGETELÉSRE
CSATORNÁZÓ CSÖVEK

Pénzkölcsön

földbirtokokra, rövid és hosszú lejáratú, olcsó kamatra, vagy legelőnyösebb törlesztéses alapon. Gyors lebonyolítás. Levélekre is azonnali válasz.

Ronai Ilija

banküzlet által

Subotica,

Uri Kaszinó-épület

Ügynökséget mindenhol felvesz

Szóljanak maguk

a „Rekord“ gyorskötőgép tulajdonosok:

Igazán őszintén kifejezem magam, hogy nem reméltem volna, hogy ilyen könnyen elő lehet állítani mindazokat a dolgokat, amit eddig olvastam leveleiből és a hirdetéséből. Teljes megelégedéssel fejezem ki Önnek úgy a gép működése, mint pedig a nálam volt oktatóról iránt.

Kraljevbreg. Filipovics Jován

A két hónap előtt Öntől vett Rekord gyorskötőgép működésével igen meg vagyunk elégedve. Mindig rendszeres és pontosan megkapom Öntől az általam készített és szállított harisnyákért a nekem járó munkadíjat és a pamutot. Kérünk még egy gépet küldeni vasutal anyósom, Hajnal Mihályné címére. Hátszám ugyanaz, mint a mienk.

Bogojevo, Erdő u. 233. Hajnal Lajosné

A gép kifogástalan működésével és annak bámulatos teljesítményével igen meg vagyunk elégedve.

Senta, Car Uroša 18. Hevér Mariska

A gépecske működésével nagyon meg vagyok elégedve.

Novakanizsa. Mélykutiné Szilágyi Margit

A szállított gép a hozzáfűzött várakozásunknak teljesen megfelel, a nálunk volt oktató működésével rendkívüli módon meg vagyunk elégedve.

Pancevo, Kraljevicza Djordja 119. Roos Kristina

A gép nagyszerűen működik és nyolc óra alatt másfél tucat pár harisnyát már most is képes előállítani. A kész munkáért mindig a legpontosabban kézhez kapom a nekem járó díjat.

Osijek, Kokotova 58. Kálózy Ferenc

Két napi otlétem alatt annyira elsajátítottam a gép kezelését, hogy nagyon szépen tudok dolgozni. A gép kifogástalan.

Subotica, Bogovicseva 12. Bárányi Jenő

A gépen igen szépen tudok dolgozni.

Staramoravica, 1269. Pap Lajos

A gép működésével a legteljesebb módon meg vagyok elégedve.

Tornjós. Homolya István

A gép mindnyájunknak nagyon tetszik, kérünk még két gépet küldeni, egyet a nővérem részére és egyet a pályafelügyelő címére...

Skrad-Susicsa 72. sz. őrház

Schneider Antalné pályaoír neje

Egy ugyanilyen gépet szeretnék Triesztbe a nővérem részére küldetni, kérek azonnali választ, hogy és mint volna lehetséges.

Ljubljana, Levceva 11. Heide József

nyug. erdőfőtanácsos

Még egy nagy esomé ilyen levél teljes címmel bárkinek rendelkezésére áll!

A gép ára, míg a jelenlegi készletünk tart, 3650 dinár készpénzben. Sem hitelre, sem részletre nem szállítunk. Az uton levő új szállítmányból már csak 4800 dinárijával fogjuk kiszolgáltathatni a t. rendelőket. A „Rekord“ gyorskötőgépek kizárólagos vezér

A „REKORD“ gyorskötőgépek kizárólagos vezérképviselőisége:

Berényi Zsigmond

Osijek, L. Krežmina ulica 13.

A pályaudvar közvetlen közelében!

Tüdőbetegek!

Sok ezren már meggyógyultak!

Kérjék azonnal könyvemet a

új táplálkozási művészetéről,

amely már annyi ember életét megmentette. Ez a táplálkozási mód a megszokott életmód mellett alkalmazható és a betegséget gyorsan gyógyítja. — Az éjszakai izzadás és köhögés megszűnik, a test-súly gyarapszik és a fokozatos elmeszesedés a betegséget megállítja. Az orvosi tudomány

komoly emberei

igazolják módszerem kiválósgát és azt az összes elhízottak is. Minél hamarabb hozzáférnek a táplálkozási módhoz, annál jobb.

Teljesen ingyen

kapja meg a könyvemet, amely sok fontos tudnivalót tartalmaz. Kérőm mindössze csak

10.000 ingyen könyvet

létét szét, írjon tehát meg ma, hogy Ön is azok közé a szerencésesek közé tartozzon, akik könyvemet hozzájutnak.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln
Ringbahnstrasse 24 Abteilungs 628

EPEKÖVEK?

„MEGVÁLTO“ gyógyszerár

Praha II, Vyšehrad

Kötelességemnek tartom Önökkel közölni, hogy amióta a „Salvat-Te“t használom, minden epeköbántalmamtól teljesen megszabadultam. A „Salvat-Te“ tisztítja a vért, étvágyat csinál és eltávolítja az epekövet. Leghálásabb köszönettel.

Berta Weissdorfer, Wien VII

Kérje a most megjelent érdekes ismertetőnket az epekörről, amelyet a jugoszláviai főképviselet, G. Proche „SZOKOL“ gyógyszer-tára Brčko, ingyenesen megküld Önnek

SALVAT-TE!

Szőlőajtványok

amerikai alanyra ojtott, elismert legjobb minőségben dus gyökerezettel, gyökere és sima vadveszők minden fajban, valamint nemesített 2-3 éves gyümölcs és rózsák megrendelhető.

Sévár László

mintaszőlő és szőlőajtvány telepéről

Petrovaradin (Majur) Postafiók 17

Lerakat Bakačeva ulica

Arjegyzék kívánatra ingyen!

Fiatalos üdeséget, természetes bájat kölcsönöz a

Daruvary-creme

állandó használata.

A modern és tudományos kozmetika legtökéletesebb vívmánya, foltok, szemölcsök, szeplők, kiütések, orrvörösség és egyéb arctisztatlanság ellen. Számos elismerő levél. Vevőink kívánságára 30.000 próbadobozt küldtünk szét, melyre több mint 20.000 megrendelés érkezett. Ne higgyen senkinek, hanem kérjen ingyenes próbacsomagot és győződjék meg. Próbacsomagokat 3 dinár (bélyegben) költéségmentés ellenében küldünk. Eredeti creme háromszegletes dobozokban 15— dinárért minden jobb szaküzletben kapható. Postai szétküldés!

Blum gyógyszerár, Subotica

237

Kivándorlók figyelmébe!

Aki az Egyesült Államokba, Kanadába vagy Délamerikába: Argentína, Brazília, Uruguay állama akar utazni, annak azonnali és díjtalan felvilágosítást nyújt a

FRANCIA VONAL

Hasonló felvilágosítást nyerne a visszautazók is.

Beograd Sombor Vel. Beogradok

Karadzordjeva 91 Vajrođa Putnika Venca 20 Obala Prinsesa Jekova 8

Háziasszonyok figyelmébe

»SIDOL«

30 év óta legjobban bevált fémtisztítószert ablakokat és tükröket is legszebben tisztít. Vásárlásnál ügyeljen a törvényileg védett

»SIDOL«

névre és védjegyre

261

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye **BUDAPESTEN** a

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23 a Keleti pályaudvarnál

Teljesen újonnan berendezett kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bácsmezei Naplóra való hivatkozással **20% engedményt kap**

Testvérvállalat

OSTENDE KAVÉHAZ

Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

Jelzálog- kölcsonöket

folyósít szántóföldekre

Opšte Jugoslovensko Bankarsko Društvo

A. D. Filijala Novisad

Allgemeiner Jugoslawischer Bank-Verein

A. G., Filiale Novisad

Kralja Aleksandra ulica 7. szám. Postafiók 169.

Telefon: 29-31, 29-32. Sürgőnycim: Bankverein

Főintézetek: Beograd, Čika Ljubina 18; Zagreb, Jurišićeva broj 22

Elintéz mindennemű a bankszakmába vágó üzleteket

Szenzációs kiállítás!

Egy európai hírű cseh női kelengyeárúház alulirott képviselője

Róth Manó és Fiai

cég novisadi üzlethelyiségében, Trg Oslobodjenja 3., két napos

kiállítást rendez

A legfinomabb menyasszonyi kelengyék, a gyönyörű kiállítás megtekintésére, tekintettel az idő rövidségére, ezúton kérjük fel az igen tisztelt hölgyközönséget és felhívjuk figyelmét, hogy ezen ritka alkalmat ne mulassza el!

A kollekció mélyen leszállított áron lesz kiárúsítva.

JOLLY BONDY

Rádió-Grammofon

7 lámpás erősitővel, mely egyúttal egy 7 lámpás villanyrádió, beépített dinamikus hangszóróval, kávéházak, mozik, vendéglők, tánchelyiségek részére. A NORA gyár legujabb remekműve. Érdeklődőknek bármikor szívesen bemutatom. **Ara kompletten 19.000 dinár.**

Képviselő: Krausz Nikola Novisad, Jevrejska 18. Tel. 23-25.

WEISS műszaki vállalat

SUBOTICA

Telefon 423

Elad, szerel, berendez és javít Szuboticán és vidéken

villanyvilágítási és erőátviteli, fürdőszoba- és vízvezeték-, központi melegvíz és gőzfűtési, jéggyári és hűtőházi berendezéseket, Artézi és Norton kutat fur

WEISS JÁNOS utóda NAGY SANDOR

Dr. Seibt

B E R L I N

rádiói és hangszórói

szelektívek, zöreijmentesek, hangjuk kellemes, szépen tisztán csengő. - Győződjék meg. - Hálás lesz!

Vezérképviselő: Tehn. Biro

Ing. Solarović Novisad

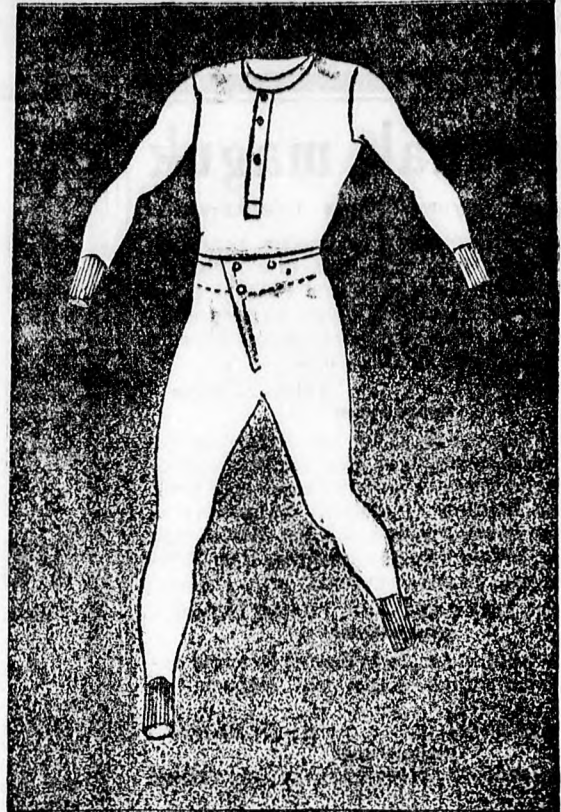
Futoški put 68. Telefonszám 26-02

Részletüzet!

Szakemberek!

Keresünk a Vojvodina minden nagyobb községébe reprezentálni tudó, agilis képviselőket, lehetőleg a kézműárus szakmából. Ajánlatok az eddigi működés feltüntetésével „187-11” számra az

INTERREKLAM, Zagreb, Marovska 28. címre küldendők.

Óvakodjék a megfázástól

A meleg alsóruha olcsóbb, mint az orvosság

Férfi alsóruha

MELEG TRIKÓMELLVÉDŐ »BENGER«
Kivitel mint képen látható
Nagyság 3 4 5 6
Dinár 70.— 76.— 80.— 86.—

MELEG TRIKÓALSÓNADRÁG »BENGER«
Kivitel mint képen látható
Nagyság 3 4 5 6
Dinár 80.— 85.— 95.— 105.—

GYAPJU TRIKÓMELLVÉDŐ
Kivitel mint képen látható
Nagyság 3 4 5 6
Dinár 120.— 130.— 140.— 150.—

GYAPJU ALSÓNADRÁG
Kivitel mint képen látható
Nagyság 3 4 5 6
Dinár 150.— 160.— 170.— 180.—

GYAPJU MELLVÉDŐ »JAEGER«
svájci tiszta gyapjuból
Kivitel mint képen látható
Nagyság 3 4 5 6
Dinár 155.— 165.— 180.— 195.—

GYAPJU JAEGER-ALSÓNADRÁGOK
svájci tiszta gyapjuból
Kivitel mint képen látható
Nagyság 3 4 5 6
Dinár 200.— 210.— 220.— 240.—

Női alsóruha

GYAPJU MELLVÉDŐ
hosszu ujjal
Nagyság 3 4 5 6
Dinár 130.— 135.— 140.— 150.—

GYAPJU ALSÓNADRÁG
a lábszáron túl ér
Nagyság 3 4 5 6
Dinár 140.— 150.— 160.— 175.—

GYAPJU MELLVÉDŐ »JAEGER«
svájci tiszta gyapjuból, hosszú ujjakkal és zárható mellrésszel
Nagyság 3 4 5 6
Dinár 160.— 170.— 185.— 200.—

GYAPJU ALSÓNADRÁG »JAEGER«
a lábszáron túl ér, gombolható, svájci tiszta gyapjuból
Nagyság 4 5 6
Dinár 210.— 220.— 235.—

valamint nagy választék »Ribana« alsóruhákban és ingbugyikban.

Rendkívül dus választékú gyapjuárunk már sok ezer ember egészségét mentette meg. Vidékre az egyszerűbb elszámolás kedvéért csak utánvétellel szállítunk, de a meg nem felelt késséggel kicseréljük vagy a pénzt visszaadjuk.

A jó vételért házuk ötvenéves jó hírneve szavatol

Kestner & Söler, Zagreb

AZ OTTHON

Házassági kis tükör

Irta VIDOR IMRE

4. §. Új típusu házasságok

A borzalmas háborus esztendőik felforgattak minden intézményt és ebben az örült kavargásban meglazult minden morális ték, amely a kultúra és civilizáció bilincseivel szorította le a társadalomra károsnak ítélt ösztönöket. A házasság is elvesztette azt a jelentőségét, amely sok százados kialakulása alatt idegződött az emberek tudatába és a pillanatnyi szükségnek megfelelően módosult. Délelőtt házasságkötés, délután, legjobb esetben egy vagy két nap múlva a férj kiment a frontra. Ki gondolt a jövővel, a holnapal? Volt-e jövő, volt-e holnap egyáltalán? Kézenfekvő igazsággá lett, hogy az emberi élet kiszámíthatatlan vakesetek önkényes véletlenjétől függő és általában értéktelennek becsült valami, amit nem lehet, nem szabad komolyan venni. A jövőről való komoly gondoskodás lehetősége kiesett az emberek számításából és ezzel együtt a pillanat, a ma vált nagy értékűvé.

Azt az órát, azt a napot kellett jól kihasználni, amellyel az ember még biztosan rendelkezhetett, mert utána ugyanis az özőnvi, vagyis özőntiz. Így születtek meg a hadiházasságok és vele a hadi asszonyok és hadiözvegyek. A háborus pszichózisnak egyik sem érdekesség nélkül való tünete a házassélt devalválása, a nemek — és különösen a nők — felszabadulása a régi erkölcsi felfogás nyomása alól. A nők nem felszabadulása persze nem intézményesen, törvényhozási vagy társadalmi szankcióval, hanem belső kirobbanásból, forradalmi uton történt. Velejárója volt a nők szabadabb gazdasági mozgási lehetőségének és függetlenségének. A hadbavonult férfiak helyét nők foglalták el a hivatalokban, irodákban, üzemekben, üzletekben. A háborút követő évek bizonytalansága még növelte ezt a zűrzavart. A nő hozzászokott a külső munkához és az ezzel járó nagyobb függetlenséghez. Ha valamely csoport vagy osztály egyszer kibillen régi helyzetéből, amely nem is jobb az új pozícionál, oda többé vissza nem tér. A munkaadók sem bocsátották el a bevált női munkásokat, már csak azért sem, mert átlagban olcsóbbak mint a férfi munkaerő. A háboru óta tehát hihetetlen arányban megszaporodott a dolgozó nők száma. Csakhogy a dolgozó nő sem akar a házasságról lemondani. És itt kezdődik a cirkusz viciózusz. A férfi a megélhetés nehézségei miatt nehezen határozza el magát a házasságra. A dolgozó nő a kereslet és kínálat törvényei szerint lenyomja a munkabéreket és elfoglalván (legalább elméletben) egy-egy munkanélküli férfi helyét, még jobban megnehezíti a férfi megélhetését és így végeredményben a saját maga férjhezmenése ellen épít gátat.

E kuszált gazdasági és szociális helyzet össze tevő erőinek eredményeképpen alakult ki az új típusu házasság. Illetve nem is házasság, csak nőülés. A dolgozó nő nemi felszabadulása, ugyanis általában még mindig a férjhezmenés által történik. A férfiak nemi lehetőségének a régi házassági formák és lényeg szerint (rendes otthon, amelyet a feleség lát el) korlátozott lévén, keres oly feleséget, aki a saját keresményéből pótolja azt, ami a férfi jövedelmétől hiányzik, hogy abból két ember megélhessen. A lány meg a férjhezmenés kedvéért kénytelen legalább is gazdasági tekintetben a férjrel szemben igényeit lecsökkenteni és megelégedni olyan férjrel, aki csak a nő munkájának a jövedelmével együtt képes a házassélt költségeit fedezni. Az arány természetesen esetenként változó és nem ritka eset, hogy esetleg hosszabb-rövidebb ideig a nő kénytelen az ellátás feladatát egyedül vállalni. A kereső nő gyakran teljesen kétes egzisztenciájú férjhez kapcsolja életét és kénytelen kettőre keresni. Így alakul ki a házassélt új típusa háztartás. gyakran otthon nélkül is egy vagy két butorozott szobában. Két különböző nemű garson ember törvényes formában való együttélése. Vendéglőben étkeznek, szabad idejüket kávéházban töltik, haza, vagy a bérelt butorozott szobába csak éppen hálni járnak.

Boldog-e az ilyen házasság? Aki a házassélt boldogságát vagy boldogtalanságát a régi házassélt alapján tudja csak elképzelni, az ezt az új típusú nem ítéheti meg. Bizonyos, hogy házastársak így is kellemesen élhetnek egymással, amire sok példát találunk

A házasságnak ilyen új alapokon való felépítése nem szörványos jelenség, hanem mindgyakrabban találkozunk vele. Akár átmeneti jellegűnek tekintjük valamely újabb házassági típushoz, akár magának az új házassági formának, nem szabad azt a mult felé fordított arccal megítélnünk. Nem szabad abba a hibába esnünk, hogy a multak házasságát paradicsomi életnek rajzoljuk, amely az új formához képest olyan jó, olyan szép, olyan magas és szent volt. Nem szabad idealizálnunk a multat és tükörül tartani oda a mai házasságok elé: ime lássátok, hová fajultatok el, térjetez magatokba és vissza a házasság egyedül üdvözítő tartalmához, a csöndes, szép lakáshoz és főleg a konyhához, ahol a hü feleség ebédet főz és dunsztot rak el tőle. Minden intézmény úgy fejlődik és olyanná alakul, ahogy és amilyennek a gazdasági, szociális és célszerűségi szempontok formálják. Nem jelszavak, nem etikai, jogi és egyéb megoldások okozzák valamely intézmény evolúcióját, hanem az élő szükségesség. Az etikai, jogi, morális elméletek mindig csak utóbb születnek és magyarázzák a változást a maguk posthumus éveikkel a saját szempontjukból. A célszerűség vezette a társaságot a többnejűségből az egynejűségig, a vallás, az állam és a társadalom csak utólag adta rá a maga áldását, etikai és jogi megokolását. Az egynejű házasságok kialakulását a régi — háboru előtti — formájában szintén a gazdasági helyzet szabta meg. A társadalom csak utólag formált belőle ideált. A háztartás vezetője nem természetből eredő hivatása a nőnek. A nagyon gazdagok, ahol a nő semmit sem dolgozik és a nagyon szegények, ahol a nő mosni, takarítani járt, gyárban vagy varróműhelyben dolgozott egész nap, már a háboru előtt bizonyították, hogy a házasságnak más formája is elképzelhető. Még a főzés sem kizárólagosan női hivatás. A legelőkelőbb hotelokban, arisztokrata családok háztartásában férfiszakács végzi a főzés tudományát és mesterségét, bizonyára nem azért, mert rosszabbul végzi, mint a nő. A házasság tehát igenis elképzelhető olyan módon is, hogy a feleség a háztartás munkája helyett más olyan munkát végez, amely hasznosabb és jövedelmezőbb.

Van azonban a házasságban a nőnek olyan hivatása, amelyet a természet törvényei szerint egyedül ő teljesíthet: az anyaság. A dolgozó nő érthető okokból idegenkedik az anyaságtól. Gátolja munkája végzésében, esetleg veszélyezteteti állását és végül nem nevelheti gyermekét.

A házasságnak egyetlen és főcélja pedig mégis a gyermek, a »hatalmas harmadik«, akinek kedvéért a két akarat egyesül. A gyermektelen házasságok in-

tézménye természetellenes és így intézményessé nem is lehet. A dolgozó asszonyoknak az anyaságtól való idegenkedése tisztára gazdasági okokból eredő, mert a legtöbb nő — nehány nagyon ritka kivételtől eltekintve — szeret és akarna is anya lenni, ha erre módja van. Itt kell az államnak — a saját érdekében is — erőlyesen közbelépni. A munkásbiztosító hivatalok ugyan már gondoskodnak a dolgozó nőkről az anyaság idejére, de ugylátszik nagyobbarányu védelemre és támogatásra van szükség, hogy a kereső feleség az anyaság vágyát és ösztönét el ne nyomja. Biztos, hogy az asszonyok — még pedig a többség — ha további sorsukat az anyaság miatt veszélyeztetve nem látják, sőt esetleg külön védelemben vagy jutalomban is részesülnek, szívesen fogják leglényegesebb női hivatásukat teljesíteni és ezzel a házasság legfőbb célját betölteni.

Szándékosan nem érintettem eddig az ugynevezett érdeklázasságokat. Róluk nincs mit mondani. Lehetnek jók, lehetnek rosszak. Ahogy a házasság alakulása nem függ kizárólag a szerelmentől, úgy nem függ kizárólagosan az anyagiaktól sem. Az érdeklázasságot nem lehet dicsérni, de nem kell megvetni sem. És minden házasság akkor kezdődik, amikor a házassélt egymás mellett és egymással élnek.

De térjünk vissza a megszületendő, vagy kedvező körülmények beálltával a megszületett gyermekhez. Feltétlenül módot kell adni az anyának — ha egészségi okok nem gátolják — hogy gyermekét maga táplálja és ezzel az anya hivatásának másik fontos feladatát teljesíthesse.

A gyermeket azonban nevelni is kell. — Ne csak tovább, teljebb is plántáld magadat — írja Nietzsche. Ebben a rövid mondatban benne van a gyermeknevelés egész programja. De arról megint sokat lehetne és kellene is mondani, amiből külön fejezet telik.

Kapcsoljuk tehát most ki a gyermeket és fejezzük be az új típusu házasság szemléjét. Ennek karakterisztikuma a kereső nő, aki nem foglalkozik többé a háztartás munkájával. Mellékes, hogy azt fizetett bér munkással végezteti-e, vagy a vendéglőt veszi igénybe.

Nagyvárosokban már kezd a jövő képe kialakulni a családi panziók alakjában, amely valahogy az otthon (mindenesetre egy új otthon) illúzióját is megadja. Az ilyen panziók a lakószobán kívül (közös) társalgó, dohányzó, olvasó, zene-, játék és egyéb termek kényelmét is nyújtja, továbbá azt a lehetőséget is, hogy a közös étkezés helyett olykor a saját szobájában etetik. Ez a kollektív otthon előrevetíti árnyéka — vagy fénye. Sok és nagy előnye tagadhatatlan. Csak éppen a régi fogalmakkal és ideálokkal kell szakítani. A bérlakás is engedmény a »saját ház« magyszerű igényéhez képest. A »saját otthon« helyébe idővel a bérotthon lép. Mert az élet parancsol. És kényszerítő hatalma előtt kártyavárként omlanak össze a régi ideálok.

A KONYHA

Mit főzzünk ezen a héten?

- Hétfő:** Husleves zsirban sült borsócskával, kifőtt marhahús paradicsom mártás, krumpli és gries kórités, barátfüle.
- Kedd:** Sóska leves, kirántott borjuszélet, zöldbab-főzelék, palacsinta.
- Szerda:** Bableves kolbással, párolt marhaszelet lencse főzelék, compot.
- Csütörtök:** Rántottleves, lerakott káposzta, krumpli puree, madártej.
- Péntek:** Savanyu ikraleves, süllő vajas, tejeles mártással, krumpli, turós béles.
- Szombat:** Paradicsom leves, fehérpecsenye vad módra, zsemlyegombóccal, alma vagy narancs.
- Vasdrnap:** Ragout leves, kirántott csibe, zöldborsófőzelék, zsirban sült krumpli és tojásos makaroni, dobos-torta.

Receptek:

Dobostorta. 10 sárgáját negyed kiló porcikkal husz percig kavarrunk. Ekkor hozzáadunk 10 deka lisztet és ismét 10 percig kavarrunk, aztán könnyen közép kavarrunk 6 tojás kemény habját és a tésztaából készítenyi vékony tortalapokat sütünk körülbelül 12—14 darabot. Aztán következő krémmel összeragasztjuk: Negyed kiló csokoládét kevés vízben egy edénybe puhára olvasztunk, egy másik edényben pedig ¼ kiló cukrot néhány kanál vízzel sűrű sziruppá főzünk, ekkor összeöntjük a csokoládéval és kissé tovább főzzük, ezalatt 6 sárgáját simára kavarrunk és a tűzről levett csokoládéval lassan összekavarrjuk és tovább addig kavarrjuk, ameddig kihül. Ekkor ¼ kiló jó habosra kikavart iriss vajjal összekeverjük és ezzel a tortalapokat mind összerakjuk és oldalát is bekenjük vele. A tetejére cukrot piritunk, szép világos barnára és ügyesen gyorsan a tetejét beöntjük vele.

Sajtos karikák. 5 egész tojást egy tiszta lábosba elkavarrunk, aztán hozzáadunk 14 deka finom lisztet, 7 deka vaját és egy késhegynyi paprikát, sőt izlés szerint, 2 kis marék reszelt parmazan sajtot és egy marék reszelt ementali sajtot. Ha jól összekavartuk, akkor ½ liter tejjel hígítsuk fel, tegyük oda a tűzhelyre és folytonos kavarrás mellett főzzük fel sűrűre. Levéve a tűzről egy jól meglisztezett kis táblára öntjük ki és lisztezett kézzel lapítsuk el egyujjnyi vast-

A háztartás megreformálása

bagra egyenlően. Aztán ha kissé kihűlt lisztbe mártott fánkzsággal és közepét egy kisebb szagassuk ki karikáknak, forró zsírba süssük meg, szép pirosra és frissen forrón adjuk fel. Lehet kirántani is előbb lisztbe, aztán tojásba és zsemlemorzsába mártva.

Porhanyós tészta csokoládé töltelékkel. 56 deka lisztet 28 deka vajjal táblán eldörzsölünk és ekkor közé tesszünk 28 deka porcukrot, egy citrom héját reszelve és 4 tojássárgáját jól összevegyjük és 2 részre osztjuk, felét kis ujjnyi vékonyra nyújtva tepsibe tesszük és következő töltelékkel töltjük meg. 4 fehérjétől hab, aztán közé kavarnak 25 deka porcukrot, 25 deka mandulát, vagy diót, 2 drb. reszelt csokoládét, egy kávéskanál tört fahéjat. Összevegyítve, a kinyújtott tészta egyenletesen rákenjük. Ekkor a tészta másik feléből szép egyenlő rostélyt teszünk rá, rendes tűznél megsütjük.

Velős pudding. 2 borjúvelőt tegyünk forró vízbe s hagyjuk benne, míg a víz ismét felforr. Ekkor szedjük ki hideg vízbe és hártáitól tisztítsuk meg és vágjuk meg apróra. Ezalatt 2 zsemlet áztassunk be félliter tejbe, ha már jó pulva, tegyük oda főni s főzzük péppé, aztán a túzról levéve tegyük hűlni. Ekkor 10 deka vajot kavarnak habosra, adjunk hozzá 8 sárgáját és a kihűlt zsemlepépet, az elkészített velőt, izlés szerint sót, borsot, apróra vágott zöldpetrezselymet vagy reszelt vöröshagymát. Ha mindezekkel jól kikavartuk, vegyítsünk közé 3 fehérjének kemény habját. Kikent formában 1 óra hosszig főzzük gőzbe. Tálaláskor sardella vagy gombamártást adhatunk mellé.

Szalonnás pogácsa. Félkiló friss szalonnát nagyon finoman apróra megvágunk, aztán 1 kiló liszttel eldörzsöljük, hozzáadunk 2 egész tojást, 4 tojássárgáját, 2 kávéskanál sót, 2 kávéskanál cukorport, 2 deka tejben feláztatott élesztőt és annyi tejjel, hogy összegyurva jól kidolgozva olyan legyen, mint a jó kemény rétesészta. Ekkor pár óráig pihenni tesszük, nem nagyon meleg helyen, akkor kinyújtjuk jó vastag ujjnyira, kiszaggatjuk, tetejét megvagdossuk, rugkenjük tojással és fél óráig pihenés után kissé erősebb tűznél megsütjük.

Kevert mandulás csók. 2 fehérjéből kemény hab, ezután kavarnak közé a 2 tojás már jól elkavart sárgáját, 25 deka vaníliás cukorport és végül 25 deka hosszúra vágott mandulát vagy diót. Ha összevegyítettük, kikent, kilisztezett tepsi kávéskanállal rakjunk ki puszterlikat és lassu tűznél süssük meg szép barnára.

Egyszerű mogyorótorta. 2 egész és 4 tojássárgáját 14 deka porcukorral habosra kavarnak, ezután hozzáadunk 7 deka darált mogyorót, 4 evőkanál lisztet és a 4 tojásfehérjének kemény habját. Vagy tortaformában, vagy tepsiben megsütjük, lekvárral összeborítva szeletekre vágva tálaljuk.

A praktikus háziasszony

A TÉLI FŐZELÉKEK

többnyire disznóhúst kívánnak feltétnek, más szóval aulflágnak, vagy ha úgy tetszik, mellékletnek. Ez mindenképpen helyes, mert hisz a tél a zsirosabb természetű ennivalók időszeke s a disznóhúsféle a hideg időben nemcsak jobban ízlenek, de a szervezetnek jobban is használnak, mint nyáron.

A babfőzelékhez például sehogyan sem illik a borjúhús, ellenben valóban kitűnő, hogy úgy mondjam, testhezálló velejárója a jól megtermett és benne főtt sertéscsülök.

A lencse kétségtelenül jó dolog a fogolypecsenye mellett is, de igazán mégis csak a füstölt oldalas, meg a debreceni kolbász adják meg az izét. A sárga, koptatott borsó — persze mindig püré alakjában — mintha csak együtt született volna a meleg sonkával, olyan barátságosan fér meg vele az asztalon.

No és a káposzta, az egész arzenálját hordja magában és maga mellett a disznótoros szennációknak a füle-farkától, kolbásztól, májas és véres hurkától a frissen sült karajig.

És itt van a fehér, vagy kerekrepa, amelyet sokan méltatlanul elhanyagolnak (vagy nem is ismernek), amely pedig legalulva és káposztamódjára savanyítva, jó tejjel elkészítve, a maga nem mindennapi kesernyés, savanykás ízével igen kellemes változatosságot hozhat ételünk rendjébe. Hát ezt nem is szabad másként enni, mint úgy, ha sertésdagadót főzünk bele. (Legfeljebb még füstölt nyelvet volnék hajlandó koncedálni beléje és melléje, de ez is disznóból legyen).

Mi is van még hátra? Talán a szerény sárgarépa, ez már beéri faszított hussal is, amelynek a fele azonban szintén sertés húsból van s csak a másik fele a marháéból.

Igazság, itt van még a burgonya, amelyhez, akár savanyuan, akár paprikásan készül, teljesen megfelel a marhasült, elsősorban felsárszelet alakjában.

De mi is mondja nekem senki, hogy a krumplispejz valami elsőrangú étel. Még akkor se az, ha kakukkfűvet teszünk bele, pedig az nagyot lendít rajta.

Szerettem volna azt írni, a háztartás üzemének megreformálása. De féltem, hogy a háziasszonyok ijedten dobják el a lapot, kijelentvén, hogy a háztartás minden csínja-binja ugyan nemcsak kötelességhől, hanem szívből is érdeklí őket, de miután házuk tája igazán nem üzem, ez a pont hidegen hagyja őket. Elég gondot okoz manapság minden asszonynak a háztartás ellátása, igazán nem marad se ideje, se energiája arra, hogy holmi háztartási üzemek bajai iránt érdeklődjenek.

Pedig nincs igazuk az asszonyoknak, amikor egyformán megijednek a reform, meg az üzem szavaktól, mert hiszen minden reform egyedüli célja az ő életüket könnyebbé, kellemesebbé tenni. Manapság a legtöbb háziasszony, ha nem is kora reggeltől, de reggeltől estig szakadatlanul igénybe van véve. Ha néha elfárad és leül egy fél órácskára, szüntelenül arra gondol, hogy estig még mi mindent kell neki elvégeznie és ezen töprengve tulajdonképpen nem is pihen. Szinte igaza is van, hogy az erre fordított időt feleslegesen prédálta el. Már pedig minden gépet elajózní, ápolni kell, ha nem akarjuk, hogy egy szép, illetve egy nagyon is csunya napon megálljon és ez alól a szabály alól a leglelkesebb és legkötelességtöbb asszony se kivétel. Neki is pihenni kell, ha nem akar idő előtt összeroppanni.

Pihenésre nem jut manapság a komoly háziasszonynak ideje, hangzik az ellenvetés, a háztartás természete különben sem olyan, hogy ott pihenő órákat lehessen beiktatni. Azokat az asszonyokat, akik ezt mély meggyőződéssel állítják, egy példával szeretnénk tévedésükről meggyőzni. Száz évvel ezelőtt, amikor a gyárpar Európaszerte átvette a kézműparcól a termelést, a gyárakban napi tizenhat, tizennyolc órát dolgoztak. Amikor szociálpolitikusok felemelték ez ellen szavukat, mert ennyi munkában a munkásnak nagyon rövid idő alatt tönkre kell menni, az volt a felelet, hogy a gyárpar másképp nem fizetődik ki, tehát nem is tartható fenn. Ma a gyárakban nyolc órák munkanapok vannak, sőt Ford már azon fáradozik, hogy még ezt is lehetőleg csökkentse. És egészen bizonyos, hogy a háztartás sok egyszerűsítő, könnyítő reformra szorul, amik egy kis jóakarattal kevés zökkenővel keresztül is vihetők.

A technika csodái szemünk előtt napról-napra

vesznek le munkát az emberek válláról. Kanadában több ezer holdas gazdaságokat lát el néhány ember megfelelő gépek, megfelelő munkabeosztás segítségével. A gépekről már elmondtuk, hogy beszerzésüket nem ajánlhatjuk az asszonyoknak, mint minden baj gyógyító irját, mert azoknak a háziasszonyoknak, kiknek elegendő pénzük van, ezeknek a gépeknek beszerzéséhez nincs is különösebb gondjuk. Azokon az asszonyokon kell segíteni, akiknek kevés a pénzük és mégis szeretnének néha leülni egy órára pihenni, nyugodtan elmenni sétálni, vendégségbe, anélkül, hogy ezt a kötelességmúlásztás súlyos esetének lennének kénytelenek tekinteni.

A háztartás megreformálásának gondolatát egy amerikai asszony vetette fel, aki úgy érezte: lehetetlen állapot, hogy a haladás megálljon az otthon ajtajánál, hogy amikor a gyárpar a munka megszervezésének, könnyítésének nagyszerű esodait mutatja, a háziasszony éppen úgy főzzen, mosson, takarítson, mint ükanya. Mert ha egy nő Rip van Winkle nem husz, hanem száz évi alvás után ébredne fel bűvös álmából, nyugodtan kimehetne a konyhába és úgy folytathatná a munkát, mintha nem 1930-at, hanem 1830-at írta a kalendárium.

Ez az amerikai asszony körülvezett háztartásában és megpróbálta az eddig gépiesen végzett munkát átgondolni, hogy mit hogyan lehetne meggyorsítani. A nagyobb munkákat be kell egy hétre előre osztani, sőt a napi munkának is legyen meg az előre megállapított programja, nehogy azzal teljen el sok értékes idő, hogy a háziasszony azon törje fejét, mi is a legsürgösebb teendő. Ennek a beosztásnak azonban van egy előfeltétele és annak az asszonynak, aki fényleg szeretne rendszert bevinni háztartásába, ezt kell először megtanulni, mert ez minden igazi beosztásnak alapja. Tudni kell minden munkáról, hogy elvégzése mennyi időt vesz igénybe. Órára nézve takarítson ki egyszer egy szobát, állapítsa meg, mennyi ideig tart a háztartás sok kisebb-nagyobb munkája, akkor pontosan megállapíthatja, hogy mit lehet egy nap alatt elvégezni. A modern amerikai szakácskönyvek nemcsak azt tartalmazzák, hogy egy étel elkészítéséhez mennyi liszt, zsír vagy tojás kell, hanem azt is, hogy az étel elkészítése mennyi ideig tart. Ennek alapján állítja össze a háziasszony az étrendet.

MI LEGYEN A GYEREKBŐL?

Az egyik gimnázium tanári kara előadásokat tartott a szülők számára az intézet régi növendékeivel a maguk életpályájáról. Csupa olyanok beszéltek a gondterhelt szülőkhöz, akik maguk sokra vitték a mesterségükben, de mégis az volt körülbelül az előadások eredménye, hogy mindegyik előadó a maga életpályáját tartotta nehéznek és hálátlanak. Az egész előadásorozathoz az lehetett a hallgató benyomása, hogy manapság egyáltalán semmi életpályára sem jut menni egy gimnáziumot végzett embernek, mert tulajdonképpen egyik sem éri meg a küzködést.

Semmi kétség, az előadókna többé-kevésbé igazuk volt, hogy az olyan gazdasági viszonyok között, mint a maiak, nincs a szó igazi értelmében vett jó életpálya. Ha az életpályák jövedelmezősége, könnyűsége, vagy kellemessége szerint akarja valaki eldönteni, milyen pályára adja a gyermekét, akkor aligha talál olyat, amire bizalommal indíthatja.

Ha a pályák között kellene választani, akkor majdnem mindegy, hogy mit választ valaki, mert csakugyan valamennyi életpálya körülbelül egyformán nehéz, hálátlan és rossz. Azok a könnyebbségek, amit a jó gazdasági viszonyok biztosítanak a kenyérgyáros ember számára, ma egyszerűen hiányoznak. Ma nincs más életpálya, mint kétséges és megerőltető.

Ez kényszerít minden szülőt arra, hogy a pályaválasztásnál sokkal nagyobb tekintettel legyen a gyermekére, mint az életpályákról szóló tudnivalókra. Mikor erőszakkal kell dolgozni, akkor különösen nagy szükség van arra, hogy mindenki az erőnek legjobban megfelelő feladatokat teljesítse. Azaz: nehéz időkben mindenki csak arra az életpályára menjen, amelyikhez a legtöbb tehetsége van és ilyenkor a te-

hetség régi őrifogalmáról is le kell mondanunk, tudomásul kell vennünk, hogy nemcsak különös, egyéni, kiváló, magasrendű életpályákra kell tehetség, hanem még a legegyszerűbb mesterségben is meg van ugyanaz a különbség a tehetséges és a tehetségtelen emberek között, mint akár a zeneművészetben.

Amerikában, ahol a nagyipar kíméletlen emberkihhasználása már a gazdaságilag kedvező időkben is szükségessé tette, hogy mindenki minden erejének megfeszítésével vegyen részt a gazdasági versenyben, — már a háború előtt kezdték tanulmányozni az egyes munkákra való különös alkalmasság kérdését. Igen sok kísérletet tettek és tömegtelen pontos megfigyelést gyűjtöttek a legegyszerűbb gyári munkákra való tehetségekről. Ezek a tapasztalatok azt mutatják, hogy a munkásoknak a tehetségük szerint való alkalmazásával nemcsak a gyárak termelőképessége fokozódott, hanem az így többet produkáló munkások testi és lelki egészsége, ellenállóképessége, munkakedve is.

Akik foglalkoztak vele, nálunk is megállapíthatják, hogy még egyfajta kézművészen belül is mindentől a részlettehetségek vannak és hogy annak, amit a pályaválasztásnál a legelőször volna jó figyelemmel kísérni, vagyis a munka örömeinek milyen nagy része függ a foglalkozás ilyen eltalálásától. Nem az a jó életpálya, amelynek esetleg gazdasági konjunktúrája van, amidőn a gyerek elindult feléje, hanem az, amire mindenek előtt tehetsége van valakinek. Aki a pályaválasztásban segíteni akar, annak tehát legelőször ebben kell segítenie: hogy kiderüljön a gyermek tehetségének és hajlandóságának igazi iránya. Gazdaságilag is az a jó pálya, amire az embernek tehetsége van.

Másodszor: amirel érzelmei kapcsolják. Egyszerű szóval: amirel kedve van. Kedvező esetben mindenképp, a tehetség is, a kedv is meglehetősen állandósággal mutat valamelyik bevett, elérhető polgári életpálya felé és ilyenkor mindenkinek, aki csak beleszóllhat a pályaválasztásba, az a kötelessége, hogy az életnek, a valóságnak ezt a jóindulatu utmutatását segítsen követni.

Aki ez ellen vét, akármilyen világos okossággal cselekszik is, később keserűen kell tapasztalnia, mennyivel erősebb minden emberi okosságnál maga a természet.

Az okos szülő megfigyeli, huzamosabb időn át figyeli a gyermekét s ha módja van rá, igyekszik kifejleszteni nemcsak az érdeklődését, hanem a tehetséget is.

EUPHOSIL

PARAFFIN THERAPIA

A legújabb és eredményes felülmúlhatatlan gyógymód reuma, köszvény, iachias, lumbago, fagyott végtagok és neuralgikus fájdalmak eseteiben. Legbiztosabb sikerű paraffinos pakolások fogyasztás és egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint. Számú közönségírat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kivánatra prospektust vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr. Vécsei Jenő orvos, Subotica, Círii út Metod trg 5. Tel. 539

Mérsékelt árak!

KOZMETIKAI ÜZENETEK

Ego, Novo Selo. A salicylsavat szájbőlítésre nem ajánlom, mert száji- és fogíny-gyulladás okozhat. Használjon thymolos, vagy kalium hippermanganos szájjvizet, de ez utóbbinak az a hátránya van, hogy barnítja a fogakat.

Mitosa, Vel. Kikinda. Kérdés, amelyre határozott feleletet adni annál nehezebb, mert számos feltevés van a magyarázatára, már pedig minél többféle lehetőségre vagyunk képesek valami baj keletkezését visszavezetni, valamennyi annál bizonytalanabb. A hajhullást — az újabb kutatások szerint — ez a legújabb feltevés — összefüggésbe hozzák a belső elválasztó mirigyek működésével. Hormon-képzőanyagokkal folynak ez irányban vizsgálatok és kísérletek és lehet, hogy már a közeljövőben meglepően kedvező eredményekre is fognak vezetni.

Aurora, Bačko-Gradište. Tessék egy ideig a következő diétával élni és az eredmény nem fog elmaradni: korán reggel egy alma, azonnala: 30 gr. fehér kenyér vajjal, 3 sült alma. Ebéd: 100 gr. hal, vagy valami sovány sült, burgonya, zöldfőzelék. Három főtt, vagy sült alma. Délután: alma, körte, vagy szőlő. Este: tej, rizs, alma, szőlő, narancs, füge. Ital gyantát tisztá, vagy valami savanyúvíz.

D. . . . Anđrea, Vinkovci. Bármily kedvező hatása is van az arcgőzölésnek, mégis helytelen alkalmazása kárt is tehet az arcbőrben. Hogy azt megelőzzük, az arcgőzölésnek öt percnél tovább soha nem szabad tartani és hetenként legfeljebb kétszer alkalmazassék. Ha ezt figyelmen kívül hagyjuk, a bőr rugalmas rostjai elernyednek, az arc láthatólag fonyadt lesz. Gőzölés előtt meg kell mosni az arcot meleg vízzel, de ügyelni kell arra, hogy forró ne legyen. Minthogy pedig a gőzölés kitérít az arcot, nehogy állandóan kitágulva maradjon, közvetlenül a gőzölés után jól csapkodjunk meg az arcot nedves, hideg törülközővel.

Egy panaszos kislány, Szubotica. Tessék megadni teljes címét. Baján lehet szexiteni, levélben értesíteni fogom.

Leander 28., Vrsac. Miután — amint írja — az arcán sohasem voltak szőrszálak és csak mintegy másfél év óta kezdtek kinőni, kétségenkívül, hogy ennek az oka a belső elválasztó mirigyek működési zavarában van. Nem áll módunkban sem megelőzni, sem megakadályozni a szőrök kinövését, csupán egy lehetőség áll fenn a baj megszüntetésére, hogy a kinőtt hairszálak elektrolízissel végleg eltávolíttassanak.

Heddy, Pancsevo. Ha az arcbőre a levegő nedves, ködös volta miatt, vagyis a légköri behatásokra érzékeny lesz, feszül, vagy semmiesetre se tessék azt szeszartalmu mosdóvízzel törölni le, hanem alapos szárítás után, bekenni valami ártatlan közömbös krémmel. Ilyen pl. a következő: Rp. Ol. Cocos 50,0, Aquae rosar. 5,0, Ol. Rosar. gutt. unaru.

K. . . . Viola, Rigyica. Egész bátran használhatja, mert a glicerint az arc bőrét egyáltalán nem barnítja, sem pedig nem sárgítja. Ez a nézet téves.

Fatime, St. Futog. Természetes, hogy az arc bőre rosszabbodott a Cold-Cream használata után. Miután száraz az arc bőre, nem szabad olyan krémet használni, amelyben összehúzó szerek vannak. Ilyen van a Cold-creamben is. Inkább készítsesse el a következő krémet: Rp. Lanolini pur. 50,0, Olei amygdal. dulc. 5,0, Ol. rosarum gutt. unam. Este lefekvés előtt leheltszerűen kenje az arcára, de *bedörzsölnie* nem szabad.

Tanácskerő, Alibunar. Használjon kétféle szappant, egy nagyon enyhét az arcának és egy erősebbet a kezeinek. Az olyan szappant, amelynek használata után az arcbőre érdes lesz és elveszti szokott fényét és simaságát, akármilyen hangzatos neve van, el kell vetni, mert szabad marolugót tartalmaz.

Sonja, Svetozar Milčević. Hajmosás után bedörzsölheti a bőrét valami alkoholos folyadékkal is, amivel a hairszáradása is gyorsítható lesz. Ha ilyen hajmosás után úgy érezné, hogy a fejbőre egy kissé feszül, úgy azt — nem a haját — bekenheti egy kevés olajjal, vagy brillantinnal, amire a feszültség érzése el fog múlni.

Dr. Vécset Jenő.

Kertészeti közlemények

A phyllocactus

Ma, amikor a kaktuszok általános kedveltségnek elterjedésnek érvendnek, hovatovább a jelenkor divatvirágjai lesznek, nem érdektelen arról a nagyanyánk idejében már nagyon elterjedt növényről megemlékezni. Könnyen szaporítható s igénytelen növényfélése, annyira, hogy alig van hozzá hasonló, különösen ha figyelembe vesszük, hogy érdekes és különös fejlődése mellett ez a növény még pompás gazdag virágzásával is megörvendeztet. Igénytelensége közismert, nem kell szétlőni, a perzselő napsugártól féltetni. Szűk edényke, tápús homokkal kevert anyagos kerti föld, levegő és világosság az éltetője. Öreganyáink törött konyhaedényeiben száz virágot mutató példányokat még ma is láthatunk. Régente, amikor csak a kicsi, piros virágú Phyllocactus Ackermannii néhány változatát ismerték, öregeink megbecsülték. Ma, ami-

kor a növény keresztezéseiből óriás virágú és pompás színárnyalatú változatok állottak elő, csak alig méltatjuk. Pedig mint kereskedelmi dísznövény is méltán megállaná helyét. Télen 6—10 fok meleggel megelégszik, kevés öntözést igényel, mégis nem szabad a vizet annyira megvonni, hogy a növény fonyadjon, mert ez a virágzás rovására van. Az első bimbók februárban képződnek s ettől kezdve nyirkosabb tartást igényelnek s a lehetőség szerint 10 C fokos hőmérsékletet és világos helyet.

Nyáron félárnyékos helyen, vagy a tulperzselő napsugaraktól kevés árnyékolással védve, a szabadba kisüllyesztve tarthatjuk októberig, a deres idők beálltáig fagytól védett helyen tovább is, amikor rendszeres telelő helyükre: szellős lakásfolyosó, világos ablak, esetleg fagymentes pincehelyiségbe. A nyári bőségebb öntözés helyett télen mérsékelt, inkább szárazon tartandók egészen a bimbók megjelenéséig.

Szaporítása fűszítés vagy a 2—3 részre vágott levélhajtások dugványozása után történik, lehetőleg az elvirágzás után; de lehet magvetés útján is szaporítani, amennyiben könnyen érlel magot. Keresztezés útján újabb változatok nagyon könnyen képződnek.

A fiatal növényeket előnyösebb melegebb helyen tartani télen át, mert így gyorsabban fejlődnek. Agyagos gyepföld éles homokkal és kevés téglatörmelékkel, valamint szárított tehéntrágyával keverve, nagyon kedvező. Az edényük aránylag inkább szűk legyen. Így kezelve, a növények jól érzik magukat s virágzásukkal már fiatal korban is hálásak.

Gumós Begonia: finom magját február végén, március elején vetjük el. A vetéshez homokkal kevert (finom) kerti földet vagy lombföldet használunk, melyet lapos cseréptábla vagy ládikába helyezünk. A magot csak a föld tetejére szórjuk el és óvatosan öntözük. A kikelt palántákat több ízben átültetjük, azaz átültetjük. A fagy iránt érzékeny, ezért csak május vége felé ültetjük ki a szabadföldbe, ahol a gumója kifejlődik. Összel az első derek után levélzete lehull és ilyenkor a gumókat felszedjük és télen át száraz és hűvös de fagymentes helyen teleltetjük. Tavasz felé a gumókat cseréptől langyos hőmérsékletű melegágyba rakjuk ki. Amint az új hajtások jelentkeznek, úgy már hővebben öntözük és május közepe után a szabadföldbe kiültetjük.

Rhododendron-szaporítás. A Rhododendron legpompásabb virágzó cserjéinek egyike. Szereti a humusban, különösen a hanga- vagy mórföldben gazdag talajt, félárnyékos, szélvédett fekvést. Szaporítható magvetéssel, félrett hajtásdugványról és oltással.

MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények és talányok megfejtését olyan időben kell beküldeni, hogy legkésőbb csütörtökig beérkezzenek a szerkesztőségbe. A hirtékre feltűnően rá kell írni ezt a két szót: *Maradjunk otthon.* Minden egyes talány megfejtése egy

pontot jelent. A keresztrejtvény megfejtése 10 pont. A megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány megfejtést beküld.

Mult vasárnapi számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Pénz beszél, kutya ugat.
2. Lazac.
3. Elemek harca.
4. Falánk.
5. Falánk.

6. *Homán?* 1. Petőfi: A jó öreg kocsmáros. 2. Gyulai: Horatius olvasásakor. 3. Goethe: Mignon. 4. Czuczor: Szondi. 5. Népballada: Molnár Anna. 6. Népballada: Kádár Kata. 7. Emőd: Temetés. 8. Puskin: Anyegin Eugén. (Ford. Bérczy K.) 9. Babits: Dánaidák. 10. Karitny: Igy irtok ti-ben Babits-paródia. 11. Vergilius: Aeneis. 12. Kosztolányi: Szegény kisgyermek panaszai. 13. Kölcsey: Szép Lenka.

7. *Magánhangzók:* 1. Még nyílnak a völgyben a kerti virágok. 2. Eg a napmelegtől a kopár szik sarja. 8. *Szavak:* La Manche-csatorna.

9. *Született:* Anglia, Németország, Törökország, India, Magyarország, Olaszország, Németalföld = *Antilon.*

10. *Gyorsaság:* A kép jobboldalán levő autó megy gyorsabban, mert a másik a nappal szemben, valamivel lassabban haladhat.

11—20. Keresztosorok.

Visszintés sorok: 1. Le ne menjen a nap haragdon! 4. Cs. 5. Halikarnassosi mauoleum, 8. Baj, 12. Rémes, 15. Diktáló, 17. G. D., 19. Héttal, 22. Varrás, 28. Yukon, 25. Tipli, 27. Rath, 28. Ró, 29. Idria, 30. Alj, 31. Möring, 34. Eos, 35. F. s. k., 36. a Lá, 37. Svare, 39. Silesia, 42. Garnier, 44. Renonsz, 46. Viaszos, 57. Ail, 59. (Csir)-csári, 61. Nel 63. Éger, 64. Mazna, 65. Zsó, 66. Szuvas, 68. Kotrász, 72. Kenegét, 74. Orosz, 76. Ira, 77. Es.

Függőleges sorok: 2. Er, 3. Néhol, 4. Csitri, 6. Ad, 7. LIV, 8. Bártia, 9. Aláhull, 10. Jós, 11. Úgy kell járni, amint fujják, 13. Et, 14. Papiros, 16. Trai, 18. Dne-ro, 20. Linde, 21. Plaisir, 24. Klórsav, 26. Ima, 31. Ma, 32. Ivria, 33. Grisa, 35. Fenék, 36. Kinin, 38. C. E. Z., 40. Lek, 41. Askenáz, 43. Rosszak, 45. A hajnal a Mu-zsák barátja, 47. Szászok, 49. Ma, 51. Kinézer, 54. Iránt, 56. Metsz, 58. Laguna, 59. Gum, 60. Ikaros, 62. Leve, 66. Ski, 67. Sed, 69. Ár, 70. Zse, 73. Tó, 75. Zu.

Helyes megfejtéseket küldtek be: Böröcz Sándor Sztrakanisa 12, Zelinszky Ilona Sztrakanisa 2

A világ legrégebbi háza.

Alapítva 1712-ben.

fogápoláshoz
toiletthez
beretválkozáshoz

Magja három hónap alatt érik be. Vetése legalkalmasabb hónap március-április, midőn e célra homokos mörölddel vagy tőzeggel felt edényt készítsünk elő. A magot elvetés után vagy csupán takarítatlan nyomkodjuk a talajhoz, vagy vékonyan homokkal rostáljuk be. Az edényt azután szabadföldi fajtáknál árnyékos hidegágyba, üvegházi fajtáknál napos melegágyba visszük. 3—4 hét múlva csirák, midőn tüzeljük és ugyanolyan helyre állítjuk vissza, mint ahol eddig voltak. Ismételt tüzelés után magnövényeink kis cserépbe kerülnek és teljes megerősödésig, tehát 2—3 éven át cserépes kultúrában is részesülnek. Ezután vagy állandó helyükre szabadba ültetjük ki, vagy továbbra is cserépes kultúrában tartjuk (üvegházi fajok).

Dugványait november—december folyamán tisztára mosott homokban szaporítóházban gyökereztetjük. Mérsékelt öntözés és egyenletes hőmérséklet mellett márciusra meggyökeresednek, midőn cserépbe ültetve többnyire hamarabb szolgáltatnak virágzó növényeket mint a magról neveltek. Oltásra alanyul 3—4 éves magösemetek alkalmasak. Ezeket oltás előtt néhány héttel 8 cm-es cserépbe, homokos mör- és hangaföld-keverékbe ültetjük és üveg alatt tartjuk, hogy gyorsan átgyökeresedjenek. Oltható novemberből februárig párosító lapozással. A szeptemberi oltásokat hidegágyban, fagymentesen teleltetjük, a későbbi oltásokat és az érzékenyebb fajtákat pedig melegtalpon tartjuk. Áprilisban a télálló fajtákat, edzés után, szabadba ültetjük ki, míg az üvegházi fajták cseréptől árnyékos helyre hordhatók.

MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények és talányok megfejtését olyan időben kell beküldeni, hogy legkésőbb csütörtökig beérkezzenek a szerkesztőségbe. A hirtékre feltűnően rá kell írni ezt a két szót: *Maradjunk otthon.* Minden egyes talány megfejtése egy

pontot jelent. A keresztrejtvény megfejtése 10 pont. A megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány megfejtést beküld.

Brückner Györgyné Novihcesey 5, Horváth Margit Pacsír 5, Kardosny Vilma Senta 7, Schweitzer Jakabné Novihcesey 4, Steinitz Gábor Szubotica 4, *Halbél* Pona Velikakikinda 14, *Révész* József Debeljacsca 14, Baitz Ferenc Velikakikinda 3, Kollin József Debeljacsca 6, Bárdos József Szubotica 19, *Fiorella della Grazia* Szubotica 14, dr. Miklajn Sztevan Szubotica 17, Szitás Juliska Feketics 4, Szűcs Ferenc Szubotica 16, ifj. Szédel József Apatin 6, Sobri József Novivrbas 11, Nyul József Noviszad 12, Stein Imre Noviszad 14, Schenk Anna Kikinda 15, Kenéz Anna Pacsír 4, Ágoston Dezső Noviszad 14, Kemper A. V. Kikinda 15, Skorttyák Károly S. Sívac 2, Szanyi Sándor Temerin 3, Vukovics Katika Szécsány 4, Kovács Lászlóné Szécsány 4, Ferdinandy Györgyné Beccserek 2, Tereza Krámer Pristina 18, Bogdanovics Svetozar Novihcesey 6, Törő Istvánné 4 egység.

A dült betűkkel szedett nevek könyvjutalmat kapnak.

A mult vasárnapi szám megfejtői közül későn küldték be a megfejtést: Kabók Mihály Telecska, Nyul József Noviszad, Buják Károly Martonos, Gulivás Balázsné Csurug, Kiss Lajos és Jankovicsné Ruski Selo, Schäfer Józsefné Balmok, Krámer Tereza Pristina, Habél Ferenc V. Kikinda, Huter V. Noviszad.

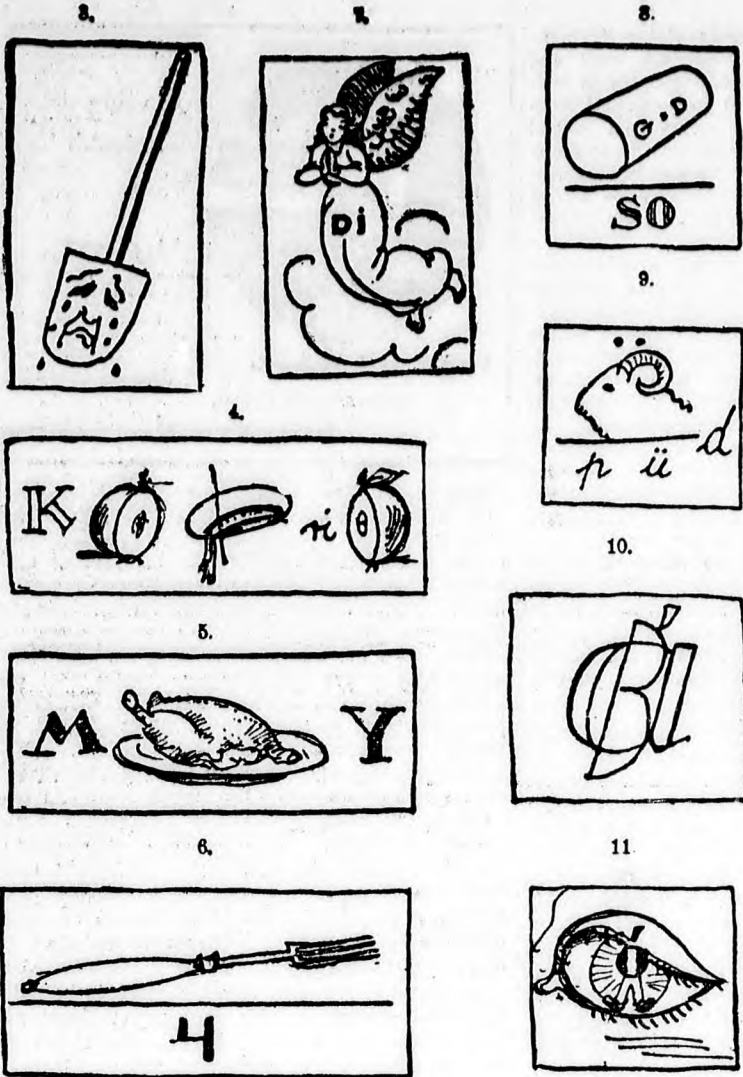
E heti rejtvényeink:

1.

2.

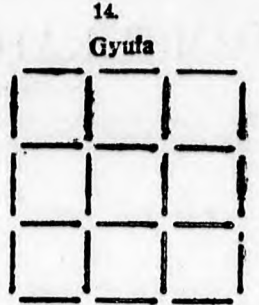

12. Ókor
 a — ar — ca — cul — cy — das
 — des — e — fi — gur — a — ju —
 las — lu — lu — lus — mi — non
 — o — pa — pl — rham — ri — rus
 — sal — sci — ses — sis — sti —
 sti — ta — tha — ti — u — ul —
 us — xer — xes.

- Numidia uralkodója, ki négy évig dacolt Rómával.
- Ariánus gót püspök és bibliafordító; a gót írást is ő állította össze.
- Híres római hadvezér, a fényezés mestere.
- Egyiptomi istennő, Osiris testvére.
- Az egyik Cato e várostól kapta jelzőjét.
- Karthágó megsemmisítője, aki győzelme alkalmával Róma sorsát siratta Karthágó sorsában.
- Perzsa király, Babylon meghódítója.
- Igazságos athéni államférfi, a Maratonnál győztes sereg egyik vezére.
- Theba nagy államférfia, ki Mantinéánál esett el.
- Római történetíró; Caesar ellenfele, majd pártivé.
- Perzsa király, uralkodása idején szüntek meg a görög-perzsa háborúk.
- Fáraó, ki sokat harcolt Syria törzseivel.

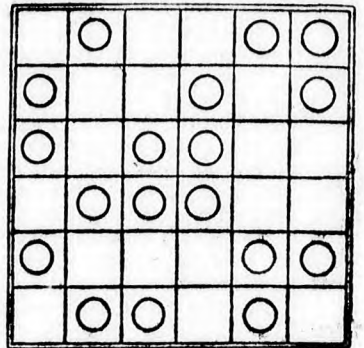
A szótárgokból helyesen összedílt szavak kezdőbetűi felelő-lelel olvasva az ókor egyik híres uralkodójának nevét adják.

Hat gyufát úgy távolítottunk el, hogy három négyzetünk maradjon, s minden gyufa hozzátartozzon valamelyikhez.

Vízszintesen és függőlegesen
 18 pénzdarabot (körök jelzik) úgy helyezünk el a 36 kockában, hogy minden vízszintes és minden függőleges sorba 3-3 darab jusson.

Megoldás

(Próbálkozzunk más elhelyezéssel is.)

Ellentét

E melléknevek ellentéteit helyes sorrendbe szedve, egy hajdani és mesékben sokat emlegetett uralkodó címet kapunk.
 ELÉNK, FELSŐ, GYALOGOS, MAGAS, NYUGODT, VIG.

Vízszintes sorok:

- Magyarul: borjú
- Kötőszó
- A »lakni« ige egyik parancsoló alakja
- Szólamód a megmondhatatlanul cselekvőről
- Pap teszi
- Miről-re fejelet
- Orvosi célokra is használják
- Élvezeti cikk
- Ezt teszi az ember ivás előtt
- A tengeri malaccal rokon exotikus rágszáló
- Rag is, ige is
- Gabonatisztítógép — fonetikusan
- Egyformanevűeket megkülönböztető rövidítés
- Jelző középfokban, sőt — névelővel
- Egyik szó az előbbi definícióban
- Templomban van
- Értékes bundájú, a maoskafélékhez tartozó vadállat
- Híres néger származású franciaí ró
- Egy régi színészeketoda gyakran idézett pontja (Vak betűk: A, G, T, O)
- Mássalhangzó — fonetikusan
- Elhunyt francia zeneszerző és hegedűvirtuóz
- A nagy csend jelzője
- Női név becézve
- Az az elmélet, amely szerint a világon minden cselekvés, változás előre elhatározott és elkerülhetetlen (Vak betűk: TRII)
- Nem ok nélkül
- Osiris testvére
- Német város. Itt vannak a világ legszebb — libái
- Napszaka
- Mondai görög hősök
- A 35. függőleges második és negyedik betűje
- A kártyás mondja, ha a partnernek engedi át a »dicsőséget«.
- A vizenyős talajon terem meg
- A motor teaz így, ha

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bács megyei Napló)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
14														15
16					17					18				
19				20			21			22		23		
24			25		26	27				28		28/a		
			29		29/a	30								
31		32								33		34		35
36										36/a		37		
38												39		
40				40/a										
41			42									43		
					44					45	46			
47		48	49					50	51		52	53		54
55				56	57	58		59				60		
61			62		63			64			65	66		
67														
	68				69						70			

- bajok vannak
- Érzékszerv
- A fordította: női név
- Sziget — idegen nevel
- Zöld — angolul
- Elpárológ

- A Pray-kodexben maradt latin forrásmunka a XIII-ik századból
- Ennyi »s«-sel nagyon sós lehet
- A fő verőér neve
- Kínai pénz

Függőleges sorok:

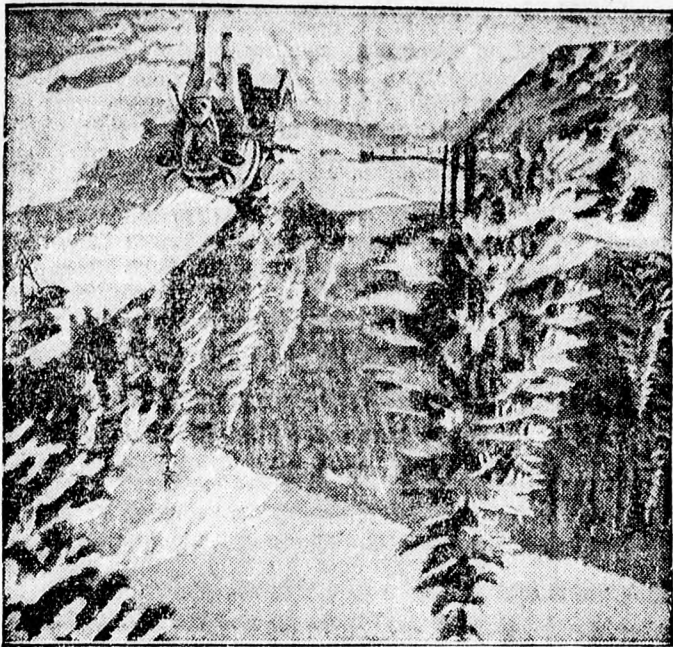
- Bethlen Gábor udvari papja, később református püspök. Református vallású énekeskönyv írója

- Gyengébb minőségű, dunántúli szén
- A 10., 13. és 44. függőleges sorok kezdőbetűi
- Gonosztevő
- Cremonában élt híres hegedűkészítő család

- ÜN → másszóval
- Nagy város Elő-Indiában
- A doktorok tudomány
- Az orosz-japán háborúra emlékeztető folyó neve
- Népies neve: pokolbó
- Török név
- Híres német operaténkes
- Hollandia legnagyobb tájképfestője (1682—1682)
- Igy mondják a nyomdászok a vastagbetűs szedést
- Azonos az 1. vízszintessel
- Kopasz
- Igy szerepel a kalendáriumban az október
- Híres amerikai filmsztár
- A kukorica latin neve
- Magyarul: nagynéni
- Telefonba mondjuk
- Híres magyar téglagyártársaság gyár helye
- Kérdőnévmás
- Champagne főhelye
- A »nyitni« ige egyik parancsoló alakja
- Erdei madár
- Van minden háztartásban
- 550 — római számmal
- Olajtermeléséről világhírű francia város
- Földmívelő szerszám
- Az atlétikában a rövidtávu futások neve
- Éleshangu kis szerszám (névelővel)
- A vivásban egy-egy mérkőzés neve (fonet.)
- Ilyen állat a rák
- Finom ennivaló
- Sortűz
- A horgony német neve
- Butordarab — birtokos raggal
- Ilyen a moren női divat, a ruha bokáig...
- Vigyázz, hogy el ne...
- Vet» betűi felforgatott sorrendben
- Azonos a 40. vízszintessel

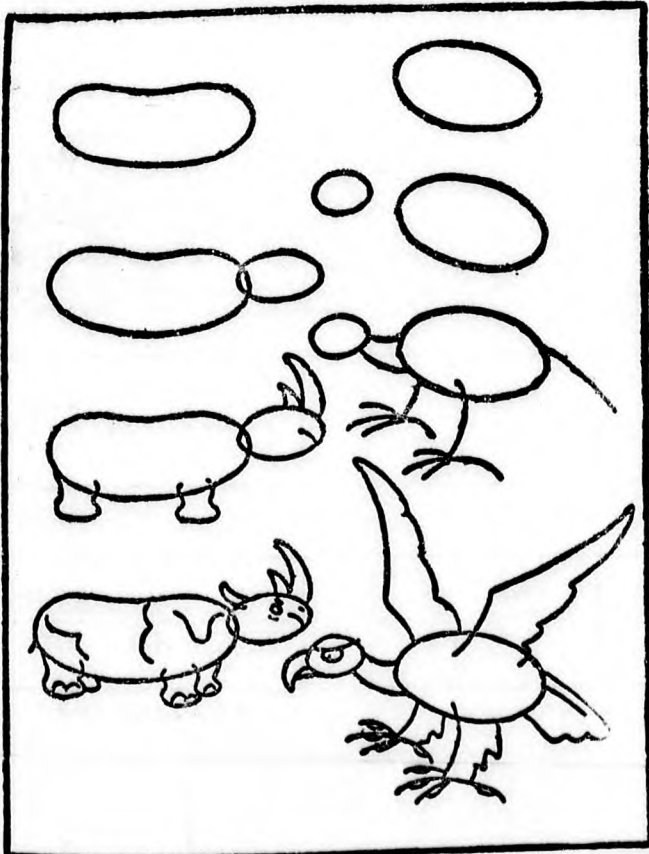
Hídez észak otthonába
Fehérk a fenyvesek
A tar hegyek homlokára
Puha hókendő esett.
Hegyi pásztor kicsiny szánya
Sima uton elhalad
Boot huzza. Kolomplárma
S aztán újra csend marad.

Téli tájkép

Rajzlecke

Ilyen rajzleckéket már mutattunk nektek. Most is azt mutatjuk meg miképp lehet egyszerű módon egy orrszarvút biztosan láttatok ilyen állatot az állatkeriben) s egy sást rajzolni. Nem magyarázunk többet. Elég okosak vagytok, hogy magatok is utána tudjátok rajzolni ezt a két állatot.

Dolittle Jánosnak borzasztó sok dolga akadt. Ezer és ezer beteg majmot talált, gorillákat, orangutánokat, csimpánzokat, páviánokat, szürke és vörös majmokat és a majmok minden más fajtáját. Sokan már meg is haltak közülük. Az első cselekedete az volt, hogy a betegeket elkülönítette az egészségesektől. Azután Csi-Csivel és nagybátyjával egy kis fűből való kunyhót építtetett magának, valamennyi egészséges majmot odarendelte és beoltotta őket. Azután még egy nagy házat is építtetett, sok ágyval és a betegeket ebben a házban helyezte el.
De anyyi állat volt beteg, hogy nem akadt elég egészséges az ápolói teendőkhöz, ezért a doktor úzenetet küldött a többi állatoknak: az oroszlánoknak, leopárdoknak és antilópoknak, akiket felszólított, hogy jöjjenek és támogassák munkájában.
(Folyt. köv.)

Az oroszlánok vezére.

VIII.

A doktornak ez nagyon jölesett. «majomhídat» láthatta. Her ember ebből valamit is lásson. On az első, aki a híres mutatóványát látta. De sohasem engedték meg, hogy felmessen az őserdőben, hogy a majmoknak ezt a művésztelmesen az egészségesekről. Azután Csi-Csivel és nagybátyjával egy kis fűből való kunyhót építtetett magának, valamennyi egészséges majmot odarendelte és beoltotta őket. Azután még egy nagy házat is építtetett, sok ágyval és a betegeket ebben a házban helyezte el.
De anyyi állat volt beteg, hogy nem akadt elég egészséges az ápolói teendőkhöz, ezért a doktor úzenetet küldött a többi állatoknak: az oroszlánoknak, leopárdoknak és antilópoknak, akiket felszólított, hogy jöjjenek és támogassák munkájában.
(Folyt. köv.)

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyenes melléklete
Subo. ca. 1930. február 2. 6

SZELEK SZÁRNYÁN

reszadt, hogy hirtül vigyék társaiknak a nagy doktor megerkészt.

De a király embereit, akik még mindig követik őket, meghallották a majomkálitáit és így megindták, hogy merre van a doktor. Azonnal utána szöktek, hogy el-fogják.

A nagy majom, amelyik Gób-Góbót vitte, lassan hátra-maradt és látta, hogy a néger katonák kapitánya a sátrásg-ben előtte lopózik. A majom a doktor után szökött és utána kiáltva figyelmeztette, hogy fusson, ahogy csak tud.

Erre valamennyien futni kezdtek olyan gyorsan, mint még soha életükben, de mögöttük a király gyorsan, mint a kezdek és a leggyorsabb a kapitány volt közöttük.

A doktor hirtelen megbotlott az orvosos táskájában és elesett, a kapitány pedig azt hitte, hogy a szökevény most biztosan a kezébe fog kerülni.

A kapitányiak azonban nagyon hosszú futást, bár a haja rövid volt. És amikor előrenugrott, hogy megkapadja a dokort, egyik füle megakadt egy bozóban és az egész had-seregnek meg kellett állni, hogy segítsen rajta.

Időközben a doktor felhátrázott és megint futni kez-dett. Ugy rohantak, ahogy csak tudtak és Csí-Csí így kiáltott: — Csak kitaríts! Nem vagyunk már messze a céltől!

De Jolligink királyság határa meredek mélység volt egy-folyó felett és a folyó másik oldalán terült el a majmok or-szága.

Jip, a kutya lengett a meredek szélről a mélységbe és így kiáltott: — Istenkém! Hogy fogunk itt a tuisó oldalra kerülni? már egészen a hátunk mögött vannak, nézzétek csak! Félék, hogy megint a börtönbe kerülünk!

Es elkezdett sírni.

A nagy majom azonban, amely a disznót vitte, letette Gób-Góbót és így kiáltott a többi majomnak: — Fink, híd! Gyorsan csinálatok híd! Csak egy percnyi időnk van. Kiszabadították kapitányukat és az nagy roham, mint az őrtűt. Gyorsan! Híd! Egy híd!

A doktor kíváncsi volt, hogy miből fognak híd csinálni és körülnézett, hogy nincs-e valahol gerenda elérhető. Amikor azonban újra a szikla felé fordult, a folyó fölött már egy teljes kész híd fejezett — élő majmokkal. Amug

Morgó Mackó újabb kalandjai

A nemzeti urnak a Habostorta olvasóihoz sajátmancsulag irt levelei

Másolta KORÓPAL

Egyik ilyen ellenőrző körutam alkalmával meglepetve láttam ám, hogy az egyik erdei uton Ravaszfi Fülöp, a gonosz róka jön velem szemben. Eszembe jutott, hogy az utóbbi időben meginnt milyen sok gonoszságot követett el velem szemben és fölöttem magamban, hogy alaposan megtépázom a bundáját. Azért félrevonultam az egyik fa mögé, mert nem akartam, hogy észrevegyen. Ugy számítottam, hogy ha észrevesz, akkor bizonyára elfut, mert hát ő is tudja, hogy mi van a rováson.

Azonban Ravaszfi Fülöp nemcsak, hogy észrevett, hanem nagy szemtelenül még messziről felém is kiáltott:

— Adjon Isten mind közönségesen pálinkás jóreggelt, nemes és nemzeti Morgó Mackó uram! Ne méltóztassék oda a fák közé menni. Végtelenül örvendek, hogy találkoztunk most, mert ha nem találkoztunk volna, akkor magam kerestem volna föl még a mai napon kigyelmedet.

Elsudálokztam ekkora szemtelenségre és önkéntelenül is előléptem a fák közül az utra vissza. Sőt erre az orcátlan beszédre még annyira is megfélemedtem, hogy fogadtam a köszönetét.

— Jó reggelt, róka, — mondtam, — mit akarsz? Ravaszfi Fülöp pedig csak továbbjött felém rendületlenül és félelem nélkül.

— Apam! Itt nem tudok tovább dolgozni a gyökerektől. Pedig tud rajtuk valami széles folyósót látok. Amint kapar-katom a földet kitéle álló első két talpammal, már fáj is mind a kettő, még sem engednek a gyökerek.

— Hát mire való az a 44 fogad, melyek közül elől olyanok is vannak, mint egy-egy kis véso: rád el öket!

— Igen, de ugy szurnak, mint a tűske. Aztán meg sárgá-sak, csak a tövük, meg a hegyük sötétbarna.

— Hadd látom már azokat a furcsa gyökereket — mond-ja az öreg vakondok s felbonyolítja munkáját. Pedig éppen az-za az öreg vakondok készített teli lakásából kitarja a földet. Odamegy a fűhöz, aki 30 centiméter mélyben egy keresztifolyósót akart elkészíteni.

Amint az öreg vakondok mesterséges lakásának hosszú folyósóján végig haladva, fűhöz ér, erősen megteszteli kis ap-tó személt s nagy nezi, hogy mik azok a fűskes gyökerek? Is-amint nézi-nézi, egyszer csak azt látja, hogy az egész fűskés-erdő megenzdül, egy kis fej, azután egész test nyúlik elő-meglehető nagy szemekkel és fülekkel, fehér pófával, vörhe-nyessárga hassal és nyakkal, fekete bajusszal, rövid farkkal s azután megszólal nagy álmosan:

— Ugyan ki zavart fel édes álomból? Épen egy hatalmas nagy egerec fogtam s meg sem tudtam emni. Hiszen csak nem ment még le a nap? Már pedig az én napszámom csak az es-tell szűkületkor kezdődik, amikor az ártalmas bogarak és ro-varok előbújnak rejtőhelyeikből. Pedig olyan jó itt heverni egész napon ezen az én puha vackomon, melyet falevellel, szalmával, szénával beletem ki.

— Ki ez? — kérdi suttogva a kis vakondok az apjától.

— Ez Ham, — felel az öreg vakondok, — ami hatalmas szomszédunk: a sündisznó.

— Szomszédunk? Amnek van olyan rossz szaga?

— Igen, csakhogy az ő lakásának mindig két kifarata van, hogy, ha az egyiket beömlök, a másikon át el tudjon me-nyülni innen a faodvakba, lehallott falevelek halmozza alá.

— Hát az ő házat is háborogtatták?

— Csak a rossz emberek vagy gyermekek, akik nem tud-ják, hogy mivel el s mennyi hasznos tesz.

Föld alatti szomszédok

lesz, leközlöm a beküldött fejtörőket. — **Tükvicki István:** Próbálj egy fejtörőket kitalálni, amiket csak betűkből állítasz össze. — **Pisler Dandika:** Szép, helyes írásod van, de azt is ird meg legközelebb, hanyadikba jársz és hova. — **Schwimmer Lillike, König Etuka, Boros Ilonka:** A jó és szorgalmas gyerekeket a Balázs bácsi mindig örömmel fogadja a Habostorta táborába.

X $\frac{tin}{p}$ —,

Kulcsics Józsikától

TAL A

Berky Ilkától

† S $\frac{A}{VI}$

Kávay Ancikától

E A ZEB
ZEN BO UL

Vukov Konstantintól

$\frac{K}{c}$ y l m

REJTETT NEVEK.

A kocsirod ide-oda mozog.
Matild a madarat szereti.
Az uccán sár mindig akad.
Gabi ringatja a bölcstöt.

— Ez sem tudom, mit eszik.
 — Ártalmas rovarokat, férgek, csigákat, mint ml, de ezeken kívül még egereket és kigyókat is, melyek veszedelmesek az emberekre, állatokra és növényekre.
 — Miféle szitóság az ott? — kérdi a tuskérdő, a vakondok felé fordulva.
 — En vagyok, szomszéd! — felel az öreg vakondok nem minden félelem nélkül.
 — Ugy, te vagy, vakondok szomszéd! az én rovarvédő nyúlma?
 — En és a hám, aki még nem ismer téged.
 — Epen jó hogy találkoztunk. Egy jó újságot mondok.
 — Milyen újságot?
 — A múltkor egyszer est szürkületkor — a mint szoktam — kimentem a kaszálóra. Hát azt látom, egy kis fürtök szik egy szénboglya tövében és szép csendesen aszik. Az esthajnalcsillag épen oda süttött szép szelíd arcára. Olyan jól esett neki, hogy még mosolygott is tőle. Az est szelíd csendesen lengette szép szöke haját. Amint ott néztem, egyszerűen csak azt vettem észre, hogy egy vastag vipera csendesen elcsuszik mellettem, egyenesen a gyermeknek. Messzantám a gyermekét, hogy ezt most megöli a vipera, megkapitiam s megfojtottam a viperát, meiólt a gyermekét megcsipthette volna. Es meg is ettem később.
 — Nem mérgezett meg?
 — Nekem nem árt a vipera mérge.
 — Es a gyermek?
 — A zalra felnyitotta a szemét és szeliden és halásan rám mosolygott. Epen akkor ért oda édes anyja nagy látgata. Midőn a gyermek anyját meglátta, felugrott, megölelte s rám mutatva, mondá:
 — Ez mentette meg az életemet attól a csut kigyótól!
 Az anya rám nézett. En hitelen fejemet behúzva össze-rombodtam, mint veszeltykor szoktam tenni, hogy tuskéim szől hozzáim;
 — Ne féj, te furcsa kis állati! Nem bántalak én téged, de más se bánt ezután, mert kidobolták a falubam, hogy a szindisznok, a vakondok és cikánok az ártalmas rovarokat és férgeket pusztító hasznos állatok, melyeket épen ezért bántani nem szabad, mert aki bántja őket, azt szigoruan megbünteti a törvény.

Mégis nagyon örültek mindig az éjszakának, amikor megálltak és káphentették magukat. A doktor ilyenkor tüzet rakott és vacsora után körbe szoktak ülni, hogy meghallgassák Polyneziának a tengetről szóló dalait, vagy Csí-Csimek az óserdőről szóló elbeszéléseit.
 Csí-Csí sok meséje nagyon érdekes volt. Mert bár a majmoknak csak azóra volt meséskönyvük, amit a doktor Doitite írt nekik ilyen, mégis minden érdekes történet szilókról gyermekekre szállt a majmok társaságában.
 Csí-Csí sok mindentől mesélt, amit még nagyanyjától hallott — özönvíz előtti régi-régi időről szóló történeteket — azokból az időből, amikor az emberek még medvébőrt viseltek, sziklatüregben laktak és nyersen ették a húst, miután a főzést akkor még nem ismerték és nem tudták tüzet csinálni. Őrási marmaniókról és gyíkokról mesélt, amelyek olyan hosszúak voltak, mint egy vonat és amelyek azokban a régi időkben a hegyek között vándoroltak és a fák csucsalról legelésztek. Sokszor olyan feszülten figyeltek, hogy észre sem vették, hogy a tűz elaludt és a mese végeztével új rőzsét kellett keresniük, hogy új tüzet gyújtsanak.
 Amikor a király csapatai visszatértek és jelentették, hogy nem találják meg a doktort, a király ne jöjjenek vissza addig, oserdőbe azzal a paranccsal, hogy ne jöjjenek vissza addig, amíg el nem fogták a szökevényeket. Így a doktort az egész idő alatt, amíg az állatokkal a majmok országa felé tartott és biztonságban hitte magát, a király emberei állandóan üldözték. Ha Csí-Csí ezt tudta, valószínűleg újbol elrejtette volna őket, de sejtelve sem volt a veszélyről.
 Egy napon Csí-Csí felmászott egy magas sziklára és a fák csucsa fölött a távoliba kémelt. Amikor lejött, kijelentette, hogy már egész közel vannak a majmok országához és hamar oda kell érniük.
 Még ugyanaznap este találkoztak Csí-Csí nagybátyjával és egy csoport más majommal, akik még egészségesek voltak és akik egy moosár szelén, fák tetején üve lesték érkezésüket. Amikor megálltak a híres orvost, a majmok borzasszó lármát csaptak, kiabáltak, pálmatalaleveleket dobáltak a levegőbe és leugráltak az ágakról, hogy üdvözljék a jövevényeket.
 A majmok vittek tovább a doktor börtönlét, kezétszáját és minden egyéb podgyászát, sőt a legnagyobb majom a karjába vette Gób-Góbót, aki mégint eltaradt. Két majom el-

Legutóbbi fejtörőnk helyes megfejtése: *Vizmentes, Kerekpáros.*
 Keresztsoros rejtvény vízszintes: 1. arany, 4. éle, 5. si 7. tambura, 10. fánk, 12. él, 13. rang, 15. Kain, 16. ó koma. Függőleges: 1. alak, 2. rém, 3. nyuló, 4. Etna, 5. sarok, 6. If, 8. bé, 9. una, 11. Akó, 14. ma.

Helyesen fejtették meg: Kávay Ancika, Ujvári Margit, Pick András, Popovics Mucika, Fister Dundika, Olasz Sárika, Olasz Antika, Ország Zsuzsika, Stibinger Imriske, Schwimmer Lilike, Kulcsár István Tikvicki István és Jenő, Fischer Elly és Évi, Kuluncsics Józsi, Berky Ilke, Koiss László, Ujvári Bandika és Imrike, Kuzmics Duduka, Kovács György, Piri Mariska, Herédy István, Dieners Karesi, Nagyabonyi Gyuszi, Lányi Stefi, Basch Palkó, Friedmann Marci, Reich Vera, Berger Kató, Kovács Juliska, Szalkity Mica és Dódi, Balahó Ferkó Kalmár Imre és Karesi, Kalkits Ilonka, Glied Mancika, Takács Katóka, Boros Ilonka, Ferdinándy Ilonka, Köniig Etuka, Fischer Tibor, Schweizer Erzsike, Vukov Konstantin és Mariska, Nánay Levante, kishudafai Kalmár Klárika, Vermes Miki, Nagy Anni, Stein Lola, Takács Margit, Süimegi László, Katona Katóka, Kányó Rozálka, Steinfeld Miklós, Harangozó István, Vince József, Rosenbergs Samu, Gulyás Juliska, Harangozó Ilonka, Takács Bandi, Gyula Manci és Józsi.

A jutalomkönyvet Glied Mancika nyerte el

ÜZENETEK.

Ferdinándy Ilonka: Valahogy elkallódtak a leveleid. Itj ezután is szorgalmasan. — Takács Bandi és Kató: Csak küldjétek, ha jók, felhasználom. — Kalmár Imre és Karesi: Nem ismerem azt az embert. — Kávay Ancika: No csak ha már jobban vagy, ezentul vigyázz magadra. A jó fejtörőket felhasználom. — Dieners Karesi: Kissé türelmesebb légy, hiszen te már egyszer nyertél jutalom könyvet, de van ám sok olyan kisgyerek, akik még egyszer sem nyertek és ők is szeretnének. Légy türellemmel, rád is fog nemsokára sor jönni. — Piri Mariska: Irj a Margit néniének és meg fogod kapni. — Kovács György: Nyervek ti is, ha minden héten pontosan bekülditek a megfejtést. — Kuluncsics Józsi: Ezután is küld szorgalmasan a megfejtéseket. — Fischer Nelly és Évi: Legközelebb, ha több hely

— Mordizomádtá, — csudálkoztam magamban, — ugyan csak nagy dolog lehet, hogy a róka nem fél tőlem és szembe mer kerülni velem!
 A róka pedig belenyúlt a kabátja zsebébe, onnan előhúzott egy újságot és azt felém lobogtatta.
 — Nemzetes uram, — kiáltotta vigan felém, — tessék idenézni, itt van a legújabb beogradi újság!
 — Hát aztán, láttam én már elég beogradi újságot. Magamnak is jár egynehány!
 — Igen ám, de ez a hivatalos lap és benne van az amnesztiarendelet.
 — Hát benne van! Megirták már a lapok, hogy jön az amnesztia.
 — Megjött bizony, — örvendezett a róka, — és nekem most már nem kell a nemzetes ur elől többé bujdosnom!
 — Miért? — kérdeztem csudálkozva.
 — Azért, mert az amnesztia kimondja, hogy az összes bűnösök kegyelemben részesülnek és büntetésüket elengedik nekik. És bizony, beismerem, én sokat vétkeztem és bűnöztem a nemzetes ur ellen és féltem, hogy megbünteti azért, ha egyszer megcsip. Természees, hogy mos örvendek, hogy az amnesztia folytán én is kegyelemben részesülök. Egyben mindjárt ki is jelentem a nemzetes urnak, hogy már régen megbántam, amiért a nemzetes urnak annyi bosszuságot és kellemetlenséget okoztam. Bocsánatot kérek ezért és igérem, hogy többé nem lesz oka a panaszra.
 Amig így messziről kezdtük a beszélgetést, közben mind-egyre jobban közeledtünk egymáshoz. Mire idáig értünk a beszélgetésben, már a róka közvetlenül ott állott előttem. Megragadhattam volna és alaposan megrázhattam volna, azonban türtőztettem magamat, mert ha egyszer amnesztia van, hát akkor amnesztia van.
 — Mutasd a hivatalos lapot, — szóltam rá a rókára.
 Át is nyújtotta mindjárt az újságot. Az első oldalon csakugyan ott volt az amnesztia rendelet, amely kimondja, hogy bizonyos büntettek kivételével, kegyelemben részesülnek a bűnösök. Minthogy pedig a róka se nem gyilkolt, se nem rabolt, tehát az amnesztia rája is vonatkozott.

(Folytatása következik.)

első házba betört. A szobában sír csendesség honolt. Az
tanácsalanni állott, nem tudva, hova meneküljön! Végre az
keletkezett, az első szakadt. Katinka pedig az idegen helyen
Közben erős vállamással és dörgéssel járó nagy zivatar
dök, mintha minden kihat lenne.
den ajtó, ablak be van téve és ahol teljes csendesség uralko-
és tovább siet, ő pedig ott marad egy kis faluban, ahol min-
lakt fejérel és vízi, gyorsan megállás nélkül, végre letele-
mától. Amint ill és gondolkodik, egyszerre úgy érzi, hogy va-
Könnyel csendesen pergetek — a visszamelekedés fájdalom-
des után, ötves korában, ellagya ötöt örökre.
től megkaparva, eszébe jutott jó anyja, aki hosszú betegske-
Talan először életében sóhajtott fel egy fájdalommal ér-
kább, hogy ne kelljen vele, az örökös «ellen» harcot felenni.
den kívánságát parancsképpen teljesíti, de ezt is önzésből in-
senki se szereti és ő sem szeret senkit. Atyja kényeztet, min-
elégeden volt önmagával szemben. Úgy érezte, hogy őt
Le is tilt és gondolkozott és amit még soha sem érzett,
ditva őt.
amelyek szinte hivogatólag intgettek feléje, pihenésre buz-
— kis asszál, néhány nádszékkel és a napórával körülvéve,
tők kedvence helyemre — amely az egyik rózsátó alján volt,
— és szók is a kocsisnak, hogy fogjon be. De egy küssé le-
dan csak azért is át fogok menni — mertonditrozott magában
Apácska avval érvel, hogy járva nagy grasszal odát. En azon-
hol cirksz-trupp mutatgatta szorakoztató látványosságait.
a Francia kisaszonnyal átkocsizzzanak a szomszéd faluba, a
Hogyisne, amikor apácska nem akarja megengedni, hogy
két dacos szem villogott elől.
szép arcát, gyönyörű szöke haj koronázta és aktinek arcából
lett leánykájá, a 12 éves Katinka, akinek finom metszésű
Minden örült a frissen zendülő életnek, amikor a kastély
ripelésükkel töltötték be a levegőt.
kelebből a kis madarakat, amelyek határt nem ismerő vig csi-
sen tügyező fákba, hogy kedves duruzsolásával kicsajja fész-
övezet. A tavaszi szelel halk suttogással kapott bele, a fris-
aranyozta Kőváry Elemér báró kateját, amelyet örösi park
Gyönyörű verőfényes tavaszi nap volt. A napugár be-

A szeretet útja

ágyon, tarka ágynemű között, körülbelül az 5 korában lévő
leánya feküdt, az arca csuf fekélyekkel volt eléktelenítve,
ajka pedig a nagy láztól kicserepedve. A leánya mellett
csak egy öregasszony ült.

Amikor a belépő urilányt meglátta, odahuzta őt az ágy-
hoz e szavakkal:

— Finombőrű, szép, gazdag leány, most már te is meg-
kapod a bajt, biztosan rosszat tettél és azért kerültél a halál
országába. Én most dologra megyek, te pedig vigyáznál fogsz
a betegre, amíg megijövék!

Az öreg asszony kiment, a beteg nagyot lélegzett és ősz-
szekulcsolt kézzel kérte az urileányt, hagyja őt egyedül, fus-
son amerre tud, meneküljön a ragály elől.

Katinka csendre intette a beteget. Oda ült melléje, a bő-
rogatásokat gyorsan változtatva és arcát mosva hidegvizes
ruhával.

Amire az öregasszony hazajött, a beteg szép csendesen
aludt és tul volt a krízisen. Katinka ellenben lázpirosan gub-
basztott az egyik faszéken. Anyja beléptére a beteg leány
felébredt és halkán suttogott anyjával, aki egy szót sem szólt
— csak levetköztette Katinkát, — fehér ágyat huzott és be-
fektette!

Fájdalmas, nehéz napok, éjjelek váltogatták egymást és
ő kinosan vergődött láztól gyötört testével. Amikor jobban
lett és felkelhetett, tükröt adott a kezébe, nézné meg magát.
Finom szép bőrét a fekélyek tönkretették, gyönyörű arany-
szöke haja kihullva.

A fájdalmas meglepetéstől nagyot kiáltott és — felébredt.
— Mi volt ez? Álom-e vagy valóság? — kérde önmagát.
— Hála Isten, álom volt csupán, de egy olyan álom, a
melyből sokat tanultam!

Vigan futott fel atyja dolgozószobájába, ahol átkarolva
atyját, csókok között suttogta:

— Köszönöm apuskám, hogy nem engedtlél át a járvá-
nyos helyre és ezután is mindig te intézzed lépéseimet. Enge-
delmes tanítványod leszek a jövőben.

Atyja szeretettel ölelte magához, nem kérdezve, mi vitte
őt az engedékenység meggyőjére.

Egy darabig még küzdött a régi énjével, amely nehezen
idomult szélsőre, szeretetre. Ő azonban megfogadta, hogy
a »Szeretet utján« akar haladni, boldogítani fog, hogy ezáltal
saját maga is boldog lehessen!

kezdetben, sőt a vándorélet már sok örömet szerzett nekik.
a nagy érváltságokat is, nem fáradtak el olyan hamar, mint
és száraz til volt a puha fekhelyük. Csakhamar megszokták
Pjszakánként pálmalevelekből készült sátrában aludtak
fogott és szeretett volna dolmányozni.

doktornak, miután a hazutól magával hozott dohány már el-
tak szerzeni. Egszer még egy kevés dohányt is hoztak a
kiántak, Csi-Csi és Polynexa majdnem mindent meg tud-
mhegekben talált mézzel edesítették meg az italt. Bámint
maguknak a vad narancsok levéből és a korhadt fákban evő
ták, hogy hol lehet ezeket megtalálni. Limonádét készítettek
gyort, gyömbért és kenyérgyököret — jól ismerték és tud-
amelyek az őserdőben megeremtek — a datolyát, füget, mo-
és Polynesia mindazokat a gyümölcsöket és fűzöket,
Allandóan volt elég emvalójuk és italuk, mert Csi-Csi
Eyon szeretett.

Ha a disznó sírni kezdett, kőkusztelet adtak neki, amit na-
volt és utközben gyakran elfáradtak, különösen Gób-Gób.
A majmok országába vezető út nagyon-nagyon hosszú
ut folytatására.

dokort és az állatokat a rejtékhelyről és összekészíttek az
Mintán a katonák mind hazamentek, Csi-Csi kivette a
sének, inkább térjenek vissza és aludjanak még egy keveset.
hangon kijelentette, hogy nincs semmi célja a további kere-
leveken, hallották, amint Erminnude királyné kimerült
Végre, amikor a nap sugara lassan áthatott a sírni fa-
jom sem.

kiüll senki sem ismerti ezt a rejtékhelyet, még a többi ma-
biztonságban éretek magukat, mert tudták, hogy Csi-Csin
zelben beszélnek és keresik őket az őserdőben. De mégis
Gyakran hallották, hogy a király emberei valahol a kö-
ly az egész éjszakát ezen a helyen töltötték.

majomország felé.
a katonák visszatérhának. Akkor majd folytatjuk utunkat
— jobb lesz, ha itt várunk — mondta Csi-Csi — amíg
álló korhadt fában.

— és itt valamennyiüket elrejtette egy magas sziklák között
szébe vezette — olyan helyre, ahol még sohasem járt ember
A dokort és az állatokat az erdő legátáthatatlanabb ré-
ismerte az utakat, mint a király emberei.

Csi majom az erdő minden ösvényét ismerte, sőt még jobban
zonyára nem ismerti az utakat. Azonban tévedtek, mert Csi-

A király ekkor rájött arra, hogy csunya tréfát liztek vele
és ezért borzasztó dühös lett. Azonnal visszasietett a bör-
tönkhöz.

De már későn érkezett. Az ajtó tárva-nyitva és a cella
üres volt, a doktor pedig az állatokkal együtt már messze
járt.

VII.

A majom híd.

Oh borzalom! Ermentende királyné még soha sem látta
a férjét olyan dühösnek, mint ezen az éjszakán. A király a
fogait csikorgatta dühében, mindenkit összeszidott és fogke-
fjét a macska után hajította. Tombolva szaladgált hálóm-
gében ide-oda, felébredtette katonáit és az őserdőbe küldte
hadserégét, hogy fogják el a dokort. Később utánuk küldte
egész szolgaszemélyzetét, szakácsait, kertészeit, borbélyait
és Bumpo herceg házitanitóját, sőt magát a királynét is el-
kergette, hogy segítsen a katonáknak a doktor után kutatni,
pedig Ermentende, aki szűk cipőben táncolt egész éjszaka,
nagyon fáradt volt.

Közben a doktor és állatai olyan gyorsan, ahogy csak
tudtak, az erdőn keresztül a majmok országa felé szaladtak.

A rövidlábú Gób-Gób hamar elfáradt, úgy hogy a dok-
tornak kellett vinnie, ami nagyon megnehezítette a futást,
mert hiszen ezenkívül még a böröndöt és kizításkát is ma-
gukkal kellett cipelniük.

Jolliginki királya azt hitte, hogy nem lesz néléz az egész
bandát megtalálni, miután a doktor az idegen országban bi-

KÖNYV · FILM · RÁDIO

Irodalmi palotaforradalom

Miért távozott a Nyugattól Ignótus és miért veszett össze Vámbéri Rusztem Moritz Zsigmonddal és Babits Mihállyal

Vámbéri Rusztem nyilatkozata a Naplónak a Nyugat jobboldali orientációjáról és egy érdekes afférról

A Nyugatnál lezajlott a palotaforradalom. Osváth Ernő tragikus halála óta már csak Ignótus maradt meg a Nyugat régi irányítói között mint, aki továbbra is ragaszkodni akart a Nyugat régi hagyományaihoz, akinek még szívügye volt a huszonegy évvel ezelőtt megindult irodalmi forradalom, vagy legalább is az a liberális szellem, amely a forradalmi allűrök lehiggadása után a Nyugatnál évtizedekig irányadó maradt. A többiek már nemcsak a forradalmiságot, hanem a liberális szellemet is levették az életről és mint beérkezett nagyságok írásban és érzésben is konzervatívokká váltak. A harc elkerülhetetlennek látszott és nagyon hamar végetért. A beavatottak és kevésbé beavatottak egy pillanatra sem kételkedhetett abban, hogy Ignótus fog alul maradni, hiszen nemcsak a lap szerkesztőségének nagy része, hanem a kiadói érdekelttség is olyan erősen jobbfelé orientálódott, hogy Ignótus tehát a Nyugatnak megalakítása óta volt főmunkatársa hamarosan levonta a konzervenciákat és eltávozott abból a szerkesztőségből, amelynek irodalmi vagy mondjuk irodalompolitikai orientációjával nem tudott egyetérteni. Am Ignótus nem forradalmár. Gróf Andrásy Gyula politikai zurnalizmusát valóban nem lehet valamely tulságosan felforgató eszmékkel vádolni és ha Ignótust az irodalomban sokkal baloldaliabbnak is szokás számítani, mint amilyen politikus, mégis nagy csodálkozást keltett, hogy közvetlenül az ő távozása után megjelent számban Vámbéri Rusztem cikkével találkozott az olvasó.

Hogyan? — hangzott a kérdés — hát, ami a közölgárszelleme Ignótusnak nem volt elég baloldali, azzal megelégszik a keresztül-kasul forradalmi szellemű Vámbéri?

Hamarosan elhangzott a felelet. Maga Vámbéri adta meg mindjárt másnap a cikk megjelenése után napon egy napilapban. Ennek a második cikknek az volt a címe:

A Nyugat keleti eszközei.

és nagyjában az volt benne, hogy a Nyugat felszólította Vámbérit, hogy szőljon hozzá a szerkesztőség által felvetett »Színház: üzlet« problémához.

— Nem volt jogom feltételezni — írja Vámbéri — hogy a Nyugatnál Ignótus kiválása irányváltást is jelent, ezért rendelkezésükre bocsátottam a kért cikket, de hamarosan meg kellett győződnöm, hogy csak azért fordultak hozzám, hogy a baloldallal való összeköttetésük fenntartását dokumentálják, de látva, hogy írásom nem segítene elő a szerkesztők akadémiai orientálódását, a cikket, amelyet az én nevem alatt jelentettek meg, a Nyugathoz méltatlan keleti eszközökkel megkurtították és megváltoztatták.

Vámbéri cikke ugynevezett kivégző írás volt. Maró gunnyal és ragyogó öletességgel intézte el Vámbéri a Moritz Zsigmond és Babits Mihály kizárólagos szerkesztése alatt álló Nyugatot.

Először jött tehát Ignótus nagyszerű felolvasása a »Nyugat utjára«-ról, amely már nyomtatásban is megjelent, azután Vámbéri támadó cikke és ma már senkinek sem lehet kétsége aziránt, hogy a Nyugat megszűnt a magyar irodalom — bár kissé lehiggadt és tulságosan elkelő — fátylahordozója lenni és rövidesen homlokára írhatja, hogy: A Magyar Tudományos Akadémia, a Petőfi Társaság, Kisfaludi Társaság stb. stb hivatalos lapja.

A Napló budapesti tudósítója a Nyugat új orientációjáról és az irodalmi körökben nagy feltűnést keltett Vámbéri-kontra Nyugat afférről magát Vámbérit Rusztemet szólaltatta meg.

Vámbéri Rusztem dr. kérdéseinkre a következőket mondta:

— Az a jelentéktelen személyi affér, amely köztem és a Nyugat szerkesztői között történt, a lovagias szabályai szerint elintéződött. Moritz Zsigmond bocsánatkérő levelet intézett hozzám és én erre ugyan csak levélben válaszoltam, úgyhogy közöttünk a dolog elintézését nyert. Ez azonban nem teszi feleslegessé, hogy a Nyugat ügyéről szó essék, annál is inkább, mert ez szimpotomatikus jelenség és egyike azoknak a kon-

cesszióknak, amelyeket a tíz év óta jogtalanul és indokolatlanul üldözött baloldal irodalmi téren a jobboldalnak tett.

— A mai magyar kormányzatnak tíz év alatt sikerült bizonyos lelki apátiát kitermelni, amely lassan letöredezi az ellenállást, hogy ahogy a csobogó víz a sziklát képes összetörni. Ezek a jelenségek mutatkoznak a sajtóban, a politikusoknál, akik a látszatparlamentarizmus sajátosan magyar kormányzati rendszerének ellenzéki minőségben falaznak és végül természetesen az irodalomban is, amelynek a mai gazdasági viszonyok között természetesen csökkent az ellenálló ereje.

— Ha a progresszív baloldali jellegét kifejező szépirodalom azt merie hangoztatni, hogy neki is élni kell, akkor a reakció irodalmi tekintélyei azt felelték Talleyrand-dal: Nem látom be ennek a szükségességét — hacsak presztizseteket nem teszitek le áldozatul a nemzeti egység oltáránál. Ennek a kívánságnak lett eredménye, hogy mint Abraham Izsákok, a Nyugat feláldozta Ignótust, annak a látszatnak szolgálatában, hogy ezentul jó fiu akar lenni és úgy, mint a kurzusnak helődoló összes politikai és irodalmi elemek bocsánatot akar kérni azokért a bűnökért, amelyeket Ady Endre emléke ellen épen azok követtek el, akiknek most a bocsánatát kéri.

— Nem esztetikus látvány, amikor valaki megcsókolja az ostort, amellyel tíz évig vertek végig rajja és talán épen az esztetika képviselői jogosultak legkevésbé, hogy ebben a sacrfitto del intellecto-ban közreműködjenek. De végül is élni mégis csak kell, min-

denki azt tartja azonban, hogy számításuk balul fog kiütni, mert a Nyugat régi hívei élni fognak a gyanuperrel, hogy ez a szimbólikus jobbrafordulás talán mégis őszinte, viszont a jobboldalnak irodalmi inyeneci ezentul is be fogják érni a Napkelettel, Pekár Gyulával, Herczeg Ferencel és Berzeviczy Alberttel.

— Professzor ur véleménye szerint lesznek más kiválások is a Nyugattól?

— Nem hiszem, hiszen Ignótus fia is tovább ír a Nyugathra. A baloldaltak tovább írnak, legfeljebb megalkusznak a helyzettel.

— És Ön?

— Én eddig sem voltam a Nyugat munkatársa, hiszen nem is vagyok esztéta. Természetes, hogy most irtan uteljára nekik, de különben is mit mondanak az olyan kocsmárosra, aki más kocsmájába megy inul? (Vámbéri a »Századunk« szerkesztője.)

— És mi van Moritz Zsigmond leveleiben?

— Ez privát levél és én nem akarom indiszkrétan a nyilvánosság elé hozni. Annyit mondhatok, hogy Moritz bocsánatot kér és azzal védekezik, hogy a lényegtelen változtatások véleménye szerint csak használtak a cikknek, amelyet ige nagyra értékelt. Én válaszóban meghívtam őt a Századunk hasábjaira és megírtam, hogy én az ő írásának nagybecsülését azzal fogom dukomentálni, hogy akármilyen szellemű lesz az írás, én nem fogok változtatni rajta semmit. Én bármit meg merek jelenteni, amit Moritz Zsigmond ír és csak azt csodálom, hogy, ha ő nem gondoskodik hasonlóan az én írásaimról, miért kért épen tőlem cikket. Hiszen van még elég jogász Budapesten, aki a Nyugat felvetett problémájához hozzászóllhatott volna. Egyébiránt a felvetett Színházprobléma nem igen érinti a jogot és az a körülmény, hogy engem, mint jogászt megszólaltattak ebben a kérdésben, csak arra volt jó, hogy, ha esetleg lett volna valakinek közöllünk illuziója a tekintetben, hogy a Nyugatnál csak személyi és nem rendszerváltozás történt, az igen hamarosan kiábrándulhatott.

(k. m.)

A könyv különös hatása

Nem is kárhoztatható az, hogy például a római egyház csak külön bejelentésre engedi meg egyes könyvek elolvasását. Sőt az ilyen index nem is ukeletű. A zsidóknál az Enekek énekét csak a harminc évesnél idősebb férfiak olvashatták. Egyes írők valóban olykor különös hatást értek el egy-egy írásukkal. Tudjuk azt, hogy Goethe: Werther keservei című regényének hatása szinte betegséggé fajult s állítólag százakra rugott azok száma, akik Werther keservei miatt öngyilkosok lettek. Kicsinyben ugyan, de körülbelül ugyanazt a hatást eredményezte nálunk Eötvös: Karthausijának szentimentalizmusa. Az első magyar regényt, Dugonits András Etelkáját annak idején minden nemesi család elolvasta s talán csak a regény derűs és jól végződő meséjének köszönhető, hogy egy néhány érzélgős kisasszony halálba nem ment miatta. A szerző-gyártotta Etelka nevet egész kalendáriumi, s egyik legkedveltebb magyar női névvé tette a regény. Írója pedig annyi gratulációt kapott, amennyivel talán azóta sem dicsekedhetett egy magyar író sem, maga Dugonits büszkén hunyta le szemét, abban a kellemes meggyőződésben, hogy ezren meg ezren olvasták az ő Etelkáját, de abban senki semminémli hibát nem talált.

Vergilius, amikor készülő Aeneisének Marcellusról szóló 32 sorát Augustus császár udvarában elolvasta, az addig vigasztalhatatlan szülők szinte megköszönték az isteneknek, hogy gyermekük nem maradt életben. Maga a költő az eposz Marcellusról szóló szakaszának minden soráért egy-egy birtokot kapott ajándékkul.

Stenkievitz Henrik egyik regényének megjelenése után egy napszamos ember néhány rubelnyi megtakarított pénzt elvitte a falu plébánosához, hogy misét mondasson rajta a főhős, Podbieta lelkiüdvéért. Ugyanezért a regényért az írónak 15.000 rubelt küldött egy vagyonos olvasója.

Rajongó publikumot kaptak Flammarion Camille csillagász képeletti regényei. Ismertem magam is egy magyar vendéglőst, aki valósággal falta Flammarion könyveit, egészen odaképzelte s odaélte magát a fantasztikus, rózsaszínű tájkagra. Egy napon öngyilkos lett csak azért, hogy minél előbb eljusson a Marsba s ott

kedvére röpködhessen a fényes levegőben. Ki tudja, talán nem is ez az egyetlen ilyen eset.

Gárdonyinak is egyszer egy furcsa levelet hozott a posta. Egy öngyilkos írta, köszönetet mond benne az utolsó pillanat előtt azért, hogy kétségbeesett lelkiállapotában egyik novellája valamelyest enyhítette fájdalmát. Az író már nem segíthetett a szerencsétlen, de elhatározta, hogy a novella alap gondolatát egy regényben is földolgozza. Így született meg egyik legbájosabb regénye a Szunyoghy miatyánkja.

Az eddig megemlített művek nagyobb részt rontó hatásával épen ellentétes eredményt ért el épen Gárdonyi a Göre Gábor figurájáról írt könyveivel. Sok hosszúságot okozott az írónak az, hogy ezeket a kedvverítő könnyű olvasmányokat minden magyar olvasó ismeri s hogy őt magát is a közönség egy része jobban ismeri innen, mint komolyabb írásából. Talán az is, bántotta, hogy a magyar paraszt figuráját, akivel pedig szeretettel és igaz hozzáértéssel foglalkozott, egykissé tulságosan neveltségessé tette. Sokkal hosszabb időre és az olvasók szélesebb rétege előtt, mint ahogy akarta. Későbbi éveiben igyekezett volna megakadályozni a könyvek terjesztését, de ez nem állt módjában s így csak a könyvek szövegét enyhített és simított majdnem minden kiadás előtt.

*

Az írők, költők utódjai. Sokan azt tartják, hogy a művészi tehetség a családban annak utolsó föllöb-banását jelenti. És valóban, ha figyeljük a nagy írők és költők családját, arról győződnék meg, hogy vagy bennük, vagy gyermekükben a család majd mindenkor kihalt. Ha netán itt-ott tovább ágazik a család, a tehetség utódai sohasem váltják valóra a hozzájuk fűzött reményeket. Vannak olyanok, akik ezt a jelenséget az írők, költők rendszertelenebb életének természetes következményeként emlegetik. De ez is inkább bizonyítéka, mint cáfolata az első állításnak. Külön argumentum az, hogy igen sok nagy író és költő egész nyárspolgári életet él s a családnak az az ága mégis kihalt vele. Goethe eléggé józan életet élt, Vulpius Krisztinától született is gyermeke, de en-nél tovább nem jutott a Goethe-család. Shakespeare-

nek szintén voltak gyermekei, a családnak mégis rövidesen nyoma veszt. Arany János szintén rendes és tisztá életet él, sőt ami ritka a művészeknél: meg is találja a boldogságát a házasságban. László fiában mégis magvaszakad a nemzetségnek. Ugyanez a sors éri a Tompa-családot is. Petőfi Zoltán huszonkétéves korában — amint ömaga tréfálkozva visgatalódik a halálos ágyon — elért azt, amit mások csak hatvan-hetven éves korukban érnek el: meghal végegyengülésben. A Jókai-nemzetség egyik ágának szintén vége van a nagy mesemondó halálával. Verlainé fia egyszerű villanyoskalauz volt, az ő elhunytával az utolsó Verlain szállt sírba. (B.)

Az első regény a grafológiáról

A grafológia rejtélye áll mostanában az érdeklődés középpontjában és mindenfelé visszafójtott lélekzettel lesik azokat a megállapításokat, amelyeket a kézírásokból előbányásznak. A grafológia régen tud van már azon, hogy szemfényvesztésnek vagy akár csak pusztá mesterségnek tekinték és egészen kétségtelen, hogy az emberi írás hitebb fotografiával tud szolgálni, mint az, amelyet a fényképezőgépek lenesége rögzít papírra.

De akárhogyan is van: miközben ezeket a hallatlan frappans jellemrajzokat olvassuk az újságok hasábjain, lehetetlen fel nem vetniük a kérdést: vajon milyen lehet az e fajta tehetséggel megáldott (vagy megvert) ember lelkivilága, élete. Hiszen van valami kísérletes abban, hogy minden eléje kerülő kézírás szerzőjével szemlélés alatt százszázalékosan megismerkedik. Hogy meglátja a mulat és — ami még súlyosabb — a homályban rejtőző jövőt. Többiben is eszünkbe jutott, amint nemrég a Schermann-írótról szóló jelentéseket olvastuk: milyen egyszerű téma volna valamely ügyes regényíró számára.

Nos tehát, a regényíró már itt is van. A bécsi újságok tárcairovatából jól ismert Ernest Lothar áll elénk »Der Hellscher« című Zsolnayéknál megjelent több mint ötszáz oldalas regényével és ez az elgondolásban és koncepcióban egyaránt hatalmas munka választ ad a kérdésre: milyen is voltaképpen a jövőbelátó ember lelki adottsága, gondolatvilága.

Sebastian Trux egyszerű bankhivatalnok, aki a faluból a fővárosba kerülve véletlenül rájön arra, hogy — olvasni tud mások írásából, illetőleg mások írásait megüli. Egy életerős, hatalmas fizikumu nagyvállalkozó kézírása kerül eléje és Trux egyszerre csak felkiált: ez az ember néhány nap múlva meg fog halni! Természetesen mindenki csodálkozással csóválja fejét, amikor azonban a megszárdag Bassan rövid idő múlva valóban elköltözik az élek sorából, Truxnak egyszerre félelmetes híre lesz. Egyik helyről a másikra cipelik, az ünnepléseknek se vége, se hossza. Maga Sebastian Trux nincs különösebb véleményvel tehetségéről, úgy van ez az írással is. Minden ember kézírásának egyéni arca van. Ez az arc sir és nevet, örül és szomorkodik, csak megértéssel kell tekinteni feléje.

Es most jön a krízis. Trux látni véli áldott állapotban lévő feleségének és megszületendő gyermekének halálát. Kétségbeesik. Bezárkózik szobájának rejtékébe és behunyja szemét, csakhogy észre ne vegye a közeledő végzet kísérletes lépését. És elkövetkezik a kritikus nap, el is mulik, a megsejtett tragédiák azonban nem következnek be. Trux alig akar hinni szemének, amikor meglátja egymás mellett nyugodtan, egészségesen lélegezve anyát és gyermeket. Összeomlik a tudományában vetett hit, de az az ősszeomlás nem hat rá tragikusan. Sőt ellenkezően: felszabadul a reá nehezítő súlyos nyomás alól és megértéssel fogadja halál előtt álló édesanyjának tanítását: tudod mi a legjobb a világon, édes fiam? A titok. Ki mondhat ellent nekem, ha azt mondom: a halál gyönyörű. Senkisé ismeri a halál útját, így azután bizni lehet benne. Hogy bizhassunk, azért ajánldozott meg bennünket Isten a titokkal. Vigyázz a titokra gyermekem. Ez az egyetlen áldás a siron innen és a siron túl...

Trux bucsut mond a fénynek, ragyogásnak, hírnévnek és családjával visszavonul falusi kis házcskájába, hogy ezental a jelennek éljen, ahelyett, hogy a jövő rejtélyes útjait kutassa. Ezzel a méla akkorddal végződik a regény és az ember valahogyan úgy érzi, hogy Ernst Lotharnak igaza van. Vajon küzdenék, szenvednénk-e, ha ismernők a reánk váró Holnapot? ... (k-ny.)

Autótulajdonosok figyelmébe

ajánlom vulkanizáló műhelyemet. Javítások 50 %-al olcsóbban az eddiginél. Hő- és sárgumucipők javítása. Gép- és lakatosmunkákat, technikai szereléseket, vizvezeték- és csatornázást válllok. Javításokat azonnal és pontosan eszközök.

Braun László, Noviszád
Putoški put 7. (az udvarban)

Sorsdöntő véletlenek

Arany János először színész akart lenni. Társulatával már Mármaroszigeten járt, amikor egy éjjel azt álmodta, hogy édesanyja meghalt. Az álom oly nagy hatással volt rá, hogy nyomban otthagya a színtársulatot és hazagyalogolt. Otthon újra előszedte a könyveket, olvasott, tanult a közben le is mondott kalandos terveiről.

Petőfi Sándor ugyancsak a színészi pályán keverte a hir csillagát. Már jól ismerték mint költőt, ő azonban még mindig a színpadról álmodozott és a színészetet tartotta a művészetek koronájának. A sok sikertelen kísérlet után 1844-ben még egyszer megpróbálkozott a színpaddal, noha úgy a társulat igazgatója, mint jó barátai igyekeztek lebeszélni erről a szándékáról. Végül is Petőfi becsületszavát adta, hogy ez lesz életében az utolsó fellépés, ha nem arat sikert. A szerep alakítása az egykoru írők állítása szerint bizony csak közepesnek volt mondható, a teljes kudarcot azonban főként egy szóbotlással érte el. *Júcsa kísasszony, a menyasszony* helyett zavarában ezt mondta a költő: *Júcsa kísasszony, a völgegy. A hibát észrevette, de ahelyett, hogy kijavítatna volna, még jobban rátröfölt azzal, hogy a szerepből *Gergő urfit* mint *menyasszonyt* jelentette be. Erre a kudarcára mindig fájó szívvel gondolt vissza, s ki tudja, hogy irt volna-e anyai szép verset, ha csak közepesen is megállja a helyét a színpadon s becsületszóra meg nem ígéri, hogy sikertelenség esetén többet nem lép a színpadra.*

Luther Márton nemcsak mint hitújító, hanem mint nagytudású egyetemi professzor és első bibliafordító is érdekes alakja korának. Tudjuk a történelemből, hogy milyen kis véletlennek következménye az, hogy Luther szerzetes lett. Egyik barátjával utazott, hirtelen zivatar jött s társát villám sújtotta agyon, Luther ijedségében hirtelen fogadalmat tett, hogy szerzetes lesz, ha semmi baja sem történik. Talán nem is ő indítja meg a középkor egyik legerősebb szellemi áramlatát, ha ez a csekélység meg nem történik vele.

Schiller Frigyes a németek Goethe után legnagyobb költője katoná akart lenni s pályáját a karlsruhei katonai iskolában kezdte. Egy ízben a weimari herceg Goethevel látogatást tett az iskolában és Schillerre oly nagy hatással volt Goethe imponáló megjelenése, hogy rövidesen bucsut mondott a katonai pályának és elhatározta, hogy ő is költő és író lesz.

Rousseau éhesen és foglalkozás nélkül ténfergett az uccán s bizonytalanul azzal a gondolattal foglalkozott, hogy talán jó volna az imént olvasott akadémiai pályázattal megpróbálkoznia. Állítólag abban a pillanatban egy írótlalt dobta ki az egyik ablakon. Rousseau felvette a tollat és eltökélte, hogy neki lát a munkának. Ezzel a tollal írta meg első híres könyvét.

Jack London volt rikkanos, gőzmosópai alkalmazott, kongerygári munkás, osztrigacsempész, rendőr, hajóinas, hajókapitány, csavargó, aranyásó, riporter s legalább még egy tucat valami. Az egyik lap egyszerű valami pályázatot írt ki egy elbeszélésre. Jack London anyja unszolására megkísérelte a pályázatot. Az egész ügyet nyomban el is felejtette eszébe se jutott, csak akkor amikor értesítették róla, hogy megnyerte a pályadíjat. Ettől kezdve foglalkozott azzal a gondolattal, hogy író lesz.

Ennek a világhírű amerikai írónak életében még egy megemlézésre méltó véletlen találkozik. Tudjuk róla, hogy a legmeggyőződésebb atheista volt, nézete szerint »semmi szükség sincs arra, hogy az életfejlődés vagy a világrand megmagyarázása az Isten létezésének tételét fölállítsuk, vagy hogy valamelyik élettani jelenséget a *lélekkel* magyarázzunk. Élettének »ugyszólván utolsó szakában egy éjjel azt álmodta, hogy nővérét rablók támadták meg s életveszélyben forog. A szokatlan élenk álom olyan erős hatással volt rá, hogy másnap óráig elálldögölt az ablaknál s elfogódottan bámult néje lakása felé eső irányba. Este híril hozták, hogy testvére lakására valóban betörték s kicsi hija, hogy meg nem ölték. A különös véletlen sokszor eltoppanzott az író s környezete szerint egy-két kijelentése arra mutatott, hogy a metafizikai kérdésekről való véleménye megváltozott. Talán egész más meggyőződése lett volna mindenről, ha közben alig néhány hétre rá meg nem hal.

Kisfaludy Károly már az írással is megpróbálkozott, de még mindig szívesebben pepecselt a festékel. Egy szindarabja is készen volt, sőt úgy látszott, hogy a közönség nemcsak tudomásul vette, hanem végérvényesen el is intézte ezt a munkáját. Az 1819-ik évben Pesten időző színtársulat újra műsorra tűzi a darabot és váratlanul nagy sikert ér el vele. Az író sorsa egyszerre megváltozik. Bucsut mond az ecsetnek s azután csak a tollnak, különösen a színműírásnak él s egyre nagyobb sikereket ér el az irodalomban.

Festő akart lenni *Jókai* Mór is. Inkább Petőfi biztatására kezdett írogatni, különösen azután, hogy a pápai gimnázium önképző körében megnyerte az egy arany jutalmat. Petőfi bírta rá arra is, hogy a *Zsidó* fiu című tragédiát megírja és beküldje az akadémia pályázatára. A munka dícséretet nyert, sőt a bizottság két tagja köztük maga Vörösmarty is méltónak találta a jutalmat. *Két év múlva Jókai megint*

csak Petőfi bátorítására kiadja a *Hétköznapiok* című regényét s ezzel nemcsak a festészetnek, hanem a doktori címek is örökre bucsut mond.

Érdekes és egész életre kiható »jelentéktelen véletlenek« találkozik *Tóth* Kálmán életében. Az érzékeny lelkű tizenhétéves ifju elgondolkozva halag az uccán. Az egyik ablakban hirtelen egy bájos lányfejecskét pillant meg. Szinte zavarba jön s maga se tudja mért, köszönni akar, de a kalapját hogy, hogyanem leejti s a kislány elneveti magát a felszeg mozdulatra. Öngyilkosság nem lesz a dologból, csak annyi, hogy a póruljárt ifju belép — szerzetesnek. Ott egyideig vergődő lélekkel töpreng a szegyenletes véletlenség, máson is elgondolkozik s végül arra a megállapodásra jut, hogy neki másutt a helye. Ott-hagyja a kolostort, szolozsmázás helyett verseket ír s rövid idő alatt híressé teszi azt a nevet, amelyet már el akart temetni.

Egy könyvkiadó önvallomása

Grasset könyve a modern könyvkiadás szociológiájáról

Érdekes könyv jelent meg a napokban a berlini Editufra kiadásában. A könyv címe: »Az irodalom ügye« és szerzője Bernard Grasset párisi kiadó, aki tárcaszerű cikkeiben, nagyon könnyű csevegő hangon ad számot a modern könyvkiadás szociológiájáról, a mint az nemzetközi viszonylatban a világháboru óta kifejlődött.

Grasset szerint a változás főfaktora az, amit »a közönség inflációja«-nak nevez. A háboru és a háborus irodalom óta az olvasók száma óriási arányokban megnövekedett. A politikai és sportbeli aktualitás mellett ma »irodalmi aktualitás« is van. A »divat kényszer« az embereket olvasásra és könyvvásárlásra szoktatja. Az »irodalom ügye« már a nagy tömegeket is érdekli. A százezres példányszámok korszakát a háborus könyvek nyitották meg és a kiadóknak gondoskodniok kellett arról, hogy a háborus irodalom után más könyveket is érdeklődéssel várjon és kérjen a közönség. Ez sikerült is a kiadóknak. Erdemük, hogy izléssel tudták ezt megcsinálni: a divatból szellemi szükséglet lett.

A könyv írója, aki egy hatalmas francia könyvkiadóvállalat vezetője, egészen őszintén, de mindig magasabb szempontból jellemzi, hogy hogyan sikerült ezt elérni. Tanulmányai husz éves tapasztalatok alapján egy általános érvényű programot ismertettek. Grasset nem feltétlen híve a »fiatalok«-nak, nagyon kritikus szemekkel figyeli őket. Azonban tudja, hogy: »Olyan kiadóvállalat, amely nem halad együtt az idővel, a mely nem fiatalodik állandóan újabb generációk bekapcsolásával, hamar elveszti minden hatását és gyorsan feledésbe merül.«

A könyvben foglaltak nagyjában állnak minden másnyelvű könyvkiadásra is. Égügy írhatta volna a könyvet egy német kiadó is, mert a német könyvkiadásban hasonló a helyzet.

A Nyugat ankétja

»A színházüzlet« címen a Nyugat január 16-i száma ankétot rendez, amely a legszélesebb érdeklődésre tarthat számot. A felvetett problémához három kritikus — Schöpfung Aladár, Kárpáti Aurél és Kosztolányi Dezső — két színházigazgató — Hevesi Sándor és Lengyel Menyhért — valamint két jogász — dr. Simay Gyula itélőtábla tanácselnök és Vámbéry Ruszton — szólunk hozzá. Somogyi Gyula »Kocsis színpad, forgószínpad, lift színpad« címen ír színpadtechnikai cikkeket. A szám szépirodalmi részében Móricz Zsigmond regényének »A nagy fejedelmek«-nek újabb fejezetét, Kassák Lajos és Illés Endre novelláit, Erdélyi József, Illyés Gyula és Somlyó Zoltán verseit találjuk. A kritikai rovatokat Babits Mihály cikke vezet be Karinyth Frigyes lírájáról, magyar irodalmi, képzőművészeti és színházi aktualitásokról husz cikk számol be, a német irodalom új eseményeiről pedig Turóczi József tájékoztat. A szám ára 20 dinár. Előfizetési ár negyvedre 100 dinár. Főbizományos Szubotica, Literaria lap- és könyvterjesztő vállalat, Mavro Heumann.

Dr. Vécsei Jenőné kozmetikai szalonja

A legmodernebb hygienikus arcpótlás, saját készítményű arcpótló és kozmetikai szereknek egyenként való előállítás és felhasználása. Szeplőknek villanyosággal való végleges eltávolítása, mindennemű szépség-hiba kezelése és gyógyítása. — Tanítványok tökéletes elméleti és gyakorlati orvostozmetikai kiképzése.

Subotica, Trg Sv. Cirila i Metoda 5. I. Tel. 5-39

A hangos film és a nyelvprobléma

Hogy hidalják át a filmgyárak a hangos filmeknél a nyelvi különbségeket?

Amióta a hangos film kísérleti stádiumából kilépett, végleges művészi formát öltött, sok vitára adott már alkalmat a nyelvi probléma, amely a hangos filmek beszélő filmmé történő fejlődése óta még csak aktuálisabbá vált. Ez a probléma égetően aktuális, mert a hangos film napról-napra jobban fejlődik és minden ellenkező jóslat ellenére meglepően rövid idő alatt diadalmaszkodott az egész világon.

Az amerikaiak, akik először léptek a nyilvánosság elé az akusztikus, majd pedig a beszélő film tervével, kezdetben azon a véleményen voltak, hogy az angol nyelvnek másnyelvű országok széleskörű tömegében való ismeretlensége nem lesz akadálya az amerikai hangos és beszélő film bevezetésének és népszerűsítésének, sőt ennek az új művészetnek a segítségével az angol nyelvből még hamarabb lesz nemzetközi nyelv és ezáltal önmagát megoldást nyer az egész probléma. Kezdetben az új találmánynak a varázsa a különböző európai, helyesebben angolul nem beszélő országokra olyan nagy volt, hogy a nyelvi kérdés valóban átgépett számításba. Az újdonság ingere azonban rövidre vágta a gondolatokat, mert a legutóbbi időben már bebizonyosodott, hogy szükséges, legalább is azonban kívánatos súlyt helyezni arra, hogy a közönség meg is érse azt, amit a hangos filmekben beszélnek. Már magában Angliában is sok nehézséget okoz az amerikai akcentus, amelyet az angol közönség nem fogad szívesen és nem is ért meg teljesen. Részben leküzdötték már ezt a nehézséget azáltal, hogy Anglia, Németország és Franciaország, vagyis a filmprodukciónak szempontjából legfontosabb európai államok már rendelkeztek arra, hogy saját országuk nyelvén készítsenek hangos filmeket.

A legnagyobb jelentősége azonban mégis Amerikának van még, miután különösen addig, amíg az európai országok filmprodukciónak nem elég saját szükségletük fedezésére sem, a filmszínházak világ-szerte az amerikai behozatalra vannak utalva akár néma, kár pedig hangos filmekről van szó. Az amerikaiak maguk is rájöttek már arra, hogy az amerikai hangos film csak akkor tarthatja meg pozícióját a világpiacra, ha számolnak a nyelvi különbségekkel és az egyes államok nyelvi igényeivel. Ennek az eredménye ugyanannak a hangos filmek különböző nyelvi verziókban való előállítása, aminél természetesen az angolon kívül csak a legfontosabb nyelvekre: a németre, franciára, spanyolra és olaszra szorítkoznak. Egyes amerikai producerek megkísérelték azt is, hogy a gramofonlemezeken felvett idegennyelvű dialógusokat úgy irták meg, hogy az elhangzó szavak teljesen megegyeztek a színészek ajkmozgásával. Ez a trükk néhány esetben kitűnően sikerült, úgy hogy a gyantatlan néző nem is sejtette, hogy a színész által mondott és az elhangzó szöveg nem volt ugyanaz. Ez a megoldás azonban nem bizonyult alkalmasnak még-

sem arra, hogy végleg megoldja a nyelvi problémát, annál kevésbé, mert ez a mód túlságosan komplikált és időrabló.

Az egyetlen lehetséges megoldásnak ezután már csak az mutatkozott, hogy az egyes hangos filmeket többször készítsék el a különböző nyelveken. Ezt a megoldást módot, amelyet már Anglia is magáévá tett — E. A. Dupont nagy hangos filmjét az »Atlantic»-ot a British International angol és német verzióban csinálta meg — Amerikában először az Universal Pictures Corporation alkalmazta és a legnagyobb amerikai filmgyárak programja szerint a készülő hangos filmek mind több nyelven fognak megjelenni. Természetesen még ennél az egyetlen elképzelhető megoldásnál is számtalan nehézség merül fel, elsősorban a szereplőknek a többnyelvű produkciónál elengedhetetlen széleskörű nyelvtudása. Világos, hogy azok a színészek, akik angol anyanyelvükön kívül más nyelveket is tökéletesen tudnak, előnyben fognak részesülni, még akkor is, ha eddig csak kevésbé ismerték őket, vagy ha egész ismeretlenek is voltak. Így nagyon könnyen megtörténhetik, hogy olyan sztárok, akik ma világhíresek, hamarosan csak igen szűk tereumon kaphatnak majd csak foglalkoztatást. Természetes, hogy emellett nagy fontossága van a jó hangnak is, amely a néma filmen szereplő színészeknél teljesen mellékes volt. Tény az, hogy a nagy amerikai filmgyárak már listákat készítenek mindazokról a színészekről, akik az angol nyelven kívül más nyelveket is beszélnek, sok esetben azonban már bebizonyosodott, hogy a színészek idegen nyelvtudása nem elegendő ahhoz, hogy kiejtsék a hangos filmen az illető országban ne legyen neveltségesen idegenszerű.

Ezt a nehézséget valószínűleg sohasem fogják egészen leküzdödni tudni, mert nagyon nehéz lesz elég olyan színészt találni, aki több nyelvet egyformán tökéletesen beszél és ezért Amerikában most meg akarják próbálni, hogy különböző nemzetekhez tartozó színészeket nyervek meg a hangos filmek különböző nyelvi verziókban való közreműködéshez. Ezzel a megoldással valóban elvesztené a nyelvi probléma az aktualitását. Ez természetesen nem csak Amerikára nézve áll, hanem minden olyan országra, amely súlyt helyez arra, hogy filmprodukciónál külföldön is elhelyezze és erre minden európai állam rá van utalva, mert a filmgyártás költségeinek amortizációja magában a beföldön sehol sem lehetséges. A művészi érték kicserélése, amit most Amerikában terveznek, megoldná azt a lehetőséget, hogy minden nagyobb ország részére a saját nyelvén készítsék el a hangos filmet és ezzel egyrészt lényegesen fokozódna a kölcsönös nemzetközi filmforgalom, másrészt jelentékeny mértékben emelkedne a hangos film-produkció az egyes országokban.

csak nagy városokban használhatnak ki, a többi gép is olyan sokba kerül, hogy a kisebb vidéki városok és különösen a falvak, még sokáig nem engedhetik meg maguknak azt a luxust, hogy hangos gépeket vegyenek. Amint azonban a gyáraknak szükségük lesz újabb piacra, akkor természetesen a kínálat feltétlenül le fogja nyomni az árakat. Ez már érezhető egyes gépfajtáknál úgyhogy ma már 100.000 dinárért is vannak ha nem is elsőosztályú, de eléggé használható gépek. Addig pedig tovább pereg a némafilm. Ilyen a »Noé bárkája« néma kópiaja, a »Gorilla« című detektív film, a »Végzetes székely« című Evelin Holt film, Zoro-Huru harmadik újdonsága, Ken Maynard néma filmje, »Lenow asszony mestersege« Evelin Holtal, »Páris kedvence« Harry Liedtkevel, a »Trojka« néma kópiaja.

A hangos filmkáz erősen divathozta hozta a filmre-
vüket és operetteket, amelyekben szebbnél szebb táncokra, kitűnő zenére és dallamos slágerek alkalmazására nyílik alkalom. Ilyen színes filmrevü a Rio Ritta Bebe Daniels attrakciója. A Rio Ritta nálunk a Mosinger filmvállalatnál fog megjelenni és először február elején fog futni Beogradban.

A legújabb hangos filmek: »A trafalgarai oroszán« Várkonyi Mihállyal, »A floridai szűz« Bille Do...-val, »Orlow asszony szerelme« ugyancsak Bille Dow-val, »A lagúnák leánya« Korda Máriával, »A börtön melodiája« Milton Silssel, »A fekete madarak« Colen Moorall, »A zsáknok halála« Bille Dow-val. Bille Dove filmjei már néma változatban is sikert jelentettek, hangos filmjei még kerestebbek csemegék lesznek.

FILM-HIREK

Jön a színes film. Kiváló filmemberek szerint a jövő a hangos és a színes filmé. A revüfilmeket, amelyek most nagyon divatosak, újabb természetesen színekben veszik fel és itt igen érdekes tapasztalatokhoz jutottak. Miután a zöld, vörös és sárga színek jönnek ki a legjobban, nagy anszamblé jelenetekben, főleg tehát a görög-csapatok fellépésénél több változatosságra van szükség, mint eddig, hogy a kép el ne mosódjék. Hollywoodban most nagyban keresik a ritka színkombinációkat: vöröshajú és zöldszemű lányokat, feketeszemű szőke szépségeket és kékszemű feketéket. Az ilyen lányoknak ma Hollywoodban kivételes kilátások vannak. A Metronál napi 25 dollárt fizettek az ilyen görögöknek.

Film, amelyről a legtöbbet írnak és beszélnek. Még soha annyit nem írtak és beszéltek filmről, mint amennyi szó esik mostanában a Singing Fool-ról. Soha még film olyan tömeget nem mozgósított, mint ez a beszélő, éneklő, zenélő filmsoda. Soha színész olyan népszerű nem volt, mint Al Jolson és Jackie Coogan népszerűsége tetőfokán sem multa felül a kis Davy Lee sikerét, aki Al Jolsonnal osztozódik a dicsőségben és akinek neve ma már szintén fogalom. A Singing Fool most több mint huszezer embert gyönyörködtetett Beogradban, ahova az ország minden részéről csak úgy tödülnek a tömegek, ennek a film tartalma, megható és nem mindennapi értékű mű megtekintésére. Már régen nem volt film, amely annyira foglalkoztatta az embereket és amely olyan sokáig volt mindenfelé műsoron, mint a Warner Bros mesterien megalkotott drámája.

Milyen hangos-gépek vannak forgalomban nálunk? Jugoszláviában eddig 11 hangos gép van felszerelve. Természetesen ez a szám most már rohamosan emelkedni fog. Nem fog eltelni egy hónap és már husz talkiet játszó mozink lesz. Az új idényre alighanem ötven mozink lesz hangos. Egyenlőre Beograd vezet, ahol öt hangos gép áll. Azután Zagreb következik három hangos géppel. Skoplje, Szarajevó és Beeskerek az első vidéki városok, ahol tonfilmet játszanak egy-két héten belül. Ljubljana és Osizjek, továbbá Noviszad most tárgyalnak gépvásárlásról. Mindenesetre jellemző a helyzetre, hogy a mozgósíthatatlanságok, akik mint mindenütt, nálunk is székszíssel fogadták az új hangos-lázat, egyre másra rendelkeznek be hangos filmjátszásra. A gépek ára egyre olcsóbb lesz, úgyhogy rövidesen a kisebb városok, sőt a nagyobb falvak is berendezkedhetnek majd a talkiera. Érdekes, hogy más filmvállalatainknak is egyre több hangos filmje van és a jelenlegi attrakciók nálunk is képviselve vannak. Ezek közül a Singing Fool, a Rio-Ritta, a Noé bárkája, a Divine lady a Mosinger-filmvállalaté, míg a többi hangos film legnagyobb részt az amerikai cégek itteni fiókjainál van.

Beeskerek lesz a dunai bánáság összes városait megelőzve elsőnek hoz hangos filmeket. Az ottani Balkán-mozgó szereltet fel hangos gépet és természetesen a legjobb filmmel a Singin Foollal tartol. A premier február 15-ikén lesz.

Ken Maynard a cowboy király utolsó néma filmje. Ken Maynard népszerűségét nem tudja a talkie elhalványítani. A leghangosabb filmmezés közepette is szívesen látja a közönség ezt az izig-vérig amerikai cowboy hőst, aki mindig nívós és mindig szimpatikus. Két utolsó néma filmje: »A caliorniai tigris« és »Az érdőgyerege«.

Visszaesést idézett elő a hangos film a filmgyártásban

Százzal kevesebb film jelent meg 1929-ben, mint az előző esztendőben

A hangos film által előidézett bizonytalan helyzet az elmúlt évben erős visszaesést eredményezett a nemzetközi filmgyártásban. Nagyon figyelemreméltóak és tanulságosak azok a statisztikák, amelyek az elmúlt év filmprodukciónál most jelentek meg a külföldi szaklapokban. Megtudjuk ezekből a statisztikákból, hogy 1929-ben százzal kevesebb film jelent meg, mint az előző esztendőben. A megjelent filmekből 185 a német, 141 az amerikai és 91 az egyéb európai film. A 417 filmből tehát 185 volt német és így az általános visszaesés közepette a német filmgyártás meglepően tudta tartani pozícióját, sőt 44 százalékos részesedési arányszámával még felül is mulja az előző évi eredményt. A legerősebb a visszaesés az amerikai filmgyártásban, ami elsősorban a hangosfilm hatására vezethető vissza. Az amerikai arányszám az 1928. évi 40 százalékról 36 százalékra esett vissza, míg az európai részesedési arány 18 százalékról 22-re emelkedett.

Érdekes képet mutatja a fokozatos visszaesésnek az a statisztika, amely szerint 1924-ben összesen 693 film jelent meg, 1925-ben 704, 1926-ban 581, 1927-ben ugyancsak 581, 1928-ban 517, míg 1929-ben már csak

417 film. Az amerikai és német filmeknél az európai produkció a következőképpen oszlik meg az egyes nemzetek között: Franciaország 52, Anglia 23, Oroszország 9, Olaszország 3, Svédország, Lengyelország, Csehszlovákia és Magyarország 1—1 filmmel szerepelnek. Szembetűnő a visszaesés a francia filmgyártásban, mert amíg 1928-ban még 94 francia film készült, addig 1929-ben már csak 52 filmet tett ki a francia produkció.

Alighanem igaza van Marcel Collin-Revalnak, aki a Cinematographie Française legutóbbi számában ezzel a statisztikával kapcsolatban megállapítja, hogy a visszaesés fő oka a hangosfilmekben keresendő, miután a filmproducerek állandóan azt hangoztatják, hogy nem érdemes néma filmet csinálni, mert a nagy filmszínházak csak a hangosfilm iránt mutatnak érdeklődést, holott a valóságban egyelőre még csak aránytalanul kevés világszerte azoknak a filmszínházaknak a száma, amelyek bár berendezkedtek hangosfilmre és másrészt a közönség még soha és sehol sem tiltakozott a jó néma film ellen.

Hangos beszámoló

A legújabb hangos filmek

A néma filmhez szokott közönség eleinte szkeptikussal, sőt ellenszenvvel fogadta a hangos filmről elterjedt híreket és senki sem tudta elképzelni, hogy a beszélő film tökéletes, kellemes szórakozást nyújt. Az első hangos filmek egyik másika meg is bukkott, mert a közönség nagyon sokat várt tőle, most azonban, hogy a Singingfoollal izeltt kapott megszünt az ellenszenv és mindenki némán, elbűvölten valószággal lenyűgözve hallgatja a »vásznonról esendülő« dallamokat. Nincsen senki, akit meg ne fogna a teljes illuziót keltő hangaláfestésekkel, minden zörejjel, sírással és kacagással, élénkített beszélő film és még a

legkényesebb igényű kritikusok is elismerik, hogy már majdnem tökéletesnek mondható találmánnyal állunk szemben, amely ugyszólván naponta újabb és újabb meglepetéseket hozhat. A közönség nemcsak látja hanem hallja is kedvenceit, akiket eddig csak mint néma alakokat figyelhetett és a legkisebb falu is nem-sokára hatalmas zenekarok muzsikáját, művészek játékát fogja élvezni. A hangos film tehát győzött és most ennek a jegyében fog a filmszakma élni és fejlődni.

A hangos gépek egyelőre megfizethetetlenül drágák. A Western Electric nem is adja, amelyet

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, február 2.

BEOGRAD 9: Pavloszláv Istentisztelet. 10.30: Gramofon. 11: III. szimfónikus koncert. 13.30: Ujsághírek. 16: Cigányzene. 17.30: Gajdas zene. 18.15: Előadás közvetítése az egyetemről. 20: Szlovén-est. 21: Pontos idő, hírek. 21.15: Angol dalok. 21.45: Táncczene.

ZAGREB 11.30: Könnyű zene. 17: Mandolinégyes. 20.35: Könnyű zene. 22.10: Könnyű zene.

WIEN 10.30: A wieni fiúnekek hangversenye. 11: A szimfónikus zenekar hangversenye. 15: Képrádió. 15.30: Szórakoztató zene. 17.35: Wels Aliz Schubert A-dur zongoraszonátáját játssza. Utána Tausche hangversenyének nyolc dalt énekel. 18.15: Autóval Albánian keresztül. 19: A wieni főiskolai ifjúság záró énekversenye. 20.30: Heidelbergi diákkélt, operett.

BRATISLAVA 16—17.30: Szórakoztató zene. 17.30: Praha. 19: Táncczene.

LEIPZIG 16: Borgia Lucretia hangjáték. 17: Rádiózenekar. 19: Nietzsche mint muzsikós. A műsorban három Pekőfi-dal. 19.30: Gramofon. 20: Pergolesi: A hű zenemester című vígoperája és Schenk A falusi borbély című vidám operája a dessauai Friedrich-színházból. 22: Táncczene.

MILANO 16: Vigilienet. 16.30: Könnyű zene. 20.30: Operett Torinóból. 23.30—0.30: Torino.

PRAHA 8.40: Sakk. 9: Egyházi zene. 11.15: Karl Rudolf zeneszerző művei. 12: Harangszó. Utána: lövészegettyei zenekar. 13: Gramofon. 19: A második számú lövészegetty hangversenye. 20—22.15: A csek filharmonikusok hangversenye Walter Brunó vezényletével.

BUDAPEST 9: Ujsághírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet. 11: Egyházi ének a Jézus szt. Szive templomból. 12.25: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Közreműködik Halász Gitta és Bíró Sári zongoraművész. 3.30: A m. kir. Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadásorozata: »Időszerű gazdasági tanácsadó«. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5: Másfélóra könnyű zene. (Zenekari hangversenye). 6.35: Müller Vilmos dr. novellái. 7.25: Nagy Izabella és Cselényi József magyar nótásteje. Utána kb. 8.20: Sporteredmények. 8.30: Zagon István »emberismeret« című humoros karcolatát olvassa fel. 8.50: A Drezdai Vonóségyes hangversenye. Utána kb. 9.50: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, sporteredmények. Majd a Fejes szalonzenekar, az Ostende-jazz és Horváth Gyula cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, február 3.

BEOGRAD 10.30: Gramofon. 11.45, 12.05: Vízál-lásjelentés. 11.57: Pontos idő. 12.15: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.40: Déli koncert. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Felolvasás. 17.30: Racinski előadása. 18: Kávéházi zene közvetítése. 19.30: Francia nyelvóra. 20: Cigányzene. 21: Pontos idő, hírek. 21.15: Rádió-kvartett. 22.15: Citerakoncert.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Mozizene. 20.30: Nemzetközi hangverseny Budapestről.

WIEN 11: Délelőtti zene. 15: Képrádió. 15.30: Dél-utáni hangverseny. 17.10: Mit mond nekünk a zene? 17.40: Hogyan látta Goethe és Leume Olaszországot? 18.30: Flamand művészet. 19: A férfidivat változásai évszázadokon át. 19.30: Igazság és érték, felolvasás. 20: De Caro énekelőadása. 20.30: Hangverseny Budapestről. Utána jazz.

BRATISLAVA 11.30: Gramofon. 12.30: Praha. 16: Gramofon. 16.30: Mendelssohn művei. 18: Kamarazene. 20.10: Gramofon. 22.15: Praha.

KÖNIGSBERG 16.30—17.30: Szórakoztató zene. 20: Schumann: A-moll szonáta. 21.15: Balettzene. 22.30: Táncczene. 24—1.30: Katonazene.

LEIPZIG 16.30: Rádiózenekar. 19.30: A bornai bányszenekar játéka. 20.30: Breslau. 21.15: Bevezetés Bach Jóltemperált játéka. 22.15: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: Gramofonhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. I. honvédegyalozezred zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5.10: Schmidt Ferenc dr. egyetemi magántanár felolvasása: »Az ideges szívbeteg«. 5.40: A m. kir. Országos Tisztítási Kaszinó szalonzenekarának hangversenye. 7: Német nyelvoktatás. 7.40: Christo Zlatoff bolgár operaénekes hangversenye. 8.30: A közép-európai műsorcsereozatban a budapesti rádióállomás műsorának közvetítése. Közreműködnek: Hubay Jenő dr., Dohnányi Ernő dr. és a m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. Utána Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye. 10.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A cigányzenekar folytatása.

KEDD, február 4.

BEOGRAD 10.30: Gramofon. 11.45, 12.05: Vízál-lásjelentés. 11.57: Pontos idő. 12.15: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.40: Déli koncert. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Sovellák. 17.30: Gramofon táncczene. 18.30: Gjorgjević J. tanár felolvasása. 20: Rádiókvar-tett. 20.30: A zagrebi adóállomás műsorának közvetítése. 22: Pontos idő, hírek. 22.15: Kávéházi zene.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Rádiózenekar. 20.30: Nagy farsangi est.

WIEN 11: Gramofon. 15: Képrádió. 15.30: Szórakoztató zene. 17.30: Barkácsolás. 18: Az osztrák posta ismertetése. 18.30: A többtermelés Ausztriában az el-múlt esztendőben. 19: Francia lecke. 19.35: Angol lec-BERLIN 16.30: Leipzig. 19: Népdalok. 19.20: Hírek. 20.05: Beierle Alfréd felolvasása. 20.25: Árták és

dalok. 21.05: Régi és új színházi zene. res megédősök gramofonon. 20.30: Breslau. 21.05: Schmidt József dalsteje.

BRATISLAVA 11.30: Gramofon. 12.35: Zene Brno-ból. 16: Gramofon. 16.30: Szólisták hangversenye. 17.20: Délutáni zene. 19.05: Maeterlinck Fintagile halála, melódrama. 22.15: Kávéházi zene.

LEIPZIG 16.30: Rádiózenekar. 19.35: Szórakoztató zene Dresdenből. 20.30: Új rádiózene. Zeneszerzési pályázat Breslauból. Utána Haarlam dalok. 21.05: Schmidt József: Berlini dalok. 22.45—24: Táncczene.

PRAHA 11.15: Gramofon. 12.35: Zene Brnóból. 16.30: Hangverseny. 19.05: Szórakoztató zene. 20: A Cseh-négyes hangversenye. 22.15: Szórakoztató zene.

BUDAPEST 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 3.30: A »Tündérvásár« meseórája. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5.30: szikszai Horváth Lajos és cigányzenekarának hangversenye. 6: Lukinich Imre dr. egyetemi tanár előadása. 6.35: Francia nyelvokta-tás. 7.15: Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Testvérgyűlése Dalkörének hangversenye. 8.15: Szász Ilka. 10: Zathureczky Ede hegedűművész hangversenye. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárás- jelentés, hírek. Majd: Gramofonhangverseny.

**Öblös, mély hangot
a hangszóróból a
P. 414
Tunggram Barium
végerősítőcsővel kap**

SZERDA, február 5.

BEOGRAD 10.30: Gramofon. 11.45, 12.05: Vízál-lásjelentés. 11.57: Pontos idő. 12.15: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.40: Déli koncert. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Meseóra. 17.30: Felolvasás. 18: Gramofon. 20: Rádiókvar-tett. 21.30: Népdalok. 21.30, 22: Táncczene.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Délutáni zene. 22.10: Külföldi állomások közvetítése.

WIEN 11: Délelőtti hangverseny. 15: Képrádió. 15.30: Szórakoztató zene. 17.15: Francia mondák és legendák. 17.45: Zenés gyermekóra. 18.15: A magas-lati éghajlat egészségügyi jelentősége. 18.55: Eszpe-rantó. 19: Az elektromos áram veszedelméi. 19.30: Ér-zelemsablonok és jelszavak. 20: Francia est.

BRATISLAVA 11.30: Gramofon. 12.35: Nedbal szerzeményei a szerző személyes vezetésével. 16: Gramofon. 16.30: Részletek a Tascából, Traviatából és Bohéméletből. 19.05: Szórakoztató zene.

LEIPZIG 16.30: Szólisták hangversenye. 19.30: A kedélyes rendőrkapitány, bohózat. 20: Francia-est, Párisból. 22.35—24: Táncczene.

PRAHA 11.15: Gramofon. 19.05: Tamburicazene-kar. 20—22.15: Francia-est.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. I. honvédegyalozezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszol-gálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Mándits-szalonzenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 3.30: Morse-tanfolyam. 4.10: A Magyar Cserkészszövetség előadása. 4.45: Pon-tos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5: Ma-gyar operarészletek. (Zenekari hangverseny). 6.15: Olasz nyelvoktatás. 6.50: Rádió amatőrposta. 7.30: Tá-rogató-est. 8.10: A francia zenéről előadást tart Papp Viktor, a rádió zenei tanácsosa. 8.30: A Nemzetközi Rádió Unió nemzeti est sorozatában francia-est. Utána kb. 9.50: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, február 6.

BEOGRAD 10.30: Gramofon. 11.45, 12.05: Vízál-lásjelentés. 11.57: Pontos idő. 12.15: Gramofon. 12.30: Ujsághírek. 17.30: Rádiókvar-tett. 18: Kávéházi zene. 19.30: A wieni opera előadásának közvetítése. Szünet közben pontos idő, hírek.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.15: Kávéházi zene. 19.30: Opera a zagrebi Nemzeti Színházból.

WIEN 15: Délelőtti zene. 15: Képrádió. 15.30: Szórakoztató zene. 17.10: Hivatás, mint sors. 17.40: Ide-genforgalmi előadás. 18.05: Népiesség a modern zené-ben. 18.30: Kereskedelmi és ipari racionalizálás. 19: Családnevek az alpesi országokból. 19.30: Giordano André Chenier című operája a wieni állami operaház-ból. Utána szórakoztató zene.

BRATISLAVA 11.30: Gramofon. 16: Gramofon. 16.30: Wagner-zene. 18.05: Szólisták hangversenye. 19.30—22: Opera a pozsonyi Nemzeti Színházból.

BRESLAU 16.30: Gramofon. 19.15: Kis hangver-seny. 20.20: »Édes, csacs kis mamám«. Vigjáték. 22.35—24: Jazz.

BRNO 11.30: Gramofon. 16.30: Rádiózenekar. 18.35: Ifjúsági zene. 19.05: Német szerzők nyitányai.

KATOWICE 16.20: Gramofon. 17.45: Kamarazene. 20.30: Zene Warszawából. 23: Táncczene.

PRAHA 11.15: Gramofon. 12.35: Déli zene. 16.30: Délutáni zene. 19.15: Fuvószenekar. 22.15: Gramofon. BUDAPEST 9.15: Hengverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjel-zőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pon-tos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 5.10: A m. kir. Földmive-lésügyi Minisztérium rádióelőadásorozata. 5.40: A Mándits-szalonzenekar hangversenye. 6.45: Angol nyelvoktatás. 7.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 7.30: A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. »Ri-gioletto«. Dalmú 4 felvonásban. Zenéjét szerzette: Ver-di. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Bachmann-jazz.

PÉNTEK, február 7.

BEOGRAD 10.30: Gramofon. 11.45, 12.05: Vízál-lásjelentés. 11.57: Pontos idő. 12.05: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.40: Déli koncert. 13.30: Ujsághírek. 17.30: Harmonika koncert. 18.15: Turisztikai előadás. 19.30: Német nyelvóra. 20: Esti koncert. 21.30: Pon-tos idő, hírek. 21.45: Sakkhírek. 22: Táncczene, gram-ofon.

ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Délutáni zene. 20: Opera a zagrebi Nemzeti Színházból.

WIEN 11: Délelőtti zene. 15: Képrádió. 15.30: Gramofon. 16.30: Trió. Utána: Kaan Field dalokat éne-kei. 17.45: Heti jelentés az embersportról. 18: Ausztria elektromos hírszolgálat. 18.30: A Schneeberg ismer-tetése. 19: Az osztrák kivándorlás kiltásai Dél-Ameri-kában. 19.30: Olasz lecke. 20.05: Vidám zene. 21.30: A renaissance osztrák zenéje.

BRATISLAVA 11.30: Gramofon. 16: Gramofon. 16.30: Szólisták hangversenye. 17.20: Magyar előadás.

LEIPZIG 16.30: Gítárverseny. 19.35: A dresdnei filharmonikusok hangversenye. 21: A dresdnei filhar-mónikusok hangversenyének folytatása. 22.30—24: Táncczene.

MILANO 17: Kvintett. 20.30: Szimfónikus hang-verseny. 23.40: Könnyű zene.

MOR. OSTRAVA --30: Gramofon. 12.30: Déli ze-ne. 16.30: Fuvószene. 17.30: Zongorajáték.

PRAHA 11.15: Gramofon. 12.35: Zene Brnóból. 16.30: Az Ondrzsicsok-négyes játéka. 19: A »Vihar« című opera előadása a prágai Nemzeti Színházból. 22.15: Kávéházi zene.

STUTTGART 16: A lomburgi fürdőzenekar játéka. 19.30: Árták és dalok. 20: Új zeneszerzemények munkások számára. 22.45: Hangjáték. 23.20: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. Országos Tisztítási Ka-szinó szalonzenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi víz-jelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. 12.25: Hírek. 12.45: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4: Pannini Béla meséi. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek, hőjelentés. 5: Emlékezés Virág Benedekre. 5.45: Zongoránegyesek. 6.50: Gyorsirás tanfolyam. 7.30: Régi táncok és keringők. Utána kb. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, hőjelentés. Majd: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, február 8.

BEOGRAD 10.30: Gramofon. 11.45, 12.05: Vízál-lásjelentés. 11.57: Pontos idő. 12.15: Gramofon. 12.30: Börzehírek. 12.40: Déli koncert. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Meseóra. 17.30: Egészségügyi előadás. 18: Táncczene, gramofon. 19.30: Utelírás Afrikáról. 20: Kamara zeneest. 21: VII. Jüzosztrák koncert. 22.00: Pontos idő, hírek. 22.35: Vigjáték-est. 22.50: Táncczene. ZAGREB 12.30: Gramofon. 17.30: Délutáni zene. 22: Hírek. Utána: Gramofon.

WIEN 11: Gramofon. 15: Vitéz Lászlóról, a kakukról és Hüvelyk Matyiról. Utána Vitéz László a boldogságra utazik, gyermekdarab. 16.10: Hogyan készí-tik az ércpézt, helyszíni közvetítés a wieni pénzverő-ből. 16.50: Szórakoztató zene. 18.25: Hayek író mű-veiből olvas. 19: Kamarazene. 20.15: Zoheltitz és Busch Zsuzsi »A gyermek« című vigjátéka. Utána könnyű zene.

BRATISLAVA 11.30: Gramofon. 12.35: Déli zene. 16: Gramofon. 18.10: Gramofon. 19.05: Szórakoztató zene. 21: Táncczene.

KATOWICE 16.20: Gramofon. 20.15: Warszawa. 21.15: Könnyű zene. 23: Táncczene.

KÖNIGSBERG 16.15: Könnyű zene. 18.20: Königs-bergi motetták. 20.10: Kálnán Imre: »Csárdáskirály-nő« című operettje. 22.10: Hírek, majd 0.30-ig táncczene.

LEIPZIG 16.30: Deris hangverseny. 19.05: Szórakoztató zene. Utána kabaré, majd 0.30-ig táncczene.

MOR. OSTRAVA 1.30: Gramofon. 12.30: Déli ze-ne. 17.30: Sziléziai dalok.

PRAHA 11.15: Gramofon. 16.30: Jazz. 20.30: Különböző népek táncczenéje. 21.30: Dalok.

STUTTGART 14.45: 16 számból álló szórakoztató hangverseny. 17: Táncczene. 19.30: Szórakoztató zene. 21.15: Tarka-est. 22.50—0.30-ig: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. I. honvédegyalozezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszol-gálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A rá-dió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5: Terstyánszky J. Jenő novellái. 5.30: Balettdélután (Zenekari hangver-seny). 6.30: Mit úton a rádió? 7.50: Színműelőadás a Studióban. »Vasgyáros«. Színmű 4 felvonásban, egy változással. Irta: Onnet György. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Gramofonhangverseny. 10.20: Helyszíni közvetítés a »Vitéz báli«-ról a Vigadó-ból. Utána 1 óráig: Magyar Imre és cigányzeneka-rának hangversenye